नं. ५२९३

पद्धति रत्नमाला

कर्ता. श्री राघवानन्दः

पत्र. १४६ सं. x

विषय: तन्त्रम्.

पद्धतिरत्न

[illegible]

[illegible]

F = 146

Complete

अङ्क्षापर१३॥

सं. १९८९ जमा पोष प्र. २७
वासदेव लारवारि हस्ते जमा

मंत्ररत्नकलिपत्रे १६७
पद्धति
श्लोकपर५०

पद्धतिरत्नमाला

५२६३

नं. ५२९३

मंत्र० रत्न० ली० १

ॐश्रीगणेशायनमः ॐविघ्नौघारमथिहितालिखलतमोराशेर्विनाशक्षमः सूर्योद्यद्दशप्रमाश्रितसमाश्रितरुचिस्नेहो
ल्लसद्विग्रहः यिष्टोत्कृष्टविभूतिभूषितवपुर्भास्वत्प्रभामंडलः शंभोर्मंगलदीपतामुपगतोभूयान्ममश्रेयसे १ नत्वाहिमांश
विवालोहिमकरकिरणोल्लसद्भालोपदंतिष्ठरत्नमालांतनुतेश्रीराघवानंदः २ शुलमैरनागमसैबालैर्ज्ञातसंप्रदायैश्च ग्रा
गल्भ्यमधिकमात्मेस्वागीयंपरिशील्यतांसततं ३ दीक्षाख्येप्रथमेरत्नेनिसकल्याभिषंततः पुरश्चरणरत्नेवतिमिन्नार्चन
रत्नके ४ काम्यकर्माभिषंरत्नेहेयमत्रयथाक्रमं दीक्षारत्नेप्रथमतोलक्षणंगुरुशिष्ययोः ५ दीक्षाफलंततोदीक्षाकाल
देशविवेचनं मंत्रसंशोधनोद्धारौवास्तुपूजाहवावने ६ श्रेकुरार्पणविधिः सर्वतोभद्रमंडले अधिवासनकुंभवदीक्षाप्र
वेदिनेस्तने ७ क्रियावतीवर्णमयीतथैवचकलावती अथावेधमयीदीक्षातत्सेदेयः ततःपरं ८ उपदेशाघपूर्णाभि
षेकोमंत्रस्यसंस्कृया उक्तोइनिष्टमनोत्पागोगुरुभक्तिरतःपरम् ९ तत्रदीक्षितस्यैवसकलकर्माधिकारित्वाद्दीक्षातगुर्वे
धीनाऽतःप्रथमंगुरुलक्षणमाह कुलद्वयमणौ कुलीनःसर्वविद्यानामधिकारीतिगीयते दीक्षाप्रभुःसयेवात्रसर्वेमे
त्रसाधनाऽपरः १० कुलीनःकुलार्णवोक्तः योभवेत्कुलतंत्रेषुकुलाचारविशारदः कुलार्चनेपरःसस्यात्कौलिकोदीक्षि
कोपरः ११ कुलभक्तान्कुलाचाराकुलज्ञानान्कुलव्रतान् प्रीतोभवतियोदृष्ट्वाकौलिकःसतुमेप्रियः तत्रत्रयस्तीकरणम्
लमेत्रार्थतत्ववित् देवतागुरुभक्तश्चकौलिकःस्यात्सदीक्षया पशोस्तुनाधिकारः पशुलक्षणादिविषयोदेवसर्वेणसहभैरवः १

अस्याऽधिकारः पूजायां न गुरुर्नैकदाचन द्विविधो कुलाचारनिंदको निंदकस्य शाक्तदीक्षापरमेतत् गुरुलक्षणं कुलार्णवे
श्रीगुरुः परमेशानि शुद्धवेशो मनोहरः सर्वलक्षणसंयुक्तः सर्वावयवशोभितः सर्वागमार्थतत्त्वज्ञः सर्वमंत्रविधानवित्
लोकसंमोहनाकारो देववत्प्रियदर्शनः सुमुखः सुलभः स्वच्छः शुद्धांतश्छिन्नसंशयः इंगिताकारवेत्ता विहृरतः कृतउर्जन
अंतर्मुखो बहिर्दृष्टिः सर्वज्ञो देशकालवित् आज्ञासिद्धिस्त्रिकालज्ञो निग्रहानुग्रहक्षमः वेदवेदांतविज्ञातः सर्वजीवदया
परः स्वाधीनेंद्रियसंचारः षड्वर्गविजयक्षमः अग्रगण्यो ऽतिगंभीरः पात्रापात्रविशेषवित् निर्मलो नित्यसंतुष्टो निर्द्वंद्वो नित्य
शक्तिमान् मंत्रशक्तिवत्सलो धीरः कृपालुः स्मितपूर्ववाक् भक्तप्रियः सर्वसमो दयालुः शिष्यशासिता स्वेष्टदेवगुरुः ध्याता
वनितापूजनोत्सुकः नित्यनैमित्तिककाम्येरतः कर्मण्यनिंदिते रागद्वेषभयक्रोधदंभाहंकारवर्जितः स्वविद्यानुष्ठानरत
यो विद्यानां च प्रकाशकः यदृच्छालाभसंतुष्टो गुणदोषविभेदकः स्त्रीधनादिष्वनासक्तो ऽसंगव्यसनोज्झितः अलोलुपोऽदि
सकश्च पक्षपाती विचक्षणः विद्याविद्यादिभिर्मंत्रयंत्रतंत्राद्यविक्रयी निःसंकल्पो निर्विकल्पो निस्सीमतात्याति धार्मिकः तल्प
निद्रास्तुतिमौनी निरपेक्षो नियामकः इत्यादिलक्षणोपेतः श्रीगुरुः कथितप्रिये शुद्धविद्योदयालब्धब्राह्मणो वेदपारगः
कुलाचाररतो नित्यं कुलशास्त्रप्रयोजकः शांतः स्वाधीनसर्वज्ञो लोभमोहविवर्जितः क्रोधमोहपरित्यागी विरागी वीरवंदितः
निगमागमवेत्ता च प्रसन्नवरमानसः सर्वाश्रयपरित्यागी ललनाखेलनतत्परः ईदृग्लक्षणसंयुक्तं पूजयेद्गुरुमादरात् महा

मे॰र॰
तं॰
२

2

कपिलपिंगलाक्षे नातिबालो न वृद्धश्च न विज्ञो न कृशस्तथा नाधिकाङ्गो न हीनाङ्गो न खल्वाटो न दन्तुरः कृतज्ञे वाग्मिने श्रेष्ठे प्र
तिष्ठागमपारगे वास्तुविद्याकृताभ्यासे शल्योद्धारविवेकिनि क्रियानुक्रमवेत्तारे मन्त्रज्ञाने च विवेकिनि तत्त्वसारे बह्वाशी दीर्घ
सूत्री च विषयादिषु लोलुपः हेतुवादरतो दुष्टो वाचालो वादी गुरुनिन्दकः अरोमा बहुरोमा च निन्दिताश्रमसेवकः कालदन्तो ऽसि
तोष्ठश्च दुर्गन्धिश्वासवाहकः दुष्टलक्षणसंपन्नो यद्यपि स्वयमीश्वरः बहुप्रतिग्रहासक्तः आचार्यः श्रीक्षयावहः तथा अशु
द्धोमृतप्रजश्चैव कुण्डश्च वामनस्तथा कुनखी श्यामदन्तश्च स्त्रीजितश्चाधिकाङ्गकः हीनाङ्गः कपटी रोगी बहुवल्ली वक्रजङ्घकः
एतैर्दोषैर्विहीनो यः स गुरुः शिष्यभाजने स्वनाम्ना न गुरुः कार्यो भार्यां च मातृनामिका देशकालकृताचारसत्त्वशीलगुणा
न्वितः अथ स्वभावसंपन्नो गुरुस्सद्गुरुलक्षणः शान्तदान्तो गुरुः सार्थं समभावान्वितः सच्छिष्यो गुरुमाश्रयेत् मातृतः पितृतः शु
द्धः शुद्धभावो जितेन्द्रियः सर्वागमानां सारज्ञः सर्वशास्त्रार्थतत्त्ववित् परोपकारनिरतो जपपूजादितत्परः अमोघवचनः शा
न्तो वेदवेदार्थपारगः योगमार्गानुसंधायी देवताहृदयङ्गमः इत्यादिगुणसंपन्नो गुरुरागमसम्मतः शिवमद्वैतं मध्यदेश
कुरुक्षेत्रनाभोद्भविनि ये भवाः अन्तर्वेदिप्रतिष्ठानावन्तीसाश्च गुरूत्तमाः गौडाः शाल्वोद्भवाः सौराः मागधाः केरलास्तथा को
शलाश्च दशार्णाश्च गुरवः सममध्यमाः कार्णाटनर्मदाराष्ट्रकच्छाभीरोद्भवास्तथा कालिङ्गाः कामरूपाश्च कौंकणाश्चाधमा य
माः स्मृताः भिल्लभस्त्रवनस्येभ्यो वर्णिभ्यश्च महेश्वरि गृहस्थो भोगमोक्षार्थी मेरुदीक्षां न वा चरेत् तत्क्रमाग्रयः क्रियादीनाय २

तयोर्निःपरिग्रहाः वनस्थान्नारण्यायचवल्लीस्तनाश्रमीयतः अतस्तेषां नाधिकारो दीक्षादाने महेश्वरि पितृदीक्षां यतेर्दीक्षा या
दीक्षावनवासिनो विविक्ताश्रमिणो दीक्षा गृहस्थानां गृहे नमनाशिनी निर्वीर्ये इति पितमेवं तथा मातामहस्य च सोदरस्य कनिष्ठस्य
वैरिपक्षाश्रितस्य च इति गुरुलक्षणं अथ शिष्यलक्षणं कुलार्णवे सत्क्षिष्ये तत्कुलेशानि सर्वलक्षणसंयुते समादिसाधनोपेते
गुणशीलसमन्विते शुद्धदेहान्वयाचारे धार्मिके शुद्धमानसे दृढव्रते सदाचारे श्रद्धाभक्तिसमन्विते कृतज्ञे पापभीते च साधुसज्जन
सम्मते आस्तिके दानशीले च सर्वभूतहिते रते विश्वासविनयोपेते वित्तशाठ्यविवर्जिते असाध्यसाधके शूरे बलकीर्तिसमन्विते
अनन्तकुलक्रियायुक्ते अप्रमत्ते विलासिनि हितसत्यमितस्निग्धभाषिणि त्यक्तदूषणे सकृदुक्तशब्दतात्पर्यवत्तरे बुद्धिविस्तरे शुद्ध
तत्त्वासनोत्संगनिर्विकारमसेवके विमृष्यकारिणि वीरे मनोदारिद्र्यवर्जिते सर्वकार्यातिकुशले धीरे सर्वोपकारके अल्पार्थे
परनिंदायां विमुखे समुखे प्रिये जितेन्द्रियस्य समेतन्द्रहे धीमते ब्रह्मचारिणि स्त्र्याधिकादिवाग्जले धीरे सर्वोपकारके अल्पार्थे पर
निंदायां विमुखे समुखे प्रिये जितेन्द्रिये समेतन्द्रहे दुःसंकातंकवर्जिते गुरुध्यानस्तुतिकथासेवनाभजनोत्सुके गुरुदेवतभक्ते च
कामिनीपूजनोत्सुके गर्वोत्थापालके देवि गुरुकीर्तिप्रशंसके गुरुवाक्यप्रमाणज्ञे गुरुशुश्रूषणे रते विज्ञानवर्तिने प्रेषका
रिणि कुलनायिके लज्जाभिमानगर्वादिवर्जिते गुरुसन्निधौ निरपेक्षे गुरुद्वेषतत्परस्सादासिकोद्विणि नृपध्यानादिनिरते मोक्ष
मार्गाभिगामिने इत्यादिलक्षणोपेते गुरुः शिष्ये परिग्रहेत् उद्धान्वयपञ्चेन्द्रहे गुणहीने विहायिणि परशिष्ये च पापे खरे भ्रष्टे

मे॰ र॰
त्व॰
३

पंडितमानिने हीनाधिकविकारांगे विकलावयवान्विते पंगुमंधे बधिरे मलिने व्याधिपीडिते उच्छिष्टे दुर्मते वेवापि स्वेच्छावेशधरे वि
टे दुर्विदग्धे कुवेषे च वक्रे कुटिले भीमवीक्षिणि निद्रालस्ययुते तन्द्राप्रमादव्यसनान्विते कपाटकुड्यस्तंभादौ तिरोहिततनौ सदा भूम्य
शुक्तिकरे त्वन्दे श्रद्धाभक्तिविवर्जिते किमेकं वादिने स्तब्धे प्रेषके ऽवपले शठे धनस्त्रीशुद्धिरहिते निषेधविधिवर्जिते रहस्यभेदके वा
पि स्वकार्यार्थी वातके मार्जारबककृत्तिवरशान्वेषणतत्परे मायान्विते कृतघ्ने च प्रच्छन्नान्तरदायके विश्वासघातके देवब्राह्मणापा
पकारिणि अविश्वासमविद्यावामनर्थसिद्धिकारिणि आततायिनि मादिग्ने कुत्सिते कूटसाक्षिणि सर्वत्रपापके देवि सर्वेच्छा
भिगामिने अस्तत्र निह्ववा शंके ग्राम्यादि बहुभाषिणि दुर्विचारकृतर्कादिकारके कलहप्रिये पृष्ठालेपकरे शठे ग्रामके वा
ग्विडंबके पराते दूषणकरे प्रमत्ते अप्रियवादिने वाग्दूतपादने विपादे रमात्मप्रशंसके गुणमहितस्ये स्रद्धीनमति क्रोधसमन्वि
ते चार्वाके दुर्जने मत्वे सर्वलोकविगर्हिते पिशुने परसंतापे सर्वप्राणिभयंकरे आक्रोशवादिने मित्रद्रोहिणि आत्मवंचके म
जिह्वोपस्थपरे देवि तस्करे पशुचेष्टिते अकारणद्वेषहास्यक्लेशक्रोधादिकारके अतिहास्यस्य कर्तारे भ्रमे ताः परिहासके का
मके वाति निर्लज्जे मिथ्याडंबरे पुरुषके असूयामदमात्सर्यदंभाहंकारसंयुते ईर्ष्यापैशुन्ययाहूर्ष्यकार्पण्यक्रोधशालि
ने अधीरे दुःखिते द्वेष्यमशक्ते तत्ववर्जिते अप्रसिद्धमति मूढे चिंताकुलितमानसे तृष्णालोभयुते दीन मतः सर्वयाजके
बह्वाशिने कपटिने ग्रामके कुटिले प्रिये भक्तिश्रद्धादयाशान्तियमाचारविवर्जिते मातापितृगुरुशास्त्रमहतां हास्यकारके ३

कुलद्रव्यादिदीक्षाभ्यस्तगुरुसेवाभिमानिने मोहाद्देयमसमग्रहं गुरुशास्त्रे कुलेश्वरि इत्यादिविगुणोपेतं गुरुः शिष्यं विवर्जयेत्
स्नेहाद्वा लोभतो वापि यदि गृह्णाति दीक्षयेत् तस्मिन्गुरौ सशिष्ये तु देवताशाप आपतेत् तस्मादेवंविधं शिष्यं न गृह्णीया
त्कथंचन यदि गृह्णाति मोहेन तत्पापं वीक्ष्यते गुरुः मन्त्रिपापं च राजानं पतिं जायाकृतं यथा तथा शिष्यकृतं पापं शायो गुरु
मपि स्पृशेत् गुणेन क्रियया वापि गुरुः शिष्यं परीक्षयेत् संवत्सरेण तदर्द्धेन वा तदर्द्धेन वा तदर्धतः उत्तमानयमेकार्ये नीचान्त
क्षमकर्मणि प्राणद्रव्यप्रदानाद्यैरादेशैश्च समासमैः तन्मर्मस्पृग्वचोभिर्वा कौमोयाभिः क्रूरचेष्टितैः पदाघातेन ह्रदासीनेन रनैकै
श्च मस्तुर्मेडुः आक्रुष्टः पीडितश्चापि यो विषादं न याति च गुरुः कृपां करोतीति मदा सेवितयत्सदा श्रीगुरुस्मरणे वापि कीर्तने
वापि वंदने परिचर्याया माज्ञाने प्रेषणे न्वेषणे शिवे प्रानं दक्षं परो मौन स्वरनेत्रादि विक्रियाः येषां स्यान्नैव योगस्य मेत्र सिद्धि
र्महेश्वरि श्रावणाद्यो शिष्यः कुलीनः शुद्धात्मा पुरुषार्थपरायणः अधीतवेदः कुशलो दूरमुक्तमनोभवः हितैषी प्राणिनो
नित्यमास्तिकस्त्यक्तनास्तिकाः स्वधर्मनिरतो भक्त्या पितृमातृहितोद्यतः वाङ्मनःकायवसुभिर्गुरुशुश्रूषणे रतः एतादृशगु
णोपेतः शिष्यो भवति नापरः एकाहेन भवेद्योगस्य ब्राह्मणे हृदयान्नृपः वैश्यो वर्षैस्त्रिभिः शूद्रश्चतुर्भिर्वत्सरैर्गुरोः सच्छिष्य ः
परीक्षा स्त्रीदीक्षायाग ब्रतादि इति शिष्यलक्षणम् अथ गामोक्तदीक्षामाहात्म्ये आगमकल्प आगते शिववक्त्रात्तु गतं च
गिरिजामते मलत्रयविनाशाय तस्मादागममुच्यते कृते श्रुत्युक्तमार्गस्तु त्रेतायां स्मृतिसंभवः द्वापरे तु पुराणोक्तः क

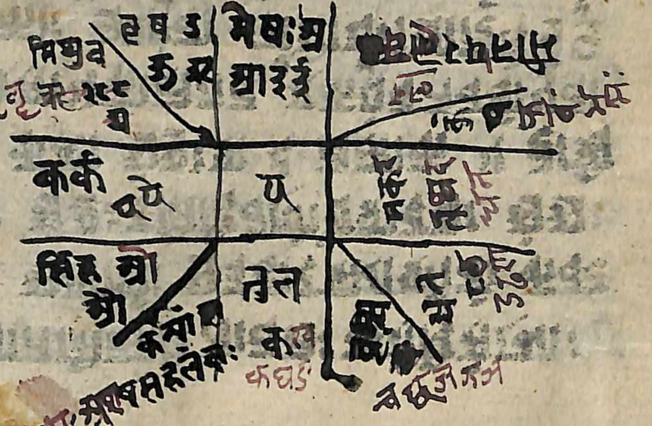
ज्ञावागमसंभवः अशुद्धाः शूद्रकन्याहिज्ञाब्राह्मणाःकलिसंभवाः तेषामागममार्गेस्या तेषामागममार्गेस्यात्सिद्धिर्न श्रौतवर्त्म
ना तस्मादावश्यकी दीक्षा सर्वेषांकानेकवाक्यतः सम्यग्विचार्य्यमाधाराख्याराशिवकादिभेदतः दीयते ज्ञानमस्तेते क्षीयते पाप
संचयः तस्माद्दीक्षेति सा प्रोक्ता वांछितार्थप्रसाधिनी ज्ञाने दिव्ये तयोदद्यात्कुर्य्यात्पापक्षयेन्नृणां तेन दीक्षेति लोकेस्मिन्की
र्त्तिता तंत्रपारगैः ब्रह्महत्यासुरापानस्वर्णस्तेयादिपातके उपपातकलक्षाणि हंति दीक्षास्वयान्नरः दीक्षितो ब्राह्मणो या
ति ब्रह्मलोकमनामयं इंद्रलोके क्षत्रियोपि प्राजापत्यं तथा विशः याति गांधर्वनगरे शूद्रो दीक्षाप्रभावतः वर्णानामेव
वर्णानामतो दीक्षा प्रशस्यते अदीक्षितानां मर्त्यानां देहेषु शूद्रेण तपेरिताः अन्नं विष्ठासमं तस्य जलं मूत्रसमं भवेत् अदीक्षि
तकृते श्राद्धे श्राद्धे वा दीक्षितस्य च गृहीता पितरस्तेषां नरके च सुदारुणे पतंत्येव न संदेहो यावदिंद्राश्चतुर्दश सहस्रैरुप
चारैश्च भक्तियुक्तो यजेद्यदि तथाप्यदीक्षितस्यान्नं देवा गृह्णंति नैव च कर्माखिलं वृथा यस्मात्तस्माद्दीक्षितः पशुः अदी
क्षितस्तु मरणे रौरवे नरके व्रजेत् आचार्य्यादनभिः ग्रामः ग्रामश्चादत्तदक्षिणः सततं जप्यमानोपि मंत्रः सिद्धिं न गच्छति
द्विजानामनुपनीतानां स्वकर्माध्ययनादिषु यथाधिकारो नास्तीह स्याच्चोपनयनादिना तथात्रदीक्षितानां च मंत्रदेवार्चनादि
षु नाधिकारोस्त्यतः कुर्य्यादात्मानं शिवसंस्कृते यदृच्छया कृते वापि प्रच्छन्नेन च्छलेन वा पत्रेस्थिते च गाथावत्तत्प्रजप्तमपि
निःफलम् स्नेहाद्वा लोभतो वापि यदि गृह्णाति दीक्षया तस्मिन्गुरौ सशिष्ये च देवताशाप आपतेत् गुरुमंत्र्योः क्रियाः स ४

वीः भुक्तिमुक्तिफलप्रदाः तस्मात्साध्यो गुरुर्नित्यमत्यर्थं तत्समाहितः गुर्वेनुक्ताः क्रियाः सर्वाः निःफलास्त्वर्थया भवे अदीक्षि
तायेकुर्वन्ति जपपूजादिकाः क्रियाः नफलन्ति प्रियेते च शिलायां शुप्तबीजवत् इति दीक्षामाहात्म्यं अथ दीक्षाकालः तत्रादौ
मासफले चैत्रे दुःखाय दीक्षा स्यात् वैशाखे रत्नसंचयः मरणं भवति ज्येष्ठे आषाढे बन्धुनाशने सम्पृद्धिश्रावणेन्तं भवेद्भाद्रपदे
क्षयः प्रजानाशो ह्याश्विने न भवेद्वाक्षुभमेव च ज्ञानेस्यात्कार्तिके मासि सौख्यं मार्गे भवेत्किल पौषे ज्ञानक्षयो माघे भवेत्मेधा
विवर्द्धनम् फाल्गुने सर्वसिद्धिः स्यात्मलमासे विवर्जयेत् अथ पक्षः कृष्णशस्तः प० शुक्लपक्षे शुभादीक्षा कृष्णे स्यात्तेव·
मावधिः तिथि प्रतिपदि द्वितीयायां तृतीयायां शुचिर्भवेत् चतुर्थ्यां वित्तनाशः स्यात् पञ्चम्यां बुद्धिवर्द्धने षष्ठ्यां ज्ञानक्षयः सौख्यं
लभते सप्तमीदिने अष्टम्यां बुद्धिनाशः स्यात् नवम्यां वपुषक्षयः दशम्यां राज्यसौभाग्यमेकादश्यां शुचिर्भवेत् द्वादश्यां सर्व·
सिद्धिः स्यात् त्रयोदश्यां दरिद्रता तिर्यग्योनिश्चतुर्दश्यां हानिर्मासावसावके वार मेत्रारे भौम्यरवौ शुक्रबुधे जीवे विशेषतः शनौ
मृत्युक्षयो भौमे सोमे सर्वं च निःफले नक्ष त्रीण्युत्तराणि रोहिण्यः पुष्यके मृगशीर्षके हस्तः स्वात्यनुराधा च मघा मूलं च
रेवती अभिजित्स्त्वश्रवणे चेति दीक्षा नक्षत्रमममे योगाः प्रीतिरायुष्मान् सौभाग्यः शोभनः शुभः सुकर्मा वृत्तिर्वृद्धिर्ध्रुवा
सिद्धिश्च हर्षणः वरीयाश्च शिवः सिद्धो ब्रह्मा ऐन्द्रश्च षोडशः करण शुभानि करणान्याहुर्दीक्षायां च विशेषतः शकुन्यादीनि
विष्टिं च विशेषेण विवर्जयेत् लग्न मेत्रावारे भाणं मेषे धनयामग्रदं भवेत् वृषे मरणमाप्नोति मिथुने ऽपत्यनाशने कर्के

मे॰र॰
त॰
५

देसर्वसिद्धिः स्यात्सिंहे मेधाविनाशने कन्यालक्ष्मीप्रदा नित्यं तुलायां सर्वसिद्धयः वृश्चिके सर्वसिद्धिः स्याद्धनुर्ज्ञानविनाशनम्
मकरः पुत्रदा प्रोक्तः कुंभो धनसमृद्धिदः मीनोऽर्थप्रदो नित्यं एवं राशिफलं शिवे समयः धर्मदः प्रातः कालः स्यात्संगवो रा
ज्यदायकः मध्याह्ने सर्वसिद्धिः स्यात्सायाह्ने मध्यमो भवेत् रजनीमंत्रदानेन निषिद्धा देशिकोत्तमैः चरः सर्वो विवर्ज्यः स्यात्
स्थिरराशिः शुभो प्यरा स्थिरलग्ने विलग्ने शिवमे चरे शुभम् द्विःस्वभावगते लग्ने शाक्तिमंत्रे प्रशस्यते त्रिषडायगताः पा
पाः शुभाः केंद्रत्रिकोणगाः दीक्षायां तु शुभाः सर्वे वक्रस्थाः सर्वमाशकाः त्रितीयैकादशः षष्ठो दशमस्थः शुभः शशी ज
न्मचंद्रः शुभः प्रोक्तो जन्मनक्षत्रवर्जितः शुक्लपक्षे द्वितीयस्तु पंचमो नवमस्तथा गोचरे ये ग्रहाः शुद्धास्ते शुक्लोपि शुभः श
शी शुभमध्यस्थितो वापि चंद्रमाः शुभदो भवेत् शुक्रोस्तो यदि वा वृद्धो गुर्वादित्यो भवेद्यदि मेषवृश्चिकसिंहेषु तदा दीक्षा
प्रशस्यते अयने विषुवे चैव युगाद्यासु तथैव च ग्रहणे च महातीर्थे न कालस्य विचारणे तुलसीनिकटे बिल्वमूले धात्री
तले थवा प्रासादे देवसान्निध्ये महादेवे गवां गृहे देवीपूजादिने वापि नास्ति कालस्य निर्णयः योगिनीतंत्रे रविसंक्रम
णे चैव सूर्यचंद्रग्रहे तथा नक्षत्रादिकं किंचिन्नाविचार्यं कदाचन महाष्टम्यां विशेषेण धर्मकामार्थसिद्धये न कुर्याद्वा
र्क्रिके दीक्षां प्रयत्नेन विभावसौ न कुर्यात्सर्वदा दीक्षां तथा चंद्रमसो ग्रहे इति रुद्रयामले उक्तं कालीतारामहाविद्याषो
डशीभुवनेश्वरी भैरवी छिन्नमस्ता च विद्या धूमावती तथा बगला सिद्धविद्या च मातंगी कमलात्मिका एता एव महेशानि ५

महाविद्याः प्रकीर्त्तिताः नात्रसिद्धाद्यपेक्षास्ति नक्षत्रादिविचारणा कालादिशोधनं नास्ति मास्याद्यदिदूषणे नहि तिथिविनापि दीक्षा
याः विशिष्टावसरे शुभे दुर्लभे सद्गुरुणां तु स्वयमस्त्येव गेउपस्थिते तदनुज्ञायदलब्ध्वा सदीक्षावसरो महान् ग्रामे वा यदि नारण्ये क्षे
त्रे वा दिवसे निशि आगच्छति गुरुर्दैवाद्यदा दीक्षा तदा भवेत् यदैवेच्छा तदा दीक्षा गुरोराज्ञानुरूपतः न तिथिर्न व्रतं होमो न स्नानं न
जपक्रिया दीक्षायाः कारणं किं तु स्वेच्छावाप्ते तु सद्गुरौ तथापि मंत्रे तु विशेष कुलपद्मस्य वाहेम्मा शुभे लग्ने शुभे क्षणे सर्वे भाद्र
पदे शुक्ले मित्रगणाशशसंयुते अथवा वा तु राधायां रेवत्यां तु प्रशस्यते जनीयोगेण भने काले मंत्रस्य ग्रहणे शति ईषे वे वविशेषे
ण कार्त्तिके च विशेषतः महापीनकमेणैव नरोषा नीलशारदे नसिद्धादिर्नतारावनराशिचक्रशोधने नऋणेनचनेचक्रे नमा
से नियमस्तथा नपक्षतिथिनक्षत्रेताज्यौवारोक्कुजकेजौ इति कालनिर्णयः अथ
देशः पुण्यतीर्थे कुरुक्षेत्रे देवीपीठचतुष्टये प्रयागे श्रीगिरौ काश्यां कालाकाले
न शोधयेत् गयायां भास्करक्षेत्रे विरजे वेङ्कपर्वते वक्कले वमतेगेव तथा कन्या
श्रमे शुद्ध नर्मदायां मनोदीक्षा तीर्थेष्वेतेषु पार्वति इति दीक्षादेशनिर्णयः अ
थ मंत्रशोधनम् तत्रादौ राशिचक्रे उक्तौ भवेतो यत्रयोवः प्रत्ययसाहितः अ
तस्यैतं विजानीयान्तदक्षरं वर्गउच्यते रेवोद्दयं पूर्वपरायतं स्यात्तन्मध्यतो याम्य

नौ ग्य दूमौय

मे॰र॰
तं॰
६

कुवेरभेदात् एकैकमीशाननिशाचरेशकृताशवायैविलिखितेतोस्मीत् शाव्दायां वातमित्यादिनाचतुः स्वरादिसंख्याः
वालेगौरेखरेशेणेशामीशेभेतिराशिषु क्रमेणभेदिनावर्णाः कन्याश्रंशाद्यः स्मृताः अस्यार्थः अत्रद्वादशराशीनां कवट
तपयवर्गादारसंख्ययावर्णाज्ञातव्याः चतः त्रिःत्रिःद्विद्विपंचपंचकवतःसंख्याः कन्यायाः श्रेश्रः इतिद्विवर्णाश्रेशादयः श्रेश्रः
श्रंषेसेहेलेत्वेकन्या तथाच मेषश्र ४ वृषउ २ मिथुनऋ २ कर्कय २ सिंहऔय कन्या श्रेश्रंश ६ तुलाक ५ वृश्चि
कच ५ धनुट ५ मकरत ५ कुंभय ५ मीनय ४ साध्यादक्षरराशिं पंतेनशावायेत साधकादूरात् एकस्थेवतनववांधुवा
मनाद्वौचषड्दशमाख्यसेवकाः वह्निनंदमनयस्त्वपोषकाद्वादशाष्टवतृस्त्वघातकाः अथवा लग्नेऽर्थनभ्रातृवेश्मपु
त्रामित्रकलत्रकाः मरणंधर्मकर्मायव्ययाद्वादशराशयः तथाच स्वद्वितीयराशौयोमंत्रोर्थेनदः पंचमराशीयः सुत्रदःस
प्तमेराशौयोभार्याप्रदःएवमन्यदप्यूह्यं अत्रराशिंनक्षत्रयोश्चक्रेमेवन्नामाक्षरेयत्रयततितदे साधकस्यापिराशिनक्षत्रेन
तज्जन्मराशिनक्षत्रे तथास्तेतनचक्रप्रणयनवैयर्थ्यं मंत्रमात्रार्थतायोविनिगमकाभावात् राशिचक्रे श्रीश्रीश्रीश्रीश्री
श्रीश्रीश्रीश्रीश्रीमंपिरुस्तेनमंत्रायवर्णेननाम्नधायक्षरेणच गणयेद्यन्त्रषष्ठेवाष्टमेद्वादशेशत्रवा विघ्नमंत्राद्यवर्णस्या
नत्रतस्याहितेभवेत् इतिप्रयोगमध्विपतेश्वजवचनाच्च वस्तुतस्तु प्रकरेयस्यजन्मर्क्षेतस्यजन्मर्क्षेतोभवेत् एतदेज
न्मभेयस्यतस्यनामर्क्षेतोवदेदिति पिंगलामतवचनाच्चवस्या अनिराशिचक्रे नेत्रराजे प्राकृप्रयत्नदत्तोदकचक्रस्त्रयंच ८

कयोगतः कोष्ठानिषोडशात्रस्मृत्सेषुवर्णान्क्रमाल्लिखेत् प्रथमप्रथमेतावद्द्वितीयप्रथमेतथा तृतीयमन्ततश्चान्यम
थान्यदपिकल्पयेत् तत्रकोष्ठेषुविलिखेन्नत्रंसंचममन्तरं एवंवतृष्वंवर्गेषुवर्णानावधिसमालिखेत् स्वनामाद्यक्षरंयत्रको
ष्ठेसेदृश्यतेततः सिद्धादीन्गणयेद्यावन्मन्त्राद्यक्षरदर्शने सिद्धसिद्धोजपात्सिद्धेत्द्विगुणात्सिद्धसाध्यकः सिद्धसुसिद्धः से
प्राप्त्यासिद्धारिर्हंतिगोत्रजान् साध्यसिद्धोतिसंक्लेशात्साध्यसाध्योतिदुःखदः साध्यसुसिद्धोभजनात्साध्यारिःस्वांस्त्रियंहरे
त् सुसिद्धसिद्धोध्ययनात्फलदःपादयोगतः सुसिद्धसाध्योजप्यात्वैः सिद्धयेस्यादतोन्यथा सुसिद्धसुसिद्धस्तूर्त्वंजन्मक
तश्रमः तस्मात्सर्वसिद्धीनांसाधनेयोजयेन्मते अभिचारेरिपोर्देवयदिस्यात्मविपत्तये सुसिद्धारिरशेषेणस्वकुलान्नाश
येद्ध्रुवं अरिसिद्धःसुतंहन्यादरिसाध्यःस्त्रियोबिवे अरौसुसिद्धमंत्रस्तुकुलोत्सादनकृत्ततः अर्यरिःसर्वमहामंत्रः से
प्राप्त्येवमनिश्चिते पिंगलामतेत यथोक्तात्सिद्धसिद्धस्तुतत्साध्योद्विगुणोजपात् जपाद्भोभत्सुसिद्धस्तुतदरिर्वाधवा।
पहृद्विगुणाज्जयात्साध्येसिद्धस्तुसाध्यस्तुतिरर्थकः तत्सुसिद्धःसार्द्धजपात्तदरिर्गोत्रजापहः
सुसिद्धसिद्धोर्द्धजपात्तत्साध्योद्विगुणाज्जपात् तत्सुसिद्धोग्रहादेवतदरिर्ज्ञातिजातहा अरि
सिद्धःसुतेहन्यादरिसाध्यस्तुकन्यको तत्सुसिद्धश्चपत्नीघ्नस्तदरिस्स्वायकापहः अरिसिद्धेप
न्वैवत्रामकिंवास्यजन्मनामव यतीनोशुष्यपातेनगुरुणायत्कृतंभवेत् नान्माखनसैवव।

अकथ ह	उङप	आखद वं	ऊचफ
ओडव	ऌञम	औढश	ॡटय
ईघन	ऋजभ	इगध	ॠछब
अंतक्षः	ऐठल	अःणष	एटर

उद्धृतो भवेत्तोयत्रयो वाः प्रमयसंज्ञितः अंतस्थं तं विजानीयात् तदन्यो वर्ग उच्यते

मं॰र
त्न॰

र्णैर्निविभक्तानि वकारयेत् अन्यत्रापि लोके प्रसिद्धेनामाथ मात्रापित्रा तत यत्कृते सूतेजातागतियेनासौ स्वरस्यप्रभाश्रते
वदत्यत्रमनस्कोपितत्रामगाससंभवते हृदन्नामलेपि मातापितृकृते नामयत्वाप्यभिजनैः कृते विलिख्यतस्यैवैवर्णात्म
रवेजननभेदतः तथैवमंत्रबीजानि ततः शोधनमाचरेत् पिंडद्विविंडतोपस्थानीयजिह्वाग्निसंभवाः हंसतोवारणाश्रम॰
मधिकाक्षरमेवच अथमंत्रशाद्वरेलक्षौम्पक्तासप्तवतत्स्यं मंत्राक्षरैः संहेकैकं नामवर्णं विशोधयेत् वर्जनैर्धेनता
नैवस्वरैः सार्द्धस्वरात्तथा आद्यमाद्येनसंशोध्य द्वितीयेनद्वितीयकं मंत्रेवाप्यथवानाम्निवर्णान्सविषमायदा तदा
मंत्रेसमारभ्यसमेयावत्प्रयोजयेत् आद्यंतयोः सिद्धवर्णो मंत्रेयस्मिन्वरानने अविरेणैवकालेनसंभवेत्स्ववेसिद्धिदः सा
ध्यौताद्दिश्रुतोयस्त्वप्रतिकृच्छ्रेणसिध्यति अदायंते सुसिद्धस्तुसर्वकामविभूतिदः आदावंतेरिपुर्यस्मभवेत्साध्यःसमंत्रकः
स्यान्तत्रयप्रुतोरियौ मंत्रोमृत्युसमोमतः शत्रुर्भवतियत्रादौमध्येसिद्धस्तदंतिके साध्यः कष्टेनकार्यसिद्धिस्तस्यफलंतु
त्यमेवमवेत् अंतेयदिभवति रिपुः प्रथमेमध्येवसिद्धसाध्ययुगे कार्यं विलेवितेस्यात् प्राणापपतिसर्वमेवोते सिद्धेसुसिद्धम
थवारिपुमंतस्यपरीत्यजयेत्तत् वह्नायासे ज्वलितेतेमंत्रेवर्जयेन्मतिमान् नारायणीयेपि उद्धारणप्रवृत्तोयः साम्येत्रः स
वविनिंदितः अनकथहवकं अथनाराचन्नम् उत्तरादक्षिणपर्यन्तरेखाकुर्यात्वसप्तयम् दशरेखावापश्चिमाग्राः कर्तव्याव
खवाणीति अग्निसादिक्रमेणैवविलिख्यतारकाः पुनः अकारादिक्षकारांतान्कोष्ठमध्ये विधानवित् वक्ष्यमाणविधानेन सम

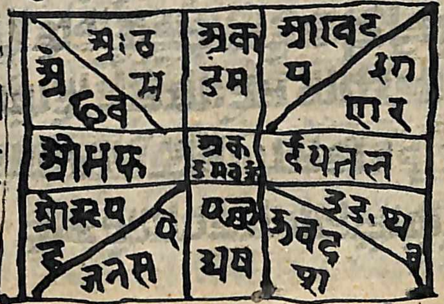
येवर्णौकालिखित तस्मात्रे प्रापलोभयडः शायेरु प्रस्मात्ररुरुष्करे लोकलोयपङ्क्ति प्रायाद्वलौयोगेषु भेदिताः वर्णाःक्रमात्स्वरांसौतरे
वर्त्यणागतौतदा अस्मार्थः कचटतपयवर्गादरसंख्ययाक्रमेणमातृकावर्णान्तत्रवीजानिभवंति अश्वैासरौ अग्रः तृ
सहोत्सौलंदे इतिवर्णान्तर्थ्ये रेवत्यां अन्येमातृकावर्णाः क्रमेणोक्केनन्त्रेयाः तेन प्रायश्त्यादिषु दे ये लभे पेर रे ये रे रे ये रे रे रे के लै
के ले ये पे टे वि ली दरादराणां द्वेकत्रिचतरेकेकद्वेकाद्विद्विद्वेकाद्विअकअकेकेकद्वेकद्वित्रिचेतः संज्ञा क्रमेणद्वोकत्रिचतरेकः
चेद्युगलक्षद्विद्वेकरयत्युग्मकहस्तअेकगणैकेकशशिद्वेकपलाग्निदेदाः इतिसंज्ञाक्रमेणमातृकावर्णानिय अन्येवर्णाहत
पूरणार्थमेव संयुक्तादेरेषुपरादंत्यास्मिमितिसंप्रदायः तस्मात् अश्विनीअश्वा इभरणीईउऊकृत्तिका ऋॠरोहि लृॡमृणे
ओऔआर्द्रापुनर्वसू कपुष्यखगा अश्लेषा घङ मघा चपूर्वफल्गुनी छजउत्तरफ झञहस्तटठचित्राडस्वातिढणविशाखा तथदअ
नुरा धज्येष्ठा नयफमूले पूर्वाषाढा भउत्तराषाढ मश्रवणयरधनिष्ठालशतभिः वशपूर्वभाद्रपसहउत्तरभाद्र अंअः ल
क्षः रेवती साधकादरान्मेत्रादरपर्यंतेगणयेत जन्मसंपद्विपत्क्षेमप्रत्य
रिःसाधकोवधः मित्रपरममित्रेचजन्मादितिपुनः पुनः पियहृधःप्रत्यरिः
अपरिमाज्यामनीषिभिः इतितारावक्रं अपेऽक्षताराचक्रेगणनातनक्षत्रोक्ता
निबंधे पूर्वोक्तराज्ययैचैवभरण्यादिचरोहिणी इमानिमा नृषाण्याहु नेत्रत्री

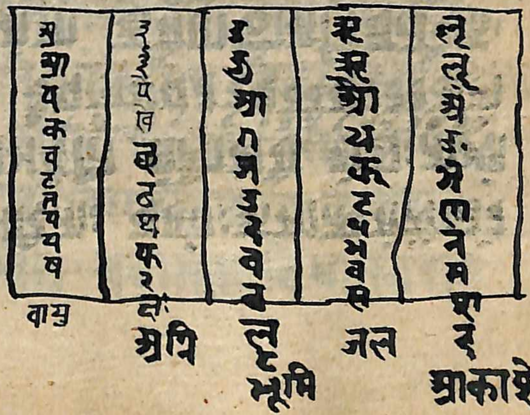
अश्वि अ	भ इ	कृ ईउऊ	रो ऋॠऌॡ	मृ शाये	आ पे	पु ओऔ	ति क	अश्ले खग
मघ ङः	पू च	उ छजझ	ह ञम	चि टठ	स्वा ड	वि ढण	अनु तथ	ज्ये ध
मू धनप	पू फ	उ ब	श्र भ	ध मय	श र	पू वश	उ षसह	रे लक्षः

मं॰र
तं॰
८

8

णीमती षिणः ज्येष्ठाघातभिषाम्मूलपनिष्ठाश्लेषकृत्तिका विशाखामघाविशाखास्वस्वागाराणसदेवताः अश्विनीरेवतीपुष्यस्वातीहस्त
पुनर्वसू अनुराधामृगशिरश्रवणादिवतारकाः स्वातानौपरमाश्रीतिमध्यमान्विन्नजातिषु रक्षोमानषयोर्जोशैणवैरमानवदेवयोः
इतितेत्रसारोक्तनारावक्रे अथाकडमचक्रे द्वादशारेलिखेच्चक्रेवर्णान्सर्वोदितक्रमात् ईशानांतमकारद्यान्हीतान्षंछविवर्जिता
न् तत्रस्वनामार्णमारभ्य मेत्राद्यर्णविधिक्रमात् गणयेत्सिद्धसाध्यादिफलंतेषांविनिर्दिशेत् सिद्धःसिध्यतिकालेनसाध्यस्तुजपहो
मतः सुसिद्धःप्राप्तिमात्रेणसाधकेभक्षयेदरिः सिद्धानेवैकवाणेषुसाध्योरसदशादिषु सुसिद्धस्त्रिमतीशेषुरिपुर्वेदाष्टमान्तु
इदंचक्रंगोपलविषयेप्रावश्यकं इत्यकडमचक्रं अथकुलाऽकुलचक्रं कुलाकुलपरीक्षायांप्रकारःकथ्यतेधुना वाय्वग्निभू
जलाकाशाः पंचाशल्लिपयःक्रमात् पंचह्रस्वाःपंचदीर्घाः बिंदुताःसंधिसंभवाः पंचशःकादपषलक्षलहसांताःसमीरिताः सा
धकस्याक्षरेपूर्वमेत्रस्यापियदक्षरे पदैकभूतंदैवतंजानीयात्सैकुलंचतत् पार्थिवेवारुणेमित्रमाग्नेयस्यापिमारुते पार्थिवा
नामदारुणंप्राहुर्वैमारुतेमते आग्नेयास्योभसंप्राहुर्वैमारुते
देवैमसैलजसैस्तथा एषामपिचसर्वेषामविरोधितताभसे प
रस्परविरुद्धानांनकुर्यान्मेलनंबुधः अवकृद्धोयोदशास्वकोष्ठे
षुपंचयाक्रमेणोतेयार्णाभवेति अआयकचटतपयषःवायवः

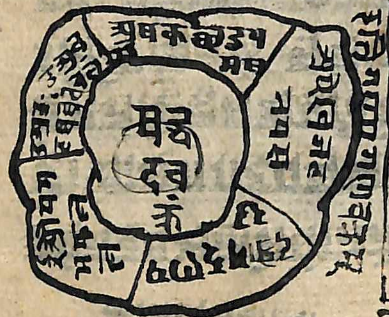

कुलाकुलचक्रं

८

इईणत्वक्षठयफरक्षाः अग्नयः उऊओगजडदवललाः भूमयः ऋॠऔघङ्ढधमवसाः जलानि लृॡऐउञणनमशदाः आकाशाः अ
इति पंचभूतात्मकः इति कुलाकुलचक्रं अथ षट्पदचक्रं षड्दलकमालिख्य प्रागादिषु दलेषु तु अकारादि वर्णेनैकैकं लिखित्वाः षट
कूटकान् स्वनामाद्यक्षरे यत्र तदारभ्य विचारयेत् उदिते संपड् द्वितीये संपदोदयः तृतीये तु धने विनाशस्तु चतुर्थे विग्रहः पंचमे
शोषायात्मकाषष्ठः सर्वविनाशकः अथ गणचक्रे हस्तस्वाती कृत्तिमृगपुष्यामैत्राश्विरेवती पुनर्वसू जगुरिति भानि देवति
मोत्तिकाः पूर्वोत्तरात्रयं चार्द्रा भरणी रोहिणी तथा मर्त्यानुगणे प्रोक्ता भान्येतानि विशारदैः चित्राश्लेषमूलमघाधनिष्ठाज्येष्ठिके
तथा वरुणः कृत्तिके चाग्निरक्षोगणाउदाहृताः एकयोनौ तु मा प्रीतिर्देवदैत्यो सा तु मध्यमा देवे मर्त्ये परपि महद्द्वस्तो वैरमुच्यते
एवं त्रयाणां योगे च विधिनात्मनि योजयेत् तत्राश्विनी मृगपुनर्वसु हस्तस्वात्यनुराधाश्रवणरेवत्यो देवगणः भरणीरोहिण्या
र्द्रात्रित्रिपूर्वोत्तरामनु

अश्वि	भरणी	मघा
मृगशि	रोहिणी	विशाखा
पुनर्वसु	आर्द्रा	ज्येष्ठा
पुष्य	पूर्वफा	मूल
हस्त	पूर्वाषा	शतभि
स्वाति	पूर्वाभा	धनिष्ठा
अनुरा	उत्तरफा	अश्लेषा
श्रवण	उत्तराषा	कृत्तिका
रेवती	उत्तराभा	चित्रा

देवगण मनुष्य राक्षस

ष्यगणः अश्लेषाद्य राक्षसगणः एकगणस्थयोः प्रीतिरुत्तमाः देवमनुष्ययोर्मध्यमा उभाभ्यां
राक्षसो वैरं साधकमंत्रायवरतो ज्ञेयं इति गणचक्रम् अथ योनिचक्रं अश्वेभाजफणि

अश्व	गज	अज	सर्प	बिडाल	मेष	मूषक	वृष	महिष	व्याघ्र	मृग	श्वा	वानर	नकुल	सिंह
अ॰ शत भिषा	भर॰ रेवती	कृत्तिका	रोहिणी मृगशिर	आर्द्रा	पुनर्व॰ पुष्य	अश्लेषा मघा	पूर्व फ॰	उत्तर फ॰ चित्रा	हस्त स्वाति	विशाखा अनुरा उत्तराभाद्रपद	ज्ये	मू॰ श्रवण	पूर्वाउत्तराषाढ	धनिष्ठा पूर्वभाद्रपद

इति योनिचक्रं

मार्जारमूषकंतथा ज्येष्ठा स

म·र· द्दयेवदृषभक्रमेषोततोमूषकस्याष्टुगौः क्रमशस्ततोपिमहिषी व्यघीपुनः सोरभीव्याघ्रेणोमृगमेडलोकापिरथोवभुद्दयेवानरः सि
त्व· होश्वामृगादयश्च अश्वकरयोर्दीतिस्तमात्रमियेदृषभकविडालः सैरिभीमहिषी मेडलथा वेभ्रनकुलः न्यूरदीहस्तीविशेषस्तगोव्या
९ घ्रेगजसिंहमश्वमहियेश्वाणेववभ्रुगोवैरंवानरमेषयकेवक्षमहत्नद्दविडालोद्दरं लोकानांव्यवहारतोन्यदपिवक्तात्तत्तापपत्तादिदंइतिव
३यंप्रथमनाडी इतियोनिचक्रे अथफणिचक्रे अश्विन्याद्यैलिखेच्चक्रेसर्पाकारेत्रिनाडिकं त्रिनाडीवेधनक्षत्रमश्विन्यार्द्रापुनर्वसू हस्तेज्येष्ठमूलवारु
णः पूर्वभाद्रपदातथा॥ याम्यः सौम्योगुरुयोनिर्विशाखामित्रंज[illegible]ये धनिष्ठावोत्तरायत्तामध्यनाडीव्यवस्थिताः। कृत्तिकारोहिणी लाहू =4
9 सर्पोमघास्वातीविशाखके उत्तराश्रवणेपौष्णेदृष्टनाडीव्यवस्थिताः। योनिपूर्वफल्गुनी जलाद्यंपूर्वाषाढ एकनाडीस्थितायस्य
गुरुमेत्रसदेवताः तत्रवेधमृगेमृत्युं क्रमेणफलमादिशेत् तत्राश्विनीआर्द्रापुनर्वसूत्तरफल्गुनीहस्तज्येष्ठामूलश तभिषापू
र्वभाद्रपदाः प्रथमनाडीस्थाः भरणीमृगशिरपुष्यपूर्वफल्गुनीचित्राअनुराधापूर्वाषाढाधनिष्ठोत्तरभाद्रपदामध्यनाडीस्था :
कृत्तिकारोहिणीअश्लेषामघास्वातिविशाखोत्तराषाढश्रवणरेवत्यः पृष्ठनाडीस्थाएकनाडीस्थागुरुमेत्रसाधयानिषिद्धाः मित्र

अ	क	च	ट	त	प	य	श
गरुड	विडाल	सिंह	दष	सर्प	मूषक	गज	मेष

इत्यष्टवर्गचक्रम्

स्थाउत्तमाः इतिफणिचक्रे अथाष्टवर्गचक्रे वर्गशुद्धिंसमाद्यमेत्रेदयात्स्वतमः अवर्गपक्षिणोजे
यो मार्जारेजगयोर्वैरंतथावगजसिंहयोः मार्जारमूषयोर्वैरंतथाकुक्कुरमेषयोः भुजंगसिंहयो
मैत्रीमेषमूषकयोस्तथा लोकादन्यच्चविज्ञेयंव्यवहारप्रयोगतः इत्यष्टवर्गचक्रे अथगणपतिचक्रे ५

एवंपर्यवसन्नात्स्मात् ईश्लोकस्यायमर्थः एवंक्रमेण समासतः शंक्षेपेण पर्यवसन्नाः फलिताः गणकोंकाः अत्रायंशोकेतः इंद्राद्यंकान् ततद्वर्णस्यकोष्ठसंख्यया गणितान् अष्टभिर्हतान्स
तोऽवशिष्टांकाः हरुमीननरोवाश्रेभावकाः मध्यकालरेखगणकोंकाम्ववंतिदिग्गाद्यंकानपितद्वर्णस्यकोष्ठसंख्यया गणितान् अष्टभिर्हतान् शेषान्वशिष्टांकाः ततन्नवगभूभान्

यनादिकेविदिविदितात् मनोसिद्धादिकोपिच प्रवर्त्तितषष्ठी मद्भिः वैफल्यंयदतोन्यथा दत्तोन्नरायतेंकघ्योत्सूत्रमेवकमन्नमे
प्रकृष्टस्यगायनताश्चैवभानरेषाः प्रकल्पयेत् ह्रौह्रौस्यशैलिविह्नितान् पंचकोष्टेतथापरान् पंचकोष्टेतथापरान् षट्कैकमेकमालि
ख्येकादिहोंतेततोनरे यथैकैकमेकादशाष्टत्रिकेषुमतिमालिखेत् दिग्भूगिरिक्ष्मातिगजारामर्षीन्ध्वषिषट्त्रिकैः गुणयेत्साध्यक
स्यार्णात् स्वरख्येजगमेदितान् इंडनल्लनयनरविंयंवदशातैभिः क्रम्यग्मायुयनागैइनवभिस्वनथामनोः नामाणकोष्टांकमध्योत्रा
येतनिहितेक्रमात् हत्वाकोष्टगुणेनैवयंवभिर्यवभिर्यथा एवंवर्यंवसन्नात्स्यगुणकोकाः रुहमीन यरोघातभावकाः साध्य
कालरे मंत्रवर्णेषुतत्नवगभूभानतिन्नामगाः नामायुलादकठवादहभक्लादिकेवुधैः ज्ञातोभयोस्वर्णेवियोदपिकेशेषमेकवित्
उक्तेववसुभिर्भागमाहरेडभयोरपि वाडल्यंयत्रदृश्येतसोधमणेः प्रकीर्त्तितः यार्यतेयस्यैयेमैत्रैष्टहूणीयान्तान्मन्त्रसवे नद
भावसमग्रनेधनिकेनकदाचन शूनेमृत्युंविजानीयात्साक्षात्यपरित्यजेत् अस्यार्थः साध्यासाधनस्वरख्येजनरूपेणष्टध
क्कृत्य तथासाधकनामाक्षराण्यपि इंडाद्यंकान्ततस्मात्सोकाः दुर्णस्यकोष्ट
गुणान्कृत्वातथैवदिगाद्यंकानपिकुर्यात् नमस्यवहलादितिनामाक्षरख्येज
नसमुदायात् अकटवादिति वनेवतपयमित्रात् अ इउऋलृएऐओऔअं
अः अवर्गःकादिपंतः कवर्गःप्यादिफांतःठवर्गःवादिहांतोववर्गः यतेय

अआ	इई	उऊ	ऋॠ	लृॡ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः
क	ख	ग	घ	ङ	च	छ	ज	झ	ञ	ट
ठ	ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ
ब	भ	म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह
१	२	३	४	८	३	७	४	५	६	३

त्रिधाकृत्यकपदेसप्तभिर्भागंहरेत् मंत्रविषयेत्रिभिर्भागमाहरेत्

मं॰र॰ कादशैकादशान्तराश्चतारोवर्गाः अस्मात्अकदवात्अष्टभिर्भागेहृतेसतिउभयोः साध्यसाधकवर्गयोः शेषसाधिकरूपमृणा णि

त॰ ते अल्पसधनितेवज्ञेये इतिऋणिधनिचक्रे अथापरंऋणिधनिचक्रे कङ्कालकालवियदग्निसमद्वेदाः खोकाशशून्यदहनाः

१० खलसाध्यवर्णाः उपमद्विपेववियदेवरउकृशशांकव्योमाब्धियेदशाश्विनः खखसाध्यकार्णाः नामाङ्कलोदकटवाङ्कजमङ्कशेषे

ज्ञातोभयोरधिकशेषमृणंधनेस्यात् अस्यार्थः षड्राद्यंकैः साध्याणांस्वरव्यंजनरूपेणपृथक्कृतानगुणितानक्रुत्वा तथासा

यकनामाक्षराण्यपिउपमादिभिरेकैर्गुणयेत् शेषंपूर्ववत्ज्ञेयं फलतोनकश्चिद्विशेषः इतिऋणिधनिचक्रे अथकादिम

साध्यवर्णांका

६	८	६	·	३	७	४	१	०	०	३
आअइई	उऊ	ऋॠ	लृ	लॄ	ए	ऐ	ओ	औ	अं	अः
क	ख	ग	घ	ङ	च	छ	ज	झ	ञ	ट
ठ	ड	ढ	ण	त	थ	द	ध	न	प	फ
ब	भ	म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह
२	२	५	०	०	२	१	०	४	५	१
१	५	३	४	४	३	१	४	५	१०	११

[illegible]

साधकव

तेऋणिधनशोधनप्रकारः नामाद्यक्षरमारभ्ययावन्मंत्रादिवर्णांकं त्रिधा

कृत्वास्वरैर्भिन्नाजदन्सद्विपरीततो कृताधिकऋणीज्ञेयऋणीचेन्मंत्रउत्तम

स्वयंऋणीचेन्मंत्रंतत्सजेत्सर्वमृणीयतः अत्रनामाद्यक्षरेसाधकस्यनामा

द्यक्षरमारभ्यमंत्राद्यक्षरपर्यंतगणनेसाधकराशिः मंत्राद्यक्षरादिसाधक

नामाद्यक्षरपर्यंतगणनेमंत्रराशिः तदन्यत् साध्यनामाद्यक्षरस्यविपरी

ततोसाधकनामाद्यक्षरेयावत् त्रिभिर्गुणयित्वास्वरैः सप्तभिर्विभजेत् शेषं

पूर्ववत् अथपरोपिप्रकारः साध्यमंत्रद्विगुणितेसाधकेनसमन्विते अष्टभि १०

अष्टैरेखोषेतद्दृत्यद्विपरीतकं अस्यार्थः मंत्राद्वर्णान्स्वरव्यंजनरूपेण पृथक्पृथक्कृतानि द्विगुणयेत् साध्यायनामाद्वर्णानपि
स्वरव्यंजनरूपेण पृथक् २ कृतानि तेषु संयोजयेत् ततोष्टभिर्हरेन्मंत्रराशिः एवं साधकग्रामाद्वर्णाणि स्वरव्यंजनरूपेण पृथक्
पृथक्कृतानि द्विगुणितानि स्वरव्यंजनरूपेण पृथक्पृथक् मंत्राद्वरैः संयोजितानि अष्टभिर्हरेत् एवं साधकराशिः एवं यस्मा
न्नमणोयो मंत्रः स तस्यानिष्टः यस्य यस्याधमर्णः स न सेव्य इति इति ऋणधनशोधने अथ हरचक्रम् चक्रभेदे हरचक्रं वइलंव
दिक्ष्वादिचक्रमेव च प्राशितं तत्र चक्रे वसक्कुलाकुलमेव च अकडमे वा कटवेवर्गं चक्रं तथैव च उक्तानि नव चक्राणि मंत्रसिद्धि
कराणि च नवचक्रविशुद्धात्मा मंत्रो भीष्टाय कल्पते गत्वा चक्रविचारेपि केषाचित्संमतः प्रिये अथातः संप्रवक्ष्यामि हरचक्रं म
होदयं यज्ज्ञात्वा ज्ञानवान् लोके जायते मंत्रवित्तमः अन्यथा वर्जयेन्मंत्रमित्याह भगवान्छिवः तस्मात्सर्वप्रयत्नेन यः स्वधीः स
विचारयेत् कुर्यात्तेत्रं देवानोतारकोष्ठसमन्वितं तन्मध्ये विभजेत्कोष्ठ एवं तत्षट्कर्णात्मकं तारकोष्ठराशिकोष्ठे तेन दिक्षु च
तत्कोष्ठानि विदिक्षु च तत्कोष्ठानि मध्ये कोष्ठमेकं विदिग्गतकोष्ठ च तत्षट्के पातयेत् तेन द्वादशकोष्ठात्मकं राशिचक्रं भवति पा
तयेदिक्षु डर्गां च वर्णांस्तारां वर्भैरवी कर्णस्तत्र सोम्भवतः ईशानादिषु योजयेत् त्रिपुराम्भवने श्रीचपीठे श्रीवैव अवकम् वास
देवप्रिये चैवक्कितमस्त्वाच चंडिका ईशानाद्यं विवस्वतेक्रमाच्चनरितां तथा इंद्राणीं चैव देवं पितामह मनंतरं महामायां च
कालीं च यदनन्तसौम्यं देवते ईशानाद्यभिरीशानकोणमादिकं तेनयथः पंचाशद्भिर्लिपि पदवर्णानीशकोष्ठादिके क्रमात् अ

मे॰त॰
ता॰
१९

त्रक्रमपदेनदिग्गतकोष्ठानामपिग्रहणं अस्मिन्चक्रेमातापितृकृतमेवनामग्राह्यंनतत्स्वीयेनप्रवृत्यतेतत्चक्रोत्तरेऽवगंतव्ये
नामार्णतसमारभ्ययावदेवार्णगोचरे मंत्रस्याग्रहणंकुर्यादशुद्धोनकदाचन यतेपुत्रेवलाभंचनियतंचैवविह्वले अकिंसो
त्यचयमेवअरिमित्रेचकामदे भीषणंचिंतयेत्कोष्ठेहरचक्रमितीरितं अत्रापिईशानादिदक्षिणक्रमः इतिहरचक्रं अथात्राप

वादः नीलतंत्रे तारादक्षिणादिमंत्रेष्वधिकृत्य नात्रसिद्धाद्यपेक्षास्तिनवाऽमि
त्रादिदूषणं एवंचयकालरे तथाकूटेचेपुरेमंत्रनायकेस्त्रीदेवेस्वप्नलब्धेचसिद्धा
दीन्नैवशोधयेत् मंत्रसिद्धोपदिष्टेचचतत्राम्नायजेष्वपि मालामंत्रेषुदेवेशिसिद्धा विं
दीन्नैवशोधयेत् मालामंत्रस्त्वपिंशत्यक्षराधिकः नृसिंहार्कवराहाणांप्रासाद
प्रणवस्यच सपिंडान्तरमंत्राणांसिद्धादीन्नविचारयेत् प्रणवःअन्तरीमायाख्यो
मयापीषडक्षरः प्रसादोवहूरूपावस्मसाधारणस्मृताः सौरमंत्राश्चयेपि
स्ववाराहानारसिंहि सिद्धसाध्यसुसिद्धारिविचारपरिवर्जिताः सपिंडान्तरमं
त्राणांवैदिकानांचसर्वशः नपुंसकस्यमंत्रस्यसिद्धादीन्नैवशोधयेत् निग्राको
श्चेपुराणोक्तानांवेदान्तशाकादयः तथाप्यत्रोच्यतेकिंचिदभिचारादिसिद्धये ॥

त्रेणाकादयोंशपादिविचारः तेनप्रयोगार्थिनोनारादिमंत्रग्रहणेविक्रोशादिश्रेष्ठधनमायाति तच्छोधननिषेधस्मोक्षार्थिमात्र
परत्वादगेतव्या इति मंत्रशोधनविचारः अथपत्रलिखितमंत्राणिलिख्यंते तत्रादौभुवनेश्वरीमंत्राः ह्रीं शक्तिऋषिर्गायत्रीछंदोह
कारोबीजंईकारःशक्तिः रेफःकीलकंभुवनेश्वरीदेवता चतुर्वर्गसिद्ध्यर्थेजपेविनियोगः पुरश्चरणेलक्षं ३२ ऐंह्रींश्रीं त्र्यक्षरः
अस्यपुरश्चरणंद्वादशलक्षजपः ऐंह्रींऐं श्रींह्रींक्लीं इतिभुवनेशी अथान्नपूर्णा ह्रींनमोभगवतिमाहेश्वरियन्नपूर्णेस्वहा
इयंविद्याश्रीबीजाद्यावाग्बीजाद्या कामाद्याप्रणवाद्यामायाद्या ह्रींश्रींयुग्मबीजाद्या श्रींह्रींयुग्मबीजाद्या इति एतेषांब्रह्मा
ऋषिः पंक्तिश्छंदः अन्नपूर्णादेवता पुरश्चरणंषोडशसहस्रजपः ध्याने रक्तांविचित्रवसनांनवचंद्रचूडामन्नप्रदाननिर
तांस्तनभारनम्रां नृत्यंतमिंदुशकलाभरणंविलोक्यहृष्टांभजेभगवतींभवदुःखहंत्रीं अन्नपूर्णाध्यानसिंहासनहणेविग्रहात्रि
नयनांमाणिक्यमौलिस्फुरन्नानानायकशेखरांस्मितमुखीमापीनपीनोरुहां पाणिभ्यांमणिपूर्णरत्नचषकंरक्तोत्पलेबिभ्रतीं
सौम्यांरत्नघटस्थसव्यचरणांध्यायेत्परामंबिकां इतिभुवनेशीध्याने अथत्रिपुरा: श्रींह्रींक्लीं ध्यानमस्याः पारिजातवनेरम्ये
मंडपेमणिकुट्टिमे रत्नसिंहासनेरम्येपद्मेषट्कोणशोभिते अधस्तात्कल्पवृक्षस्यनिषण्णांदेवतांस्मरेत् संमोहनऋषिर्गा
यत्रीछंदः त्रिपुरादेवता पुरश्चरणंद्वादशलक्षजपः अथत्वरिता ओंह्रींहुंखेचछेक्षःस्त्रींहुं क्षेंह्रींफट् अस्यार्जुनऋषिर्विरा
ट्छंदः त्वरितादेवता ध्याने श्यामांबर्हिकलापशेखरभुजामाबद्धपत्रांशुकां गुंजाहारलसत्पयोधरभरामष्टाहिपानवि

मे॰र
त्ना॰
१२

ग्रंती ताडंकोवादमेखलागुणरणन्मंजीरतां प्रापिता न्कैशानीवरदाभयोद्यतकरां देवीं त्रिनेत्रां भजे पुरश्चरणं लक्षजपः अथ
नित्या ऐं क्लीं नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा संमोहनऋषिर्निवृच्छंदो नित्या देवता अर्द्धेंदुमौलिमरुणामनङ्गभिवेषामभोजपा
शावरशूलकपालहस्तां रक्तांगरागवसनाभरणां त्रिलोकां ध्यायेत्त्रिवस्त्रवनितां मदविह्वलांगीं अस्य पुरश्चरणं लक्षजपः
ऐं ह्रीं नित्यक्लिन्ने मदद्रवे स्वाहा अस्य पुरश्चरणं लक्षजपः अस्य सर्वं वत् अथ दुर्गा ओं ह्रीं डुं दुर्गायै नमः नारदऋषिर्गायत्रीछं
दो दुर्गा देवता सिंहस्थाशशिशेखरामरकतप्रख्या चतुर्भिर्भुजैः शंखंचक्रधनुःशरांश्च दधती नेत्रैस्त्रिभिः शोभिता आमुक्तां
गदहारकंकणरणत्कांचीक्वणन्नूपुरा दुर्गा दुर्गतिहारिणी भवतु नो रत्नोल्लसत्कुंडला पुरश्चरणं अष्टलक्षजपः अपरश्च
महिषमर्दिनि स्वाहा अये प्रणवादिः वाग्भवादिः वधूबीजादिः कवचादिः तेन नवार्णो भवति एतेषां पूर्ववद्ध्यानादिः ध्या
नेतु विशेषः गारुडोपलसन्निभां मणिमौलिकुंडलमंडितां नौमि भालविलोचनां महिषोत्तमांगनिषेदुषीं शंखचक्रकृ
पाणखेटकबाणकार्मुकशूलकं तर्जनीमपि बिभ्रतीं निजबाहुभिः शशिशेखरां पुरश्चरणं अष्टलक्षजपः ओं डुं दुर्गे रक्ष
णि स्वाहा अस्य पूर्ववद्ध्यादि ध्याने कालाभ्राभां कटाक्षैररिकुलभयदां मौलिबद्धेंदुरेखां शंखंचक्रंकृपाणं त्रिशिखमपि
करैरुद्वहंतीं त्रिनेत्रां सिंहस्कंधाधिरूढां त्रिभुवनमखिलं तेजसा पूरयंतीं ध्यायेद्दुर्गां जयाख्यां त्रिदशपरिवृतां सेवितां सि
द्धिकामैः पुरश्चरणं पंचलक्षजपः अथ वागीश्वरी मं॰ वद वद वाग्वादिनि स्वाहा ह्रीं वद वद वाग्वादिनि स्वाहा ह्रीं अ १२

अस्य कवचस्य ऋषिर्विराट्छन्दो वागीश्वरी देवता लं बीजं भुटितं स्पहहस्मतिनिषिविनिविशेष ध्यानम् तरुणशकल
मिन्दोर्बिभ्रती शुभ्रकान्तिः कुचभरनमिताङ्गी सन्निषण्णा सिताब्जे निजकरकमलोद्यल्लेखनीपुस्तकश्रीः सकलविभ
वसिद्ध्यै पातु वाग्देवता नः॥ अस्य पुरश्चरणे दशलक्षजपः ऐं नमो भगवति वद वद वाग्वादिनि स्वाहा अस्य ऋष्यादि पूर्व
वत् ध्यानं शुभ्रां स्वच्छविलेपमाल्यवसनां शीतांशुखण्डोज्ज्वलां व्याख्यामक्षगुणं सुधाढ्यकलशं विद्यां च हस्ताम्बुजैः
बिभ्राणां कमलासनां कुचनतां वाग्देवतां सुस्मितां वन्दे वाग्विभवप्रदां त्रिनयनां सौभाग्यसम्पत्करीम्॥ अस्य पुरश्चर
णे अष्टलक्षजपः श्रीं ह्रीं ऐं ह्रीं श्रीं सरस्वत्यै नमः एकादशाक्षरोऽयं ऋष्यादि पूर्ववत् वाणीं पूर्णनिशाकरोज्ज्वलमुखीं
कर्पूरकुन्दप्रभां चन्द्रार्धाङ्कितमस्तकां निजकरैः संबिभ्रतीमादरात् वीणामक्षगुणं सुधाढ्यकलशं विद्यां च तुङ्गस्त
नीं दिव्यैराभरणैर्विभूषिततनुं हंसाधिरूढां भजे॥ अस्य पुरश्चरणे द्वादशलक्षजपः ऐं वाचस्पतेऽमृते प्लुवः प्लुः ऋ
ष्यादि पूर्ववत् ध्यानं आसीना कमले करैर्जपवटीपद्मद्वयं पुस्तकं बिभ्राणा तरुणेन्दुबद्धमुकुटा मन्देन्दुकुन्दप्रभा
भालोन्मीलितलोचना कुचभराक्रान्ता भवेद्भूतये भूयाद्वागधिदेवता मुनिगणैरासेव्यमानानिशं॥ अस्य पुरश्चरणे
एकादशलक्षजपः ऐं ह्रीं ब्लौं ऋष्यादि पूर्ववत् ध्यानं मुक्ताहारावदातां शिरसि शशिकलालंकृतां बाहुभिः स्वै
र्व्याख्यां वर्णाक्षमालां मणिमयकलशं पुस्तकं चोद्वहन्ती आपीनोत्तुङ्गवक्षोरुहभरविलसन्मध्यदेशां मयोष्णां

मं॰ र त्ना॰ २६

13

वाचामीडे विधातृ त्रिभुवननमितां पुण्डरीके निषण्णां अस्य पुरश्चरणं त्रिलक्षजपः अथ पारिजातसरस्वतीमंत्रः ओं ह्रीं ऐं ह्रीं
ओं सरस्वत्यै नमः अस्य कण्व ऋषिः अनुष्टुप् छंदः पारिजातसरस्वती देवता ध्यानं हस्ताब्जद्वावरहसितहारेंदुकुंदा
वदातां वाणीं मंदस्मिततरमुखीं मौलिबद्धेंदुलेखां विद्यां वीणामृतमयघटाक्षस्रजादीप्तहस्तां शुभ्राब्जस्थामभवदभिम
तप्राप्तये भारती स्यात् मुद्रा ११ पुरश्चरणं द्वादशलक्षजपः अथ लक्ष्मीमंत्रः श्रीं भृगु ऋषिर्निचृच्छंदः श्रीर्देवता का
न्त्याकांचनसन्निभां हिमगिरिप्रख्यैश्चतुर्भिर्गजैः हस्तोत्क्षिप्तहिरण्मयामृतघटैरासिच्यमानां श्रियं विभ्राणां वरमब्जयुग्म
मभये हस्तैः किरीटोज्ज्वलां क्षौमाबद्धनितंबबिंबललितां वंदेऽरविंदस्थितां पुरश्चरणं द्वादशलक्षजपः द्वादश
सहस्रहोमः नमः कमलवासिन्यै स्वाहा दक्षिणामूर्ति ऋषिर्विराट्छंदः श्रीर्देवता आसीना सरसीरुहे स्मितमुखी
हस्ताम्बुजैर्बिभ्रती दाने पद्मयुगाभये च वपुषा सौदामिनीसन्निभा मुक्ताहारविराजमानपृथुलोत्तुंगस्तनोद्भासिनी
पायाद्वः कमला कटाक्षविभवैरानंदयंती हरिं पुरश्चरणं लक्षजपः ओं श्रीं ह्रीं श्रीं कमले कमलालये प्रसीद प्रसीद
श्रीं ह्रीं श्रीं महालक्ष्म्यै नमः सिंदूरारुणकांतिमब्जवसतिं सौंदर्यवारांनिधिं कोटीरांगदहारकुंडलकटीसूत्रादिभि
र्भूषितां हस्ताब्जैर्वसुपात्रमब्जयुगलादर्शौ च हस्तीं परीवारिकाभिरनिशं ध्यायेत्परां शार्ङ्गिणः पुरश्चरणं लक्षज
पः अथ गणेश॰ गं॰ गणक ऋषिर्निचृच्छंदो गणेशो देवता सिंदूराभं त्रिनेत्रं पृथुतरजठरं हस्तपद्मैर्दधानं दंतं पा॰ २

पाशांकुशेक्षुधनुरुरुकरविलसद्वीजपूराभिरामे वालेंदुद्योतिमौलिंकरिपतिवदनेदानपूराद्र्गंडंभोगींद्राबद्धमौलिंभ
जतगणपतिरक्तवस्त्रांगरागं पुरश्चरणंचतुर्लक्षजपः ह्रीं गं ह्रीं महागणपतये स्वाहा निचृद्गायत्रीछंदः गण
पिपादेवः सक्तागौरंमदजलसुलंतवेंद्रचूडंत्रिनेत्रं हस्तैः स्वीयैर्दधतमरविंदांकुशौरत्नकुंभं अंकस्थायाः सरसिजल
वसत्कुजालेविषाणैर्द्विश्वायैनैवविनिहितकरेरत्नमौलिंभजामः पुरश्चरणंचतुर्लक्षजपः अथपदेरेवमंत्रः श्रीं गूं न
मः गणकऋषिर्गायत्रीछंदोहेरंबोदेवतागकारोबीजंबिंदुः शक्तिः सक्ताकांचननीलकुंदघुसृणच्छायैस्त्रिनेत्रान्वितै
र्नागास्यैर्हरिवाहनंशशिधरंहेरंबमर्कप्रभं दृप्तंदानमभीतिमोदकरदान्टंकंशिरोक्षात्मिकांमालांमुद्गरमंकुशं
त्रिशिखंदोर्भिर्दधानंभजे पुरश्चरणंत्रिलक्षजपः गं क्षिप्रप्रसादनायनमः गणकऋषिर्विराट्छंदः क्षिप्रप्र
सादनोदेवता पाशांकुशौकल्पलतांविषाणंदधत् बीजपूररतःशशिबीजपूरः रक्तस्त्रिनेत्रस्तरुणेंदुमौलिर्हारोज्ज्वलो
हस्तिमुखोवताद्वः पुरश्चरणंलक्षजपः ग्लं यक्षिर्ऋषिर्गायत्रीछंदोहारिद्रगणपतिर्देवतागकारोबीजंल
कारः शक्तिः हरिद्राभंचतुर्बाहुंहारीतवसनंविभुंपाशांकुशधरंदेवंमोदकंदंतमेवच पुरश्चरणंचतुर्लक्षजपः
ग्लौं लक्ष्म्याबीजंवावाक्तुर्वीजंवामायाबीजंवावधूबीजंवाबीजंवाश्रींकाराद्यंवानिजबीजादिकंतथा सप्तरीवमहाविद्या
सप्तरीचास्त्रसंयुता चतुर्वर्णात्मिकाविद्यावह्निजायावधिर्भवेत् अथसूर्यः श्रीं घृणिः सूर्यआदित्यः देवनाग

ऋषिर्गायत्रीछंदः आदित्योदेवता ध्याने रक्ताब्जाभयदानहस्तंकेयूरांगदकुंडलाढ्यंमाणिक्यमौलिंदिननाथमीडेवंधू
ककांतिविणमत्त्रिनेत्रं पुरश्चरणंअष्टलक्षजपः होमोष्टसहस्रं ह्रांह्रींसः रक्तांबुजाशेषमशेषगुणैकसिंधुंभानुंसमस्त
जगतामधिपंभजामि पद्मद्वयाभयवरदान् दधतंकराब्जैर्माणिक्यमौलिमरुणांगरुचिंत्रिनेत्रं पुरश्चरणंद्वादश
लक्षजपः हंसः ब्रह्माऋषिर्गायत्रीछंदोगिरिजापतिर्देवता उद्यद्भानुस्फुरिततडिदाकारमर्द्धांबिकेशं पाशाभी
तिवरदपरशुंसंदधानंकराब्जैः दिव्याकल्पैर्नवमणिमयैःशोभितंविश्वमूलं सौम्याग्नेयंवपुरवतुवश्चंद्रचूडंत्रिनेत्रं पुर
श्चरणंलक्ष ५२ अथविष्णुः ओंनमोनारायणाय ८ नारायणऋषिर्गायत्रीछंदोविष्णुर्देवता उद्यत्प्रद्योतनशत
रुचिंतप्तहेमावदातं पार्श्वद्वंद्वेजलधिसुतयाविश्वधात्र्याचजुष्टं नानारत्नोल्लसितविविधाकल्पमापीतवस्त्रंविष्णुं
वंदेदरकमलकौमोदकीचक्रपाणिं पुर॰ लक्ष १८ अथरामः रांरामायनमः ब्रह्माऋषिर्गायत्रीछंदः श्रीरामचंद्रो
देवता कालांभोधरकांतिकांतमनिशंवीरासनाध्यासितं मुद्रांज्ञानमयींदधानमपरंहस्तांबुजंजानुनी सीतांपार्श्व
गतांसरोरुहकरांविद्युन्निभांराघवंपश्यंतंमुकुटांगदादिविविधाकल्पोज्ज्वलांगंभजे पुर॰ लक्ष ६ अथषड्विधः
कामंवाशंभवनितांवायामीजेवारमांतथा प्रणवाद्यंयथाशूर्वैषड्विधोराममंत्रकः ब्रह्मासंमोहनःशक्तिर्दक्षिणामू
र्त्तिरगस्त्यः शिवः क्रमान्मुनयः अथवाकामवीजादेर्मनोर्विश्वामित्रऋषिर्गायत्रीछंदः एतेषामंगंपूर्ववत् अथ १४

श्रीकृष्णः क्लींगोपीजनवल्लभायस्वाहा नशिनतत्रविचारोनवीजरहितेदशाक्षरे नारदऋषिर्विराट्छंदः श्रीकृष्णो
देवता क्लींबीजंस्वाहाशक्तिः फुल्लेंदीवरकांतिमिंदुवदनेबर्हावतंसप्रियंश्रीवत्सांकमुदारकौस्तुभधरंपीतांबरंसुंदरं
गोपीनांनयनोत्पलार्चिततनुंगोपालसंघावृतं गोविंदंकलवेणुवादनपरंदिव्यांगभूषंभजे पु० लक्ष १२ ओंनमो
भगवतेवासुदेवाय प्रजापतिऋषिर्गायत्रीछंदः वासुदेवोदेवता विष्णुंशारदकोटिचंद्रसदृशंशंखंरथांगंगदामं
भोजंदधतंसिताब्जनिलयंकांत्याजगन्मोहनं आबद्धांगदहारकुंडलमहामौलिंस्फुरत्कंकणं श्रीवत्सांकमुदारकौस्तु
भधरंवंदेमुनींद्रैःस्तुतं पु० लक्ष १२ होमम० १२ ओंनमोविष्णवेसुरपतयेमहाबलायस्वाहा इंद्रऋषिर्विराट्छंदोदधिवाम
नोदेवता मुक्तागौरंनवमणिलसद्भूषणंचंद्रसंस्थंभृंगाकारैरलकनिकरैःशोभिवक्त्रारविंदं हस्ताब्जाभ्यांकनककल
शंशुद्धतोयाभिपूर्णं दध्यन्नाद्यंकनकचषकंधारयंतंभजामः अथहयग्रीवः ओंउद्गिरत्प्रणवोद्गीथसर्ववागीश्वरे
श्वर सर्ववेदमयाचिंत्यसर्वंबोधयबोधय ब्रह्माऋषिरनुष्टुप्छंदः हयग्रीवोदेवता शरच्छशांकप्रभमश्ववक्त्रंमुक्तामयै
राभरणैःप्रदीप्तं रथांगशंखांचितबाहुयुग्मंजानुद्वयन्यस्तकरंभजामः पु० लक्ष २२ अथनृसिंहमंत्राः उग्रंवीरंमहा
विष्णुंज्वलंतंसर्वतोमुखं नृसिंहंभीषणंभद्रंमृत्युमृत्युंनमाम्यहं अयमेवमायाद्यंतश्चेन्मंत्रोंतरः ब्रह्माऋषिरनु
ष्टुप्छंदोनृसिंहोदेवता माणिक्याद्रिसमप्रभंनिजरुचासंत्रस्तरक्षोगणं जानुन्यस्तकरांबुजंत्रिनयनंरत्नोल्लसद्भूष

मं·र
त्ना·
१५

णं बाहुभ्योद्धृतशंखचक्रमनिशं दंष्ट्रोग्रवक्त्रोल्लसत् ज्वालाजिह्वमुदग्रकेशनिचयं वंदे नृसिंहं विभुं ४· लक्ष ३२ क्ष्रौं
अत्रिऋषिर्गायत्रीछंदः क्षकारो बीजं औः शक्तिः नृसिंहो देवता षड्दीर्घयुक्तेन मंत्रेणांगकल्पना कोपादालोल·
जिह्वं विवृतनिजमुखं सोमसूर्याग्निनेत्रं पादानाभिरक्तप्रभमुपरिसितं भिन्नदैत्येंद्रगात्रं शंखं चक्रं च पाशांकुशकुलि
शगदादारुणान्युद्वहंतं भीमं तीक्ष्णाग्रदंष्ट्रं मणिमयविविधाकल्पमीडे नृसिंहं ४ लक्ष ६ होमस ६ अथ हरिहरः
औं ह्रीं ह्रौं शंकरनारायणाय ह्रौं ह्रीं औं नारायणऋषिस्त्रिष्टुप्छंदः हरिहरो देवता शूलं चक्रं पांचजन्यमभीतिं दधत्क
रैः स्वस्वभूषणनीलाङ्गं देहे हरिहरं भजे ४ अक्ष· लक्ष १ अथ वराह ॐ नमो भगवते वराहरूपाय भूर्भुवः स्वः
पतये भूपतित्वं मे देहि ददापय स्वाहा ३३ भार्गवऋषिरनुष्टुप्छंदः आदिवराहरूपः श्रीविष्णुर्देवता आपादाजानु
देशाद्वरकनकनिभं नाभिदेशादधस्तान्मुक्ताभं कंठदेशात्तरुणरविनिभं मस्तकान्नीलभासं ईडे हस्तैर्दधानं रथचर
णदरौ खड्गखेटौ गदाख्यं शक्तिं दानाभये च दधति निपरणं लसद्दंष्ट्रमाद्यं वराहं ४·ल·१ अथ शिवः ह्रौं वामदेवऋषि
र्पंक्तिश्छंदः शिवो देवता मुक्तापीतपयोदमौक्तिकजवावर्णैर्मुखैः पंचभिस्त्र्यक्षैरंचितमीशमिंदुमुकुटं पूर्णेंदुको
टिप्रभं शूलं टंककृपाणवज्रदहनान्नागेंद्रघंटांकुशान्पाशं भीतिहरं दधानममिताकल्पोज्ज्वलांगं भजे ४·ल ५ औं
जूंसः कहोलऋषिर्देवीगायत्रीछंदः श्रीमृत्युंजयो देवता चंद्रार्काग्निविलोचनं स्मितमुखं पद्मद्वयांतस्थितं मुद्रा १५

पाशमृगात्तसत्रविलसन्पाणिं हिमांशुप्रभं कोटीरेंदुसुधाप्लुततनुं हाराद्दिभूषोज्वलं कान्त्याविश्वविमोहनं पशुपतिं मृत्युंजयं भावये पु॰ लक्ष २ ओं नमो भगवते दक्षिणामूर्त्तये मह्यं मेधां प्रयच्छ स्वाहा २३ चतुर्मुख ऋषिर्गायत्री छंदो दक्षिणामूर्त्तिर्देवता वटतटे महोत्कायै स्फटिकरजतवर्णं मौक्तिकीमक्षमालाममृतकलशविद्याज्ञानमुद्राकराग्रैः दधतमुरगकक्ष्यं चंद्रचूडं त्रिनेत्रं विधृतविविधभूषं दक्षिणामूर्त्तिमीडे पु॰ लक्ष १ नमः शिवाय ओं नमः शिवाय अस्य तत्पुरुषो वामदेव ऋषिः पंक्तिश्छंदः ईशानो देवता ध्यायेन्नित्यं महेशं रजतगिरिनिभं चारुचंद्रावतंसं रत्नाकल्पोज्वलांगं परशुमृगवराभीतिहस्तं प्रसन्नं पद्मासीनं समंतात्स्तुतममरगणैर्व्याघ्रकृत्तिं वसानं विश्वाद्यं विश्ववीजं निखिलभयहरं पंचवक्त्रं त्रिनेत्रं पु॰ लक्ष ३९ होमस ३९ ओं ह्रीं वटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ वटुकाय ह्रीं बृहदारण्यक ऋषिर्गायत्री छंदः वटुकभैरवो देवता पु॰ लक्ष ११ अथ भैरवी हसैं हसकलरीं हसौं त्रिकूटा दक्षिणामूर्त्तिऋषिः पंक्तिश्छंदः त्रिपुरभैरवी देवता ऐं वीजं तार्त्तीयं शक्तिः कामराजः कीलकं उद्यद्भानुसहस्रकान्तिमरुणक्षौमां शिरोमालिकां रक्तालिप्तपयोधरां जपवटीं विद्यामभीतिं वरं हस्ताब्जैर्दधतीं त्रिनेत्रविलसद्वक्त्रारविंदश्रियं देवीं बद्धहिमांशुरत्नमुकुटां वंदे समंदस्मितां पु॰ लक्ष ११ होमस ११ अथ त्रिपुरा वाला ऐं क्लीं सौः २ अस्यान्यासः पूजादिकं त्रिपुरभैरवीवत् पु॰ लक्ष २ अथ त्रिपुरसुंदरी श्रीं ह्रीं क्लीं ह्रीं श्रीं ऐं क्लीं सौः श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं क्लीं ह्रीं ऐं ह्रैं दक्षिणामूर्त्तिऋषिः पंक्तिश्छंदः त्रिपुरसुंदरी देवता वाग्वीजं कामराजः कीलकं वालार्कमंडलाभासां

चन्द्रार्कवह्नित्रिलोचना पाशांकुशधरोवाप्यंधारयंती शिवाश्रये पु॰ल॰ १ श्रीं ह्रीं क्लीं ऐं सौः श्रीं ह्रीं श्रीं सौः ऐं क्लीं ह्रीं श्रीं इयं काम
राजचरिता षोडशी अथ प्रचंडचंडिका श्रीं क्लीं ह्रीं ऐं वज्रवैरोचनीये हूं हूं फट् स्वाहा श्रीं ह्रीं हूं ऐं वज्रवैरोचनीये हूं हूं फट् स्वा
हा अयं पञ्चदशाक्षरीवाचः श्रीं श्रीं ह्रीं ह्रीं ऐं वज्रवैरोचनीये ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा अयं मन्त्रमहोदयोक्तः भैरव ऋषिः सम्राट् छं
दः प्रचंडचंडिका देवता हूं बीजं स्वाहा शक्तिः स्वनाभौ नीरजं ध्यायेदित्यादि ध्याने पु॰लक्ष १ अथ काली विद्याराज्ञी २२।
अद्रता एकाक्षरः नाराभेदाः उग्रतारा ५ एकजटा ४ नीलसरस्वती ३ अथ सिद्धकाली श्रीं ह्रीं क्रीं मे स्वाहा ६ भै
रव ऋषिर्विराट् छंदः सिद्धकाली देवता खड्गोद्भिन्नेन्दुस्रवदमृतरसाप्लाविता गात्रिनेत्रा सव्ये पाणौ कपालं गलदसृ
जमयो मत्तके शीपिबंती दिग्वस्त्रा बद्धकांचीमणिमयमकुटाद्यैर्युता दीप्तजिह्वा पायान्नीलोत्पलाभा रविशशिविलस
त्कुंडलालीढपादा पुर॰ सहस्र २१ अथ गुह्यकाली क्रीं २ हूं २ ह्रीं २ गुह्येकालिके क्रीं ३ हूं २ ह्रीं २ स्वाहा १
ऋष्यादिकं विद्याराज्ञीवत् क्रीं ३ हूं २ ह्रीं २ भद्रकाल्यै क्रीं ३ हूं २ ह्रीं २ स्वाहा इयं भद्रकाली क्रीं ३ हूं २ ह्रीं २ श्म
शानकालिके क्रीं ३ हूं २ ह्रीं २ स्वाहा इयं श्मशानकाली क्रीं २ हूं २ ह्रीं महाकालि क्रीं ३ हूं २ ह्रीं स्वाहा इयं महा
काली एतासां सर्वं विद्याराज्ञीवत् अथ ताराभेदाः श्रीं त्रीं ह्रीं हूं ह्रीं हूं फट् समासराब्रह्मोपासिता ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः हूं
उग्रतारे हूं फट् १ विष्णूपासिता ॐ हूं ह्रीं क्लीं सौः हूं फट् ७ द्वितीया विष्णूपासिता ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः हूं उग्रतारे हूं फट्

ओं ह्रूं ह्रीं क्लीं स्त्रीं ः हूं फट् ७ इति विद्याद्वयं ब्रह्मोपासितं ओं ह्रीं हुं ह्रीं हूं फट् ८ ओं ह्रूं ह्रीं हूं फट् ५ इत्येकजटाद्वयं ओं ह्रूं फट् क्लीं ऐं
नारायणोपासिते ऐं अस्या महाविद्याया वशिष्ठ ऋषिर्गायत्री छन्दः तारा देवता १ श्वेताम्बरा शारदचन्द्रकान्तिः सद्भूषणा चन्द्रकला
वतंसा कर्त्रीकपालान्वितपाणिपद्मा तारा त्रिनेत्रा प्रभजे विलक्ष्मीं पु र ल द ११ ओं नमो भगवत्येकजटे मम वज्रपुष्पं प्रतीच्छ स्वाहा २२
पतञ्जलिर्ऋषिः गायत्री छन्दः एकजटा देवता पु र ल १ ओं श्रीं ह्रीं स्त्रीं ः हूं फट् नीलसरस्वत्यै स्वाहा १४ ब्रह्मा ऋषिर्गायत्री छ-
न्दो नीलसरस्वती देवता घण्टां शिरः शूलमसिं कराग्रैः संविभ्रती चन्द्रकलावतंसा प्रमथ्नती पादतले पशुं तां भजे महानीलसरस्वतीं शा
पु ल १ ओं ह्रीं ह्रां हूं नमस्तारायै महातारायै सकलदुष्टान् त्रासय २ त्रट २ स्वाहा ३२ ऋष्यादिकं पूर्ववत् ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः क्लीं
ह्रीं ऐं ब्लूं स्त्रीं नीलतारे सरस्वति द्रां द्रीं क्लीं ब्लूं सः ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः ह्रीं स्वाहा ३२ विद्याराज्ञ्यै ब्रह्मा ऋषिरनुष्टुप् छन्दः महानीलस
रस्वती देवता १ नागासनां सर्पविभूषणाढ्यां कर्त्रीकपाले वरखेटकं त्रिशूलं करैर्दधानां नरमुण्डमालां भजे महानीलसरस्वतीं तां
पु ल द ४ इति ताराभेदाः भद्रकाली ह्रौं कालि महाकालि कालि कालि फट् स्वाहा अस्य प्रजपेन्मन्त्रमष्टोत्तरशतं परं जप-
माला विद्या तथा अष्टोत्तरशतेनैव ध्वाङ्क्षा काकोटराली मसिमलिनमुखीं मुक्तकेशीं रुदन्तीं नाहं तृप्ता वदन्तीं त्रिभुवनमखिलं
ग्रासमेकं करोमि हस्ताभ्यां धारयन्तीं ज्वलदनलशिखासन्निभं पाशमुग्रं दन्तैर्जम्बूफलाभैः परिहरतु भयं पातु मां भद्रकाली
अस्य पुरश्चरणं अष्टोत्तरशतं जपः अथ मातङ्गी ओं ह्रीं क्लीं हूं मातङ्गि फट् स्वाहा दक्षिणामूर्तिर्ऋषिर्विराट् छन्दः मा

मे॰ र॰
तं॰
१७

17

तंगीदेवता: मातंगीं श्यामशोभां रत्नसिंहासनस्थां देवैर्बाहुदंडैरसिखेटककपालपाशांकुशधरां पुरश्चरणकाले षट्सहस्रं जपे
त्मनेत्तद्दशांशंहुनेदाज्यैः शर्करामधुभिःसह अथोच्छिष्टचांडाली उच्छिष्टचांडालिनी सुमुखीमहापिशाचिनी ह्रीं ठः ठः ठः
उच्छिष्टचांडालिमातंगिसर्ववशंकरिनमःस्वाहा ऐंह्रींक्लींसौः ऐंस्पृष्टमातंगिनमामिउच्छिष्टचांडालित्रैलोक्यवशंकरिस्वाहा शवो
परिसमासीनां रक्ताम्बरपरिच्छदां रक्तालंकारसंयुक्तां गुंजाहारविभूषितां षोडशाब्दांयुवतींपीनोन्नतपयोधरां कपालकर्तृकाह
स्तांपरज्योतिःस्वरूपिणीं वामदक्षिणयोगेनध्यायेन्मंत्रविदुत्तमः अथधूमावती धूं धूमावतीस्वाहा पिप्पलादऋषिस्त्रिष्टुप्छंदो
धूमावतीदेवता विवर्णाचंचलादुष्टादीर्घाचमलिनांबरा विमुक्तकुंडलारूक्षाविधवाविरलद्विजा काकध्वजरथारूढाविले
म्बितपयोधरा सूर्यहस्तातिरूक्षाक्षाधूतहस्तावराविता प्रवृद्धघोणातुभृशंकुटिलाकुटिलेक्षणा क्षुत्पिपासार्दितानित्यंभ
यदाकलहास्पदा अथोच्छिष्टगणेशः ओंहस्तिपिशाचिलिखेस्वाहा सर्पीऋषिर्निचृच्छंदः उच्छिष्टगणपतिर्देवता रक्तमूर्तिं
गणेशानंसर्वाभरणभूषितं रक्तवस्त्रंद्विनेत्रंचरक्तपद्मासनेस्थितं चतुर्भुजंमहाकायंद्विदंतंसस्मिताननं दंतंचदक्षिणे
हस्तेदंतंचदधतंकरे पाशांकुशौचहस्ताभ्यांजटामंडलमंडितं ललाटेचंद्ररेखाढ्यंसर्वाभरणभूषितं पु॰ ल॰ ४ अथ
श्मशानकाली ऐंह्रींश्रींक्लींकालिकेक्लींश्रींह्रींऐं भृगुऋषिस्त्रिष्टुप्छंदः श्मशानकालीदेवता अंजनाद्रिनिभांदेवींश्म
शानालयवासिनीम् रक्तनेत्रांमुक्तकेशीं शुष्कमांसातिभीषणां पिंगाक्षींवामहस्तेनमद्यपूर्णंसमांसकं सद्यःकृत्तशिरो १७

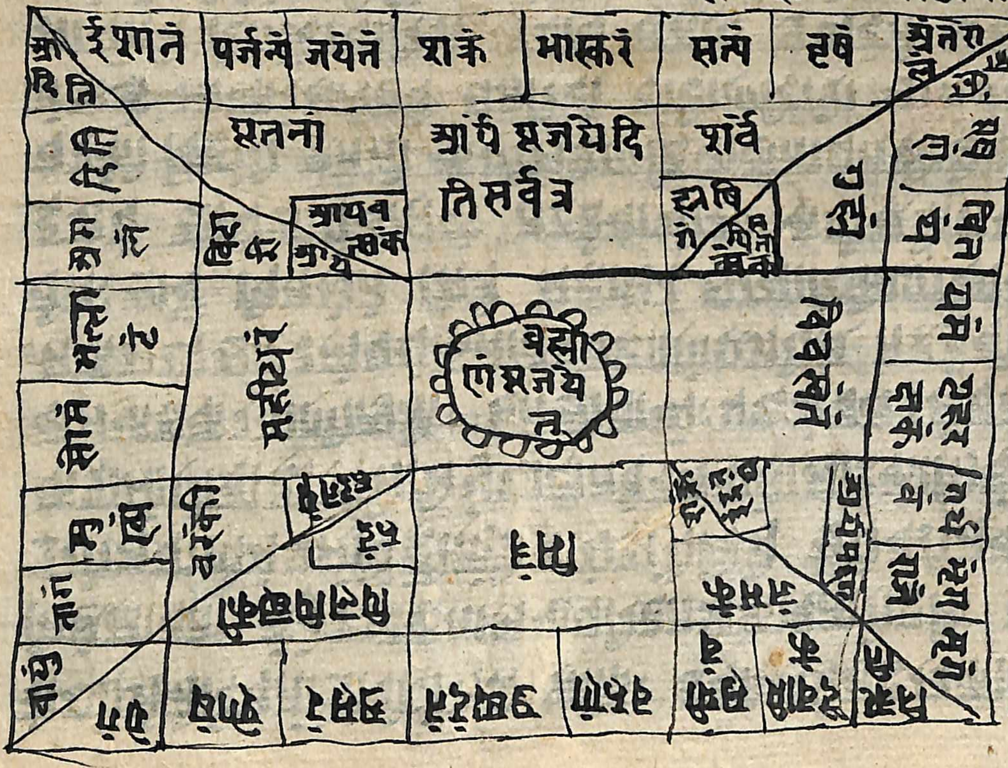
हस्तेनदधतींशिवां स्मितवक्त्रांमदावाममांसवर्वर्णतत्परां नानालंकारभूषांगींनग्रीमत्रासदासवेः पु॰लद्व ११
अथबगलामुखी श्रींह्रींबगलामुखिसर्वदुष्टानांवाचंमुखंस्तंपदंभयजिह्वांकीलयबुद्धिंनाशायह्रींश्रींस्वाहा श्रींह्रींबग
लामुखिसर्वदुष्टानांवाचंमुखंस्तंभयजिह्वांकीलयबुद्धिंविनाशयह्रींश्रींस्वाहा अनयोर्नारदऋषिरनुष्टुप्छंदोबगलामुखी
देवता मध्येसुधाब्धिमणिमंडपरत्नवेदीसिंहासनोपरिगतांपरिपीतवर्णां पीतांबराभरणमाल्यविभूषितांगींदेवीन॰
मामिष्ठतमुद्गरवैरिजिह्वां जिह्वाग्रमादायकरेणदेवीवामेनशत्रून्परिपीडयंती गदाभिघातेनचदक्षिणेनपीतांबराढ्यां
द्विभुजांनमामि पु॰ल १ कालीताराममहाविद्याषोडशीभुवनेश्वरी भैरवीछिन्नमस्ताचविद्याधूमावतीतथा बगलासि
द्धविद्याचमातंगीकमलात्मिकाएतादशमहाविद्याःप्रकीर्तिताः अथकात्यायनी ऐंह्रींह्रींह्रौंचंडिकायैनमः कपि॰
लोमुनिर्गायत्रीछंदः चंडिकादेवता पु॰लद्व १ व्याघ्रचर्मपरीधानांमुंडमालाविभूषितां रक्तवर्तुलभीमाक्षींजिह्वया
लोलयामुहुः चर्वयंतीमहाकालींकालरात्रिमिवापरां क्षोभयंतींजगत्सर्वंसमुद्रान्सुरयचंतं अथदुर्गा ह्रं ह्रंह्रंस्वा
हा ह्रींह्रूंफट् ह्रौंह्रूं ह्रूंस्वाहा श्रींह्रूं क्लींह्रूं ह्रूंफट् दीर्घस्वरेणयुक्तानिनिजबीजानिपार्वती विन्यसेदात्मदेहेषुहृद
यादिषुपूर्ववत् पूर्ववन्न्यासवर्गांतपूर्ववत्कर्मवाचरेत् पु॰लद्व १२ सिंहस्कंधाधिरूढांनानालंकारभूषितां चतुर्भुजां
महादेवींनागयज्ञोपवीतिनीं रक्तवस्त्रपरीधानांबालार्कसदृशीतनुं नारदाद्यैर्मुनिगणैःसेवितांभवसुंदरीं त्रिव

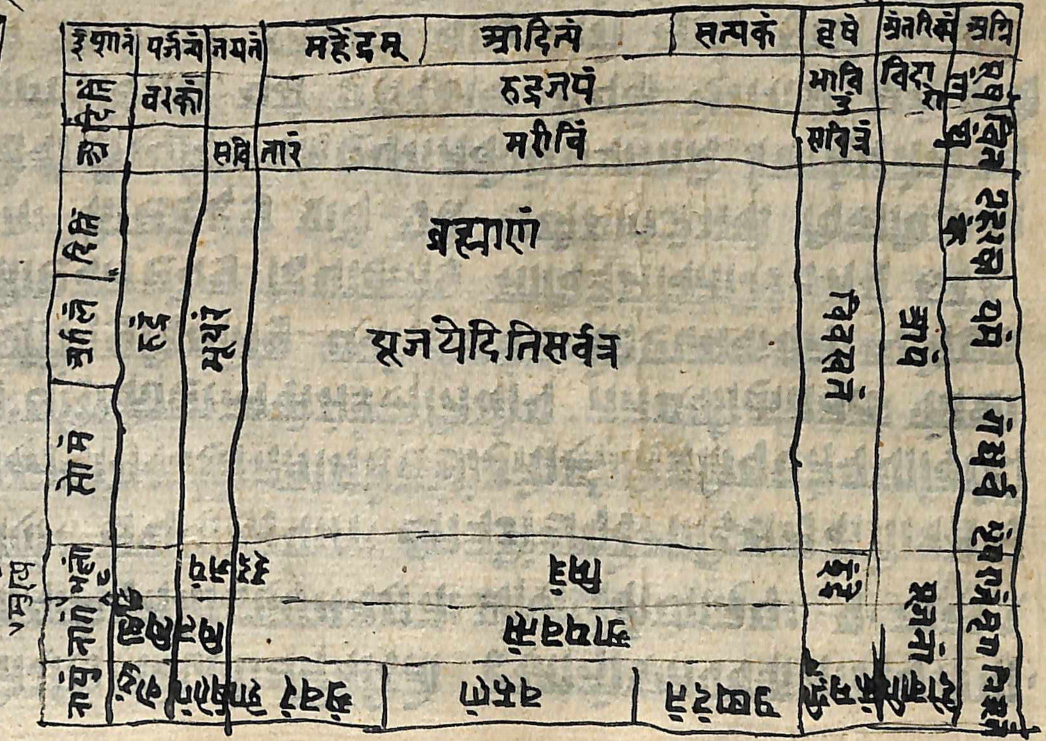
मं·र
त्ना·
१८

लीवल्लभोयेतनाभिनालमृणालिनी रत्नद्वीपमयेद्वीपेसिंहासनसमन्विते प्रफुल्लकमलारूढांध्यायेत्तांभवगेहिनीम्
वनदुर्गाउक्तिषुरुषैकिंस्वपिपिभयेसेसमपस्थिते यदिशक्तामशक्तेवातन्मेभगवतिशमयस्वाहाप्रेंह्रींह्रींह्रांह्रेंश्रीं २ ठं
दुर्गायैनमः अथगारुडः क्षिपश्रोंस्वाहा रुद्रऋषिः पंक्तिश्छंदः पक्षीशोदेवता वर्मातेवहियुग्मादरकमलगातेपेवभू
ताप्रवर्स्मे ह्रूमाकल्पेकणीभिरभयकेरवेरेपद्मनेत्रेसवक्त्रे उष्णाहिक्ष्वेदितेडंस्मरदाविलविषशोतणंप्राणभूते प्रा
णिश्रेणाक्षिवेदीतवममृतमयेपादिराजेभजेहं पु·लक्षं अथहनुमानम् हौंह्स्फ्रें स्फ्रें स्फ्रेंह्रूं ह्सौंहनुमतेनमः ९
रामचंद्रऋषि जगतीछंदो हनुमान्देवता ह्सौंबीजं स्फ्रेंशक्तिः बालायुततेजसेत्रिभुवनप्रक्षोभकेसुंदरे सुग्रीवादि
समस्तवानरगणैराराधितेसांजलि नादेनेवसमस्तराक्षसगणानसंत्रासयंतेप्रभेश्रीमद्रामपदांबुजस्मृतिरतेध्याया
मिवातात्मजे पु· सहस्र १२ नमोभगवतेआंजनेयायमहाबलायस्वाहा ईश्वरऋषिरनुष्टुप्छंदः हनुमान्देव
ता हंबीजंस्वाहाशक्तिः दहतप्तसुवर्णसमप्रभंभयहरंहृदयेविहितांजलिंश्रवणकुंडलशोभिमुखांबुजंनमतवान
रराजमिहाद्भुते पु·सहस्र१० कुबेरः यक्षायकुबेरायवैश्रवणायधनधान्याधिपतये धनधान्यसमृद्धिंमेदेहिदापय
स्वाहा २५ विश्रवाऋषि र्बृहतीछंदोधनेशोदेवता मनुजवाह्यविमानवरस्थितं गारुडरत्ननिभंनिधिनायकं शि
वसखंमुकुटादिविभूषितंवरगदेदधतंभजतुंदिलं पु·लक्ष १ श्रोंश्रींश्रोंह्रींश्रींह्रींक्लींश्रींक्लींवित्तेश्वरायनमः ऋष्यादि १८

18

केयूर्वंवत् कार्त्तवीर्यः श्रां फ्रों प्रीं क्लीं भ्रं श्रां ह्रीं क्रों श्रीं हुं फट् कार्त्तवीर्यार्जुनाय नमः २ दत्तात्रेय ऋषिरनुष्टुप्छंदः कार्त्त

मे॰र
त्ना॰
१९

19

वीर्य्याजेनोरेवतोऽग्रोवीजं नमः शक्तिः उद्यत्सूर्य्यसहस्रकांतिरखिलक्षोणीधवैर्वंदितो हस्तानोशानपंचकेनतदसच्छाया-
निष्ठेत्तावता कंठे स्फाटकमालयापविहतस्वकावतारोहहरिः पायत्स्यंदनगोहरणामभवसनः श्रीकार्त्तवीर्य्यो नृपः पु॰ लक्ष १
उगोनवार्णोमेत्रमोपेहींक्रौंचामेडायेविच्चे अयंवेदीनवार्णः अथवास्तुयागः तत्रओं अद्येत्यादि अमुकगोत्रममम्
कशर्माणो ब्राह्मणाभिर्मेषुथादतवेदनवासोमदिकोभिर्वास्तुयागकर्तृत्वेन तामहेहश्रोहतोस्मीति प्रतिवचनेयथाविहि-
कर्मकुरुकरवाणीत्युक्तेः हूतआचार्य्यः प्रथमेवत्वरस्त्वेवतः षष्टिकोष्टात्मकेमंडलेनिर्माय ततएकीकृतवतः कोष्टा
त्मकमध्येअष्टदलेपद्मेकृतात्तत्रब्रह्माणंपूजयेत् तद्बहिर्वीथीस्पुदिगतेषु एकीकृतवतः कोष्टात्मकवतःस्थानेषु अ
वेतः आर्य्ये विवस्वते मित्रे महीधरे अग्न्यादिकोणस्थकोष्टवतद्वयेषु द्विधाकृतेषु सावित्रे सवितारे इंद्रजये रुद्रे रु
द्रजये आपे आपवत्सके तद्बहिर्वीथीस्थ कर्णसूत्रोभयतः कोष्टद्वंद्वेषु शर्वे गुहे अर्यमणे जंभके पिलपिच्छको
चरकी विदारी पूतना कर्णसूत्रेण द्विधाकृतायतकोष्टबहिर्वीथीस्थदिक्वतद्वयगतकोष्टेषु प्रागादि ईशाने पर्जन्ये जये
ते शक्रे भास्करे सत्ये भृषे अंतरिक्षे दक्षिणदिशि अग्निपूषणे वितथे यमे गृहक्षतके गंधर्वे भृंगराजे मृगे पश्चि
मायां निर्ऋतिदौवारिके सुग्रीवे वरुणे पुष्पदंते असुरे शोषे रोगे उत्तरस्यां वायु नागे मुख्ये सोमे भल्लाटे
अर्गले दितिं अदितिं पूजयेत् उद्धारोप्येवमेव पुष्पदंते असुरे उद्धारक्रमेणैव एकाशीतिपदात्मकं वक्ष्येतेयम् १९

अत्रायमेकं वास्तुमण्डले लिखित्वा अष्टदलकर्णिकोपेतरजसा परिपूर्य दिक्चतुष्टये रक्तेन अष्टदलमाण सर्वतोभद्रमण्डल
रीत्या प्रपूरयेत् कर्णिकायां मेरुकं कालाग्निरुद्र मूलप्रकृति आधारशक्त्यादिज्ञानात्मान्ते वक्ष्यमाणपीठपूजाक्रमेण संपू
ज्य कर्णिकायामेव मायातत्व कलातत्व विद्यातत्व परतत्वानि विपूजयित्वा केसरेषु मध्ये च अणिमा महिमा लघिमा
गरिमा ईशिता वशिता प्रकामता प्राप्तिः सर्वसिद्धीर्नव पीठशक्तीः संपूज्य सर्वज्ञानक्रियात्मककमलासनाय नमः इति म
न्त्रे पीठं संपूज्य अष्टमालोक्य च दक्षहस्तद्वये दण्डकमण्डलुं वामहस्तद्वये दधानमष्टनेत्रं चतुर्मुखमम्बुजासने ब्रह्माणं ध्या
त्वा ॐ नमो ब्रह्मणे इति मन्त्रेण पञ्चोपचारादिभिः पूजयेत् ततस्तत्परिवारत्वेन उद्धारोक्तस्थानेषु तत्तद्रूपान्देवान् ध्यात्वा पूजये
त् यथा कृताञ्जलिपुटाढ्यैः वृक्षविटङ्करूपाणाः ब्रह्माणं मे निरीक्षते ते तद्रूपाभिमुखा ध्यायन्ते स्वस्वस्थानस्थिताश्चैव साधार
ण ममदाहृते विशेषस्तु मरीचिं विश्वतवर्णे सप्तवार्च्यः विवस्वन्तं रक्ते मित्रं स्वर्णाभं भूधरे कृष्णे सवितारं नीले सावित्रं श्वेते इन्द्र
पद्मगणे इन्द्रजयं श्वेते रुद्रं प्रवालाभं रुद्रजयं पीते अपं धवले आपवत्सं केसराभे ईशाने धवले पर्जन्यं जपाभे जयन्तं मेचकाभे
महेन्द्रं ममलकान्ति आदित्यं रक्ते सत्यं चित्रवर्णं भृशं धूम्राभे अन्तरिक्षं कुन्दाभे अग्निं पद्मरागाभे पूषणं रक्ताभे वितथं
सिन्दूराभं गृहक्षतं रक्ते विष्णुदाभे यमं मेचकाभे गन्धर्वं पद्मरागाभे भृङ्गराजं भ्रमराभे मृगं मेचकाभे निर्ऋतिं पावकाभे दौवारिकं
पीते सुग्रीवं नीलकण्ठाभे पुष्पदन्तं वज्राभे वरुणं स्फटिकाभे असुरं भृङ्गाभे शोषं धूम्राभे रोगं सिन्दूरनीलाभे वायुं कृष्णाभे

मे॰र
त्रा॰
२०

नागे शंखेंदुसन्निभे मुख्ये मौक्तिकाभे भल्लाटे श्वेतपद्माभे सोमे स्फटिकाभे अर्गले रक्तोत्पलाभे दिति कुंदेंदुधवले अदितिक
पिलो चरकी शोणाभा विदारी पावकद्युति पूतना हिमाभा पिलपिच्छकी मेचकाभा शर्वे श्वेते गुहे रक्ते अर्यमणि पीते जंभके कृष्ण
वर्णे ध्यात्वा पूजयेत् अत्र न्यासक्रमात् ध्यानक्रमे विशेषः पूजातन्यासक्रमेणैव ततः पूर्वदिशि कुंडं स्थंडिलं वा निर्माय तत्रैव
वक्ष्यमाणक्रमेण वह्निमुपसमाधाय मंडलाद्ब्रह्मादिदेवतास्तत्रावाह्य तिलयवतंडुलाद्यैः ब्रह्मणे अष्टोत्तरशतमन्येभ्योऽष्ट॰
शादशाहुतीर्हुत्वा पूर्णाहुतिं विधाय मंडलाद्ब्रह्मादिदेवतास्तत्रावास्य पुनर्मंडले देवानानीय वक्ष्यमाणद्रव्यैर्मंत्रैश्च बलिं दद्यात्
यथा पायसोदनलाजैश्च युक्तं धूपप्रसूनकैः फलादिभिः शर्करायूष स्वसंयुक्तं माषभक्तादिमंडितं गृहाणेमं बलिं ब्रह्मन् वा
स्तु दोषं प्रणाशय इति पठित्वा जलेनोत्सृजेद्देवं सर्वत्र गंधादिशर्करायुपपायसोपरिसंयुतं आर्यका च गृहाणेमं सर्वं
दोषप्रणाशय चंदनाद्यर्चितं नाथ फलैः शर्करगुडमंडितं विवस्वन् वै गृहाणेमं सर्वदोषं प्रणाशय २ सगुडपायसेनाथ पुष्पा
दिसमन्वितं गृहाणेमं बलिं हृष्टो मित्र शांतिं प्रयच्छ मे माषौदनसमांसं च गंधादिक्षीरसंयुतं गृहाणेमं महीभृत् सर्वदोषं
प्रणाशय ततश्चैशानादिक्रमेण बलिं दद्यात् पूजात आग्नेयादिक्रमेण पूर्वोक्तानेयाः क्षीरखंडसमायुक्तं पुष्पादिभिरलंकृतं
गृहाणेमं बलिं हृष्टमाप शांतिं प्रयच्छ मे दधीदगुडसंमिश्रं गंधादिभिः संयुतं गृहाणेमं बलिं वत्स विघ्नमत्र प्रणाशय पुष्पा
दिकुशपानीयं शर्करागुरुवासितं सावित्र वै गृहाणेमं शांतिमत्र प्रयच्छ मे पिष्टकं सगुडं नाथ रक्तगंधादिशोभितं गृहाणेमं २०

वलिमर्यं विघ्नमत्रप्रणाशय प्रीतमन्नं तथा पुष्पं कुंकुमादि समन्विते गृहाणेमं वलिं हृद्यं शाकदेव नमोऽस्तु ते ओदने घृतसंयु
क्तं वस्त्रगंधादि मंडिते गृहाणेमं वलिं हृद्यं मिंडजय नमोऽस्तु ते । पक्वापक्वमिदं मांसं वस्त्रपुष्पादिसंयुते गृहाणेमं वलिं हृद्यं रुद्र
देव नमोऽस्तु ते समांसं घृतसंयुक्तं गंधपुष्पादिसंयुते गृहाणेमं वलिं हृद्यं जयस्वस्ति नमोऽस्तु ते रक्तपुष्पसमांसं वै रक्तवस्त्रादिसंयुते
विदारिवै गृहाणेमं रक्तो विघ्नं विनाशय पीतरक्तास्थिसंयुक्तं रक्तगंधादिमंडिते गृहाणेमं तैरक्तो विनाशय सघृतं माषभक्तं
च रक्तगंधादिसंयुते वलिं गृहाण शर्वेतं रक्तो विघ्नं विनाशय सघृतं माषभक्तं च रक्तगंधादिसंयुते वलिं गृहाण शर्वेतं र, मांसपु·
ष्पादिसंयुक्तं माषभक्तोयसंयुते गृहाणेमं वलिं स्कंद रक्तो विघ्नं विनाशय समांसं पिष्टकं युक्तं पक्वमांसोदकान्विते अर्यमन्
वै गृहाणेमं सर्वविघ्नं विनाशय रक्तमांसोदनं मत्स्यगंधपुष्पसमन्विते जंभक त्वं गृहाणेमं रक्तो विघ्नं प्रणाशय छागकं मांसान्वि
तं मांसं वस्त्रगंधादिसंयुते पिलिपिच्छि गृहाणेमं रक्तो विघ्नं विनाशय घृतेन माषितं मांसं वस्त्रगंधादिसंयुते कि त्वं गृहाणेमं रक्तो
विघ्नं विनाशय सघृतं वा दतं तत्र वस्त्रगंधाद्यलंकृते गृहाणेमं वलिं नीशावास्तदोषाय हारकं उत्पलेपायसैर्युक्तं वस्त्रादिकसमन्वि
ते गृहाणेमं वलिं हृद्यं मेघराज नमोऽस्तु ते पंचवर्णं हं स पीतं वधनं भक्तादिमंडिते गृहाणेमं वलिं हृद्यं जिस्नुसत नमोऽस्तु ते ओद
ने घृतसंयुक्तं पंचरत्नादिमंडिते गृहाणेमं वलिं हृद्यं देवराज नमोऽस्तु ते रक्तपुष्पयुतं भक्तं रक्तगंधादिभिर्युतं गृहाणेमं वलिं हृ
द्यं भास्कराय नमोऽस्तु ते वितानं धूमवर्णाभं गंधादिकसुशोभितं रक्तपुष्पं गृहाणेमं वलिं सत्य नमोऽस्तु ते इदं तं मांसभक्तं वै वस्त्रगं

भैर॰
त्वा॰
२१

धूपादिपूजिते गृहाणेमं हुष बलिं वास्तुदोषविनाशाय इदं तु शाल्मलेमांसैर्नैवेद्यादिसमन्विते गृहाणेमं बलिं हृष्टो व्योम शान्तिप्रय
च्छमे सुवर्णपिष्टकं चाय्यवस्त्रगंधादिभिर्युतं घृतान्विते गृहाणेमं सम्भजिह्व नमोऽस्तु ते दीरलाजसमायुक्तं गंधपुष्पादिसंयुते
गृहाणेमं बलिं हृष्ट्वा पूषदेव नमोऽस्तु ते मांसोदने गंधमाल्ययुते वस्त्रादिभूषिते वितथेमं बलिं गृहाण वास्तुदोषविनाशाय मत्स्य
मांसयुतं भक्तं गंधपुष्पाद्यलंकृते यमराज गृहाणेमं बलिं शान्तिं प्रयच्छ मे पक्वमांसौदनं नवनीते वस्त्रादिमण्डिते प्रीतिकर गृहा
णेमं गृहरक्ष नमोऽस्तु ते नानागंधसमायुक्तं रक्तपुष्पादिभिर्युतं बलिं गृहाणेमं गंधर्व सर्वदोषप्रणाशाय इमां तु शाकुनीं जिह्वां माष
भक्तोपरि स्थितां गृहाणेमं भृंगराज बलिं शान्तिं प्रयच्छ मे यवं तिलघृतोपेतं गंधपुष्पादिभिर्युतं गृहाणेमं बलिं हृष्ट्वा मृगदेव न
मोऽस्तु ते शर्करामण्डितं खण्डवस्त्रगंधाद्यलंकृते प्रीतो बलिं गृहाणेमं रक्षोराज नमोऽस्तु ते वेदनागुडकाखण्डवस्त्रगंधादिभिर्यु
ते गृहाणेमं बलिं हृष्ट्वा दौवारिक नमोऽस्तु ते इदं तु पायसेनाढ्यं गंधपुष्पादिमिश्रितं सुग्रीव देव गृहाणेमं बलिं शान्तिं प्रयच्छ मे
यवान्नं लड्डुकं स्थं भक्तोपरि समर्पितं गृहाणेमं बलिं हृष्ट्वा जलदेव नमोऽस्तु ते माषभक्तं कृशरान्नं वघृतं गंधादिसंयुतं पुष्पदन्त
गृहाणेमं वास्तुदोषप्रणाशाय मधुना साधितं पिष्टं गंधाद्यैरुपशोभितं बलिं गृहाणासुरेन्द्र सर्वदोषप्रणाशाय घृतं वान्नसं
माषभक्तं कृसरादिसमन्वितं गृहाणेमं बलिं शोष सर्वशान्तिं प्रयच्छ मे जवं तण्डुलेनाढ्यं गंधपुष्पादिशोभितं गृहाणेमं बलिं
रोग सर्वदोषप्रणाशाय सघृतं मण्डकं चैव दमनाद्यैरुपशोभितं गृहाणेमं बलिं हृष्ट्वा गंधवाहन नमोऽस्तु ते इदं तु कृशरान्नं मेऽडपगा

21

षादिसाधिते पातालेश गृहाण मे विघ्नमन्त्रप्रणाशाय नालिकेरोदकं भक्ष्यं पीतवस्त्रादिसंयुतं गृहाण मे बलिं सर्वं ग्रहवास्तु
दोषप्रणाशाय दधिगोक्षीरादिभिर्युक्तं पीतपुष्पसमन्वितं बलिं प्रगृह्णातां सोम सर्वदोषप्रणाशाय ओदनं घृतसंमिश्रं गंधपुष्पस
मन्वितं गृहाण मे बलिं हृष्टो भल्लाटक नमोऽस्तु ते माषान्नं घृतान्भक्ष्यं गंधपुष्पादिमंडितं गृहाण मे बलिं हृष्टो मर्गलायन मो
ऽस्तु ते क्षीरखंडसमायुक्तं नानापक्वोपशोभितं दैत्यमातर् गृहाण मे सर्वदोषप्रणाशाय पोलिकां मधुसंमिश्रां वस्त्रगंधादिसं
युतां गृहाण मे बलिं हृष्टे देवमातर्नमोऽस्तु ते स्वर्गपातालमर्त्येषु ये देवा वास्तुदेवताः गृहीत्वा तु मे बलिं हृष्टा येन त्राता यांतु सर्वदा
रे मातरो भूतवेतालाः ये चान्ये बलिकांक्षिणः विघ्नोपरिवारा ये च ते पि गृह्णन्तु मे बलिं ॐ पितृभ्यो नमः ओं क्षेत्रपालेभ्यो
नमः उक्तप्रकाराभावे कुंकुमपुष्पादिभिः पूजा कर्तव्या अथ प्रदिशो बलिदाने तत्र दधिजलहरिद्रापुष्पलाजसक्तुतिलभ
क्तैः र्ष्टी बलीन्निःक्षेपाय पूर्वादि प्रादक्षिण्येन दद्यात् यथा ॐ इंद्राय सुराणामधिपाय सवाहनाय सपरिवाराय सशक्तिकाय एत
त्पार्षदेभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यश्चायमेष बलिर्नमः इति पूर्वस्यां ॐ अग्नये तेजसामधिपाय सवाहनाय सपरिवाराय सशक्तिकाय एतत्पार्ष
देभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यश्चायमेष बलिर्नमः इत्याग्नेय्यां ॐ यमाय प्रेतानामधिपाय सवाहनायेत्यादि इति दक्षिणस्यां ॐ निरृ
तये रक्षसामधिपाय सवाहनायेत्यादि पूर्ववत् इति नैरृत्यां ॐ वरुणाय जलानामधिपाय सवाहनायेत्यादि इति पश्चिमा
यां ॐ वायवे प्राणानामधिपाय सवाहनायेत्यादि इति वायव्यां ॐ सोमाय नक्षत्राणामधिपाय सवाहनायेत्यादि इत्युत्तर

मे॰र
त्ना॰
२२

22

सो ॐ ईशानायविद्यानामधिपायसवाहनायसपरिवारायसशक्तिकायेतत्सार्धदेभ्यः सर्वेभ्योभूतेभ्यश्चायमेषबलिर्नमः इत्यैशान्यांबा-
लिंदद्यात् ततोमंडलेषुनवग्रहादीन्संपूज्य यान्तुदेवगणाःसर्वेपूजामादायपार्थिवीं इष्टकामप्रसिद्ध्यर्थंपुनरागमनायच
इतिमंत्रेणदेवान्विसर्जयेदाचार्यः ततोयजमानः ॐअद्येत्यादिकारितवास्तुयागप्रतिष्ठार्थमिदंहिरण्यमग्निदैवतममुकगो-
त्रायामुकशर्मणेब्राह्मणायाचार्याय दक्षिणांतुभ्यमहंसंप्रददे सोपिॐस्वस्तीतिब्रूयात् ततोयजमानस्तंप्रणमेत् केचि-
त्तुमंडलपूजोत्तरे मंडलादीशानकोणेकलशंसंस्थाप्यहोमबलिपूजान्तकर्मकृत्वाकलशस्थपल्लवैस्तज्जलेन सुरास्त्वामभि-
त्वादिभिर्वक्ष्यमाणमंत्रैः सांबुवैशिष्यंसपुत्रंसकलत्रमाचार्यो ऽभिषिंचेत् ततःशिष्योदक्षिणांदद्यादेवमाचरेति कलशस्थापन-
विधिरग्रेवक्ष्यते वैदिकविधिनावाकलशस्थापने अथवास्तुयागोगृहारंभेगृहप्रवेशप्रसङ्गेसिंहस्थसूर्येयावैकमेवः
फलेत् एवंविदधतोगेहेनाकल्याणंकदाचन अकालमरणंव्याधिभूतप्रेतादिकोपिच नसर्पपीडनानान्योन्यकलहान्य-
शुभानिच पुत्रपौत्रधनारोग्यपशुदासीसमृद्धिभाक् अरोगीविजयीख्यातश्चिरंजीवतितद्गृहे राजवेश्मसुसर्वेषुतथामहि-
षीगृहे सचिवामात्यसेनानीभवनेषुपुरेतथा विदध्याद्वास्तुवर्षेतत्प्रोक्तसिद्ध्यैतदैविकाः नचेत्कामप्याप्नुयात्फलैःक्लेशभा-
गिसेभवेत् इतिवास्तुयागः ततोनक्षत्रवारराशीनामनुकूलेशुभेदिने भूमिशुद्धिंविधायपुण्याहंवाचयेत् तद्यथा त-
त्रयथासामग्रीब्राह्मणवरणंकृत्वा अस्यकर्मणःपुण्याहंभवन्तोब्रुवन्तु इतिकर्ताविवदेत् ॐपुण्याहंकर्मणोस्त्विति ब्रा- २२

स्थाणवदेशुः एवंस्थण्डिलेवाचयेत् ऋद्धिंच ॐकारेब्राह्मणेञ्ज्यात्रिरोकारेमहीपतौ उपांशुचतथावैश्येपस्थण्डिलेशूद्रेप्रयोजयेत्
इतिगुणपाहवावनम् ततषोडशावर्तंशहादशाहस्तंवामंडपंविरच्य तत्राष्टदिक्षु चतुरस्र योनि अर्द्धचंद्र त्रिकोण वृत्त
षट्कोण पद्म अष्टकोण कुंडानिरचयेत् ऐंद्रेशानयोर्मध्येचतुरस्रंवृत्तं आचार्यकुंडंरचयेत् इतिनवकुंडपक्षःश्रेष्ठः तदश
क्तौ चतुरस्राऽर्द्धचंद्रवृत्तपद्मकुंडानि चतुर्दिक्षु एवमेवचतुरस्रंवृत्तंवा पंचमंकुर्यात् इतिपंचकुंडीपक्षोमध्यमः तदशक्तौचतु
रस्रमेकंकुंडंमत्तुरस्रंवाविदध्यादित्येककुंडीपक्षः कनिष्ठः अत्राप्यशक्तःस्थंडिलंकुर्यात् तथा[illegible] नित्यनैमित्ति
केहोमंस्थंडिलेवासमाचरेत् ग्रंथांतरेसपक्षमेयुक्तंचतुरस्रंसममेततः हस्तमात्रमितिविशेषः [illegible] त्रिरस्रंचतुरस्रंवावि
तस्त्युच्छ्रायंयमितं सिकताभिर्विधातव्यंस्थंडिलंहस्तमात्रकं द्व्यंगुलोच्छ्रितोयत्रः प्रथमः परिकीर्तितः त्र्यंगुलोच्छ्राय
स्तुगुरुकोवप्रस्तूमिमध्यापरि द्व्यंगुलस्तत्रविस्तारस्सर्वेषांकथितोबुधैः होमाधिकेतत्रैव सार्द्धद्विगुणितोवापिकर्तव्यस्थंडिल
स्तथा रक्तचंदनचूर्णवाग्रेकौपलाशपत्राभ्यां अश्वत्थपत्राभ्यांहोमःकर्तव्यः तथाचोक्तं रक्तचंदनचूर्णवाऽभावे तदलाभेपलाशस्य
सर्वाभ्योह यतेहविः वशिष्ठसंहितायां पलाशपत्रेनिःछिद्रैहविरेकरकवामनौ विदध्यादश्वत्थपत्रेसंहितेमेहोमकर्मणि
अथांकुरार्पणं तत्रनक्षत्रदिनेशरः नादौमत्स्यसहितिवावनेवहकमादौशादिवसातप्राक सप्तमेनवमेवादिने अंकुरार्पणंकु
र्यात् यथाप्रकाशितनशुद्धेसमेस्थले मंडपवेदिकायाः उत्तरतः परितोवेष्टितदीर्घचतुरस्रशालांकृत्वा तन्मध्येचतुरस्रं

मे॰र
ता॰
२२

23

स्थंडिले विधाय तत्र सर्वापरायतानि हस्तप्रमाणानि द्वादशांगुलांतरालानि पंच सूत्राणि पातयेत् दक्षिणोत्तरायतानि तद्व
देव एकादश सूत्राणि पातयेत् एवं चत्वारिंशत्कोष्ठानि भवंति तत्र पंक्त्याकारेण दिक्चतुष्टयमध्यसूत्राणि विलोपयेत् तेन
चतुष्कोष्ठो वीथी भवति उभयपार्श्वयोर्द्वे वीथ्यौ कर्त्तव्ये एवं षोडश कोष्ठानि भवंति तानि कोष्ठानि पदानि रंजयेत् तानि श्वेतपी
तारुणानि तैः रजोभिः श्यामलेनाथ वीथीरापूरयेत्तथा सीमारेखाः सपिरजः पूरणं कुर्यात् तत्र षोडशांगुलोन्नताः गभी
राः शरावाकृतयः पालिकाः द्वादशांगुलोन्नताः कोष्ठपंचकयुक्ताः पंचशरावाः पंचमाख्यः अष्टांगुलोन्नताः अल्पगंभीराः
पालिकाः एव शरावाः ताः प्रत्येकं चतुष्पंचकोष्ठेषु व्रीहिपरिप्रागग्रास्तीर्णदर्भगंधपुष्पाक्षतैः कुर्वीत परिजलक्षालिते हृत्रवे
ष्टिते आग्नेयादीशानांतं पंक्तिरूपेण स्थापयेत् पात्राणि मृद्वालुकाकरीषपूरयित्वा स्वस्तिवाचनपूर्वकं तूर्यादिघोषसहितम्
शालिप्रियंगुमुद्गमाष कुलत्थाढकीनिष्पाव श्यामाक तिल सिद्धार्थाः यवबीजदशकं क्षीरेण वमिति क्षालयित्वा
मूलेनाभिमंत्र्य तेषु पात्रेषु वापयित्वा हरिद्रोदकसिक्तवस्त्रेणाच्छादयेत् ततः प्रतिरात्रि तत्तद्रात्रिदेवताभ्यस्तत्तद्द्रव्यैर्ब
लिं दद्यात् तत्र भूतपितृनागयक्षब्रह्मशिवविष्णुसंज्ञाः सप्तरात्रिदेवताः लाज तिल हरिद्रा राजी दधि स क्तुभिर्भूतबलिम्
हरिद्रं दद्यात् तिलतंडुलैः पितृबलिं सोडुंबरकयावन्नलाजैर्यक्षबलिं नालिकेरोदकसक्तुपिष्टैर्नागबलिं पक्वान्नैर्ब्र
ह्मबलिं घृतापूपैः शिवबलिं सप्तरात्रिसक्रमेण दद्यात् नवरात्रपक्षे तु उक्तयावन्नेन क्रमेणैव तयोर्विष्णवे बलिं द २३

पातःप्रायदिनद्वये प्रणवादिनमोन्तानि स्वसत्तामानि वलिमन्त्राः यथा ॐ भूतेभ्यो नमः ॐ पितृभ्यो नमः इत्यादिना ग्रहादि
भ्यो दद्यात् एवं प्रतिदिने सायंप्रातर्हरिद्रोदकसेचने वलिदाने च कुर्य्यात् एतदङ्कुरार्पणं सर्वोत्सवेषु मङ्गलकरं भवति त
ॐ [illegible] यो दीक्षायामभिषेके पुनर्नवे गृहप्रवेशने यात्रासु त्रिविधास्वाहुरङ्कुरार्पणकर्मणि पालिकाः पञ्च सप्त वा
शरावाण्यथवा नव क्रमात् वत्सवेषु च सेषपूर्वमेव विदध्यादङ्कुरार्पणं ततो दीक्षात् यजमानाभिवृद्ध्यर्थमङ्कुराणि परीक्षयेत्
संप्रकुर्वे प्रवृद्धानि कोमलानि सितानि च भ्रमवस्तां न प्रसन्नानि तथा तिर्यग्गतानि च श्यामलानि वक्राणि वर्जयेद्
शुभानि च अहारिक्रूरते कृत्ले भ्रमाभे कलहं तथा अपुसंजननाशं च उभिन्नेष्वप्यमलोऽङ्कुरे तिर्यग्पाते भवेद्व्याधिः कुञ्जे श
त्रुभयं भवेत् अशुभे चाङ्कुरे जाते शान्तिहोमं समाचरेत् मूलमन्त्रेण जुहुयाद्दूरसमृद्धिं पञ्चसहः अष्टोत्तरसहस्रेण वा सहस्रेण श
तेनाप्यसहस्रके इत्यङ्कुरार्पणं अथाधिवासनं तत्र दीक्षादिवसात् पूर्वदिने शिष्यः प्रातः स्नातः कृतनित्यक्रियः समलं
कृतः पञ्चवाद्यघोषपुरःसरं प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा ॐ अद्य अमुके मासि अमुकराशिगते सूर्ये अमुकपक्षे अमुकतिथौ
अमुकगोत्रः ब्राह्मणोऽहं अमुकशर्मा क्षत्रियश्चेदमुकवर्मा वै गुप्तः शू दासोऽहं चतुर्विधपुरुषार्थसिद्धिकामः अः क
तेन मन्त्रमनकामकदेवताम् अत्र दीक्षार्थमभ्युताधिवासनमहं करिष्ये इति कृत्वा तिलाञ्जलिं मेकलः उत्तरीयवस्त्रदपटवस्त्राभर
णकनकयज्ञोपवीतहारकेयूराङ्गदनानाभरणावामरोपानद्धुगपट्टकास्तरणपाद्यधावमनीयमधुपर्कादियात्रवि

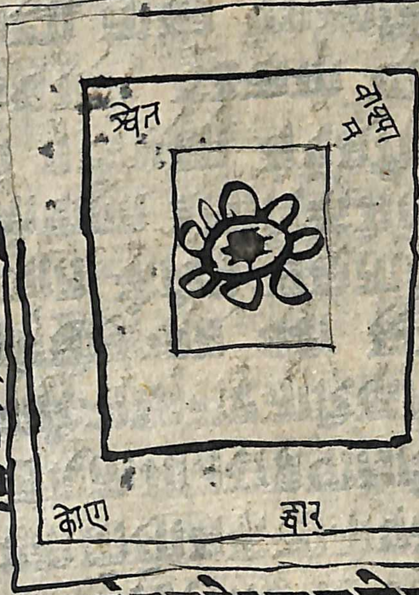
मं॰र
त्रा॰
२४

शेषसंपन्नां वरणसामग्रीं गुरुसन्निधौ निधाय अद्येहेत्यादि प्राग्वदुल्लिख्य चतुर्विधपुरुषार्थसिद्धिकामो अमुकदेवतामंत्रग्रह
णार्थं अमुकगोत्रममुकशर्माणं भवंतमेभिर्यथाशक्ति विहितवरणसाधनैर्गुरुत्वेन त्वामहं वृणे इति गुरुपादौ शरणं वरण
सामग्रीं निवेदयेत् ततो ओं वृतोस्मीति गुरुणा प्रतिवचने दत्ते शिष्यः कृतांजलिः यथाविधि कर्म कुरुष्वेति ब्रूयात् ततो गुरुः
करवाणीति ब्रूयात् एवं कृतनित्यकृत्यो हि तौ गुरुयोगार्थं मंडपं गत्वा आचम्य समाचम्यार्घं विधाय फडिति सामान्यार्घजलेन
द्वारमभ्युक्ष्य द्वारदेवताः पूजयेत् यथा ऊर्ध्वोदुंबरे ओं विघ्नाय नमः ओं महालक्ष्म्यै नमः दक्षिणशाखायां ओं विघ्नेशाय नमः
25 वामशाखायां ओं क्षेत्रेशाय नमः तयोः पार्श्वयोः ओं गंगायै ओं यमुनायै देहल्यां पुष्पवारिणा ओं अस्त्राय नमः इति पूज
येत् ततो दक्षिणपादपुरस्सरं वामशाखां स्पृशन् दक्षिणांगं संकोचयन् मंडपांतः प्रविश्य नैरृत्ये ओं वास्तुपुरुषाय नमः :
ओं ब्रह्मणे नमः इति संपूज्य मूलमुच्चरन् दिव्यदृष्ट्यावलोकयन् दिव्यान्विघ्नान्समुत्सार्य अस्त्राय फडिति जलेनांतरिक्षगान्
विघ्नानुत्सार्य वामपार्ष्णिघातत्रयेण भौमान्विघ्नानुत्सार्य पुष्पक्षेपेणाकाशगान् याम्यां मंडपं प्रोक्ष्य बहिर्द्वारवर्ज्यं तच्छुद्धिं कुर्यात्
शाय यथा मूलमुच्चरन् वीक्षणप्रोक्षमंत्रेण उन्नातहस्तेन जलेन प्रोक्ष्य तेनैव कुशैः मंत्राढ्यं हुमिति जलेन शोधयेत् अस्त्रहिता
अभ्युक्ष्य मूलमुच्चरन् वेदिकाग्रहकशरैर्मंडपांतरे भूपयित्वा फडिति सर्वासु दिक्षु अन्यान् विकिरान्विकिरेत् लाजवेदनसि
द्धार्थभस्मदूर्वाकुशाक्षताः विकिरा इति मंदिरास्सर्वविघ्नापनाशकाः फडिति दर्भमुष्टिना मंडपांतरे संमार्ज्य ईशकोणे २४

तान्दर्भान् वर्द्धन्यास्त्रामनार्थेन्यसेत् वर्द्धनीं भ्रामयन्त्या इति प्रसिद्धा ततः पूर्वोक्तप्रकारेण गुरुणा हैवावपिता अर्घ्यदपिके
विधाय दक्षिणादिभिर्ब्राह्मणान् तोषयित्वा भूतानेसमपविश्य भूतशुद्धिमातृकान्यासविशेषन्यासांतर्यजनार्घ्यस्थापना
दिविधाय सर्वतोभद्रमंडलकमलोपरि आधारशक्त्यादि पीठमंत्रपर्यंतेसम्यक्कलशस्थापनेकुर्यात् आसनोपवेशनादि
विधिर्वक्ष्यमाणनिमित्तोपस्कृतेरवसेयः सर्वतोभद्रमंडलेयथा वर्तरहवतः कोष्ठकाणिसूत्रसमन्विते चतुर्थपि वेकुंठेष्ठको
णसूत्रचतुष्टये मध्येमध्येतथामत्स्याभवेत्ततः पातयेत्तथा पूर्वापरायते द्वेद्वे मध्ये यामोत्तरायते पातयेत्तेषु मत्स्येषु समम्
त्रचतुष्टये पूर्ववत्कोणसूत्रेषु कर्मसूत्राणि पातयेत् तदङ्कितेषु मत्स्येषु दत्वात्सूत्रचतुष्टये ततः कोष्ठमत्स्यास्तेषु सू
त्राणि पातयेत् एवं कृते हृदये मे त्रीषट्‌वा शतसदान्यापि तावन्तेनैव विधिना तत्र सूत्राणि पातयेत् षट्त्रिंशतापदे मध्ये
लिखेत्पद्मं सलक्षणं वहिः पंक्त्या भवेत्पीठं पंक्तिद्वयेन वीथिका द्वारशोभोपशोभास्तान् शिष्टाभ्यां परिकल्पयेत् शाखो
क्तविधिना मंत्री ततः पद्मं समालिखेत् पद्यदेत्रस्यसूत्रमद्वादशांशे वहिः सुधी तन्मध्ये विभजेद्वृत्तैस्त्रिभिस्समविभा
गतः आद्ये स्यात्कर्णिकास्थाने केसराणां द्वितीयके तृतीये तत्र पत्राणां मत्कोशेन दलाग्रके व्याससूत्रोत्तरालस्समानेय
द्विधिना सुधीः निधाय केसराग्रेषु परितोष्टौ निशाकरान् लिखित्वा सेषिसेस्यानि तत्र सूत्राणि पातयेत् दलाग्राणां वयमा
नेनत्मानेहमसमालिखेत् तदेतरालनन्मध्यसूत्रस्योभयतः सुधीः आलिखेद्वास्यहस्तेन दलाग्राणि समेततः पुरमशाद

मे॰ र लग्नेलेषु केसराणि प्रकल्पयेत् एतन्माधारसोशाङ्केषु कजेतेत्र वेदिभिः पदानि वीथीणि पादार्थे पीठकोणेषु मार्जयेत् अव-
ला॰ शिष्टैः पदैर्विदान पीठगात्राणि कल्पयेत् पदानि वीथिमेस्थानि मार्जयेत्सेत्र समेदतः दिक्षुद्वाराणि रचयेद्विवतक्षो-
२५ ष्टकैस्ततः पदैस्त्रिभिरथैकेन शोभास्तद्वैश्र्णार्श्वतः उपशोभास्तुरेकेन त्रिभिः कोष्ठैरनंतरं अवशिष्टैः पदैः षड्भिः को-
णानास्याच्चतुष्टयं रंजयेत्सेवमभिर्वर्णैर्मंडलेतन्मनोहरे पीते हरिद्राचूर्णं स्यासिते तंडलसंभवः कुसुंभचूर्णं महणे कृष्णे
दग्धपुलाकजं बिल्वादिपत्रजं श्याममित्रकं पत्रपंचकं श्रेष्ठलोत्सेधविस्ताराः सीमारेखाः सिताः शुभाः कर्णिका
25 पीतवर्णेन केसराणि पहणेनव शुक्लवर्णेन पत्राणि तत्सेधीन्धश्यामलेनव रजसा रंजयेन्मंत्री यद्वा पीतेव कर्णिका
केसराः पीतरक्तास्तुरहणानि दलान्यपि सेषयः कृष्णवर्णाः स्युः पीतेनाप्यसितेनवा रंजयेत्पीठगर्भाणि पादास्तुर
हणप्रभाः गात्राणि तस्य शुक्लानि वीथीषु वतस्तुथपि शालिवित्कल्पलतिकादलपुष्पसमन्विताः वर्णैर्नानाविधैश्-
चित्राः सर्वदृष्टिमनोहराः द्वाराणि श्वेतवर्णानि शोभारक्ताः समीरिताः उपशोभाः पीतवर्णाः कोणान्यसितभास्मिच
ति स्वोरेखावहिः कुर्यात् सितरक्ताः सिताः क्रमात् मंडले सर्वतोभद्रमेतन्माधारणं स्मृते ततोसर्वतोभद्रमंडलाय नमः
इति मंडले संपूज्य कर्णिकोशणशालिधान्यैराढ्यं तदुपरि तंडुलान् तदुपरि दर्भानास्तीर्य तदुपरि वेदनाद्ध तपुतेकृत्वे
न्यसेत् पंचभिर्नवभिर्वा पंचविंशत्या वाकशैर्जटिकाकवैः ततस्तत्र य ब्रह्मादिविषेनमः रेठष्मा लेखलिनीबंजालिनी २५

शेविस्फुलिंगिनी षेसुश्री सेसुरूपा हेकपिला लेहव्यवाहा ळेकव्यवाहा एताः प्रत्येकेविन्यस्य क्रमेणाभ्यर्चयेत् ततः
प्राधारशक्त्यादिपीठमंत्रांतेसंपूज्य स्ववर्णरजततामसूतिकामनरचरितेकुंभे प्रसन्नमजलेनक्षालितांतरेवेदनागुरुक
र्पूरधूपितांतरे नीरंध्रेत्रिगुणसूत्रवेष्टितांतरे पुष्पादिभिरलंकृते दूर्वाक्षतान्वितेनवरत्नोदरे
ॐकारमुच्चरन्तत्रस्थापयेत् तत्कुंभपीठयोरैक्यंविचिंत्यतीरिदुमकषायेण पलाशवल्क
येणवा गोडम्बेनपंचगव्येनवासुवासितेनस्नापयेदकेवाविपरीतमातृकांतेत्रिवारमेकवारं
वाविपरीतमूलमंत्रंजपन् कुंभंपूरयेत् ततः फडितिशोधयेत्कलशं नमइति हस्लेंहींबीजे
नत्रविलिख्य मूलमंत्रेणकाथतोयेनार्घ्यं नमइत्यनुगंधयेदपात् अष्टगंधेयथा वेदना
गुरुकर्पूरवारकुंकुमरोचना जटामांसीकपिपुताशक्तेर्गंधाष्टकेविदुः वेदनागुरुह्रीवेर
कुष्ठकुंकुमसेवकाः जटामांसीमुरमितिविष्णोर्गंधाष्टकेस्मृ वेदनागुरुकर्पूरतमाल
जलकुंकुमे कुशीतकुष्ठसेउक्तेशैवेगंधाष्टकेस्मृते शम्भुमार्यः वेदन अगरु कर्पूर कुष्ठ
कुंकुम रोचना जटामांसी गोटीमत इशाक्तेर्गं वेदन अगरु कर्पूर तमाल वाला
कुंकुम रक्तचंदनकुष्ठ इतिशैवे गंधाष्टके ततःशङ्खजलेसोमकलाःषोडशावाह्याः यथाअमृतेइहागकेसावास

मे. त्रौ. २९

26

गंधादिभिरभ्यर्च्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् एवं अं अमृता आं मानदा इं पूषा ईं तुष्टिः उं पुष्टिः ऊं रतिः ऋं धृतिः ॠं शशिनी
ऌं चंद्रिका ॡं कांतिः एं ज्योत्स्ना ऐं श्रीः ओं प्रीतिः औं अंगदा अं पूर्णा अः पूर्णामृता एतासां सोमकलानां प्रत्येकमा
वाहनादि प्रतिष्ठांतं कुर्यात् अथवा एकदैव अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं ऌं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः अमृतामानदापूषातुष्टिपुष्टि
रतिधृति शशिनी चंद्रिकाकांतिज्योत्स्नाश्रीप्रीत्यंगदापूर्णापूर्णामृता इहागच्छंत्वित्यादिनावाहनादिकं कृत्वा ओं
अमृतादिभ्यो नम इति संपूज्य ओं अमृतादीनां प्राणा इह प्राणा इत्यादि प्रकारेण प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् यद्वा स्वरसंभवा
अमृतादि सोमकला इहागच्छंतु इह तिष्ठंतु इत्यावाह्य गंधादिभिरभ्यर्च्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् केचित्तु अमृतादिषोड
शकला इहागच्छंत्वित्यावाह्य ओं अमृतायै नमः इत्यादि प्रत्येकं संपूज्य अमृतादिकलानां प्राणा इत्यादिक्रमेणैकदा
प्राणप्रतिष्ठां कुर्वंति एवं सूर्यकला द्वादशावाह्या तास्तु कं भं तपिनी खं बं तापिनी गं फं धूम्रा घं पं मरीचिः ङं
नं ज्वालिनी चं धं रुचिः छं दं सुषुम्णा जं थं भोगदा झं तं विश्वा ञं णं बोधिनी टं ढं धारिणी ठं डं क्षमा एतासामप्
येकमेकदा वा पूर्ववत् आवाहनादि प्राणप्रतिष्ठांतं कुर्यात् एवं दश वह्निकला आवाह्या तास्तु यं धूम्रार्चिः रं ऊष्मा
लं ज्वलिनी वं ज्वालिनी शं विस्फुलिंगिनी षं सुश्रीः सं सुरूपा हं कपिला लं हव्यवहा क्षं कव्यवहा एतासामपि प्र
त्येकमेकदा वा आवाह्य संपूज्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ततः पूर्ववत् प्रत्येकमेकदा वा अकारभवसृष्ट्यादि दशकलाः २९

समावाह्याः ॐ हंसः शुचिषद्वसुरन्तरिक्षसद्धोता वेदिषदतिथिर्दुरोणसत् नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जा गोजा ऋतजा
ऋतेबृहत् इतिमन्त्रेणप्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ताश्च कंसृष्टि खंऋद्धि गंस्मृति घंमेधा ङंकान्ति चंलक्ष्मी छंद्युति
जंस्थिरा झंस्थिति ञंसिद्धयः ततः उकारभवजरादिदशकलाः समावाह्य ॐ प्रतद्विष्णुस्तवते वीर्येण मृगो न भीम
कुचरो गिरिष्ठाः यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वधिक्षियन्ति भुवनानि विश्वा इतिमन्त्रेणप्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ताश्च
टंजरा ठंपालिनी डंशान्ति ढंईश्वरी णंरति तंकामिका थंवरदा दंह्लादिनी धंप्रीति नंदीर्घाः ततः श्रुवपन्प्रते
कमेकदावामकारभवतीक्ष्णादिदशकलाः समावाह्य ॐ त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्द्धनं उर्वारुकमिव ब
न्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् इतिमन्त्रेण तासां प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ताश्च पंतीक्ष्णा फंरौद्री बंभया भं
निद्रा मंतन्द्री यंक्षुधा रंक्रोधिनी लंक्रिया वंउत्कारी शंमृत्यवः ततस्तथैव बिन्दुभवपीतादिपञ्चकलाः समावा
ह्य ॐ तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरयः दिवीव चक्षुराततं तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिन्धते विष्णो
र्यत्परमं पदं इतिमन्त्रेण तासां प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ताश्च षंपीता संश्वेता हंअरुणा लंअसिता क्षंअनन्ता
ततः पूर्ववत् नादभवनिवृत्त्यादिकलाः समावाह्य ॐ विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु आसिञ्चतु प्रजापतिर्धाता
गर्भं दधातु ते गर्भं देहि सिनीवालि गर्भं देहि सरस्वति गर्भं ते अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्रजौ इतिमन्त्रेणप्राणप्र

मं॰र
त्ना॰
२७

णप्रतिष्ठां कुर्यात् तास्त्र अं निवृत्ति आं प्रतिष्ठा इं विद्या ईं शान्ति उं इन्धिका ऊं दीपिका ऋं रेचिका ॠं मोचिका ऌं परा ॡं सूक्ष्मा
एं सूक्ष्मामृता ऐं ज्ञानामृता ओं आप्यायिनी औं व्यापिनी अं व्योमरूपा अः अनन्ता ततः प्रतिलोममूलमन्त्रं जपेदिति संप्रदायः
प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् सर्वासां कलानामावाहनेऽप्ययं जीवकृतावाश्रेते विलोममूलमन्त्रं जप्त्वा प्राणप्रतिष्ठां कुर्यादिति प्राणप्रतिष्ठामं
त्रस्तु आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हों हंसः अमुष्य प्राणा इह प्राणाः आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हों हंसः अमुष्य जीव इह स्थि
तः आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हों हंसः अमुष्य सर्वेन्द्रियाणि आं ह्रीं क्रों यं रं लं वं शं षं सं हों हंसः अमुष्य वाङ्मनोनय
नश्रोत्रघ्राणप्राणा इहागत्य सुखं चिरं तिष्ठन्तु स्वाहा ततस्तत्र वर्तिदेवतात्मकं शंखं काष्ठजलं कुंभे निःक्षिप्य चूतपनसा
श्वत्थकोमलपल्लवैर्विटपवल्लीलतावृन्दैः सरङ्गमवुध्याकुंभवक्त्रं पिधाय सफलाक्षतेश्रावे सरङ्गमफलवुध्याकुंभवक्त्रे
स्थापयेत् ततो निर्मलक्षौमयुग्मेन कुंभं वेष्टयेत् ततो मूलेन तत्र मूर्तिं परिकल्प्य अमुककर्मणे नमः इति संपूज्य वरुणवा
णपूजापद्धतिप्रोक्तक्रमेणावाहनादिषोडशोपचारैर्देवीं पूजयेत् तत ईशानकोणे श्वर्वान् तदर्भेषु तोयपूरितां सनालां वर्द्धनीं सं
स्थाप्य तस्यां सिंहस्थां खड्गखेटकधारिणीं घोररूपां पाशविमास्तां अस्त्राय फडिति अस्त्रमन्त्रेण ऽस्त्रदेवतां संपूज्य अमुकदेवता
नया इदममुकदेवयजनं रक्ष एवमस्मादिभ्यः श्रावयन् वर्द्धनीनालमुखेन वारिणा मण्डपं ततः परिभ्रमन् रक्षां विधाय यथा
स्थाने वर्द्धनीं स्थापयेत् ततः पूर्वस्मरणपद्धत्युक्तप्रकारेण वह्निं संस्थाप्य महागणपतिमन्त्रहोमान्तं कर्म कृत्वा वह्नौ वह् २७

पचेत् यथा फडिति तामादिरविति मात्रे प्रक्षाल्य ततमूलेन गोक्षीरं दत्त्वा पंचदशप्रसृतिमितान् प्रोक्षितंडुलान् फडिति
प्रक्षाल्य तत्र पात्रे प्रक्षिप्य पात्रवदनेडुमिति पिधाय मूलेन शाम्भवो गुरुः पचेत् चरौ सिद्धे सति मूलेनाज्याभिघारणं दत्त्वा हुं
फडिति मंत्रितं कुंभोपरि अवतारयेत् तेव हंवियाविभिज्य एकमंशं देवैर्निवेदयेत् एकांशं पंचविंशतिमाहुतीर्जुहुयान्मू
लेन होमस्तु सर्वेशः शेषो मखे याणिनैव कार्यः तथा चोक्तं मैत्र्यते हविरुत्तानहस्तेन वैश्वानरमुखे हुते होतुश्रद्ध
विनाशाय यजमानो विनश्यति तृतीयं शंशेनमः इति मंत्रेण शिष्येण सह ग्रदशानस्पर्शं यथा स्यात्तथा ग्रासाष्टकं भु
जीत मुक्तिकामः पलाशपुटके भुक्तिकामः पिप्पलपुटके ततः श्वाचान्ताय शिष्याय कृतषडंगन्यासाय क्षीरिवृक्ष
संभवे दंतकाष्ठे तालप्रमाणे नमः इति मंत्रितं दद्यात् शिष्यस्तु दंतान् विशोध्य जलेन प्रक्षाल्य निक्षिपेत् तत्पातफ
लेन प्रागुदक्पश्चिमेशाग्रे शिवमसंक्षिवेतरं तद्दोषशांतये शांतेन दद्ध्वा गुरुर्जुहुयात् ततः शिखाबंधाभिरक्षिते शि
ष्ये वेद्यां दर्भास्तरे स्वप्नं प्रार्थयित्वा पूर्वशिरस्कं स्वापयेत् स्वयमपि शयीत स्वप्नप्रकारस्तु सुप्रभेदागमादुक्तौ लिखितो इमाधि
वासने ततः प्रातरुत्थाय गुरुः कृतनित्यक्रियः तिलाज्येन स्वसकल्पविहितद्रव्येण वा अष्टोत्तरसहस्रं हुत्वा द्वितीयाविष
येत् वक्ष्यमाणबिल्वदलेर्हुत्वा बलिं च वक्ष्यमाणद्रव्यैर्दत्त्वा शिष्यं धौतदंतायंस्नातं पंचगव्यं पाययित्वा कुंडांतिकं स्थंडिला
तिकं वा आनयेत् ततो मूलाभिमंत्रितदृष्ट्या तं विलोक्य तच्चैतन्यं तत्सहृदयाद्ब्रह्मरंध्राग्रे कुशाग्रमुद्रया समानीय स्वहृदि

ने० र
ता०
२८

संस्थाप्य षडध्वशोधनं कुर्यात् तद्यथा शिष्यपादयोः निवृत्तिप्रतिष्ठा विद्या शान्ति शान्त्यतीतात्मकं कलाध्वानं ध्याये
त् लिङ्गे तत्त्वाध्वानं तत्त्वाध्वानं तद्देवताभेदेन भिन्नं तद्यथा शिवशक्तिसदाशिवईश्वरविद्या एतानि पञ्चशुद्धानि तत्त्वा
नि माया काल नियति कला अविद्या राग पुरुष सप्तशुद्धानि प्रकृति बुद्धि अहंकार मनः श्रोत्र त्वक् च
क्षुर्जिह्वा घ्राण वाक् पाणि पाद पायु उपस्थ शब्द स्पर्श रूपरसे गन्धआकाश वायुअग्नि जल पृथ्वी चतुर्विं
शतिरशुद्धानि आत्मकानि षट्त्रिंशत्तत्त्वरूपशैवतत्त्वाध्वा जीवप्राण बुद्धि मनः श्रोत्र त्वक् चक्षुः जिह्वाघ्राण वाक्
पाणि पाद पायु उपस्थ शब्दस्पर्श रूप रस गन्ध आकाश वायु अग्नि जल पृथ्वी हृत्पद्म सोम सूर्य अग्नि वा
सुदेव संकर्षण प्रद्युम्न अनिरुद्धाख्यानि द्वात्रिंशत्तत्त्वरूपवैष्णवतत्त्वाध्वा आकाश वायु अग्नि जलपृथ्वी शब्द स्प
र्श रूप रस गन्ध श्रोत्रत्वक् चक्षु जिह्वाघ्राणवाक् पाणि पाद पायु उपस्थ मनो हंकार बुद्धि प्रधानाख्या
नि चतुर्विंशतितत्त्वरूप सौरतत्त्वाध्वा निवृत्ति प्रतिष्ठा विद्याशान्ति शान्त्यतीता बिन्दुकला नाद शक्ति सदा
शिवाख्यानि दशतत्त्वरूपशाक्ताध्वा प्रतिष्ठाविद्या शान्ति शान्त्यतीता बिन्दु कला नाद शक्ति सदाशिव आत्म
विद्याशिव शिवविद्या आत्म सर्वतत्त्वाख्यानि सप्तदशतत्त्वरूपवैश्वरतत्त्वाध्वा एवं तत्तद्देवताविषये तं तमध्वानं ध्यायेत्
नाभौ अतल वितल सुतल महातल तलातल रसातल पाताल भूः भुवः स्वः महः जनः तपः सत्यलोकात्म २८

28

कचतुर्दशभुवनरूपं भुवनाध्वानं ध्यायेत् हृदये अकारादिक्षकारान्तवर्णैकदेवरूपं वर्णाध्वानं ध्यायेत् ललाटे मू
लमन्त्रस्य वर्णसमुदायरूपं पदाध्वानं ध्यायेत् शिरसि समुदायमयं मूलमन्त्रस्वरूपं मन्त्राध्वानं ध्यायेत् इति [illegible] शरी
रे अध्वषट्कं ध्यात्वा कूर्चेन स्पृशन् गुरुः ॐ अमुकस्य कलाध्वानं शोधयामि स्वाहा एवं हुतैः पूर्णाहुतीं दत्वा कलाध्वानं तत्त्वा
ध्वनि लीनं विभाव्य ॐ अमुकस्य तत्त्वाध्वानं शोधयामि स्वाहा ८ तत्त्वाध्वानं भुवनाध्वलीनं विभाव्य ॐ अमुकस्य भुवना
ध्वानं शोधयामि स्वाहा ८ भुवनाध्वानं वर्णाध्वनि लीनं विभाव्य ॐ अमुकस्य वर्णाध्वानं शोधयामि स्वाहा ८ वर्णाध्वानं
पदाध्वनि लीनं विभाव्य ॐ अमुकस्य पदाध्वानं शोधयामि स्वाहा ८ पदाध्वानं मन्त्राध्वनि लीनं विभाव्य ॐ अमुकस्य मन्त्रा
ध्वानं शोधयामि स्वाहा ८ एवं हुतैः पूर्णाहुतीं दद्यात् एवमध्वषट्कं विशोध्य मन्त्राध्वानं ब्रह्मरन्ध्रस्थपरमशिवे लीनं विभा
वित्य पुनः संहृतिप्रतिलोमेन परमशिवसकाशात् मन्त्राध्वानं सृष्ट्वा ततः पदाध्वानं तस्माद्वर्णाध्वानं ततो भुवना
ध्वानं ततस्तत्त्वाध्वानं ततः कलाध्वानं सृष्ट्वा तत्तत्स्थाने संस्थाप्य शिष्यं मूलाभिमन्त्रितदिव्यदृष्ट्या विलोक्य स्वस्थितं
शिष्यचैतन्यं तद्धृदयारविन्दे आवाहनोक्तप्रकारेण ब्रह्मरन्ध्रमार्गेण संयोज्य स्रुचा वौषडन्तेन मूलमन्त्रेण पूर्णाहु
तिं दत्वा प्रोक्षणीजलैर्दक्षिणपश्चिमोत्तरेषु परिस्तरणकुशान् विधिपावकं परिधिं आत्मनि संयोज्य परिधिदेवताः विसृ
ज्य पश्चिमे परिधिं परिहृत्य दक्षिणोत्तरौ परिधी संहृत्य वह्नौ निदधीयेत् ततो वौषडिति मन्त्रेण वामसमा शिष्यस्य नेत्रे वेधयित्वा

मं॰र
त्ना॰
२९

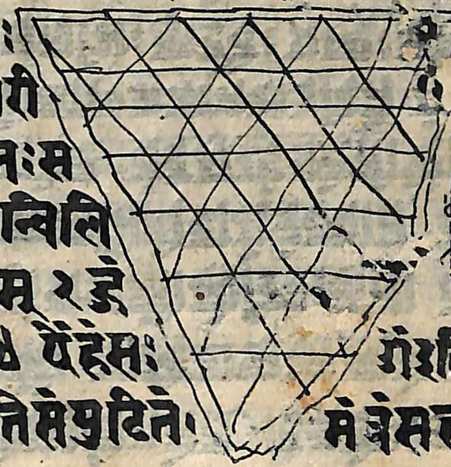
कवेतेगृहीत्वाकुंडतोमंडपंनयेत् ततशिष्यांजलिंपुष्पैरापूर्य सांगायैसपरिवारायैअमुकदेवतायैनमइत्युक्त्वाकलशेक्षेप
येत् ततोनेत्रबंधमपनीयदर्भैसमुपवेश्य भूतशुद्धिमातृकान्यासादिशिष्यतनौविधाय पंचोपचारैःकुंभस्थांदेवतांसंपू
ज्य षडंगन्यासेनसकलीकृत्य अलंकृतंशिष्यमस्मिन्मंडलेश्रीपर्ण्यादिपीठेसमुपवेशयेत् ततोवाद्येषुनदत्सुविप्राः
शिष्यासहकुंभमुत्थाप्यपल्लवान् शिष्यशिरसिनिधायविलोममातृकांमूलंचजपन् मूलाभिमंत्रितैःकुंभतोयैरभि
षिंचेत् ततोवर्द्धनीजलैःसिंचेत् अवशिष्टजलेनशिष्यमाचमयेत्च तद्देहेसकलीकुर्याच्च ततःशिष्यउत्थायविमले
29 वाससीपरिधायालंकृतशरीरो गुरोःपादौवस्त्रहस्ताभ्यामुपस्पृश्य तद्दक्षिणतस्तिष्ठेत् ततोगुरुर्देवताशिष्यसंक्रां
तांविचिंत्यदेवताशिष्ययोरैक्यंसंभावयन् पूजयेत् ततोवक्ष्यमाणान्दशसंस्कारान्मनोर्विधायशिष्यशिरसिहस्तंद
त्वा अष्टोत्तरशतंजप्त्वा शिष्योब्राह्मणश्चेत्तद्धस्तेकुशान्सतिलयुतजलंदत्वाएषाममुकमंत्रःप्राप्योस्समानफलकोस्त्वितिवदे
त् शिष्योप्यस्त्वितिवदेत् ततोगुरुःऋष्यादियुतंमंत्रंशिष्यदक्षकर्णेत्रीन्मूर्द्धयोस्त्ववामकर्णेत्रिःकथयेत् अमुकानं
दनामासीतिनामचकुर्यात् ततःशिष्योष्टोत्तरशतंकृत्वामंत्रंजप्त्वागुरुदेवतामंत्राणामैक्यंविभावयन् दंडवत्प्रणमेत् गु
रुपादौशिरसिधारयेत् पिता गुरुंगंधादिभिःसंपूज्य कुशान्तिलजलान्यादाय ॐअद्यपूर्वोक्तैतदमुकमंत्रग्रहणप्रतिष्ठार्थमि
दंहिरण्यमग्निदैवतं भूमिंविष्णुदैवतां वस्त्रंबृहस्पतिदैवतं अमुकगोत्रायामुकशर्मणेगुरवेदक्षिणांतुभ्यमहंसंप्रदे २९

इति यथाविभवं दक्षिणां दद्यात् शरीरमर्थं प्राणांश्च गुरवे निवेदयेत् कलशाद्युपकरणानि निवेदयेत् ततः प्रभृति तान्नित्यं
कुर्यात् ब्राह्मणेभ्योऽन्नादि दत्वा द्विदिने निरामिषाम्लिषेत् वीरदीक्षायां तु भूतशुद्धिमातृकान्यासषोढान्यासादिकं सर्वं गु
रुः स्वशरीरे शक्तिशरीरे च विधाय कलशस्थापने श्रीपात्रस्थापने च हृतीयागक्रमेण कुंडगोलद्रव्यमादाय संस्कृत्य मत्
स्यमांसादेरपि संस्कारं कृत्वा पूजाक्रमेण देवतां संपूज्य शिष्याय मंत्रदानसमये शिष्यहस्ते वीरपात्रं दत्वा इदं पवित्रममृ
तं पीयतां भवभेषजं पशुपाशसमुच्छेदकारिणं भैरवोदितं इति गुरुः पठेत् शिष्योप्यनेनैव मंत्रेण पीयतामित्यत्र पिबा
मीति पठित्वा धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा स्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहा इति पिबेत्
ततो गुरुर्मंत्रं दद्यात् तत्प्रकारस्तु ऋष्यादिसहितां मंत्रं लिखित्वाम्भमिमध्यगो पुष्पादिवासमभ्यर्च्य शिष्यायाथ प्र
दर्शयेत् यदि शिष्ये महाप्रीतिस्तदा कर्णे वदेद्गुरुः ततोप्यतितरां शिष्यो गुरोश्चेत्स्त्रीहि भाजने तदा गंडूषसर्वं हि दद्यादे
तो गुरुर्नमः निर्विकल्पोपि शिष्यस्तेन गृह्णीयाद्गुरोर्मुदा स्वः शेषं पश्चसमानमिति वीरदीक्षा द्वितीयाद्दीक्षायां तु गुरु
प्रातः स्थाप्य अष्टोत्तरसहस्रं अष्टोत्तरशतं अष्टाविंशतिं वा बिल्वदलैर्हुत्वा पायसकृशरमोदकशर्कराः नित्यपूजोक्त
बलिदानमंत्रेण बलिं दद्यात् शेषं पूर्ववत् इति क्रियावती दीक्षा अथ वर्णमयी तत्र स्वहृदि शिष्यचैतन्यस्थापनान्तेक
मेकतां शिष्यतनौ मातृकां न्यस्य ततः तन्न्यस्तानयुतान्वर्णान् प्रतिलोमेन संहृत्य शिष्यचैतन्यं मातृस्थिते परमा

त्मनिसंयोज्य तश्चैतन्यादकारादीन्वर्णान्त्याद्याशिष्यतनौक्रमेणपुनर्विन्यस्यचैतन्यंशिष्येनियोजयेत् ततःसूक्ष्माद्रूनिदा॰
नाचदिव्ब्रह्मरणान्ध्रदानांतेकर्मसमापयेत् इतिवर्णमयी अथकलावती तत्रस्वहृदिशिष्यंचैतन्यमस्यायनांतेकर्मकृत्वाशि
ष्यपादतलाजान्वपर्यंतेनिवृत्तिकलांध्यात्वा प्रावारात् ॐनिवृत्त्यैनमः इतिन्यसेत् एवमग्रेपि जानुनोर्नाभिपर्यंतम्
ॐप्रतिष्ठायैनमः नाभेराकंठं ॐविद्यायैनमः कंठाद्याललाटं ॐशांत्यैनमः ललाटाद्ब्रह्मरंध्रांते ॐशांत्यतीतायैनमः
पुनर्ब्रह्मरंध्राद्याललाटं ॐशांत्यतीतायैनमः ललाटाद्याकंठं ॐशांत्यैनमः कंठान्नाभिपर्यंते ॐविद्यायैनमः नाभे
र्जान्वपर्यंते ॐप्रतिष्ठायैनमः जानुनोःपादपर्यंते ॐनिवृत्त्यैनमः ततोदिव्यदृष्ट्याशिष्यविलोकनं तच्चैतन्यस्यायनादिब्र
ह्मरणान्ध्रदानांतेवर्णमयीकुर्यात् इतिकलावती अथवेधमयी तत्रदिव्यदृष्ट्याशिष्यविलोकनांतेकर्मकृत्वा शिष्यतनौ॰
मूलाधारेचतुर्दलेत्रिकोणस्थितांत्रिवलयांतडित्कोटिप्रभांशिवशक्तिमयींचैतन्यरूपांषट्चक्रभेदनक्रमेणपराशिवावधिग
कौंतींध्यात्वामूलाधारस्यवशषसवर्णान् तत्रस्थब्रह्मणिलीनान्विभाव्य ब्रह्माणंषड्दले स्वाधिष्ठाने तत्रस्थ बभम
यरल वर्णान् तत्रस्थविष्णौविलाप्यदशदलेमणिपूरे तत्रस्थ डढणतथदधनपफ वर्णान् तत्रस्थरुद्रे रुद्रंद्वादशदले
हृदंबुजे ततस्थ कखगघङचछजझञटठवर्णान् ईश्वरे ईश्वरंषोडशदलेकंठांबुजे तत्रस्थषोडशस्वरान् सदाशि
वे सदाशिवंद्विदलेभ्रूपंकजे तत्रस्थौ हक्षौ बिंदौबिंदुं कलायांकलां नादेनादं नादांतेनादांतं उन्मन्यां उन्मनीं विसु ३०

चक्रे त्रिस्रचक्रे गुरुचक्रे ततः स्वात्मना सह सशक्तिं परमशिवे वेधयेत् एवं छिन्नपाशः शिष्यो भुवि पतेत् दिव्यबोधश्च
भवति ततः पूर्णाहुतिदानादिकर्म समापयेत् इति वेधमयी अथैवं कर्तुमशक्तश्चेत् मण्डपाशक्तौ क्वचित्पशालस्थलेश
गणमण्डले कृत्वा तदशक्तौ चतुरस्रवृत्तवेष्टितकमले निर्माय तत्रोक्तविधिना कलशं संस्थाप्य कुण्डाशक्तौ स्थण्डिले कृत्वा त
त्र विस्तराग्निस्थापनाशक्तौ नित्यहोमक्रमेणाग्निस्थापनं विधाय उक्तविधिना होमादिकं कृत्वा शिष्यमभिषिच्य मन्त्रं दद्यात् उ
तिसंक्षेपदीक्षा अथ संस्थापने कृत्वा तत्राष्टवारं मूलेन जप्तेन जलेन शिष्यमभिषिच्य तत्कर्णे मन्त्रं कथयेत् वेदसूक्तं यद्धेतीर्था
सिद्धक्षेत्रे शिवालये मन्त्रमात्रप्रकथनमुपदेशः स उच्यते इत्युपदेशविधिः अथ पूर्णाभिषेकः शिष्यस्य जन्मनक्षत्रदिने शु
येऽष्टदलपद्मं विलिख्य सर्वतोभद्रमण्डलं वा तत्कर्णिकायां पलहृदये तत्पृष्ठिति द्विगुणाकुण्डवेमते चतुर्भिः कुण्डवैः प्रस्थः पूर्ण।
चत्वारः प्रस्थाः आढकः आढकैस्तैश्चतुर्भिश्च द्रोणः स्मृतः कथितो बुधैः कुम्भो द्रोणद्वयं पूर्वं स्याद्द्रोणास्तु षोडश्याः इदं खारीमानेन यद्य पुक्ते
तथापि धान्यमानेन विशेषतो बोध्यं खारीतोयपूर्णकलशं संस्थाप्य दलेषु अष्टकलशान् स्थापयेत् तद्विधिस्तु पूर्वमुक्तः मध्यकुम्भे इष्टदे
वतां अन्येषु अङ्गावरणदेवताः समावाह्य पूजयेत् ततो गुरुः स्वकृते वह्नौ सहस्रं हुत्वा कालशाम्बु स्वपल्लवैः कलशाम्बुज
लेन पूर्वसंस्कारविशिष्टशिष्यं वक्ष्यमाणमन्त्रैरभिषिञ्चेत् अथाभिषेकमन्त्राः सुरास्त्वामभिषिञ्चन्तु ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः वासुदे
वो जगन्नाथस्तथा संकर्षणो विभुः प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्च भवन्तु विजयाय ते आखण्डलोऽग्निर्भगवान् यमो वै नैर्ऋतिस्तथा वरुणः

पवनश्चैव धनाध्यक्षस्तथा शिवः ब्रह्मणा सहितास्सर्वे दिक्पालाः पान्तु ते सदा कीर्तिर्लक्ष्मीर्धृतिर्मेधा पुष्टिः श्रद्धा क्रिया मतिः
बुद्धिर्लज्जा वपुः शान्तिर्माया निद्रा च भावना एतास्त्वामभिषिंचन्तु तुष्टिः कान्तिश्च मातरः आदित्यश्चंद्रमा भौमो बुधजीवसितार्कजा :
ग्रहास्त्वामभिषिंचन्तु राहुः केतुश्च पूजिताः देवदानवगंधर्वा यक्षराक्षसपन्नगाः ऋषयो मनवो गावो देवमातर एव च देव
पत्न्यो ध्रुवा नागा दैत्याश्चाप्सरसां गणाः अस्त्राणि सर्वशस्त्राणि राजानो वाहनानि च औषधानि च रत्नानि कालस्यावय
वाश्च ये सरितः सागराः शैलास्तीर्थानि जलदा नदाः एतेनामभिषिंचन्तु सर्वकामार्थसिद्धये मूलमंत्रेण वाभिषिच्य अम
कानेदनाघ्ना मासीति वदेत् खारीलक्षणं पलद्वयेन प्रसृतिः कुडवे द्विगुणं भवेत् चतुर्भिः
कुडवैः प्रस्थश्चाढकस्तैश्चतुर्गुणैः चतुर्गुणो भवेद्द्रोणः कुंभस्तद्द्वय एव स्मृतः कुंभैस्तैरष्टभिः खारी
ति इति पूर्णाभिषेकः अथ मंत्राणां दशसंस्काराः तत्र त्रिकोणं विलिख्य तत्समधा विभज्य पुनः स
मधा कुर्यात् एवमेकोनपंचाशत्त्रिकोणानि भवन्ति तत्र ईशानादि पश्चिमान्ते मातृकावर्णान्विलि
ख्य तत्र देवीं प्रपूजयित्वा ततो मंत्रं समुद्धरेदिति जननं १ हंसपुटितं मंत्रं सहस्रं जपेदिति दीपनम् २ ह्रूं
इति पुटितं मूलं एवं सहस्रं जपेदिति बोधनं ३ फट् इति संपुटितं मंत्रं सहस्रं जपेत् इति ताडनं ४ ऐं हंसः गें इति
मंत्रेण सहस्रवारं जप्तेन जलमभिमंत्र्य तेन जलेन मंत्रमभिषिंचेदित्यभिषेकः ५ श्रीं ह्रीं वषट् इति संपुटितं मंत्रं सह

श्रीः

स्त्रंजपेदितिविमलीकरणं ६ यंवौषट् इतिसंपुटितेमंत्रेसहस्रंजपेत् इतिजीवने ७ दुग्धघृतजलैर्वा ॐ अमुकमंत्रंतर्पयामिइति
अष्टोत्तरशतवारैस्तर्पयेदितितर्पणं ८ ह्रीं इतिसंपुटितेमंत्रेपंचसहस्रंजपेदितिगोपनं ९ श्वेतचेद्रान्त्रग्रहैंडसंपुटितेमंत्रमष्टोत्तरश
तवारंजपेदित्याप्यायने १० इत्येतेमंत्रदोषशोधकादशसंस्काराः पीठादौकुंकुमगोरोचनादिना मातृकांविलिख्यत्रिकोणस्यामध्ये
मातृकावर्णांङ्कृत्यमंत्रंविलिखेदितिजनने १ मूलमंत्रस्यप्रत्येकवर्णान् प्रणवांतरितान्कृत्वा अष्टोत्तरशतवारंजपेत् [illegible]
ॐ ह्रां ॐ म ॐ इतिजीवने २ स्ववर्णादिपात्रेकुंकुमगोरोचनादिना मंत्रवर्णान्विलिख्य यमितिवायुबीजेनचंदनोभसा [illegible] कुश
तवारंताडयेत् इतिताडने ३ कुंकुमगोरोचनादिनामंत्रंविलिख्यमंत्राक्षरसमसंख्याकाश्वत्थपल्लवैःकलशस्थजलैः [illegible]
अमुकमंत्रस्यामुकाक्षरमभिषिंचामिइत्यभिषेकः ५ ॐ ह्रीं इतिमंत्रेणमूलाधारात्कुंडलिनीमुत्थाप्यतद्द्वारामंत्रस्यसहस्रं
केमायामयंमलत्रयंदहेदितिविमलीकरणं अत्रयोनिमुद्रावेष्टनवदपानवायुमूर्द्धमाकृष्य तडित्स्थितेस्तेजोमिश्रंदहनमा
मलीकरणम् ६ कुंकुमगोरोचनादिनामंत्रंविलिख्यकुशोदकेन ॐ ह्रीं इतिमंत्रजपेन मूलमंत्रस्यप्रत्यर्णं इतिप्रोक्षणमाप्याय
ने ७ जलेनमूलमंत्रेणअमुकमंत्रंतर्पयामीतिअष्टोत्तरशतवारंतर्पयेदितितर्पणं ८ ॐ ह्रीं श्रीं इतिजाम्यादौदत्वायथाशक्तिज
पेदितिदीपने ९ जप्यमानस्यमंत्रस्याप्रकाशनंगोपने इतिशारदातिलकोक्तमंत्रदशसंस्कारविधिः अथानिष्टफलदमंत्रत्या
गविधिः तत्रसाधकश्शमेदिनेशुचिः कृतनित्यक्रियः ॐ अद्येत्यादिअनिष्टफलदामुकमंत्रपरित्यागमहंकरिष्ये इतिसंक

मे॰र
त्ना॰
३२

स्य शुभेभवने दीक्षाविधानक्रमेणकुंभेसंस्थाप्यविलोममंत्रपाठेनजलेनसमापूर्य्यतत्रेष्टदेवमावाह्यसकलीकृत्यसंपूज्यावरण
निवपूजयेत् ततोग्निंसंस्थापयित्वाविलोममंत्रेणगोक्षीरयिषाज्येनरसहस्रंशतेनवाहुत्वाउग्रान्नैर्दशसादिक्षुवलिंदद्यात् ततयथा
आयाहीइन्द्रसुराधीशप्राप्तमस्योशवीपते नमस्तुभ्यंगृहाणेमंपुष्पधूपादिकंवलिं यषड्गंधाद्यवलिरिंद्रायनमः इतिदद्यात् एवं
सर्वमंत्रान्तेप्रयोगः प्रेतराजसमायाहि भित्राजनसमप्रभुते वलिंदत्तंगृहीतेमंसुप्रीतोवरदोभव नमस्तेरक्षसोनाथनिर्ऋतेते
मिहागतः गृहाणवलिपूजादिमयाभक्त्यानिवेदितं एहियश्चिमदिक्पालजलनाथनमोस्तुते भक्त्यानिवेदितांपूजांगृहीत्वाप्रदे
तिमामपूर्याहि प्रभंजनमागम्यतेनमेहिसमंपरिच्छदः मयाप्रयुक्तंविधिवत्गृहाणवलिमादरात् कुवेरनारकाधीश [illegible]
स्वैरात्रमो पुष्पधूपादिभिः प्रीतोभवेतावरदोमम ईशानमेहिभगवन्सर्वविद्याश्रयाप्रभोपूजितः पुष्पधूपाद्यैः [illegible]
विभूतये आयाहिसर्वलोकानांनाथब्रह्मन्समर्चने गृहाणसर्वविघ्नान्मेनिवर्त्तेननमोस्तुते आगच्छवरदा [illegible] सोवि
श्वस्यनायक पूजितःपरयाभक्त्याभवत्वंसुवरदोमम इतिवलीन्दत्वासपरिवारांदेवतांसंपूज्यवरंप्रार्थयेत् तद्यथा [illegible]
त्वमनालोक्यमयातरलबुद्धिना यदपातेसजितंतचप्रभोमेत्रसरूपकं तेनमेमनसःक्षोभमशेषंविनिवर्त्तय [illegible]
स्त्वपूजाश्चयःसनातनं ततोत्वममकल्याणंपावनीभक्तिरेवते इतिसंप्रार्थ्य कस्मिंश्चित्तत्रैवविलोमक्रमेणपूर्वक [illegible] आम
त्रेलिखिता कलशोपरिसंस्थाप्यपूजयेत् ततस्तत्रत्रिशिरसिवध्वापूजितकुंभजलैःस्नापयेत् ततोमन्त्रजलैः [illegible] स्थापित

तस्याध्येमैंनिःशिष्यस्वपिता तेकुंभेनदीतीरे अथवान्यशोभनेजलाशयेनिक्षिपेद्दक्षिणांचदद्यात् ब्राह्मणांश्चभोजये
त् इत्थंकृतविधानस्यरिपुमंत्रोद्भवारुजः नश्यत्येवनसंदेहः क्रमाच्चित्तप्रसन्नता जायतेतीवसंपन्नोवर्द्धतेचकुलेक्रमात्
इत्यनिष्टमंत्रत्यागविधिः अथगुरुभक्तिः फलास्यैव नारायणेमहादेवेमातापित्रोश्चराजनि यथाभक्तिर्भवेद्देवितथाका
र्यानिजेगुरौ तथा एकग्रामस्थिताशिष्यास्त्रिसंध्यंप्रणमेद्गुरुं एककोशस्थितश्चापिगुरुंप्रतिदिनेनमेत् अर्द्धयोजनगा
शिष्यःप्रणमेत्पंचपर्वसु एकयोजनमारभ्ययोजनद्वादशावधि तत्तद्योजनसंख्यातेमासेगत्वानमेद्गुरुं अतिदूरेस्थितःशि
ष्यायदेच्छास्यात्तजेत्तदा रिक्तहस्तोनोपेयाद्राजानंदैवतंगुरुं फलपुष्पांबरादीनियथाशक्त्यासमर्पयेत् तथा गुर्वग्रेन
तपःकुर्यान्नस्नायाद्वात्मशुद्धये ननियोगंगुरोर्देयाद्युष्मदानाभिभाषयेत् तथा ऋणदानेतथादानेवस्तूनांक्रयविक्र
ये नकुर्याद्गुरुभिःसार्द्धंशिष्योभूत्वाःकदाचन गुरोःसन्निहितेयस्तुपूजयेदन्यमेवहि सयातिनरकंघोरंपूजासाविफलाभ
वेत् यस्मिन्देशेगुरोरस्तिस्पृहानानुभवेत्क्वचित् अवश्यंयदिवांछास्यात्तदन्यत्रयात्तदानया अत्यल्पेहिगुरौईर्ष्यमदत्तेसौक
रोतियः तिरश्चांयोनिमापन्नःकल्पांतेमेदतेप्रिये गुरुद्रव्याभिलाषीचगुरुस्त्रीगमनोत्सुकः पतितःस्यान्नसंदेहःप्राय
श्चित्तेनविद्यते गुरुस्थानेसंप्रदायेतद्धर्मंयोनिवारयेत् गुरुभिःसहबहिःकार्यादेशोवदेत्स्वयातकी पादुकामासनंचवस्त्र
वाहनेछत्रचामरे दृष्ट्वागुरोर्नमस्कुर्यान्नतद्भोगायकल्पयेत् उक्तानुक्तेषुकार्येषुनोपेक्षांकारयेत्प्रिये सदसद्यद्गुरुर्ब्रूयात्

मं॰र॰
त्ना॰
३३

33

कार्यमविशंकया वस्त्रहर्म्याशनेक्रवागुर्वाज्ञांपरिपालयेत् नविप्रोदासनेदेविदेवताग्रेगुरुसन्निधौ जातिविद्याधनाद्यो
वाहरेद्वक्षागुरोर्मदा दंडप्रणाममेकुर्वीतत्रिः प्रदक्षिणमाचरेत् तथा गुरुस्तद्गुरुयोगेतद्वंदेतप्रगुरुंप्रिये ततोनमेद्गुरुं
सोपिगुर्वग्रतेनिवारयेत् प्रगुरोः सन्निधौशिष्यः प्रगुरुंमनसानमेत् श्रीगुरुंनत्यजेत्कापितदादिष्टोव्रजेत्प्रिये अथ
स्थितेगुरावूर्द्धेनतिष्ठेत्तुकदाचन नगच्छेदग्रतस्तस्यनतिष्ठेदास्थितेगुरौ तिष्ठेदुपविष्टइतिशेषः यत्रश्रीगुरुनिंदास्यात्
पिधायश्रवणेतस्के सपदस्मादपक्रामेद्दूरेणप्रणपायथा गुरुनामजपेत्यस्मात्श्रवणेसाप्रतिक्रिया गुरुमित्र
सुहृद्दासीदासायाश्चावमानयेत् गुरुशक्तिसुतस्तत्रोज्येष्ठोभ्रातागुरोःसमः आत्मवत्पूजनीयास्तःपुत्रवत्कुलपा
लकाः उपचर्याप्याम्मितिशेषः इतिश्रीराघवानंदकृतायांपद्धतिरत्नमालायांदीक्षारत्नेप्रथमं अथनित्यकृत्यानि प्रा
तःकृत्येनित्यरत्नेस्नानसंध्येष्टतर्पणं पूजानुक्रमणीपूजातत्सदेयस्ततःपरं स्वीकारःकारणस्साधनहृतीयजनंपद्धतिः
यंत्रस्पमालिकायाश्चसंस्कृयोकासमासतः अथप्रातःकृत्यम् तत्रसाधकोब्राह्मेमुहूर्त्तेउत्थाय शय्यायामेवोपवि
श्यबद्धपद्मासनः श्लेष्मातकरंजेवनिंबाश्वत्थकदंबके बिल्ववटशालतालमालिटेकजरेतथा इतिकुलवृक्षा कुल
वृक्षंप्रणम्य स्वशिरस्थितसहस्रदलकमलकर्णिकामध्यवर्ती चंद्रमंडलांतर्गतत्रिकोणस्थितंस्वगुरुंध्यायेत् नीला
बरंनीलविलेपनंस्रकेशाद्यादिभूषितनेत्रमदितेद्विनेत्रे वामांकपीठस्थितनीलशक्तिंवंदामिवीरंकरुणानिधानं इतिध्या ३३

तामानसोपचारैः संपूज्य ऐं ह्रीं श्रीं हसखफ्रें हसक्षमलवरयूं हसखफ्रें हसक्षमलवरयीं हंसः सोऽहं श्रीअमुकानंदनाथ
श्रीअमुकदेव्यंबाश्रीपादुकां पूजयामि इति गुरुपादुकामंत्रेण दशधा सप्तधा वा पूजनम् श्रीगुरोर्दक्षिणकरे ॐ गुह्यातिगुह्य
गोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं सिद्धिर्भवतु मे देव त्वत्प्रसादात्सुरेश्वरेति समर्प्य अखंडमंडलाकारं व्याप्तं येन चराचरं तत्पदं
दर्शितं येन तस्मै श्रीगुरवे नमः इति दंडवत्प्रणमेत् ततो नमस्ते नाथ भगवान् शिवाय गुरुरूपिणे विद्यावतारसंसि
द्ध्यै स्वीकृतानेकविग्रह नवाय नवरूपाय परमार्थैकरूपिणे सर्वाज्ञानतमोभेदभानवे चिद्घनाय ते स्वतंत्राय दयाक्लृप्त
विग्रहाय शिवात्मने परतंत्राय भक्तानां भव्यानां भव्यरूपिणे संसारयात्रामनुवर्त्तमानो नादाद्यपारदक्षिणका
लिकेति अज्ञानतिरस्कारकलिप्रमादभयानि मा माभिभवंतु मा न इति प्रार्थ्य कुंडलिनीं पुनस्तेनैव पथा मूलाधारमा
नीय तादात्म्यमधिभावयेत् प्रकाशमानां प्रथमे प्रयाणे प्रतिप्रयाणेप्यमृतायमानां अंतःपदव्यामनुसंचरंतीमानंदरूपा
मबलां प्रपद्ये इति कुंडलिनीं भावयेत् अहं देवो न चान्योस्मि ब्रह्मैवाहं न शोकभाक् सच्चिदानंदरूपोहमात्मानमिति चिंतये
त् इति गुरुदेवात्मनामैक्यं विभाव्य अजपाजपसंकल्पं कुर्यात् अस्य अजपामंत्रस्य हंस ऋषिरव्यक्तगायत्री छंदः परम
हंसो देवता योगसिद्धौ विनियोगः इति न्यस्य हंसऋषये नमः शिरसि अव्यक्तगायत्रीछंदसे नमः मुखे परमहंसाय देवता
यै नमो हृदि इति न्यस्य सूर्यात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः सोमात्मने तर्जनीभ्यां स्वाहा निरंजनाय मध्यमाभ्यां वषट् निराभासा

गुदमेढ्रान्तराले   लिङ्गमूले

यअनामिकाभ्यां हुं अयक्षायकनिष्ठाभ्यां वौषट् अनेतायकरतलपृष्ठाभ्यां फट् एवं हृदयादिषु गणेशादावजपाजपं
मे॰र समर्पयेत् षट्शतं तमजपाजपं गणेशाय समर्पयेत् तद्यथा मूलाधारे चतुर्दले वंशंषंसं बीजयुक्ते रक्तवर्णाय गणेशाय
त्ना॰ षट्शतमजपाजपं समर्पयामि षट्सहस्रमजपाजपं गायत्रीसहिताय ब्रह्मणे समर्पयेत् ततः स्वाधिष्ठाने विद्रुमाभे षट्
२४ दले बंभंमंयंरंलं बीजयुक्ते रक्तवर्णाय सावित्रीसहिताय ब्रह्मणे षट्सहस्रमजपाजपं समर्पयामि षट्सहस्रमजपाज
पं लक्ष्मीसहिताय नारायणाय नारायणाय समर्पये नाभौ मणिपूरे विद्युत्तेजप्रभाभे दशदले डंढंणंतंथंदंधंनंपंफं बीजयुक्ते
३५ अतसीपुष्पवर्णाय लक्ष्मीसहिताय नारायणाय षट्सहस्रमजपाजपं समर्पयामि षट्सहस्रमजपाजपं उमासहि
ताय महेश्वराय समर्पये हृदये अनाहते महानीलप्रभाभे द्वादशदले कंखंगंघंङंचंछंजंझंञंटंठं बीजयुक्ते शुद्धस्फटिकवर्णा
य उमासहिताय महेश्वराय षट् सहस्रमजपाजपं समर्पयामि सहस्रमजपाजपं प्राणशक्तिसहिताय आत्मने समर्प
कण्ठस्थे ये विशुद्धे धूम्रवर्णे षोडशदले अंआंइंईंउंऊंऋंॠंऌंॡंएंऐंओंऔंअंअः बीजयुक्ते प्राणशक्तिसहिताय ज्योतिप्रकाश
यात्मने सहस्रमजपाजपं समर्पयामि सहस्रमजपाजपं परशक्तिसहिताय परमात्मने समर्पये आज्ञाचक्रे विद्युदाभे भ्रूमध्ये
द्विदले हंक्षं बीजयुक्ते परमशक्तिसहिताय परमात्मने सहस्रमजपाजपं समर्पयामि सहस्रमजपाजपं गुरवे समर्प
ये सहस्रारे कर्पूराभे सहस्रदलकमले गुरवे सहस्रमजपाजपं समर्पयामि ततः समुद्रमेखले देवि पर्वतस्तनमण्डले २४

विसृज्य नित्यमसृक्भिं पादस्पर्शं क्षमस्व मे देहात् स्नानसारेण भस्मौघपदे निधाय मूलेन यथाशक्ति जपेदिति स्नातः कृत्वे सुधा
सेवेत कलहत्वक्षणमेकृत्वा गुहे वीक्ष रूपं श्रवणमस्य तन्मा डकामे त्रेजप्ता देवीं ध्यात्वा मूलजपाजपसमर्पणं च कृत्वा
स्नानत्रयं भस्मौघपदे निधाय चिताभस्मानुलेपनं कृत्वा मूलमष्टोत्तरशतं जपेदेवं स्नातः कृत्यसमाप्य इदं वावश्यपकेत
डकं यामले स्नातः कृत्यमकृत्वा च यो देवीं भक्तितो नार्चयेत् पूजा च विफला तस्य शोचहीना यथा क्रिया अथ स्नानम्
फडिति कुशमृद्यामृदं गृहीत्वा फडित्यभिमंत्र्य तेनैव शोधिता शिखां मंत्रेण शोधयित्वा मूलेनाभिमंत्र्य जलतीरे गत्वा
अस्त्रेणातीरे प्रदाय मृदा कुशगोमयतिलानभिमंत्र्य चिताभस्मापयित्वा अपराङ्गं मृदा उद्धृतोदकेन बहिर्मलापकर्षकं
स्नानं च कृत्वा ततोऽत्रिकं कुर्यात् तत्र पादौ प्रक्षाल्य हि...वमप्यजलपूर्णं पात्रे जवापुष्पतिलकुशगन्धान् निनिःक्षिप्य ॐ
अधेहेत्यादि संकल्प्य मूलेन प्राणायामत्रयं ऋष्यादिन्यासांश्च कृत्वा नीत्वा मूर्द्धाममपेन मस्तकात्पादपर्यंतं विलिप्यना
भिमात्रोदके त्रिर्निमज्योन्मज्याचम्य मायाबीजेन जलमालोड्य तेन सकलीकरणं मुद्राबद्धा वांमिति धेनुमुद्रयामृतीकृ
त्य ॐमित्यवगुण्ठ्य फडिति संरक्ष्य एकादशवारं मूलेनाभिमंत्र्य ब्रह्माण्डोदरतीर्थानि करैः स्पृष्टानि ते रवे तेन सत्येन देवेश
तीर्थं देहि दिवाकर इति सूर्यं प्रार्थ्य ॐ गंगे च यमुनादितानि तीर्थान्यावाह्य अंकुशमुद्रया सर्वानन्दमयीमशेषदुरितध्वंसाम्
गोकप्रभां मत्स्यावाङ्कुरद्वयेन दधतीं पाशं सृणिं च क्रमात् दोर्भ्यां वामेतरेण हेमकलशं हृद्यान्तमालां वरां गां·

मे॰ र॰
त्ना॰
३५

35

सिंधुसरिद्वरादिसहितां श्रीतीर्थशक्तिं भजे एवं तीर्थशक्तिं ध्यात्वावाह्य ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः सर्वानंदमये तीर्थशक्ते एह्येहि
स्वाहा इति संपूज्य ॐ नमो भगवति गंगे वेत्रविके महामालिनि एह्येहि भगवति अशेषतीर्थालवाले ह्रीं श्रीं शिवजटा
धिरूढे गंगे गंगे गांगिके स्वाहा इति मंत्रवारमभिमंत्र्य तद्देवतापीठं संचिंत्य तद्देवतामावाह्य सांगां सावरणां तां जले संभाव्य
तत्पादनिर्गतं तज्जलं संचिंत्य मूलं संस्मरन् त्रिः कृत्वा मूलेन कुंभमुद्रया त्रिः प्रोक्ष्य ॐ आत्मतत्वेन स्थूलदेहं शोधयामि स्वाहा
ॐ विद्यातत्वेन सूक्ष्मदेहं शोधयामि स्वाहा ॐ शिवतत्वेन परदेहं शोधयामि स्वाहा इति त्रिराचम्य मूलेन देवतां संतर्प्य
तां हृदये तीर्थशक्तिं सूर्यमंडले उद्वास्य धौतवाससी परिदध्यात् इति स्नाने अपरोपि प्रकारः तत्र मृत्तिकां स्ववर्णरजत
मृत्ताम्रपात्रकुशांश्च गृहीत्वा जलांतिकं गत्वा देवीरूपमात्मानं भावयन् मलापकर्षणं स्नानं कृत्वाचम्य जलपूर्णं स्वर्ण
रजतताम्रान्यतमपात्रं तिलाक्षतजपपुष्पाणि निक्षिप्य ॐ मयेत्यादि सप्रलोभ्य सहितं श्रीमदेकजटादेवीप्रीतये स्नानम
हं करिष्ये इति संकल्प्य जले मूलेन दक्षावर्तक्रमेण त्रिकोणं विलिख्य गंगे चेत्यादिना अंकुशमुद्रया दशमहाविद्याधिपतये तत्रैव
कुशत्रयपिण्डीं च कुशाख्यामुद्रया इत्येकत्रयपात्रं सूर्यमंडलात्तीर्थमावाह्य मूलेन त्रिराचम्य दक्षांगुष्ठेन परांगुष्ठेन माहल
ह्रदयेन तत्समावकाशं च एकमुष्टिं मुद्रे यं कुंभसंज्ञिका इत्येकत्रयपात्रकुंभमुद्रया मूलेनानेन त्रिः प्रोक्षयेत् ततो मूलं संस्मरन् त्रि
र्निमज्ज्य आत्मतत्वेन स्थूलदेहं शोधयामि स्वाहा विद्यातत्वेन सूक्ष्मदेहं शोधयामि स्वाहा शिवतत्वेन परदेहं शोधयामि॰ ३५

स्वाहा इत्याचमेत् इत्यौदकस्नानं अथ मांत्रं तोयाभावे तु यत्कार्यं दुर्गे काले वशी ततः गमनेदिप्रसिद्ध्यर्थं गुरुकार्येषु
तेवितः आग्नायपथपविप्रेइनिशाभागेतथाम्भने कुर्यादितिशेषः तत्रोद्धृतोदकेन हस्तौपादौप्रक्षाल्याचम्य स्थानेदश
दिशाम्बसेशोध्य आसनेसमुपविश्य रूः पिंगोग्रेकजटेश्वरस्नायफडितिकरयोर्विमृश्य मंत्रमात्रपूर्वकं सकलीकृतात्म
जालेकुर्यादितिमांत्रस्नानं अथमानसं तत्रमूलेनप्राणायामंकृत्वा आकाशस्थदेवताध्यात्वा तत्चरणोदकधारांसमुद्दि
प्लावयेत् ब्रह्मरंध्रेण शरीरांतर्गतांतर्गतोविभाव्यांतर्देहगतंमलंतयाक्षालयेत् तत्क्षणाद्विरजाक्ष्यात् उत्तराम्नाये
इदमेवप्रधानमितिमानसं ततोरक्तंवासःसोपवीतंधाय ॐमणिधरिवज्रिणिशिखरिणिसर्ववशंकरिणि हुंफट्स्वाहा
इतिशिखांबध्वा श्मशानभस्मनावित्रपुंड्रकं कुर्यात् अथवारक्तचंदनेनगोमयीचंदनेनवा भालेफडितिविलिख्यत्रिको
णंविलिखेत् हृदिक्लींवैविलिख्य त्रिकोणंविलिखेत् इतिवीरपदे पश्चात् वेदनादिनाद्वेशुद्धं कुर्यादितितिलकविधा
नं अथसंध्या आचम्याग्रसुविरात्पविश्यमूलेनप्राणायामत्रयंकृत्वाकरांगन्यासौचविधाय पुरतोजले वमितिधेनुमु
द्रयामृतीकृत्य मूलेनसप्तवारंअभिमंत्र्य अकारादिलकारांतेर्वर्णैः सबिंदुभिः प्रत्येकंतेनजलेनशिरःप्रोक्ष्य अथ
वामूलेनत्रिवारंप्रोक्ष्य वामहस्तेजलंगृहीत्वादक्षहस्तेनसंपुटीकृत्य हंयंवंलंरं इतिपंचबीजैःत्रिधाभिमंत्र्य गा
लितोदकबिंदुभिः अनामांगुष्ठयोगात्तथयातत्वमुद्रयामूलेनसप्तधाशिरःप्रोक्ष्य शेषंजलंदक्षहस्तेनिधायनासा

भैर
त्वा
३६

निकटेनीताः स्वनाडयाधारी यतः प्रवेशयं सकलपापं क्षालयित्वा कृष्णवर्णेन तदुदकं भावयित्वा दत्तनासापुटेन दक्षहस्तेन वि
रेच्य पापपुरुषं तदुदकं चिंतयित्वा पुरः कल्पितवज्रशिलायां ग्रसमंत्रेणाक्षिपेत् ततो ह्रां ह्रीं ह्रूं हंसः सूर्यमंडलस्थायै ग्र
सकदेव्यै नमः इति मंत्रेण गायत्र्या वा देव्यै ग्रर्घ्यं दत्वा ध्यायेत् उद्यदादित्यसंकाशं पुस्तकाक्षकरां स्मरेत् कृष्णाजि
नधरां ब्राह्मीं ध्यायेत्तारकितांबरे मध्याह्ने श्यामवर्णां वितवीं शंखचक्रकलसत्करां गदापद्मधरां देवीं सूर्यं विवक्त
ताश्रयां सायाह्ने मायाहे वरदां देवीं गायत्रीं संस्मरेद्यतः शुक्लां शुक्लांबरधरां हंसासनकृताश्रयां त्रिनेत्रां वरदां पा
शांकुशलेखात्मकरां शटिकां इति ध्यात्वा पश्चात् शक्तिगायत्रीं मूलेन जपेत् ओं भगवत्यैकजटे विकटदंष्ट्रे धीमहि तन्नो तारे प्र
चोदयात् ओं एकजटायै विद्महे ह्रीं नीलसरस्वत्यै धीमहि ह्रीं तारे प्रचोदयात् महोग्रतारायै विद्महे तारायै धीमहि
तन्नो देवी प्रचोदयात् एतास्वन्यतमां गायत्रीं सप्तविंशति दशाष्टो वारान् वा जपेत् इति संध्या अथ तर्पणम् जले
देवतापीठं विचिन्त्य तत्र पीठशक्तीः प्रत्येकं संतर्प्य तर्पणीयादेवादहायां तिल्लावाह्य ओं ब्रह्मभैरवस्तृप्यतां ओं विष्णु
भैरवस्तृप्यतां ओं रुद्रभैरवस्तृप्यतां हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवाय वषट् आनंदभैरवस्तृप्यतां हसक्षमलवरयीं
सुधादेव्यै वषट् आनंदभैरवी तृप्यतां इति देवतर्पणं ओं रुद्रकेशानंदनाथस्तृप्यतां ओं व्योमकेशानंदनाथस्तृप्यतां
ओं नीलकंठानंदनाथस्तृप्यतां ओं वृषध्वजानंदनाथस्तृप्यतां एते दिव्यौघाः ओं वशिष्ठानंदनाथस्तृप्यतां ओं क्रमोत्त ३६

36

ण्योनेदनाथस्तु ॐमीननाथानेदनाथ· ॐमहेश्वरानेदनाथ· ॐहरिनाथानेदनाथस्तु· एतेसिद्धौघा ॐताराव
तेवस्येवास्तृप्यतो· ॐमानुमतेवास्तृप्यतो ॐजयावास्तु· ॐविधावा· ॐमहोदर्य्येवास्तु· ॐसुखानेदानेदना
थस्तु· ॐपरानेदानेदनाथस्तु· ॐपारिजातानेदनाथस्तृप्यतो ॐकुलेश्वरानेदनाथस्तु· विरूपाक्षानेदना
थस्तृप्यतो ॐफेरवेवात्· स्त्रियोदेवीनावातर्प्पयेत यथा ॐतारावतीदेवीतृप्यतामित्यादि एतेमानवौघाः
इतिदेवतर्प्पणं अथपितृतर्प्पणं गुरुपरमगुरु परापरगुरु परमेष्ठीगुरुनाथ्यनेदनाथशक्तीतान्तर्प्पयेत इ
देवतर्प्पणंतगुरौपरलोकगते इहास्थितेनस्मरणमात्रमित्यागमसंप्रदायः इतिपितृतर्प्पणं ततःसपरिवारांदेवी
ध्यात्वा मूलांते श्रद्धोभ्यसहितांश्रीमदेकजटादेवीतर्प्पयामिस्वाहा इतिवारदशवारंवासंतर्प्प श्रद्धाभ्येचत्रिःसंत
र्प्पे परिवारदेवीस्तर्प्पयेत ह्रांएकजटायैहृदयायनमः हृदयदेवतांतर्प्पयामि ह्रींतारिणेशिरसेस्वाहा शिरोदे
वतांतर्प्पयामि हूंवज्रोदकेशिखायैवषट् शिखादेवतांतर्प्पयामि हैंउग्रजटेकवचायहूं कवचदेवतांतर्प्पयामि ह्रौं
महापरिसरेनेत्रत्रयायवौषट् नेत्रदेवतांतर्प्पयामि ह्रः पिंगोग्रैकजटेअस्त्रायफट् अस्त्रदेवतांतर्प्पयामि स्वाहेति
सर्वत्रदेयमितिसंप्रदायः ततोमूलमन्त्रार्थंप्रथमावरणान्तिकांश्रीमदेकजटादेवींतर्प्पयामिस्वाहा इतिमूलदेवी
तर्प्पयित्वा द्वितीयावरणंतर्प्पयेत ॐविशालिंतर्प्पयामि ॐरतिंतर्प्पयामि ॐप्रीतिंतर्प्पयामि ॐप्रियांतर्प्पयामि

भै॰र
त्री॰
२७

37

ॐ कान्तिं तर्पयामि ॐ कामं तर्पयामि ॐ गायत्रीसहितं ब्रह्माणं तर्पयामि ॐ सावित्रीसहितं विष्णुं तर्पयामि ॐ वागीश्वरी
सहितं रुद्रं तर्पयामि ॐ कर्त्तकान्तं तर्पयामि ॐ चित्ताङ्गारं तर्पयामि ॐ कामेश्वरीं तर्पयामि ॐ दिक्करवासिनीं तर्पयामि
ॐ उन्नावर्धिकान्तं ततो मूलान्ते द्वितीयावरणात्मिकां श्रीमदेकजटादेवीं तर्पयामि इति मूलदेवीं संतर्प्य तृतीयावरणे
तर्पयेत् ॐ महाकालीं तर्पयामि ॐ रुद्राणीं तर्पयामि ॐ उग्रां तर्पयामि ॐ भीमां तर्पयामि ॐ भ्रामरीं तर्पया॰
मि ॐ महारात्रिं तर्पयामि ॐ भैरवीं तर्पयामि ततो मूलान्ते तृतीयावरणात्मिकां श्रीमदेकजटादेवीं तर्पयामि इति
मूलदेवीं संतर्प्य चतुर्थावरणे तर्पयेत् ॐ वैरोचनं तर्पयामि ॐ असितामं तर्पयामि ॐ पद्मनाभं तर्पयामि ॐ
शेखपादरं तर्पयामि ॐ नामकं तर्पयामि ॐ मामकं तर्पयामि ॐ पाण्डरीं तर्पयामि ॐ तारकान्तं॰ ततो मू॰ चतु॰
र्थावरणात्मिकां श्रीमदेकजटादेवीं तर्पयामि ॐ ब्राह्मीं तर्पयामि ॐ माहेश्वरीं तर्पयामि ॐ कौमारीं तर्पयामि ॐ
वैष्णवीं तर्पयामि ॐ वैष्णवीं तर्पयामि ॐ वाराहीं तर्पयामि ॐ इन्द्राणीं तर्पयामि ॐ चामुण्डां तर्पयामि ॐ महा
लक्ष्मीं तर्पयामि ततो मूलान्ते पंचावरणात्मिकां श्रीमदेकदेकजटादेवीं तर्पयामि ॐ पद्मान्तकं तर्पयामि ॐ
यमान्तकं तर्पयामि ॐ विघ्नान्तकं तर्पयामि ॐ नरकान्तकं तर्पयामि ततो मूलान्ते षष्ठावरणात्मिकां श्रीमदेक
जटादेवीं तर्पयामि ॐ इन्द्रं तर्पयामि ॐ अग्निं तर्पयामि ॐ यमं तर्पयामि ॐ निर्ऋतिं॰ ॐ वरुणं॰ ॐ वायुं॰ ३५

ॐ कुबेरेण । ॐ ईशानेन तर्पयामि ॐ अनन्तेन । ॐ ब्रह्माणं तर्पयामि ततो मूलान्ते सप्तमावरणात्मिकां श्रीमदेकजटादे
वीं तर्पयामि वज्रेण तर्पयामि शक्तिना । दण्डेन । खड्गेन । पाशेन । अङ्कुशेन । गदया । त्रिशूलेन ।
चक्रेण । पद्मेन तर्प्य । सूर्येण । ह्रुं ह्रुं ततो मूलान्ते अष्टमावरणात्मिकां श्रीमदेकजटादेवीं तर्पयामि इत्यष्टमत
र्पणं अथ मध्यमः अथवा पीठशक्तीनां तर्पणं कृत्वा मूलेनाष्टोत्तरशतवारमष्टाविंशतिधारे वा अतर्प्ये षडङ्गदेव
तामात्रेण तर्पयेदिति ततो ह्रीं हंसः मार्तण्डभैरवाय प्रकाशशक्तिसहिताय इदमर्घ्यं स्वाहा इति सूर्यायार्घ्यं दत्वा सूर्य
मण्डले देवीं विभाव्य मूलान्ते उपचारादित्यमण्डलवर्तिन्यै शिववैतन्यमय्यै सपरिवारायै सहितायै श्रीमदेकजटादेव्यै इदमर्घ्यं स्वा
हेति मन्त्रेण रक्तचन्दनजवाकुसुमादिसहितं परिपूर्णेन ताम्रपात्रेण सूर्यमण्डलस्थायै देव्यै अर्घ्यं दद्यात् अथैवं कृत्वा मं
त्रस्यात्मनः स्थापयेद्वादिकं विधाय गुरुदेवतां नमस्कृत्वा शरणं देवीं स्मरणपूर्वकं स्नात्वा जलाशये गत्वा मलापकर्ष
णं स्नानं विधाय ॐ अपेत्यादि संकल्प्य देवात्मकं तेजोरूपं जले विभाव्य मूलमन्त्रं तु निमज्ज्य वमन् मूलेनाशिवो स्वाहा
त्रिः प्राणायामं कृत्वा दशकृत्वो गायत्रीं जप्त्वा मूलान्ते सांगां सायुधां सपरिवारां प्रदोष्यसहितां
श्रीमदेकजटादेवीं तर्पयामि स्वाहेति त्रिः संतर्प्य सूर्यायार्घ्यं दद्यात् इति तर्पणं अथ ध्यानं ... क्रम ...
प्रथमं वारि संस्थाप्य द्वाल पेद्रस्पादके शिवो वह्नि ततो यत्नात् संत्राव मननमाचरेत् १ द्वारस्थगुरुदेवीदिक्पाला

मं॰ र॰
त्वा॰
३८

मनसा न्यसेत् देवीति पायात् न्यासे कोपदष्टानि रीतिना २ सिद्धार्थैस्तिलसंमिश्रैर्भूतानुत्सारयेत्ततः सामान्यार्घ्यं वि
धायाथ द्वारदेवान्प्रपूजयेत् ३ इन्द्रादिके ग्रहीनाव विघ्नोत्सारणमाचरेत् ॐ रक्षेति जलसेकेन भूमिं संशोधयेत्ततः ४
शुभिमे अन्ततो भूमिं विशेषासनकेवले धाकारमनलस्थाप्य भावयन्कस्ततः ५ सीकृत्य विजयो शानः स्त्रावरेत्या
णसेयम उपवेश्य ततः शक्तिं पुष्पाधिष्ठानमाचरेत् शेषिवेधनकेकृत्वा कायवाक्कविन्नशोधने आत्मनो रक्षणं कृत्वा
गुह विघ्नेशदेवताः ७ वामदक्षिणमध्येषु प्रणमेत्कस्ततः पुष्पाघ्राणमथोत्कृत्वा दिपेन्नाराचमुद्रया ८ करशु
द्धिं विधायाथ कुर्यात्तालत्रयेण ततः मूलवेधेन कुण्डलिकोमद्धिं विन्यसेत् ९ भूतशुद्धिं ततः कृत्वा जीवन्यासं समाचरेत्
मातृकामथ षोढां च तारकामृषिणा सह १० विन्यस्य स्थाप्य कुर्यात्करषडंगकम् नवधा व्याप्य केन्यस्य नारीं वेषम
माश्रयेत् ११ ततोन्तर्यजने कृत्वा सामान्यार्घ्यं निवेशयेत् आसादने विधायाथ कलशस्थापने चरेत् १२ द्रव्यशुद्धिं मंत्रशु
द्धिं स्तम्भह्रदयजपस्ततः विशेषार्घ्यं वमेस्थाप्य गुरुपात्रं निवेशयेत् १३ भोगपात्रं शक्तिपात्रं योगिनीपात्रमेव च वीरपा
त्रं बलेः पात्रं पाद्यं चैवार्घ्यमेव च १४ आचमनीयं मधुपर्कं च स्नानाचमने ततः स्नानीयपात्रं संस्थाप्य भैरवं भैरवीमपि अप्य
दिव्यौघसिद्धौघमानवौघान् गुरूनथ मूर्द्धि संतर्प्य संगाणं हृदि देवीं प्रतर्पयेत् १६ विधाय तत्त्वसंशुद्धिमात्मयागं समाच
रेत् पंचराजे बलिं दत्वा पीठपूजामथाचरेत् १७ वटुकादि बलिं दत्वा आत्मानं कामकलामयं ध्यात्वा देवीं समावाह्य ३८

38

द्भाः संदर्शयेत्ततः सर्वोपचारिकां पूजां कृत्वा वरणं पूजनं मुद्रां च लोकपालानां प्रदर्श्य मूलमनुच्चरन् सांगायाः पूजनं दे
व्याः परिवारगणैः सह १९ पुष्पांजलित्रयं दत्वा बलिदानं समं त्वके प्राणायामं विधायाथ कुल्लुकादीन्स्यकौ जपेत् २०
कुल्लुकादि ततो मंत्रं मूलमंत्रमथो जपेत् प्राणायामं ततः कृत्वा जपं देव्यै समर्पयेत् २१ स्तोत्रादिकं पठित्वाथ जङ्घयान्वलि
नेनल आरात्रिकं ततः कृत्वा प्रदक्षिणमथाचरेत् २२ प्रणम्याथ महादेवीं कुर्यादुद्वासार्णेन ततः संहारमुद्रया पुष्पं स्वशिर
स्यं समाचरेत् २३ इति पूजानुक्रमः अथ पूजा आत्मस्थानमनुश्य देवशुद्धिस्वरूपे यमी यावत्क्रियते देविता वदेवार्चने
नहि तत्र संमार्जनोपलेपधूपैः स्वच्छीकृत्वा तोरणं वितानध्वजपुष्पादिभिः शोभितं पंचवर्णैः रजोभिः चित्रं पूजागृहं कुर्यादिति स्थान
शुद्धिः मूलं स्मरन् पूजागृहं निकटं गत्वा चतुर्हस्तांतरालेस्थित्वा ॐ वज्रोदके हूं फट् स्वाहा इति मंत्रेण वामदिशि पूजार्थं
लं जलं स्थापयेत् ततो मृत्पात्रे किंचिज्जलं गृहीत्वा ॐ ह्रीं सर्वविशुद्धधर्मेः सर्वपापानि शमय अशेषविकल्पानपनय हूं फट्
स्वाहा इति पादौ प्रक्षाल्य ॐ ह्रीं स्वाहेत्याचम्य सर्वं शिखाबंधनं कृते तेनैव मंत्रेण शिखाबंधं बद्ध्वा तारा एकजटा नीलसर
स्वती मंत्रे शिरायस्य ह्रीमिति करं प्रक्षालयित्वा स्त्रीं हूं इत्योष्ठौ द्विरुन्मृज्य फडिति करं प्रक्षालयेत् वैं वैरोचनाय नमः
इति मुखं स्पृष्ट्वा श्वं श्वसिताभाय नमः पं पद्मनाभाय नमः इति नासिके स्पृशेत् शं शंखपांडराय नमः नं नामकायेन
मः इति नेत्रे मां मामकायै नमः इति कर्णौ तां तारकायै नमः इति नाभिं पं पद्मनाभाय नमः इति वक्षः यं यमांतकाय

मे॰र॰
त॰
३९

39

नमः इतिशिरः विंविधांतकायनमः नेनरकांतकायनमः इतिमंत्रैरोस्पृशेत् इत्याचमनं विधाय गुरुमूलदेवतादिका
लान्नमनमाग्रणाम्यदेवि त्वंप्रकृतेवितेपापाक्रांतमममन्मम तान्निमात्रयविश्रान्तमेयाय्येफट्फट्तेनमः सूर्यः सोमोयमःका
लोमकामृतानिपंचच एतेशुभाः शुभस्येहकर्मणेनवसालिनः हेफट्इतिपठन्कोपरश्यापार्श्वमूर्द्धमधोनिरीक्ष्य
न्सुमनाभूयात् इतिपापोत्सारणंकृत्वा ॐअपसर्पंतुयेभूतायेभूताभुविसंस्थिताः येभूताविघ्नकर्तारस्तेनश्यंतुशिवा
ज्ञया इतिमंत्रेणतिलान्तत्सिद्धार्थंदेपणाविघ्नातत्सार्थं सामामात्रसंस्थाने स्ववामेविकोणंहत्वभुवि वानिविलिख्य तत्र
ॐआधारशक्तयेनमः इतिसंपूज्याधारेसंस्थापयित्वा अस्त्रेणाप्याग्नेयप्रक्षाल्य तत्रसंस्थाप्यनमइतिजलेनापूर्य ॐगंगेचयमुनेचैव
न्मादिनातीर्थमावाह्य ॐइतिगंधादिभिःसंपूज्य वमितिधेनुमुद्रांदर्शयेदितिसामान्यार्घ्यंविधाय तज्जलेनद्वारंसंप्रोक्ष्य तत्र
द्वारदेवताःसंपूजयेत् द्वारोर्द्ध्वेगणेशायनमः वामेक्षेत्रपालायनमः दक्षेवटुकायनमः अधःयोगिनीभ्यो
नमः पश्चिमस्यांनेशुगंगायैनमः यमुनायैनमः श्रीलक्ष्म्यैनमः पसरस्वत्यैनमः इतिसंपूजयेत् ॐसर्ववि
घ्नान्नुत्सारयोत्सारयहूंफट्स्वाहा इतिमंत्रेणनाराचमुद्रयादत्तप्रदेपणविघ्नान्नुत्सार्यवामशरीरंसंकोचयन् दक्षया
दपुरःसरंगृहांतःप्रविश्य पोद्स्नैर्ऋतिकोणे ॐब्रह्मणेनमः ॐवास्तुपुरुषायनमः ईशानकोणे दीपनाथाय
नमः इतिपूजयेत् ततोवामपार्श्विवातत्रयेण भौमान् उड्डीड्ड तालत्रयेणांतरिक्षगान् मूलेस्मरन् निमेषरहित ३९

इत्याद्दिव्यानविघ्नानुत्सारयेत् ॐ रक्ष रक्ष हूं फट् स्वाहा इति जलसेकेन भूमिं संशोध्य ॐ पवित्रवज्रभूर्भू हूं फट् स्वाहा
अनेन भूमिं भिमिमेत्य आः सुरेखे वज्ररेखे हूं फट् स्वाहा इति भूमौ त्रिकोणं विलिख्य ॐ ह्रीं आधारशक्तये नमः इति संपूज्य
तत्रासने संस्थाप्य हस्तेन धृत्वा पृथ्वीत्वयेति मंत्रस्य मेरुपृष्ठऋषिः सुतलं छन्दः कूर्मो देवता आसनोपवेशने विनियो
गः मेरुपृष्ठऋषये नमः शिरसि सुतलछन्दसे नमः मुखे कूर्माय देवतायै नमो हृदि इत्यन्यस्य हस्तेन स्पृष्ट्वा पृथ्वि
त्वया धृता लोका देवि त्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चासनं इति मंत्रेण विष्टरे दत्वा ह्रीं आधारशक्तिकम
लासनाय नमः इति पूजयेत् मूलासनाय दे ॐ ऐं क्लीं कामपीठाय नमः इति पूजयेत् ततस्तत्र स्वदारेण स्वनामा परत्र
पणानन्तमंत्रेण उदङ्मुखो वोपविश्य रमिति वह्निवीजेन परितो गिरिप्राकारं विचिंत्य दिव्यवीरपदे सर्वे दिन शोधितेकु
लश्चैःस्त्रीकृतैः पूर्व दलाभे विजया ग्रथ विजयाशोधने संविदे ब्रह्मसंभूते ब्रह्मपुत्रि सदानघे भैरवाणां च तृप्त्यर्थं पवि
त्रा भव सर्वदा ॐ ब्रह्मणे नमः दक्षिबाह्याणीं शोधयेत् सिद्धमूलिकिं देवि हीनबोधप्रबोधिनि राजप्रजावशंकारी
शत्रुकंठनिषूदिनि ऐं त्रिपुरायै नमः स्वाहा इति विजयाशो० अज्ञानेंधनदीप्ताग्नि ज्वालाग्रज्ञानरूपिणि आनंद
स्याग मधीतिं सम्यक् ज्ञानं प्रयच्छ मे ह्रीं वैष्णव्यै स्वाहा इति वैष्णवीशोधय नमस्यामि नमस्यामि योगमार्गप्रदर्शिनि
त्रैलोक्यविजये मातर्ममाधिकफला भव क्लीं रुद्राये नमः स्वाहा इति रुद्रीं शोधयेत् एतास्त्वयथाक्रमे स्थित

मे॰र
त्ना॰
४०

रक्त पीत शुक्ल कृष्णाः अथवा अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि अमृतमाकर्षय २ सर्व्ववशमानय स्वाहा अने
न मन्त्रेणा शोधयेत् तदुपरि सप्तवारं मूलमन्त्रं आवाहनादिमुद्राः प्रदर्श्य धेनुयोनी प्रदर्शयित्वा कोटिकामिनीलालत्रये
ण। दिव्यदृष्ट्यापालितं ज्ञानेश्वविघ्नोद्यानयित्वा सप्तधा तस्य रक्षेत तत मद्यपात्रं मूलेन क्षेतव्यं सहस्रारे त्रिधा ततः मद्यमेव सेतव्यं
ऐं वद वद वाग्वादिनि मम जिह्वाग्रे स्थिरी भव सर्व्वसत्त्ववशंकरि स्वाहा अनेन मन्त्रेण विजयादि विजयासीकारः सप्ताम
मृततत्त्वे शुद्धिः प्राणायामादिभिः प्रिये षडङ्गाय विलमासैः आत्मशुद्धिरितीरिताः अथ आत्मशुद्धिः तत्रादौ प्राणायामः
मूलाधारे मनः संयोज्य दक्षाङ्गुष्ठेन दक्षनासापुटं धृत्वा प्रणवेन येमेव बीजेवा षोडशवारं जपेत् वामनासानासया वायुमा
पूर्य कनिष्ठानामिकाभ्यां वामनासापुटं धृत्वा तेनैव बीजेन चतुःषष्टिवारमापूर्य तेन कुम्भयित्वा हमितिद्वात्रिंशद्वारममति
तेन दक्षनासया वायुं रेचयेदित्येकः पुनः कनिष्ठिकानामाभ्यां वामनासापुटं धृत्वा तस्मिन् षोडशवारं जपेन दक्षनासया वा
युमापूर्य अङ्गुष्ठेन दक्षनासापुटं धृत्वा तस्य चतुःषष्टिवारं जपेन कुम्भयित्वा तेनैव षोडशवारं जपेन वामनासया वायुं रेच
येदित्यपरः पुनर्वामनासया पूर्व्वोक्तसंख्यया पूरकं कुम्भकं च कृत्वा दक्षनासया तथैव रेचयेदित्यपरः अनेन क्रमेण रेचका
हत्या पूरकं रेचकाभ्यां कुम्भकं द्वाभ्यां रेचकमिति प्राणायामः ततो वीरदिव्यपक्षे शक्तिस्थापनं कुर्यात् यथा ततः षोडशव
र्षीयां नारीमानीय यत्नतः युवतीं वामदेवन्नेसमं वेष्यां वा हृद्यस्मितां सदारसे सामिष्टां षोडशीहारां किन्तु शालिकां सुसा ४०

साधकेपेमशीलोनंवामेसंस्थापयेद्बुधः वामस्कंधेकरंदत्वातदेकेदेहमात्मनः दत्वाबालसभावेनपूजाकार्य्योयथाविधिः
ततः ॐ ह्रीं स्वाहा इत्याचम्य ॐ शानाभिषेकेसमयश्रियेहूं फट् स्वाहा ॐ पुष्पकेतुराजार्हते पुष्पे पुष्पे महापुष्पे महापुष्पा
वपावसंकीर्णेहूं फट् स्वाहा इति पुष्पाणि शोधयित्वा ॐ मणिधरिवज्रिणि शिखरिणि हूं फट् स्वाहा इतिमंत्रेणउत्तरी
योवणेविकिरद्वेणरत्नाशेषविघ्नंधयेत् ॐ हूं फट् स्वाहा इतिवापकतयाकायवाक्चित्तशोधनंविधाय रत्नरत्नहूंफट्
स्वाहा इतिमंत्रेणहृदयेहस्तंदत्वा — त्मरक्षांकुर्य्यात् ततः कृताञ्जलिपुटोभूत्वा वामेगुरुभ्योनमः दक्षिणेगणेशाय
नमः अग्रेश्रीमदेकजटादेव्यैनमः इतिनमस्कृत्य वेदनामानिमृगोधिपुष्पाण्यादाय ततिसमन्वयेकरौसमरभीरु पुष्पा·
णिवामहस्तेकृत्वासमाघ्राय तेसर्वेविलयंयान्तुयेमांहिंसंतिहिंसकाः मृत्युरोगभयक्लेशापतन्तुरिपुमस्तके इतिमंत्र
एनाराचमुद्रया पेषणामोपुष्पाणित्यजेत् ततोगंधाग्रेणहस्मितिपुष्पंगृहीत्वा ह्रौं इतिपाशसारमंत्रेणकराभ्यांसंमर्द्यक्लीं·
इतिबीजेनपाणिशृद्धयोनिर्भत्स्य ॐ तत्सदितिब्रह्मबीजेनसमायेद्याह्रीं इतिमंत्रेणअङ्गशोधनंपरित्यजेदितिकरशुद्धिः ततो
मूलेनोड्डीड्डितालत्रयंदत्वा छोटिकाभिर्दिग्बंधनंविधायदिग्बंधनंवह्निप्राततेजोविभाव्यतेनात्मरक्षांकुर्य्यात् ततोह्रींत्रीं
हूं इतिताराकुल्लुका ॐ पद्मेपद्मेमहापद्मेपद्मावतिह्रींह्रींस्वाहा इतिवाविलिख्यशिरसिविंतयित्वावाविन्यस्यवाभूतशुद्धिं
कुर्य्यात् यथास्वात्मकेउन्मनीकरोत्कृत्वा हंसइतिमंत्रेणकुण्डलिनीमूलाधारात् हृदयेसमानीय हृदयकमलस्थितंप्रदीप

मं॰र
त्वाः
४१

शिखानिर्भेजीवात्मानंतन्मेनिक्षिप्यतंजीवात्मसहितोशिरस्थसहस्रदलकमलकर्णिकास्थितेपरमात्मनिसंयोज्यशनिलोम
क्रमेण स्वाधःकारांतवर्णात्मकेहत्त्वग्रकारेपरमात्मनियोजयेत् ततःपादादिजानुपर्य्यंतेपृथिवीमंडलेचतुरस्रेवज्ररसंके
वज्रलांछितेपीतवर्णेलंवीजयुक्तकोणेनाभिपर्य्यंतेग्रापमंडलेलीनेविचिंत्यजान्वादिनाभिपर्य्यंते अर्द्धचंद्राकारेपार्श्वे
द्वयलांछितेवंवीजयुक्ते कंठपर्य्यंतेपह्निमंडलेलीनेविचिंत्य नाभ्यादिकंठपर्य्यंतेवह्निमंडलेस्वस्तिकोपेते रक्तवर्णे
वीजयुक्तेपर्यंतेवायुमंडलेलीनेविचिंत्य कंठाभ्रूपर्यंतेवायुमंडलेषट्कोणे कृष्णवर्णेयंवीजयुक्तेब्रह्मरंध्रपर्य्यंतेगग
नमंडलेलीनेविचिंत्यअहंकारेमहत्तत्वेमहत्तत्वेप्रकृतौप्रकृतिपरमात्मनिलीनेविचिंत्य ततःकुहषनिभंपापंअनादिभ
वसंचितं ब्रह्महत्याशिरस्कंस्वर्णस्तेयभुजद्वयं सुरापानहृदायुक्तंगुरुतल्पकटीद्वयं तत्संयोगिपदद्वंद्वमंगप्रत्यंगा
पातकं उपपातकरोमाणंरक्तश्मश्रुविलोचनं खड्गचर्मधरंक्रुद्धंअंगुष्ठपरिमाणकं अधोमुखंकृष्णवर्णंदक्षकुक्षौ
विचिंतयेत् ततोमायावीजेरक्तवर्णेनाभौध्यातात्तदुद्भूतवह्निनापापेनसहदेहंदग्धंविचिंत्य यंवीजंपीतवर्णंहृदये
विचिंत्य तदुद्भूतेनवायुनाभस्मप्रोत्सार्य्य कृवंवीजंश्वेतवर्णंललाटेसंचिंत्यतदुद्भूतामृतेनाप्लावितंक्रमात्तदात्मा
नंसर्वंयथानिर्मलंकेनिर्मलंवत्प्रमाणंध्यानयोगेनदेवतात्मकंध्यायेत् पश्चात्तस्मिन्विश्वव्यापकेवारिणि अंका
रात्मकंपद्मंध्यात्वा तदुपरिटंकाराब्जक्रमपद्मंविचिंत्यतदुपरिनीलसन्निभंहंकारंध्यात्वा ततोहंकाराद्भूषितोहंकारवीज ४१

भूषितोकतं ध्यायेत् तदुपरि देवतारूपमात्मानं ध्यायेत् ततः शिरस्थसहस्रदलकर्णिकास्थिते परमात्मसकाशा
त्प्रकृतिं ततो महत्तत्त्वं ततोहंकारं ततो मनस्तत आकाशं ततो वायुस्तस्मात्तेजस्तस्माज्जलं ततः पृथिवीं निर्गमय्य
तस्स्थाने कुंडलिनीद्वारा स्थापयित्वा ब्रह्मरंध्रस्थपरमात्मसकाशात्सोहमिति मंत्रेण जीवात्मानं प्रदीपकलि
काकारं कुंडलिनीद्वारा हृदयकमलमानीय कुंडलिनीं मूलाधारे स्थापयित्वा स्वशरीरं समस्तं निरस्तकिल्बिषं दे
वताराधनयोग्यं विभावयेदिति भूतशुद्धिः अथ प्राणप्रतिष्ठा अस्य प्राणप्रतिष्ठामंत्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋ
षयः ऋग्यजुस्सामानि छंदांसि चैतन्यरूपा प्राणशक्तिर्देवता प्राणप्रतिष्ठापने विनियोगः ब्रह्मविष्णुशिवेभ्यो ऋषिभ्यो
नमः शिरसि ऋग्यजुस्सामभ्यश्छंदोभ्यो नमः मुखे प्राणशक्तिदेवतायै नमो हृदि अंकं ५ आं आकाशवायुतेजो
जलपृथिव्यात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः इंचं ५ ईं शब्दस्पर्शरूपरसगंधात्मने तर्जनीभ्यां स्वाहा उंटं ५ ऊं श्रोत्रत्वक्च
क्षुर्जिह्वाघ्राणात्मने मध्यमाभ्यां वषट् एंतं ५ ऐं वाक्पाणिपादपायूपस्थात्मने अनामिकाभ्यां हुं ओंपं ५ औं वच
नादानगतिविसर्गानंदात्मने कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् अंयं ५ अः मनोबुद्ध्यहंकारविज्ञानात्मने करतलकरपृष्ठाभ्यां
फट् एवमेव हृदयशिरःशिखाकवचनेत्रास्त्रेषु न्यसेत् ततो वर्णन्यासः अनामिकांगुष्ठाभ्यां अं नमो नाभौ ह्रीं नमः
उदरमध्ये क्षौं नमः उदराद्धे यं नमो हृदि रं नमो दक्षिणांशे लं नमः ककुदि वं नमो वामांसे शं नमो दक्षकरे षं न

मं.र.
त्मः
४२

मावामकरे सेंनमोदक्षपादे वेंनमोमस्तकावरणपर्यंते रक्ताक्षिपीतांबराणप्रभे व्याघ्रपाशंकुशवाविस्तृशाखासिवा
णान् खलेकपालेहर्षतीकराभैरक्तांत्रिनेत्रांशरणमामिदेवीम् इति ध्यात्वावह्नमा... लेलिहानमुद्रयाहृदयस्प
र्शान् ॐह्रींक्रौं श्रीमदेकजटादेव्याः प्राणाइहप्राणाः ॐह्रींक्रौंहंसः श्रीमदेकजटादेव्याः जीवइहस्थितः ॐह्रींक्रौं
हंसः श्रीमदेकजटादेव्याः सर्वेंद्रियाणि ॐह्रींक्रौंहंसः श्रीमदेकजटादेव्यावाङ्मनोनयनश्रोत्रघ्राणप्राणाइहाग
त्यसुखेचिरंतिष्ठंतुस्वाहा इत्यस्याहृन्मिश्रयेण ॐह्रींक्रौंअस्यस्पृहादशहत्यावाप्राणप्रतिष्ठांकुर्यात् इतिप्राणप्र
तिष्ठा ततः षोडशसंस्कारनिष्पत्तये प्रणवस्यषोडशावृत्तीः कृत्वा मातृकान्यासं कुर्यात् तत्रस्वरैः शरकेकादिभा
तैः कुंभकं पादिभिरेचकमिश्रैः प्राणायामत्रयंकृत्वा अकारादिक्षकारांतैर्व्यापकं कुर्यात् ततः अस्यमातृकामंत्र
स्यब्रह्माऋषिर्गायत्रीछंदो मातृकासरस्वतीदेवताहलोबीजानिस्वराःशक्तयः अव्यक्तकीलकं मातृकान्यासेविनि
योगः इतिकृतांजलिःस्मृत्वा ब्रह्मणेऋषयेनमः शिरसि गायत्रीछंदसेनमोमुखे मातृकासरस्वत्यैदेवतायैनमः
हृदिहल्भ्योबीजेभ्योनमोलिंगे स्वरेभ्यःशक्तिभ्योनमःपादयोः अव्यक्तकीलकायनमः सर्वांगे अंकं ५ आं अंगुष्ठाभ्यां
नमः इंचं ५ ईंतर्जनीभ्यांस्वाहा उंटं ५ ऊंमध्यमाभ्यांवषट् एंतं ५ ऐंअनामिकाभ्यांहुं ओंपं ५ औं कनिष्ठिका
भ्यांवौषट् अंयं ५ अःकरतलपृष्ठाभ्यांफट् एतैरेवमंत्रैर्हृदयादिषुन्यसेत् न्यासमुद्रास्त्वमूलमंत्रन्यासेव्याख्याः एवं ४२

42

शालिपिभिर्विभक्तमुखदोःपन्मध्यवक्षस्थलांभास्वन्मौलिनिबद्धचंद्रशकलामापीनतुंगस्तनीं मुद्रामक्षगुणंसुधाढ्यक
लशंविद्यांचहस्ताम्बुजैर्बिभ्राणांविशदप्रभांत्रिनयनांवाग्देवतामाश्रये इतिध्यात्वामनसासेश्च अंतर्मातृकान्यसेत्
कंठेषोडशदलेधूम्रवर्णेपद्मे अंनमः आंनमः इंनमः ईंनमः उंनमः ऊंनमः ऋंनमः ॠंनमः ऌंनमः ॡंनमः एं
नमः ऐंनमः ओंनमः औंनमः अंनमः अःनमः हृदयेद्वादशदलेसिंदूरवर्णे कंनमः खंनमः गंनमः घंनमः ङंनमः
चंनमः छंनमः जंनमः झंनमः ञंनमः टंनमः ठंनमः नाभौदशदलेनीलवर्णे डंनमः ढंनमः णंनमः तंनमः थं
नमः दंनमः धंनमः नंनमः पंनमः फंनमः तदधःषड्दलेविद्युदाभे बंनमः भंनमः मंनमः यंनमः रंनमः लंन
मः तदधश्चतुर्दलेस्वर्णवर्णे वंनमः शंनमः षंनमः संनमः भ्रूमध्येद्विदलेशुक्लवर्णे हंनमः क्षंनमः इतिमन
सान्यसेदिदंअंतर्मातृकान्यासः ततोबहिर्मातृकांन्यसेत् यथाध्यानंसर्ववस्तुना अंनामामध्यमाभ्यांअंनमोललाटे आं
दक्षिणेपनतर्जनीमध्यमानामाभिः आंनमोमुखवृत्ते अंगुष्ठानामाभ्यां इंनमः ईंनमः दक्षवामनेत्रयोः सर्वत्रदक्षिणादि
क्रमः अंगुष्ठेन उंनमः ऊंनमः कर्णयोः कनिष्ठांगुष्ठाभ्यां ऋंनमः ॠंनमः नासापुटयोः। तर्जनीमध्यमानामाभिः
ऌंनमः ॡंनमः गंडयोः मध्यमया एंनमः ऐंनमः ओष्ठाधरयोः अनामया ओंनमः औंनमः ऊर्ध्वाधोदंतपंक्त्योः मध्यम
या अंनमः शिरसि अनामयाअः नमोमुखे इतःकनिष्ठानामामध्यमाभिः कयोर्विंशत्यालेखन्यसेत् कंनमोदक्षबाहु

मे॰र
त्वा॰
४२

मूले खं नमः कूर्परे गं नमो मणिबंधे घं नमोंगुलिमूले ङं नमोंगुल्यग्रे चं नमो वामबाहुमूले छं नमः कूर्परे जं नमो
मणिबंधे झं नमोंगुलिमूले ञं नमोंगुल्यग्रे टं नमो दक्षपादमूले ठं नमो जानुनि डं नमो गुल्फे ढं नमोंगुलिमूले णं नमोंगु
ल्यग्रे तं नमो वामपादमूले थं नमो जानुनि दं नमो गुल्फे धं नमोंगुलिमूले नं नमोंगुल्यग्रे पं नमो दक्षपार्श्वे फं नमो वाम
पार्श्वे बं नमः कनिष्ठानामामध्यमांगुष्ठैः भं नमो नाभौ कनिष्ठानामामध्यमातर्जन्यंगुष्ठैः मं नमो जठरे अथ यादयः सप्तस्था
नेषु करतलेन न्यसेत् यं त्वगात्मने नमो हृदि रं असृगात्मने नमो दक्षांसे लं मांसात्मने नमः ककुदि वं मेदसात्मने नमो वा
मांसे शं अस्थ्यात्मने नमो हृदादि दक्षहस्ताग्रांते षं मज्जात्मने नमो हृदादि वामहस्ताग्रांते सं शुक्रात्मने नमो हृदादि दक्षपादा
द्यंते हं प्राणात्मने नमो हृदादि वामपादाग्रांते ळं जीवात्मने नमो हृदादि नाभ्यंते क्षं परमात्मने नमो हृ
दादि मस्तकांते न्यसेत् इति बहिर्मातृकान्यासः अथ सृष्टिमातृ सर्वे बद्धा तानि तत्स्थानेषु ताभिस्ताभिरेव मुद्राभिर्विसर्गसहिता
न् अकारादिक्षकारांतान् वर्णान् न्यसेत् यथा ललाटे मध्यमानामाभ्यां अः नमः एवमग्रेऽपि इति सृष्टिमातृकान्यासः
अथ स्थितिमातृका ध्यायेदङ्के श्रीमच्चवल्लभेन समन्वितो सिंदूरकांतिममिताभरणां त्रिनेत्रां विद्याक्षसूत्रमृगपोतवरांद
धानां पार्श्वस्थितां भगवतीमपि कां च नाभौ ध्यायेत्कराब्जधृतभूषकवर्णमालां इति ध्यात्वा पूर्वोक्ताभिर्मुद्राभिर्न्यसेत् दक्ष
गुल्फे डंः नमः अंगुलिमूले ढंः नमः अंगुल्यग्रे णंः नमः वामपादमूले तंः नमः जानुनि थंः नमः गुल्फे दंः नमः अंगु ४२

५३

लिङ्गमूले षं नमः अङ्गुल्यग्रके नमः दक्षपार्श्वे पं नमः वामपार्श्वे फं नमः पृष्ठे बं नमः नाभौ भं नमः उदरे मं नमः
हृदये यं त्वगात्मने नमः दक्षबाहुमूले रं असृगात्मने नमः ककुदि लं मांसात्मने नमः वामबाहुमूले वं मेदआत्मने
नमः हृदादिदक्षवामहस्ताग्रान्ते शं अस्थ्यात्मने नमः षं मज्जात्मने नमः हृदादिदक्षवामपादाग्रान्ते सं शुक्रात्मने नमः
हं प्राणात्मने नमः हृदाद्युदरान्ते लं जीवात्मने नमः हृदादिशिरोन्ते क्षं परमात्मने ललाटे अं नमः मुखवृत्ते आं
दक्षवामनेत्रयोः इं नमः ईं नमः श्रोत्रयोः उं नमः ऊं नमः नासापुटयोः ऋं नमः ॠं नमः गण्डयोः लृं नमः
ॡं नमः ओष्ठाधरयोः एं नमः ऐं नमः दन्तपङ्क्त्योः ओं नमः औं नमः शिरसि अं नमः मुखे अः नमः दक्षबा
हुसन्धिचतुष्टये कं खं नमः गं नमः घं नमः अङ्गुल्यग्रे ङं नमः वामबाहुसन्धिचतुष्टये चं नमः छं नमः जं नमः
झं नमः अङ्गुल्यग्रे ञं नमः दक्षपादमूलजानुनोः टं नमः ठं नमः इति बिन्दुविसर्गसहितां न्यसेदिति लिपि
मातृका अथ संहारमातृकान्यासः अक्षस्रजं हरिणपोतमुदग्रटङ्कं विद्याकरैरविरतं दधतीं त्रिनेत्रां अर्धेन्दुमौलिमरुणा
मरविन्दवासां वर्णेश्वरीं प्रणमत स्तनभारनम्रां इति ध्यात्वा बिन्दुयुक्तान् क्षकारादि अकारान्तान् संहारक्रमेण न्यसेत् क्षं परमा
त्मने नमः हृदादिशिरोन्ते लं जीवात्मने नमः हृदादिजठरान्ते हं प्राणात्मने नमः सं शुक्रात्मने नमः हृदादिवामदक्षिणपा
दाग्रान्ते षं मज्जात्मने नमः शं अस्थ्यात्मने नमः वामदक्षिणभुजयोः वं मेदआत्मने नमः वामबाहुमूले लं मांसात्मने

मं॰र
त्ना॰
४४

नमः ककुदि रं अहङ्कारात्मने नमः दक्षबाहुमूले यं त्वगात्मने नमः हृदये मं नमः उदरे भं नमः नाभौ वं नमः पृष्ठे फं न
मः पं नमः वामदक्षपार्श्वयोः नं नमः धं नमः दं नम थं नमः तं नमः वामपादाङ्गुल्यग्रमूलगुल्फजानुमूलेषु णं नमः
ढं नमः डं नमः ठं नमः टं नमः दक्षपादाङ्गुल्यग्रमूलगुल्फजानुमूलेषु ञं नमः झं नमः जं नमः छं नमः चं नमः वामह
स्ताङ्गुल्यग्रमूलमणिबन्धकूर्परमूलेषु ङं नमः घं नमः गं नमः खं नमः कं नमः दक्षहस्ताङ्गुल्यग्रमूलमणिबन्धकूर्प
रमूलेषु अः नमः मुखे अं नमः शिरसि औं नमः अधरोर्ध्वदन्तपङ्क्त्योः ऐं नमः एं नमः अधरोष्ठयोः ॡं नमः ऌं
नमः वामदक्षगण्डयोः ॠं नमः ऋं नमः वामदक्षनासापुटयोः ऊं नमः उं नमः वामदक्षकर्णयोः ईं नमः इं
नमः वामदक्षनेत्रयोः आं नमः मुखवृत्ते अं नमः ललाटे इति संहारमातृका सृष्टन्यासं कृत्वा हि स्थितिन्यासं पुनर
पि कुर्यात् तथा चोक्तं पतिर्वैखानसादीनां संहारोऽतः कलेश्वरि न्यासो सृष्टस्थितिस्तेनैः स्तेनावर्णिनां भवेत् अथ का
लामातृका मातृकायाः प्रजापतिऋषिर्गायत्रीछन्दः शारदादेवतान्यासे विनियोगः प्रजापतिऋषये नमः शिरसि
गायत्रीछन्दसे नमः मुखे शारदायै देवतायै नमः हृदि अंश्रींआं अंगुष्ठाभ्यां नमः इंश्रींईं तर्जनीभ्यां॰ उंश्रींऊं मध्यमाभ्यां व॰
एंश्रींऐं अनामिकाभ्यां हुं ओंश्रींऔं कनिष्ठिकाभ्यां वौषट् अंश्रींअः करतलपृष्ठाभ्यां फट् एवं हृदयादिषु विन्यस्य ध्या
येत् हस्तैः पद्मं रथाङ्गं गुणमथ हरिणं पुस्तकं वर्णमाला टंकं शूलं कपालं दरममृतलसद्धेमकुम्भं वहन्ती मुक्ताविद्यु ४४

५५

स्र॰ =

स्पदै

तयोदस्फटिकनवजवावेधुरैः पंचवक्त्रैर्वेदोजनम्नोसकलशशिनिभोशारदोतोनमामि इतिध्यात्वामातृन्यसेः से
सस्य मातृकान्यासेप्रमातृकान्यासमन्त्राभिरथवाअनोमागुह्याभ्यांसमेत ओंअंनिवृत्त्यैनमः ओंआंप्रतिष्ठायैनमः
इंविद्यायैनमः ओंईंशान्त्यैनमः ओंउंइंधिकायैनमः ओंऊंदीपिकायैनमः ओंऋंरेचिकायैनमः ओंॠंमोचिकायैनमः ओं
ऌंपरायैनमः ओंॡंसूक्ष्मायैनमः ओंएंसूक्ष्मामृतायैनमः ओंऐंज्ञानामृतायैनमः ओंओंआप्यायन्यैनमः ओंऔंव्यापिन्यैन
मः ओंअंव्योमरूपायैनमः ओंअःअनंतायैनमः ओंकंसृष्ट्यैनमः ओंखंऋद्ध्यैनमः ओंगंस्मृत्यैनमः ओंघंमेधायैनमः
ओंङंकान्त्यैनमः ओंचंलक्ष्म्यैनमः ओंछंद्युत्यैनमः ओंजंस्थिरायैनमः ओंझंस्थित्यैनमः ओंञंसिद्ध्यैनमः ओंटंजरायैन
मः ओंठंपालिन्यैनमः ओंडंशान्त्यैनमः ओंढंऐश्वर्यैनमः ओंणंरत्यैनमः ओंतंकामिकायैनमः ओंथंवरदायैनम
ओंदंह्लादिन्यैनमः ओंधंप्रीत्यैनमः ओंनंदीर्घायैनमः ओंपंतीक्ष्णायैनमः ओंफंरौद्र्यैनमः ओंबंभयायैनमः ओंभंनि
द्रायैनमः ओंमंतन्द्र्यैनमः ओंयंक्षुधायैनमः ओंरंक्रोधिन्यैनमः ओंलंक्रियायैनमः ओंवंउत्कार्यैनमः ओंशंमृत्यवेन
मः ओंषंपीतायैनमः ओंसंश्वेतायैनमः ओंहंअरुणायैनमः ओंळंअसितायैनमः ओंक्षंअनंतायैनमः इतिकाला
मातृकान्यासः अथमहाषोढा तत्रादौश्रीकंठन्यासः श्रीकंठमातृकापादक्षिणमूर्तिऋषिर्गायत्रीछंदोअर्द्धनारीश्वरदे
वता हलोबीजानिस्वराःशक्तयोमहाषोढांगत्वेनन्यासेविनियोगः दक्षिणामूर्तिऋषयेनमःशिरसि गायत्रीछंद

मं॰र मेनमोमवे शूईनारीश्वरायदेवनायेनमोहरि हल्पोवीजेभ्योनमोशक्ते स्वरेभ्यःशक्तिभ्योनमःपादयोः स्लोश्रेगु
त्रा॰ ह्याभ्योनमः इत्यादितजन्यादिषु हृदयादिषुच न्यसेत् स्लौंस्लूंस्लैंसौंस्लः ततोध्याने वेधककोवनभिमेसवाल
४५ मालोपाशांकुशेचवरदंनिजवाहुदंडैः विभ्राणमिंदुशकलाभरणंत्रिनेत्रं मद्दांविकेशमनिशंवपुषाश्रयामः श्राधु
धध्याने दक्षेरुद्राक्षसूत्रंकुशतलमाले शूपरेवामे इतिध्यात्वा मनसैवसंपूज्य नीलवर्णांचिंतयत्नाशवासनसमन्व
तां विभ्रतींविविधाकल्पानमालावद्धेडभूषितां पवेतावर्णांध्यात्वामनसासंपूज्य मातृकाकस्थानेषु ताभिरेव
45 न्यासाभिर्नामांगुह्याभ्यांवा सहरीश्ववान् श्रीकंठादीन्न्यसेत् ह्रींश्रींहूंसौः श्रीकंठेशपूर्णोदरीभ्यांनमः २ आंअनंतेश
विरजाभ्यांनमः २ इंसूक्ष्मेशशाल्मलीभ्यांनमः २ ईंत्रिमूर्तीशलोलाक्षीभ्यांनमः २ उंअमरेशवर्तुलाक्षीभ्यांनमः २ ऊं
र्घीशदीर्घघोणाभ्यांनमः २ ऋंभारभूतीशसुदीर्घमुखीभ्यांनमः २ ॠंअतिथीशगोमुखीभ्यांनमः २ लृंस्थाण्वी
शदीर्घजिह्वाभ्यां २ लॄंहरेशकुंडोदरीभ्यांनमः २ एंझिंटीशऊर्ध्वकेशीभ्यांनमः २ ऐंभौतिकेशविकृतमुखीभ्यांनमः २
ओंसद्योजातेशज्वालामुखीभ्यांनमः २ औंअनुग्रहेशउल्कामुखीभ्यांनमः २ अंअक्रूरेशश्रीमुखीभ्यांनमः २ अः म
हासेनेशविद्यामुखीभ्यांनमः २ कंक्रोधीशमहाकालीभ्यांनमः २ खंचंडेशसरस्वतीभ्यांनमः २ गंपंचांतकेशसर्वसि
द्धिगौरीभ्यांनमः २ घंशिवोत्तमेशत्रैलोक्यविद्याभ्यांनमः २ ङंएकरुद्रेशमंत्रशक्तिभ्यांनमः २ चंकूर्मेशआत्मशक्तिभ्यो

नमः २ छं एकनेत्रेशाभतमात्रभ्यां नमः २ जं चतुराननेशलंबोदरीभ्यां नमः २ झं अजेशद्राविणीभ्यां नमः २ ञं
सर्वेशनागरीभ्यां नमः २ टं सोमेशखेचरीभ्यां नमः २ ठं लांगलीशमंजरीभ्यां नमः २ डं दारुकेशरूपिणीभ्यां नमः
ढं अर्द्धनारीश्वरवीरणीभ्यां नमः २ णं उमाकांतेशकाकोदरीभ्यां नमः २ तं आषाढीशपूतनाभ्यां नमः २ थं दंडी
शभद्रकालीभ्यां नमः २ दं अत्रीशयोगिनीभ्यां नमः २ धं मीनेशशंखिनीभ्यां नमः २ नं मेषेशगर्जिनीभ्यां नमः २
पं लोहितेशकालरात्रिभ्यां नमः २ फं शिखीशकुब्जिनीभ्यां नमः २ बं छगलेशकपर्दिनीभ्यां नमः २ भं द्विरंडेशव
ज्राभ्यां नमः २ मं महाकालेशजयाभ्यां नमः २ यं त्वगात्मभ्यां वालीशसुमुखेश्वरीभ्यां नमः २ रं असृगात्मभ्यां भुजं
गेशरेवतीभ्यां नमः २ लं मांसात्मभ्यां पिनाकीशमाधवीभ्यां नमः २ वं मेदआत्मभ्यां खड्गीशवारुणीभ्यां नमः २
शं अस्थ्यात्मभ्यां वकेशवायवीभ्यां नमः २ षं मज्जात्मभ्यां श्वेतेशरक्षोविदारिणीभ्यां नमः २ सं शुक्रात्मभ्यां भृग्वीशस
हजाभ्यां नमः २ हं प्राणात्मभ्यां नकुलीशलक्ष्मीभ्यां नमः २ लं जीवात्मभ्यां शिवेशव्यापिनीभ्यां नमः २ क्षं परमात्मभ्यां
संवर्तेशमायाभ्यां नमः इतिश्री० ठंमः अथप्रन्या० २ अं आं इं ईं उं ऊं ऋं ॠं ऌं ॡं एं ऐं ओं औं अं अः रक्तवर्णाय सूर्यायनमो
हृदि २ यं रं लं वं शुक्लवर्णाय सोमाय नमो भ्रूवोर्मध्ये २ कं खं गं घं ङं० लोहितवर्णाय मंगलाय नमो नेत्रत्रये २ चं छं जं झं
ञं श्यामवर्णाय बुधाय नमो हृदयमंडले २ टं ठं डं ढं णं पीतवर्णाय बृहस्पतये नमः कंठकूपे २ तं थं दं धं नं पांडरवर्णाय

मे·र
ता·
४९

46

शुक्रायनमोगलदेशे २ यंफंवंभंमंनीलवर्णायशनैश्चरायनमः नाभौ २ शंषंसंहंधूम्रवर्णायराहवेनमोवक्त्रे २
लंक्षंधूम्रवर्णायकेतवेनमःपादयो इतिग्रहन्यासः अथलोकपालन्यासः इंईंउंऊंऋंलृंएंओंअंइन्द्रायनमः पूर्वलला
टे २ आंईंऊंॠंलॄंऐंऔंअः अग्नयेनमः आग्नेयललाटे २ कंखंगंघंङं यमायनमोदक्षिणललाटे २ चंछंजंझंञंनिरृतये
नमोनैरृतललाटे २ टंठंडंढंणंवरुणायनमः पश्चिमललाटे २ तंथंदंधंनंवायवेनमोवायव्यललाटे २ यंरंलंवं
ईशानायनमः ईशानललाटे शंषंसंहं अनन्तायनमः ऊर्ध्वं लंक्षंब्रह्मणेनमः अधः इतिलोकपालन्यासः अथ·शिव·
शक्ति २ वंशंषंसंडाकिनीसहितायब्रह्मणेनमोमूलाधारे २ बंभंमंयंरंलंराकिनीसहितायसहिमसहितायविष्णवे
नमः स्वाधिष्ठाने २ डंढंणंतंथंदंधंनंपंफंलाकिनीसहितायरुद्रायनमोनाभौ २ कंखंगंघंङंचंछंजंझंञंटंठंकाकि
नीसहितायईश्वरायनमोहृदि २ अंआंइंईंउंऊंऋंॠंलृंलॄंएंऐंओंऔंअंअः शाकिनीसहितायसदाशिवायनमःकण्ठे २
हंक्षंहाकिनीसहितायपरशिवायनमोभ्रूमध्ये इतिशिव·क्रमः अथता·दि·सः २ अंआंकंखंगंघंङं तारायै
नमोब्रह्मरन्ध्रे २ इंईंचंछंजंझंञंउग्रायैनमोललाटे २ उंऊंटंठंडंढंणंमहोग्रायैनमोभ्रूमध्ये २ ऋंॠंतंथंदंधंनंव
ज्रायैनमः कण्ठे २ लृंलॄंपंफंबंभंमंकाल्यैनमोहृदि २ एंऐंयंरंलंवंसरस्वत्यैनमोनाभौ २ ओंऔंशंषंसंहंकामेश्व
र्यैनमोलिङ्गे २ अंअःलंक्षंचामुण्डायैनमोमूलाधारे इतिता·दिन्या· अथ·पी·न्या २ अंइंउंऋंलृंएंओंअंकामरूपः ४९

यपीठायनमोमूलाधारे २ ओंआंईंकंक्षंह्लृंएंश्रींग्रः जालंधरपीठायनमोहृदि २ कंखंगंघंङंऋंलृंगिरिपीठायनमोल-
लाटे २ चंछंजंझंञं उड्डीयानपीठायनमोललाटोपरि २ टंठंडंढंणं वाराणसीपीठायनमोभ्रूमध्ये २ तंथंदंधंनंज्य-
वंतीपीठायनमोलोचनद्वये २ पंफंबंभंमं मायावतीपीठायनमोमुखवृत्ते २ यंरंलंवं मधुमतीपीठायनमोकंठे २
शंषंसंहंयं अयोध्यापीठायनमः नाभौ २ लंक्षंकांचीपीठायनमः कटिदेशे इतिपीठन्यासः इतिमहाषोढान्यासः तत्फ-
लेन तेन त्र्यंबकसमो भवेत् ताराषोढां प्रवक्ष्यामि सर्वतंत्रेषु गोपितां सर्वकामप्रदां नित्यं सर्वसौभाग्यदायिनीं महाविघ्नश-
मनीं सर्वसंपत्प्रदायिनीं शिष्याय भक्तियुक्ताय विनीताय महात्मने वदाम्याय कुलीनाय शुद्धाचाररताय च एवंविधाय
देवेशि [illegible]यप्रकाशयेत् अन्यथा सिद्धिरोधः स्यादित्याज्ञा शांभवी प्रिये नीलतंत्रोक्तषोढान्यासः मूलंस्वमूले
नमो ललाटे मंत्रांतरितं [illegible] सृष्टिक्रमेण स्वस्वस्थाने न्यसेत् १ मूलं मूले नमो दक्षिणशुल्के एवं स्थितिक्रमे-
ण न्यसेत् २ मूलं मूले नमो हृदादिमस्तकांतं एवं संहारक्रमेण न्यसेत् ३ पुनः स्थितिसंहारक्रमेण न्यसेत् ४ पुनः स्थितिक्र-
मेण न्यसेत् ५ पुनः सृष्टिक्रमेण न्यसेत् ६ इति नीलतंत्रोक्तषोढा अकारादिक्षकारांतं क्षकारादिअकारांतं वारत्रयं न्यसे-
दिति [illegible] मतेन नीलतंत्रोक्तषोढान्यासः तत्फलं तंत्रे कृतेनैव मासमासेन सर्वं पापं प्रणश्यति यो-
गिनीनां भवेत्स्वामी अदेवो न तथा मानुषः येन मंत्रमहेशानि [illegible] वितविग्रहाः [illegible] सम्भवेत्स यो देवताके येनेभि

या नाम समग्रजा लोके पूजिता मातृमुखा जनाः अथ रुद्रयामले कथिता मातः श्रें श्रौं श्रें श्रौं श्रें औं नमः ललाटे श्रों श्रों श्रों औं
श्रों औं नमः मुखवृत्ते एवं लकारान्तेन मन्त्रेण प्रथमः १ श्रें ह्रीं श्रें ह्रीं श्रें ह्रीं नमः इति ललाटे एवं द्वितीयः २ श्रें श्रीं श्रें श्रीं श्रें श्रीं नम
इति ललाटे एवं षष्ठः ६ अथ श्रीदेवी शिवोक्ताः षोडश न्यासाः तत्र प्रथमे एवं औंकारीं न वहिर्मध्ये त्रिकोणे न्यसेदित्येकः १ ततस्तच्छब्दस्था
नेषु श्रीं श्रें श्रीं श्रें श्रीं श्रें नमो ललाटे श्रीं श्रां श्रीं श्रां श्रीं श्रां नमो मुखवृत्ते एवं क्रमेण ङान्तान्तं न्यसेदिति द्वितीय २ क्लीं श्रीं क्लीं
श्रीं क्लीं श्रीं नमो ललाटे क्लीं श्रीं क्लीं श्रीं क्लीं श्रीं नमो मुखवृत्ते एवं क्रमेण अकारस्थानान्तेन न्यसेदिति तृतीयः ३ ह्रीं श्रीं ह्रीं
श्रीं ह्रीं श्रीं नमो ललाटे ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं ह्रीं श्रीं नमो मुखवृत्ते इति कलकारान्तेन न्यसेदिति चतुर्थः ४ मले ह्रां ह्रां स्रें स्रें क्लें मले
ह्रां ह्रां स्रें स्रें क्लें मले ह्रां ह्रां स्रें स्रें क्लें नमो ललाटे मले ह्रां ह्रां स्रें स्रें क्लें मले ह्रां ह्रां स्रें स्रें क्लें मले ह्रां ह्रां स्रें स्रें क्लें नमो मुखवृ
त्ते एवं लकारस्थानान्तेन न्यसेदिति पंचमः ५ अनुलोमविलोमक्रमेण मूलमन्त्रं वा यो मातृकास्थानेषु विन्यसेत् होमं रक्षां तथा
र्मूलेन व्यापकं कुर्यात् इति षष्ठः स्कन्धे ६ नीरवे नालिकायां अनुलोमतः पापं वा कृते स्मिन्न्यासे सर्वं
तत्सर्वं पापं प्रणश्यति अथ मन्त्रस्मरणे तेषां शोकविनाशनं सम्यक् तानि न श्रयंति पातुदेवो यातिमिव तो वाणीतस्य भवेत्तथा
दारमपरं वा अणिमाद्यष्टसिद्धिस्ततस्य हस्ते वशवर्तिता कायिकं वाचिकं वापि मानसं वापि दुष्कृतं सर्वं तद्विनाशं ते यान्यास
स्थितनात् अथाह यैः सादये जाति यत्किंचिद्रूपपानके यद्रूपेह स्पर्शे येन मतद्रूपं वगच्छति येन मन्त्रे महादेवि विशेषात् इति वि ४८

ग्रहाः स्वल्पाङ्गुः सम्भवेन्नयो देवताकं पूतेमिया अथ तारकान्यासः अं कं आकाशतत्वात्मिकायै रोहिणीरूपायै नमः शिरसि
आं खं वायुतत्वात्मिकायै मृगशिरारूपायै नमो मुखे इं गं तेजतत्वात्मिकायै आर्द्रारूपायै नमो हृदि ईं घं जलतत्वात्मिकायै
पुनर्वसुरूपायै नमो गुह्ये उं ङं पृथिवीतत्वात्मिकायै पुष्यरूपायै नमः पादयोः ऊं चं घ्राणतत्वात्मिकायै आश्लेषारूपायै नमो
नसोः ऋं छं रसनातत्वात्मिकायै मघारूपायै नमो जिह्वायां ॠं जं चक्षुस्तत्वात्मिकायै पूर्वफल्गुनीरूपायै नमश्चक्षुषोः
लृं झं त्वक्तत्वात्मिकायै उत्तरफल्गुनीरूपायै नमः सर्वांगे लॄं ञं श्रोत्रतत्वायै हस्तारूपायै नमः श्रोत्रयोः एं टं गन्धतत्वात्मि
कायै चित्रारूपायै नमो नसोः ऐं ठं रसतत्वात्मिकायै स्वातीरूपायै नमो जिह्वायां ओं डं रूपतत्वात्मिकायै विशाखारूपायै नमश्च
क्षुषोः औं ढं स्पर्शतत्वात्मिकायै अनुराधारूपायै नमः सर्वांगे अं णं शब्दतत्वात्मिकायै ज्येष्ठारूपायै नमः श्रोत्रयोः इं थं पाणि
तत्वात्मिकायै श्रवणारूपायै नमो हस्तयोः ईं दं वाक्तत्वात्मिकायै धनिष्ठारूपायै नमो मुखे उं धं आनन्दतत्वात्मिकायै शत-
भिषारूपायै नमो लिंगे ऊं नं विसर्गतत्वात्मिकायै पूर्वभाद्ररूपायै नमो गुह्ये ऋं पं गतितत्वात्मिकायै उत्तरभाद्ररूपायै न
मः पादयोः ॠं फं आदानतत्वात्मिकायै रेवतीरूपायै नमो हस्तयोः लृं बं वचनतत्वात्मिकायै अश्विनीरूपायै नमो मुखे
लॄं भं एं मं ओं यं रं लं वं अथ षस्तत्वात्मिकायै भरणीरूपायै नमो नाभ्यादिपादपर्यन्तं समस्ते औं अं अः शं षं सं हं लं क्षं तत्
वात्मिकायै कृत्तिकारूपायै नमो नाभ्यादिमस्तकपर्यन्तं समस्ते इति तारकान्यासः अथ ऋष्यादिन्यासः मूले ब्रह्मणे

अस्याक्षोभ्यऋषिर्बृहतीछन्दः श्रीसरस्वतीदेवता ह्रें बीजं फट् शक्तिः शेषं कीलकं चतुर्वर्गावाप्तये ऽथवा देवताप्रीतये वि-
नियोगः अंगुष्ठरहिताभिश्चतसृभिरंगुलीभिः अक्षोभ्यऋषये नमः शिरसि बृहतीछन्दसे नमः मुखे श्रीउग्रतारादे-
वतायै नमः हृदि ह्रें बीजाय नमो गुह्ये फट् शक्तये नमः पादयो व्यस्तहस्ताभ्यां शेषाय कीलकाय नमः सर्वांगे अथ
करन्यासः ह्रां एकजटायै अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं तारिण्यै तर्जनीभ्यां स्वाहा ह्रूं वज्रोदके मध्यमाभ्यां वषट् ह्रैं उग्रजटे अनामि-
काभ्यां हुं ह्रौं महापरिसरे कनिष्ठाभ्यां वौषट् ह्रः पिंगोग्रैकजटे ध्वस्तांगुष्ठाभ्यां फट् इति करन्यासः अथ सृष्टिकरन्या-
सः ह्रां एकजटायै अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं तारिण्यै तर्जनीभ्यां स्वाहा ह्रूं वज्रोदके मध्यमाभ्यां वौषट् ह्रैं उग्रजटे अनामि-
काभ्यां हुं ह्रौं महापरिसरे कनिष्ठाभ्यां वौषट् इति सृष्टिकरन्यासः ह्रौं महापरिसरे कनिष्ठाभ्यां वौषट् ह्रैं उग्रतारे
अनामिकाभ्यां हुं ह्रूं वज्रोदके मध्यमाभ्यां वषट् ह्रीं तारिण्यै तर्जनीभ्यां स्वाहा ह्रां एकजटायै अंगुष्ठाभ्यां नमः इति सं-
हारकरन्यासः ह्रूं वज्रोदके मध्यमाभ्यां वषट् ह्रैं उग्रजटे अनामिकाभ्यां हुं ह्रौं महापरिसरे कनिष्ठाभ्यां वौषट् ह्रां एक-
जटायै अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं तारिण्यै तर्जनीभ्यां स्वाहा इति स्थितिकरन्या· अ· ष· ना· सः तर्जनीमध्यमानामाभिः
ह्रां एकजटायै हृदयाय नमः हृदि तर्जनीमध्यमाभ्यां ह्रीं तारिण्यै शिरसे स्वाहा शिरसि मुष्टिवद्धाऽधोमुखांगुष्ठेन
ह्रूं वज्रोदके शिखायै वषट् शिखायां व्यस्तहस्तद्वयांगुलिभिः ह्रैं उग्रजटे कवचाय हुं कवचे तर्जनीमध्यमानामाभिः

ह्रैं महापरिसरे नेत्रत्रयाय वौषट् ह्रः पिङ्गोग्रैकजटेस्त्राय फट् इति मंत्रेण तर्जनीमध्यमाभ्यां ह्रौं ह्रौं ह्रैं तालत्रयं दद्यादिति षडं
गन्यासः नीलसरस्वतीपक्षे ह्रां अखिलवाग्रूपिणि ऐं अंगुष्ठाभ्यां नमः ह्रीं अखंडवाग्रूपिणि ऐं तर्जनीभ्यां स्वाहा ह्रूं ब्रह्मवाग्
पिणि ऐं मध्यमाभ्यां वषट् ह्रैं विश्ववाग्रूपिणि ऐं अनामिकाभ्यां हुं ह्रौं रुद्रवाग्रूपिणि ऐं कनिष्ठाभ्यां वौषट् ह्रः सर्ववाग्रूपिणि ऐं कर
तलपृष्ठाभ्यां फट् एवं हृदयादिषु न्यसेत् इति करांगन्यासः ततो मूलेन व्यस्तहस्ताभ्यां पादादिशिरोन्तं शिरआदिपादान्तं
मेवेन व्यापकन्यासं कुर्य्यात् अत्र योगपीठन्यासो नास्तीति न लिखितः इत्यात्मशुद्धिः न्यासं विना जपं प्राहुरासुरं विफलं
बुधाः न्यासात्तदात्मको भूत्वा देवो भूत्वा तु तं जपेत् न्यासमेकेन मार्गेण न्यासांस्त्रिः संकरोति यः देवताभावमाप्नोति मंत्रसिद्धिश्च
जायते यो न्यासकवचच्छन्नो मंत्रं जपति तं प्रिये विघ्ना दृष्ट्वा पलायंते सिंहं दृष्ट्वा यथा गजाः अकृत्वा न्यासजालं यो मूढात्मा प्रजपे
न्मनुं सर्वविघ्नैः स बाध्येत व्याघ्रैर्मृगशिशुर्यथा ततः पूजासाधनान्तु कल्पशुचि ग्राह्याणि तत्र वीरश्चेत्स्त्रीवेषधारी सिंदूरांकि
तलाभालः शृंगारोज्वलवेषः तांबूलपूरिताननः वनितामपि एवं वेषादिकं कारयेत् अथान्तर्यागः मूलाधारात्कुंडलिनीं
सुषुम्नाय्म सहाशीवललाटचंद्रामृतं स्रावयित्वा अनाहतचक्रे स्रावयेदिति स्नाने शिवशक्त्योः समायोगो यस्मिन्काले प्रजा
यते सा संध्या कुलनिष्ठानां समाधिस्थैः प्रकीर्त्यते इति संध्या चंद्रार्कानलसंघट्टाज्ज्वलिते यत्तदामृतं तेनामृतेन दिव्येन तर्प
येदिष्टदेवतां इति तर्पणम् आधारे लिंगनाभौ हृदयसरसिजे कंठमूले ललाटे द्वे पत्रे षोडशारे द्विदशदशदले द्वादशार्द्धे चतुष्के

श्री·
मे·र
त्वा·
५५

वामांते वालमध्ये उफकंठसहिते कंठदेशस्वराणां हंसौ कोदंडमध्ये न मसन्तविमलधीमांससेयन्निसिद्धौ इत्यंतनमोन्तका
ईडामानो हृदाम्नाये हृदये स्वाविदात्मकः क्रियते तत्परत्वेन हन्मंत्रेण ततः परं सर्वज्ञादिगुणोपेते सर्वविद्रूपे परात्मनि क्रि
यते विषयाहारः शिरोमंत्रेण देविकैः ह्रक्षिरोद्रूपहृद्यमममता भावनाहृद्धा क्रियते निजदेवस्य शिखामंत्रेण सादरे
मेत्रात्मकस्य देहस्य मंत्रवाच्येन तेजसा सर्वतो वर्ममंत्रेण क्रियते ऽहृन्महतिः यददाति परे त्वानेन रूपे परात्मनि हृ
दयादिमये तेजः स्यादेतन्नेत्रसंहिते आध्यात्मिकादिरूपेव साधकस्य विनाशयेत् अविद्याजालमत्रैतत्त्वेधाम समीरि
ते अहमस्मीति अहिंसनोपरत्वाणे इत्यंतन्यडंगन्यासः शाक्तिहृदयपुटांतस्य कमलद्वयसंस्थिते ज्योतिस्त्वन्मये ध्या·
येत् कुलाकुलवियोजनात् शृंगाटद्वयमिति कुंडलिनाख्यत्रिकोणमंडलद्वये ततस्तेजो भावनया शरीरमाश्रय्य कुंडलि
नी शिवयोः समरसमेकीभावे तदुक्तं शृंगाटद्वयमध्यस्थ शाक्तिहृदयपुटीकृते सदा समरसध्येये ध्यानेन कुलयोगि
नो इति ध्याने अष्टयेहि विधैः पुष्पैस्तादिगुणमन्यपो भवेत् न्यासस्तन्मयता बुद्धि सोहं भावेन भावयेत् अमायमन
हंकारमरागममदं तथा अमोदकमदंभं च अद्वेषाक्षोभकौ ततः अमात्सर्यमलोभं च दश पुष्पा विदुर्बुधाः अहिंसा परमं पु
ष्पं पुष्पमिंद्रियनिग्रहः दयापुष्पं क्षमापुष्पं ज्ञानपुष्पं च पंचमं इत्यष्टैस्तु नैः पुष्पैः प्रजयेदात्मदेवतां इत्यनेन माला
पे वाशांतीशोकामस्त्वेपूर्वोशिवात्मिका ग्रंथिताकुंडलीशक्तिः कलांते मेरुसंस्थिता इति जपः आत्मांतरात्मपरमात्म· ५५

६५

ज्ञानात्मरूपेवतरस्तेविकुंडमानेदमेवखलमहंमायात्मकयोनिविभूषितेनाभौविभाव्यवासनैधनदीमेतत्मध्येविदग्नौजुहु
यात् यथा मूलांतेनाभौवितत्मद्रूपाग्नौहृविषामनसास्रुचा ज्ञानप्रदीपितेनित्यमक्षहृत्तीर्जुहोम्यहंस्वाहा इतिप्रथमा
हुतिः मूलांते धर्माधर्महविर्दीप्तआत्माग्नौमनसास्रुचा सुषुम्णावर्त्मनानित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहंस्वाहा इतिद्विती
याहुतिः मूलांते प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलंब्योन्मनीस्रुचं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णामग्नौजुहोम्यहंस्वाहा इतितृ
तीयाहुति मूलांतेयंतःनिरिंधनानिरंतरमेधमानेमायांधकारपरिपंथिनिसंविदग्नौ कस्मिंश्चिदद्भुतमरीचिविकासभूमौवि
श्वंजुहोमिवसुधादिशिवावसानेस्वाहा इतिचतुर्थ्याहुतिः इतिहोमः मूलादिब्रह्मरंध्रांतेविसतंतुतनीयसी उद्यत्सूर्यप्रभा
जालाविद्युत्कोटिप्रभामयी वेदकोटिप्रभाकारा कुंडलिनीपराध्यायेत् यथामनोनिश्चलंभवेदिसंतर्यागः इमंतर्यजनेकृता
साक्षाद्ब्रह्मामयोभवेत् नतस्यपापपुण्यानिजीवन्मुक्तोभवेद्ध्रुवं नतस्यपापपुण्यानि अथबहिर्यागः तत्रादौप्रजोपचा
रकामकलाध्याने ततःकामकलाध्यानादावास्यकालिकोशिवो क्रमोत्यमदयायुष्येश्वकमध्येनिधापयेत् मूलेविंदु
वसाकारंतदधःऊर्ध्वयुग्मकं तदधःसपरार्द्धंवसुधांतिः कृतमंडले श्रीचक्रमेपि यामासमधुमतीनाम्नीसातत्कोहनकावि
णी वाह्याभ्यंतरभेदेनचिंतनीयावतोमृणा त्रैलोक्यमकरूपेणमात्मानमेकरूपिणी ईकारमक्षतमेवसाध्यवपववतह
ये विंदुत्रयस्यदेवेशिप्रथमंदेविवक्त्रकं विंदुद्वयस्तनद्वंद्वंहृदिस्थानेनियोजयेत् हकारार्द्धंकलामत्मायोनिमध्येवि

श्री॰
मे॰र॰
त्वा॰
५०

50

चिंतयेत् तथाकामकलारूपोमदनोकुलगोचरो उपरिदिग्भसेकाशोसिंहासनोल्लनहृदये बिंदुसंकल्पवकेतस्फुरी॰
पाशीत्वोषिये आधाराद्ब्रह्मरंध्रांतेनमार्गेणभावयेत् कामोबिंदुरहंदेवितत्रस्यापरमेश्वरीशिवशक्तिमयेभदेतदर्थः॥
स्याकृवद्धयेतदर्थःसपराह्नेतद्बिंदूपापरमाकला सापिकुंडलिनीशक्तिःकामकलास्वरूपिणी साशिवावत्संगवके
तीभिन्नाग्रंथिवतदेशे प्रविश्यपरमार्गेणसूक्ष्माकारस्वरूपिणी संविंसाधकक्षेहस्रैलोकान्वशमानयेत् अथ
कर्णमूलदक्षिणे वामहस्तस्यजेमादक्षिणस्यकनिष्ठिकांतस्यादक्षिणतर्जन्यावामांगुष्ठेनियोजयेत् उन्नतेद
क्षिणांगुष्ठेवामस्यमध्यमादिकाः अंगुलीयोजयेत्पृष्ठेदक्षिणस्यकरस्यच वामस्यपित्तीर्थेनमध्यमानामिकातथा
अधोमुखेवर्तेकुर्यादक्षिणस्यकरस्यच क्रमेणपृष्ठमेकुर्यादक्षिणस्यवमंडले एवंविधस्सर्वसिद्धिदस्त्रातिकरक
त्रयः अथमंत्रवासना इदानीशृणुवक्ष्यामिवासनांसात्मजामतः ओंकारप्रकाशमानत्वंसमानत्वमग्निना तथा
विमर्षईकारोबिंदुनातत्रिफालने नकारःसर्वपापघ्नोरेफस्तत्प्रकाशकः बिंदुमालीमस्त्रबीजेशाहशाशःप्रका
शकः सर्वबीजेकेवलेतसर्ववेदप्रकाशकं येतन्मंत्रपंसंसारभीषणंमुक्तिदायकम् फट्कारःसर्वपापानांसर्व
क्लेशविनाशने एवमेवंधरूपेणकेवलेविमराकलाः सर्वदेवमयीमन्त्राब्रह्मब्रह्मस्वरूपिणी आनंदरूपलीला
त्मारामानंदप्रदायिनी शणवाग्रस्त्रूपासाशेहेतनस्वरूपिणी इतिनेकथितावियावासनाभक्तिमुक्तये एवंयोवेत्तिशुद्धा ५०

मासनन्योगुरुशिक्षया सयोगी सर्वविज्ञानी जीवन्मुक्तः स्वयंशिवः इति वासना स्ववामे जलेन त्रिकोणवृत्तचतुरस्रबिंबानि वि-
लिख्य तदाधारशक्तिं संपूजयित्वा आधारे स्थापयित्वा फडिति पात्रं प्रक्षाल्य नमः इति जलेनापूर्य गंगे चेत्यादिना तीर्थमा-
वाह्य ओं इति गंधादीन्निक्षिप्य वमिति धेनुमुद्रां प्रदर्शयेदिति सामान्यार्घ्यविधिः अर्घ्यासादने दक्षिणभागे पुष्पकरंडि-
कां नैवेद्यं च वामे अलंकरणादि पात्रं संस्थाप्य तैलदीपं वामे घृतदीपं च दक्षे वामे चैपात्राणि देवतायाः पश्चिमे कुलद्रव्या-
णि हस्तप्रक्षालनाय स्वपृष्ठतः पात्रं स्थापयेदित्यासादने मूलेनास्त्राय फडिति मंत्रेण जलेन पूजाद्रव्याणि प्रोक्ष्य धे-
नुमुद्रां दर्शयेदिति द्रव्यशुद्धिः तथाचोक्तं पूजाद्रव्याणि संप्रोक्ष्य मूलास्त्राभ्यां विधानतः दर्शयेद्धेनुमुद्रां वै द्रव्यशुद्धिः प्र-
कीर्तिताः अथ कलशस्थापनं स्ववामभागे बिंदुषट्कोणवृत्तचतुरस्राणि सामान्यार्घोदकेनालिलिख्य तेन
प्रोक्ष्य तदाधारं संस्थाप्य तत्र वं दशकलात्मने वह्निमंडलाय नमः इति गंधपुष्पाक्षतैः पूजयित्वा फडिति कल-
शं प्रक्षाल्य तदुपरि संस्थापयित्वा रक्तमाल्यैर्विभूषितं कृत्वा तदुपरि अं द्वादशकलात्मने सूर्यमंडलाय नमः
इति संपूज्य जलादिनापूर्याधिकारं पूजयेन्मूलमंत्रेण तदुपरि उं षोडशकलात्मने सोममंडलाय नमः इति पूजयि-
त्वा फडिति संरक्ष्य हुमिति अवगुंठ्य मूलेन वीक्षितेनैवाम्बुगंधादिना समभ्यर्च्य देवतात्मकं भावयेदिति अथव-
र्धापने इयं हि सा देवी रूपा वारुणीकलाः प्रणम्य ओं इति इक्षुकुसुमं दत्वा फडिति जलेन प्रोक्ष्य नाराचमुद्र-

श्री॰
मं॰र
ता॰
५१

यावत्तेदत्वामल्लामेत्रणाभिरलयेत् ततस्तदुपरि ॐ ह्रीं परस्वामिनि परमाकाशशून्यवाहिनि चंद्रसूर्याग्निभक्षि॰

णि पात्रे विश विश स्वाहा इतिदशवारंजप्त्वा ऐं ह्रीं श्रीं ब्रह्मानंदेश्वरायविद्महे स्वधादेव्यैधीमहि तन्नोऽर्द्धनारीश्वरः प्रचो

दयात् इतिगायत्रीं दशधा संजप्य ॐ पां पीं पूं पैं पौं पः शुक्रशापविमोचिनायै स्वधादेव्यै नमः इतिद्वादशधा

जप्त्वा शुक्रशापान्मोचयित्वा ॐ वां वीं वूं वैं वौं वः ब्रह्मशापविमोचिकायै स्वधादेव्यै नमः इतिदशवारंजप्त्वा ब्रह्म

शापान्मोचयित्वा ह्रीं श्रीं क्रां क्रीं क्रूं क्रैं क्रौं क्रः सुराकृष्णशापं मोचय २ अमृतं स्रावय स्रावय स्वाहा इतिकृष्णशा

पान्मोचयित्वा ह्रीं श्रीं क्रों क्रीं कुरिकाकारभोमिनि विकारानस्मद्व्यस्य हर २ स्वाहा इतिविकारहारिणीं जप्त्वा

ह्रीं श्रीं ऐं अमृते अमृतोद्भवे अमृतवर्षिणि प्रकाशशुक्रं स्वाहा इतिप्रकाशशुक्रां संजप्य यमितिवायुमंत्रेण शोषयि॰

त्वा रमितिसंदह्य हंसइतिमंत्रेण अर्कमंडलाद्मृतमयीं धारां पतंतीं संचिंत्य सोऽहमितिपठन् धेनुमुद्रया

पात्रेऽमृतीकृत्य ऐं ह्रुं प्रों जूं सः अमृते अमृतोद्भवे अमृतेश्वरि अमृतवर्षिणि अमृतं स्रावय २ स्वाहा इत्यमृ

तामंत्रं त्रिरष्टधा संजप्य कर्पूरादिनवासयेत् ततोयत्किंचिद्व्यमस्मासादेनिक्षिप्य तत्रविपात्रेतेनस्व

द्व्यदेहे शोधयामि स्वाहा इतिवह्निं निक्षिप्य योनिः सद्गादष्ये कुंडलिनीमन्याप्याशिवेन संयोज्यात्मनेसर्वस्व

तमयं ध्यात्वात्रिरक्तविग्रोध्यायेत् यथा नीलेंदुयंसमधिरूसद्भवः प्रयांती नीलाशुकाभरणमाल्यविलेपना ५१

या निद्रापदेन भुवनानि तिरोदधाना खड्गाङ्कुशा भगवती परिपातु भक्तान् इति ध्यात्वा ह्रीं श्रीं नमो भगवति माहे
श्वरि सर्वजनमनश्चक्षुस्तिरस्करणं कुरु कुरु २ स्वाहा ह्रीं कलह्रीं ऐं क्लीं तिरस्करणि सकलजनवाग्वादिनि सकलजनमुखश्रु
तजनमनश्चक्षुः श्रोत्रजिह्वाघ्राणतिरस्करणं कुरु २ ठः ठः । ठः स्वाहा इति विद्याद्वयेन संजप्य तस्योपरि समया मूले
वमिति बीजेन जपेत् इयमत्र ध्येय ततो ध्यायेत्परमानंदरूपिणं सूर्यकोटिप्रतीकाशं चंद्रकोटिसुशीतलं अष्टादश
भुजं देवं पंचवक्त्रं त्रिलोचनं अमृतार्णवमध्यस्थं ब्रह्मपद्मोपरिस्थितं वृषारूढं नीलकंठं सर्वाभरणभूषितं कपाल
खट्वांगधरं चैव डमरुवादिनं पाशांकुशधरं देवं गदामुशलधारिणं खड्गखेटकपट्टीशमुद्गरं शूलदंडकं विचित्र
वरकं मुंडं वरदाभयपाणिनं लोहितं देवदेवेशं भावयेत्साधकोत्तमः एवं ध्यात्वा हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवा
य वषट् इति मंत्रेण पुष्पांजलित्रयेण पूजयेत् ततः आनंदभैरवीं ध्यायेत् तस्योत्संगे सुधां देवीं चंद्रकोटिसमप्रभां
हिमकुंदेंदुधवलां पंचवक्त्रां त्रिलोचनां अष्टादशभुजैर्युक्तां सर्वानंदकरोद्यतां प्रहसंतीं विशालाक्षीं देवदेवस्य संमुखीं
इति ध्यात्वा हसक्षमलवरयीं सुधादेव्यै वौषट् आनंदभैरव्यै नम इति पुष्पांजलित्रयेण पूजयेत् ततः श्रीं हंसः शु
चिषद्वसुरंतरिक्षसद्धोतावेदिषदतिथिर्दुरोणसत् नृषद्वरसदृतसद्व्योमसदब्जागोजाअद्रिजाऋतजाऋतं बृहत्
इति वारत्रयेण संजप्य एकमेव परंब्रह्म स्थूलसूक्ष्ममयं ध्रुवं कचोद्भवां ब्रह्महत्यां तेन ते नाशयाम्यहं सूर्यमंडलसंभूते

श्री मं० र न्वा० ५२

52

ब्रह्मणाल्यसंभवे अमावीजमयेदेविष्णुक्रपणापोहिमुच्यते वेदानांशुणवोवीजंब्रह्माणेदमयंपरि तेनसत्येनदेवे·
शिवब्रह्महत्यायपोहतु पवमानःपरानेदःपवमानःपरोरसः पवमानःपरंज्ञानेतेनतेनाशयाम्यहं इतिजपेत्
भावतूग्रमणीन घटेइवणाएरवयितादेवतायंचेतत्रविलिख्य तत्रस्वेष्टदेवतांध्यात्वामूलेष्टोत्तरशतवारंसंजप्य
धेनुयोनिमुद्रेदर्शयित्वा इच्यममृतेविचिंतयेदितिद्रव्यशोधने इशो ॐप्रतद्विष्णुस्तवतेवीर्येणमृगोनभीमःकुचरो
गिरिष्ठाः यस्योरुषुत्रिषुविक्रमणेष्वधिक्षियंति भुवनानिविश्वा अनेनत्रिवारंपठित्वा मांसशोधयेदितिमांसशो
धनम् २ ॐत्र्यंबकंयजामहेसुगंधिंपुष्टिवर्द्धनं उर्वारुकमिवबंधनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् त्रिधापठेदितिम
त्स्यशोधने ॐश्रोतद्विष्णोःपरमंपदंसदापश्यंतिसूरयः दिवीवचक्षुराततं तद्विप्रासोविपण्यवोजागृवांसः
समिंधते विष्णोर्यत्परमंपदं त्रिधापठेदितिमद्यशोधने ४ ॐविष्णुर्योनिंकल्पयतुत्वष्टारूपाणिपिंशतु आ
सिंचतुप्रजापतिर्धातागर्भंदधातुते गर्भंधेहिसिनीवालिगर्भंधेहिसरस्वति गर्भंतेअश्विनौदेवावाधत्तांपुष्क
रस्रजा त्रिधापठेदितिस्वयंभूकुसुमकुंडगोलशोधन ॐहूंफट् हूंलंलंस्वाहा ॐह्रींश्रींसरस्वत्यैऐंह्रींश्रीं·
फट्स्वाहा अमृतोद्भवाय अमृतवर्षिणि अमृते विश्णपमावय २ अमृतेस्रावय स्रावय २ अमृतेकुरु २ स्वाहा ॐ
इतिशुद्धसुद्धिंकुर्यात् मूलमेवाणिमातृकावर्णग्रंथपितांकमाकमाद्विराहत्याथपदितिमंत्रशुद्धिः १ तथायो ५२

ॐ ग्रथितामातृकावर्णैर्मूलमंत्राक्षराणि च क्रमोत्क्रमादिरावृत्त्या मंत्रशुद्धिर्विधेये भवेत्‌ श्रीं ह्रीं मूलं ह्रीं श्रीं इति
मंत्रं वारं जपेदिति मंत्रसंस्कारः अथार्घस्थापनम्‌ साध्या साधकयोर्मध्ये मन्त्रमुद्रया सामान्यार्घोदकेन त्रिको
णवृत्तषट्कोणचतुरस्राणि विलिख्य तन्मध्ये ईं स्रापः दीर्घकृत्याग्राणि रव्यततिलालक्षणाजवाभिर्द्दीर्घकारेति
स्य बीजयोगः प्रकीर्तितः सिद्धाद्यमन्त्रेषु वर्णयोवतिदृलमेवचयेवर्गाधेफलेऽष्टमभागेनवेभवेत् इत्येवंस्थलः का
रेणाभिलिख्य चतुरस्रे स्त्र्यादिमाददिलेपेन उड्डान जालंधर पूर्णगिरि कामरूपपीठानि संपूज्य षट्कोणेषु
डंगानि त्रिकोणेनिमूलविद्यया ऐंकारेणाधारशक्तिं संपूज्य मूलेन त्रिपादिकां क्षालयित्वा श्रीमदेकजटा·
याः पात्राधारं स्थापयामीति त्रिपादिकां तत्र संस्थाप्य मं दशकलात्मने वह्निमंडलाय नमः इति तत्र संपूज्य तद
परि वृत्ताकारेण वह्निकलाः पूजयेत्‌ यं धूम्रार्चिषे नमः रं ऊष्मायै लं ज्वलिन्यै वं विस्फुलिंगिन्यैः सं सुश्रियै·सं
स्वरूपायै हं कपिलायै लं हव्यवाहायै दं कव्यवाहायै नमः इति सर्वत्र १० हूं फडिति पात्रं प्रक्षाल्य श्रीमिति पठित्वा
श्रीमदेकजटादेव्याः अर्घपात्रं स्थापयामीति पादिकायां पात्रं संस्थाप्य तदुपरि अं अर्कद्वादशकलात्मने सूर्यमंडलाय नमः
इति संपूज्य वृत्ताकारेण सौरकलाः पूजयेत्‌ कं भं तपिन्यै १ खं बं धूम्रिकायै ११ ठं डं दमनायै १२ रविं वं तापिन्यै ·१

श्री॰ मं॰र त्वा॰ पत्र

गं फें धूम्रायै॰ ३ वें पं मरीच्यै ४ ओं नें ज्वालिन्यै॰ ५ वें धं रुच्यै॰ ६ क्षें दं सुषुम्नायै॰ ७ जें यं भोगदायै ८ फें तं विश्वायै॰ ५
ञें णं बोधिन्यै॰ १० टें ढं धारिण्यै ११ ठें डं क्षमायै १२ इति संपूज्य ह्रां ह्रीं ह्रूं कालीकपालाय नमः स्रां स्रीं स्रूं तारिणी
कपालाय नमः ह्रीं सः हैं सर्वकपालाय सर्वाधाराय सर्वाय सर्वोद्भवाय सर्वशुद्धिमयाय सर्वासुररुधिराहा
राय सुरभाजनाय देवीकपालाय नमः इति संपूज्य वक्त्ररूपेण शोधितं संपूज्य मूलोक्तेन बिंदु विलोममातृकया वि
लोममूलयुक्तया बिंदुकृतसुधाबुध्या श्रीमदेकजटादेव्याः सर्वं पात्रं स्थापयामीति पठन् शुद्धजलेन संपूज्य उं
कामप्रदाय षोडशकलात्मने नमः इति जले संपूज्य तदुपरि हंसाकारेण सोमकलाः पूजयेत् अं अमृतायै
आं मानदायै इं पूषायै ईं तुष्ट्यै॰ उं पुष्ट्यै ऊं रत्यै ऋं धृत्यै॰ ॠं शशिन्यै॰ ऌं चंद्रिकायै॰ ॡं कान्त्यै॰ एं ज्योत्स्नायै॰
ऐं श्रियै ओं प्रीत्यै औं अंगदायै अं पूर्णायै अः पूर्णामृतायै नमः इति पूज्य तत्र मूलेन गंधपुष्पाद्यन्तं तत्र जवाक्ष
तमाल्यं गंधकुंकुमगोलस्वयंभूकुसुमानि निःक्षिप्य त्रिखंडामुद्रां संदर्श्य ऐं ह्रीं श्रीं ऐं मलेक्लो॰ ह्रूं यनेनाष्ट
वारमभिमंत्र्य ह्रीमिति बिंदुं निःक्षिप्य शोधयोनिमुद्रां प्रदर्श्य ओं गंगे च यमुने चैव गोदावरि सरस्वति नर्मदे
सिंधुकावेरि जलेऽस्मिन्सन्निधिं कुरु इति मंत्रेणांकुशमुद्रया सूर्यमंडलात्तीर्थमावाह्य वौषडिति संयोज्य ५३

वषडिति षडंगत्रनिःक्षिप्य मालिनीमुद्रां प्रदर्श्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य तत्रेष्टदेवतां ध्यात्वा षडंग
न्यासेन सकलीकृत्य हुंः फिं गो ग्रैं कजटे शुम्लाय फडिति तालत्रयं दत्वा छोटिकाभिर्दशदिग्बंधनं कुर्यात् ततो
वौषडिति वीक्ष्य धेनुमुद्रयाऽवष्टभ्य योनिमुद्रया संदीप्य जलमध्ये अकथादित्रिरेखांते त्रिकोणं तत्र षट्कोणं वृत्तस्था
णि विलिख्य तत्र मूलं त्रिरुच्चारयेत् त्रिकोणं पूजयेत् षट्कोणे षडंगानि संपूज्य हसक्षमलवरयूं आनंदभैरवाय वषट् आ
नंदभैरवे हसक्षमलवरयीं सुधादेव्यै वौषट् इत्यानंदभैरवीं संपूज्य पूर्वादिशादक्षिणेन ग्लूं गगनरत्नाय नमः स्लूं स्वर्ग
रत्नाय नमः म्लूं पातालरत्नाय नमः न्लूं मर्त्यरत्नाय नमः इति स्वाग्रादिचतुर्दिक्षु मध्ये च संपूजयित्वा गंधादिना देवीं पू
जयित्वा मूलेन तज्जलमभिमंत्र्य हस्तद्वयानामिकांगुष्ठाभ्यां देवीं तर्पयित्वा तर्जन्यंगुष्ठमध्यमांगुष्ठ कनिष्ठांगुष्ठैः
रहृदयेन च तत्त्वत्रयेण संतर्पयेत् ततो मत्स्यमुद्रयाच्छाद्य जले स्पृष्ट्वा मूलमष्टधा जपेत् तज्जलं किंचित् कुंभे निक्षिपे
त् इति विशेषार्घ्यविधिः अस्यैव संज्ञा देवीपात्रमिति ततो गुरुसन्निधौ दक्षिणभागे गुरुपात्रं स्थापयेत् तन्नेयाः षट्को
णं तत्र वृत्तस्थानि सामान्यार्घ्यजलेन विलिख्य तेनैव प्रोक्ष्य मं दशकलात्मने वह्निमंडलाय नमः इति संपूज्य फडिति पात्रं
प्रक्षाल्य तत्र स्थापयित्वा अं सूर्यमंडलाय द्वादशकलात्मने नमः इति संपूजयित्वा मूलेन कुंभद्रव्येण तदापूर्य उं षोड
शकलात्मने सोममंडलाय नमः इति संपूज्य अस्त्रेणाभिरक्ष्य कवचेनावगुंठ्य मूलेन वीक्ष्य तेनैवामृतीकृत्य गंधा

श्री॰ भैरव ल्वा॰ ५४

53

दिनाममभ्यर्च्य फडिति स्वाहा ममाभिमंत्रयेदिति गुरुपात्रस्थापनं एवमेव तद्दक्षिणे भोगपात्र शक्तिपात्र योगिनीपात्र
वीरपात्र वलिपात्राणि संस्थाप्य पाद्यार्घाचमनीयमधुपर्क पुनराचमनीयस्नानीय पात्राणि स्थापयेत् तद्यथा
पाद्यादीनि पात्राणि जलेनापूर्य्य पाद्यपात्रे ऽक्षीरं देवतां द अर्घ्ये कुशाग्राक्षतयवव्रीहितिलाज्यसिद्धार्थपुष्पाणि
आचमनीयपात्रे जातीकर्पूरककोलल्वङ्गे स्नानीयपात्रे सुगंधि शुद्धं जलं निःक्षिपेत् मधुपर्कपात्रे च तत् एवं वटुदेवी-
पात्रयोर्मध्ये सर्वपात्राणि स्थापयेत् एतत्कारणं शक्तौ कलश शाम्भवशक्तिपात्राणि स्थापयित्वा पाद्यादीनां
मेकं पात्रे स्थापयेत् ततः पुष्पादिना विशेषार्घ्योद्बिन्दुं समुद्धृत्य सर्वपात्रेषु निःक्षिप्य संवेष्टिये विचिंतयेदिति पा
त्रस्थापनम् अथैकमोदीकल्पे पद्मकलेन स्वदक्षिणे वामदक्षिणे पात्रे जलेनापूर्य्य तत्र शोधनं किंचित् निःक्षि
पेत् ततः पाद्यादीनि स्थापयेदिति नरसिंहठक्कुराः अथैव केचित् वीरलाकल्पे पि वामदक्षिणे पात्रस्थापनमा
चरंति ततो हल्लद्वयानामांगुष्ठाभ्यां शुद्धिं गृहीत्वा गुरुपात्रीयद्रव्येण स्वमूर्द्धि स्वस्वमंत्राभ्यां भैरवभैरवीं तर्पयेत्
तद्यथा ऐं व्लूँ क्षें मेत्रमसाप्यों आनंदभैरव श्रीपादुकां तर्पयामि एवं भैरवीमपि ततो वक्ष्यमाणदिव्यौघसिद्धौघमान
वौघान् गुरुपात्रामृतेनैव संतर्प्य गुरु परमगुरु परापरगुरु परमेष्ठीगुरून् तर्पयेत् तत्र गुरूणां श्रीपूर्वकं लौ
किकेनामसु आर्यं शेषे गुरुपरमगुर्वादिपदं योजयित्वा पादुकां तर्पयामीति संप्रदायः ततो देवीपात्रामृतेन स्वहृदि ५४

सांगां सपरिवारां सायुधां सवाहनां श्रीसुमुखेश्वरीं देवीं तर्पयामीति देवीं संतर्प्य ततः शुद्धिं कुर्यात् ॐ प्राणापानव्यानोदान
समाना मे शुध्यंतां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा ॐ पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशानि मे शुध्यंतां ज्योतिरहं ॐ प्रकृत्य
हंकारबुद्धिमनःश्रोत्राणि मे शुध्यंतां ज्योतिरित्यादि ॐ त्वक्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणवाचांसि मे शुध्यंतां ज्योतिरित्यादि ॐ
पाणिपादपायूपस्थशब्दा मे शुध्यंतां ज्योतिरित्यादि ॐ स्पर्शरूपरसगंधाकाशानि मे शुध्यंतां ज्योतिरित्या० ॐ वायु
तेजःसलिलभूम्यात्मनो मे शुध्यंतां ज्योतिरित्यादि सप्तमेवानुपठन् हस्ताभ्यां सर्वांगसंस्पर्शः इति ततः शुद्धिः अ
थात्मयागः श्रोत्रपाणिपात्रे जलेनापूर्य तज्जलेनात्मानं प्रोक्ष्य गंधपुष्पाभ्यामात्मस्वरूपपीठरूपे शरीरे विभाव्यात्मयोग
हृदाधारपादसर्वांगेषु पंचपुष्पांजलीन् दत्वा मूलाधारात्कुंडलिनीमुत्थाप्य द्वादशांते नीत्वा तत्र परमशिवेन सं
गमय्य तदुत्थामृतधारया देवीं प्रीणयित्वा देव्यात्मके शरीरे विभाव्य आसनादिदीपांतानुपचारान् प्रकल्प्य वासनैवे
द्येन देयमिति तदुक्तं विनानैवेद्यगंधाद्यैर्हृद्युपचारैः समर्चयेत् सर्वमेतत्प्रयुंजीत पीठनिर्माणस्थितिवारिणा देवाभ्यर्चनादे
वात्मपूजेदितिक्रमः अथात्मयागः ततः स्वर्णादिपीठे स्वयंभूकुसुमकुंकुमगोरोचनरक्तचंदनाम्रतमालानालिमेर ग्र
सूरेखवग्रं रेखे हूं फट् स्वाहा इति मंत्रेण त्रिकोणगर्भितमष्टदलपद्मं वर्तुरस्रं चतुर्द्वारं विलिख्य पूर्वदले मायां दक्षिण
दले वधूबीजं उत्तरे श्रीं पश्चिमे ह्रीं मध्ये कूर्चं पंचपंचं विलिख्य तत्र अभिषेकस्नानाभिषेकं समयं हूं फट् स्वा

श्री· भैर त्ता· ५५

55

ह्रा इतिमंत्रेणपुष्पांजलिंदिपेत् गंधेनचंदनेनलिखेत् तथाचोक्तं नराज्ञावंकपेयन्त्रंसाधकस्तकरावन समादा
दंकिनेचेवदेवतायाणपमासयात् स्वपीठपूजा तत्रकूर्मशिलोत्रश्वेतपद्महस्तधारिणीमाधारशक्तिंध्यात्वा आ
धाराधशक्त्यैनमः तदुपरिश्वेतकूर्मेनमः तदुपरिनीलेकूर्मेध्यात्वा कंकमठायनमः तदुपरिमहीदंष्ट्रघृतंविधारयंतंश्वे
तमनंतंध्यात्वा शेंशेषायनमः तदुपरि इंदीवरधारिणींनीलवर्णांपृथ्वींध्यात्वा पृंपृथिव्यैनमः तदुपरिसुधाम्बु
धये मंमणिद्वीपाय चिंचिंतामणिगृहाय श्मशानपर्युपरित तन्मध्येपांपारिजाताय तन्मूलेरंरत्नवेदिकायै तदुपरि
मंमणिमंडपाय तत्रचतुर्दिक्षु मंमुनिभ्यो देंदेवेभ्यो शिंशिवेभ्यो ब्रह्मविष्णुमहेशसदाशिवाभ्यांनमः ततःपी
ठस्याग्नेयादिकोणेषु रक्तंवृषाकारंधर्मंध्यात्वा धंधर्मायनमः श्यामंसिंहाकारंज्ञानंध्यात्वा ज्ञांज्ञानाय पीतंभूता·
कारंवैराग्यंध्यात्वा वैंवैराग्याय नीलंगजाकारमैश्वर्यंध्यात्वाऐंऐश्वर्याय एतानिपीठपादभूतानिपूजयेत् पीठस्य
सर्वादिदिक्षुगात्रभूतान्धर्मादीन्तत्प्रतिरूपाणिध्यात्वा अंअधर्माय अंअज्ञानाय· अंअवैराग्याय अंअनैश्वर्याय नमो
तानपूजयेत् ततोमणिपीठोपरि आंआनंदकंदायनमः संसंविन्नालाय· संसर्वतत्त्वात्मकपद्माय प्रंप्रकृतिमयपत्रे
भ्यो· विंविकारमयकेसरेभ्यो· पंपंचाशद्वर्णबीजाढ्यकर्णिकायै अंद्वादशकलात्मनेसूर्यमंडलायनमः उंषोड
शकलात्मनेसोममंडलाय मंदशकलात्मनेवह्निमंडलाय संसत्त्वाय रंरजसे आंआत्मने पंपरमात्मने ह्रींसा ५५

ज्ञानात्मनेनमः ततःपूजितपद्मकेसरेषु अग्रदलादारभ्यदलाष्टमध्यादालिप्येनमध्येव वरदाभयधारिणीः ह्रंह्रै·
ह्रीह्रीये· श्रिंश्रियायै क्रांक्रौंसै कांकामिन्यै क्रांकाममालिन्यै कंकेदर्पदालिन्यै ड्रंड्राण्यै मध्येभांभाविन्यैनम
इतिपीठशक्तीः पूजयेत् अष्टवाह्यदलेषु लक्ष्मीसरस्वतीरतिप्रीतिकीर्तिशान्तिपुष्टिस्तुष्टीरित्यष्टशक्तीः स्वस्व
नामाद्यवर्णबीजपूर्वानमोंताः पूजयेत् ततस्तन्मध्ये ऐंपरायै अपरायै परापरायै ह्सौः सदाशिवमहाप्रेतपद्मा
सनायनमः इतिपीठंसंपूजयेदितिपीठपूजा ततस्ववक्रस्य पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषु त्रिकोणवृत्तमंडलानि·
विलिख्य वलिमंडलायनमः इतिमंडलानिसंपूज्य पूर्वे वंवटुकायनमः इतिपुष्पाक्षतादिनासंपूज्यान्नव्यंजनद्रव्यस
हितंसपुष्पंसाधारेपात्रंतत्रसंस्थाप्य एह्येहिदेवीपुत्रवटुकनाथकपिलजटाभारभास्वत्त्रिनेत्रज्वालामुखसर्वविघ्नान्ना
शयनाशयसर्वोपचारसहितंवलिंगृह्णर स्वाहा एषवलिर्वटुकायनमः इतिवलिपात्रोदकेनोत्सृज्य वामांगुष्ठाना
मायोगेनमुद्रांदर्शयेत् ततोदक्षिणे यांयोगिनीभ्योनमः इतिसंपूज्य पूर्ववत्पात्रंसंस्थाप्य ऊर्द्धंब्रह्मांडतोवादिविगगन
लेभूतलेनिः कलेवापातालेवातलेवापवनसलिलयोर्यत्रकुत्रस्थितावा क्षेत्रेपीठोपपीठादिषुवकृतपदाधूप
दीपादिमोसैः प्रीतादेव्यः सदानः शुभवलिविधिनापांतवीरेंद्रवंद्याः यांयोगिनीभ्यः स्वाहा सर्वयोगिनीहुंफ
ट्स्वाहा एषवलिः सर्वयोगिनीभ्योनमः इत्युत्सृज्यकनिष्ठांगुष्ठयोगेनवामहस्तेनमुद्रांदर्शयेत् ततःपश्चि

श्री॰ मे॰ त॰ वि॰ ५८

मे क्षें क्षेत्रपालाय नमः इत्यभ्यर्च्य पूर्ववत् पात्रे संस्थाप्य क्षां क्षीं क्षूं क्षैं क्षौं क्षः क्षेत्रपाल धूपादिसहितं बलिं गृह्ण २
स्वाहा एष बलिः क्षेत्रपालाय नमः इत्यङ्गुष्ठवामकनिष्ठायोगेन मुद्रां दर्शयेत् तत उत्तरस्यां गं गणपतये नम
इत्यभ्यर्च्य पूर्ववत्पात्रे संस्थाप्य गां गीं गूं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वशमानय बलिं गृह्ण २ स्वाहा एष बलि
र्गणपतये नमः इत्यङ्गुष्ठ वाममुष्टिं बद्ध्वा मध्यमां दण्डवत्कृत्वा इति गजतुण्डमुद्रां दर्शयेत् ततः स्ववामे पूर्ववन्मण्ड
लं कृत्वा सर्वभूतबलिमेउयाय नमः इति संपूज्य पूर्ववद्बलिपात्रे संस्थाप्य ॐ ह्रीं सर्वभूतेभ्यो नमः इत्यभ्यर्च्य
ॐ ह्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो हुं फट् स्वाहा एष बलिः सर्वभूतेभ्यो नमः इत्यङ्गुष्ठ वामहस्ततर्जनीसंयोगेन
तत्त्वमुद्रां दर्शयेत् एतत्करणेन शक्तश्चेत्कस्मिंश्चिदेव पात्रे बलीन्दद्यात् तत्राप्यशक्तः सर्वभूतबलिमेकं दद्यात्
बलिदाने तु [illegible]कल्पे पललादिना पाशवेन अन्नव्यंजनादिना इति बटुकादिबलिः ततश्चक्रस्य शेतपर्यास्त
नौ परिमलेन सम्मिलितं परिकल्प्य आत्मानं कामकलारूपं ध्यात्वा क्रमेण मुद्रायाः पुष्पादिकं गृहीत्वा भावनया मूला
धारात्कुण्डलिनीं ब्रह्मपथेन द्वादशान्तं नीत्वा तत्र परमशिवेन संगमय्य तत्रामृतलोलीभूतां तां विभाव्य हृत्कमले
आनीय तत्सुषुम्णावर्त्मना वहन्नासापुटेन पुष्पांजलौ यमिति वायुबीजेन योजयित्वा देवीं भक्तिसंभ्रमेण परिवार
समन्विते यावत्त्वां पूजयिष्यामि तावत्त्वं सुस्थिरा भव इति मंत्रेण पंचमध्ये कलितमत्स्यौ पुष्पादिके निधाय देवीध्या ५८

58

येत् गंधर्वैस्तैश्च श्मशाने तत्र संविभाते तत्र कल्पद्रुमं स्मरेत् तन्मूले मणिपीठं च नानामणिविभूषिते शिवाभिर्वे
हुंकारास्थिमोदमानाभिरेतैः वन्हिदिक्शवमांसैः चितागारास्थिभूषिते तन्मध्ये भावयेद्देवीं यथोक्तध्यानयोगत :
तेत्रद्रुमणे तस्योपरि महादेवीं शवोवीं नीलमणिप्रभां लंबोदरीं व्याघ्रचर्मसमावृतनितंबिनीं पीनोन्नतपयो
धरां रक्तवर्तुललोचनां ललजिह्वां महाभीमां दंष्ट्राकोटिसमुज्वलां नीलोत्पलदलस्रग्मालाबद्धजूटां भयंकरीं
श्वेतास्थितापट्टिकाशुक्लकपालपंचशोभितां ललाटे कृतनागेन कृतकर्णावतंसिकां श्वेतशुभ्रमहानागकृत
हारमहोज्वलां दूर्वादलश्यामनागकृतयज्ञोपवीतिनीं वतभ्रंगारक्तमांसखंडमंडितमस्तिनां जटाजूटाला
मूत्रेण शोभितां तीक्ष्णधाराद्या खड्गेन दक्षिणस्योर्द्धे शोभितां वीरनादिनीं तदधस्ताद्बीजहेन कृतकालेकृतां
परां वामोर्द्धे रक्तनालेन दिगंबरमनोहरां दधतीं नीलपद्मं च तदधस्तात्कापालकं जगतां मातृसंघकं दधतीं
कुंदसन्निभे धूम्राभनागसंदोहकृतकेयूरसत्करां सुवर्णवर्णनागेन कंकणोज्वलपाणिकां शुभ्रवर्णमहादे
वकृतसद्विमलाक्षनां नित्यंत्रणाभिपातहस्तेकुवत्यपदात्मिकां शवपादद्वयाद्धवामपार्श्वेमहोन्मुखीं कुंदा
भनागसंशोभिकटिसूत्रां त्रिलोचनाम् रेषइकेन नागेन कृतनूपुरपल्लवां सर्पाक्षिबद्गलस्रक्मैरक्तविभूष
णैः स्रग्मांसकेशग्रथितैः पादपद्मविलंबितैः पंचाशद्भिर्महामालाशोभितां परमेश्वरीं ज्वलच्चितामध्यस

श्री·
मं· र·
ता·
५८

57

स्यांदीपितमौलिरांशुकां अक्षोभ्यनागसंबद्धजटाजूटां वरप्रदां एवंभूतां महादेवीमात्मानं यागवत्स्तव विभावयेन्म
न्त्रदेवि पण्डितोहं महाकविः आत्मानं एवं मन्त्रध्यानाद्विभावयेत् नीलनेत्रे प्रत्यालीढपदां घोरां मुंडमालाविभूषिताम्
खर्वां लंबोदरीं भीमां व्याघ्रचर्मावृतां कटौ नवयौवनसंपन्नां पंचमुद्राविभूषितां चतुर्भुजां ललज्जिह्वां महाभीमां वरप्र
दां खड्गकर्तृधरां सव्ये वामे मुंडोत्पलान्वितां पिंगोग्रैकजटां ध्यायेन्मौलावक्षोभ्यभूषितां प्रज्वलत्पितृभूमध्यगतां
दंष्ट्राकरालिनीं सावेशस्मेरवदनामस्थ्यलंकारभूषितां विश्वव्यापकतोयान्तः श्वेतपद्मोपरिस्थितां एवं ध्यात्वा तत्त्व
रीन्मयूखनिकरैर्बहिः विनिःसृत्यास्थिरीभूतं परिवारं विचिन्तयेत् इति सावरणां देवीं ध्यात्वाग्रेञ्जलिं बद्ध्वा अनामिका
मूलपर्वणोरंगुष्ठौ निधाय मूलान्ते अक्षोभ्यसहिते श्रीमदेकजटे देवि नीलसरस्वति ऽयता वा इहावह २ इत्यावाह्य
अधोमुखां सर्वमुद्रां प्रदर्शयेत् मूलान्ते अक्षोभ्यसहिते श्रीमदेकजटे देवि इह तिष्ठ २ इति संस्थाप्य संयुक्तौ उत्क्षि
तांगुष्ठमुष्टी प्रदर्श्य मूलान्ते अक्षोभ्यसहिते श्रीमदेकजटे देवि इह सान्निधेहि इति सन्निधाय अन्तःप्रवेशितांगुष्ठां
सर्वमुद्रां दर्श्य मूलान्ते अक्षोभ्यसहिते श्रीमदेकजटे देवि इह सन्निरुध्यस्व इति सन्निरुध्य उत्तानमुष्टियुगलं प्रदर्श्य मूला
न्ते अक्षोभ्यसहिते श्रीमदेकजटे देवि इह संमुखी भव इति संमुखीकृत्य खड्गेन देव्यांगं सकलीकृत्य वाममुष्ट्यादीर्घीधे
नुवत्तर्जनीं भ्रमितां भ्रामयन् हूंमित्यवगुंठ्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य मूलान्ते अक्षोभ्यसहिते श्रीमदेकजटे देवि पर ५८

मीकृताभव इत्यस्योमग्रथितोग्रहप्रसारितपराङ्गलीकाधोमुखं हस्तद्वयन्तूपयामहामुद्रयापरमीकृत्य पेभिनियो
निमुद्रे ह्रीमितिभ्रूतिनीवमितिवीजाख्या स्त्रीमितिदैत्यधूमिनी हूमितिलेलिहाना मुद्रांप्रदर्शयेत् तर्जनीमध्य
मानामीमसमांकुर्य्यादधोमुखी च नामायोद्धियेद्वङ्गुष्ठं कृत्वा कनिष्ठिकां लेलिहानामुद्रेयं इत्युक्तरूपयालेलि
हानमुद्रया ओंह्रींक्रौंहंसः श्रीमदेकजटादेव्याः प्राणाइहप्राणाः ओंह्रींक्रौंहंसः श्रीमदेकजटायाःजीवइहस्थितःओं
ह्रींक्रौंहंसः श्रीमदेकजटादेव्याः सर्वेंद्रियाणि ओंह्रींक्रौंहंसः श्रीमदेकजटादेव्यावाङ्मनोनयनश्रोत्रघ्राणप्राणाइ
हागत्यसुखंचिरंतिष्ठंतुस्वाहा इत्यस्याहन्तिच्चयेण ओंह्रींक्रौं इत्यस्यद्वादशादशावाप्रतिष्ठांकुर्य्यादितिप्राणप्रतिष्ठा अ
र्घ्यदेशशुद्धिः अर्घ्योदकेनमूलेनदेवींत्रिःप्रोक्षयेत् तथावाके पीठेदेवंप्रतिष्ठाप्यसकलीकृत्यसाधकः मूलमंत्रेणदेवी
पित्वा मालिन्यार्घोदकेनच त्रिवारंप्रोक्षयेद्विद्वान्देवशुद्धिरियंप्रिये दीपिन्यादिविधिःश्रीदेव्यादिषुपे इतिदेवशुद्धिः
मूलांतेसपरिवारसहितांश्रीमदेकजटादेवींतर्पयामि इतिसत्सहया नामोगहरूपोगारूपयाततमुद्रया सामिषेण विशे
षार्घोदकेनत्रिःसंतर्प्य षोडशोपचारैर्दशोपचारैः पंचोपचारैर्वासमर्चयेत् पाद्यार्घाचमनीयंवस्नानंवसनभूषणे गं
धपुष्पंधूपदीपनैवेद्याचमनानिच तांबूलमर्चनास्तोत्रंतर्पणंवनमस्क्रिया प्र जेयदर्चनायामुपचारोस्तुषोडश
पुनराचमनंनैवेद्यागंनप्रपकस्रर्चनाग्रावरणार्चनंतर्पणं दौडाइडयनालिकेरोत्रुत्रुयथालाभनिवेदनम् इतिपाः श

यो

श्री॰
मे॰र
त्ना॰
५८
58

वकल्पे वीरकल्पेन ततमुद्रया विशेषार्घोदकेन सम्मिश्रेषेणान्तर्पणं पाद्यमर्घं निवेद्याथ तथैवाचमनीयकं मधुपर्का
चमनं चैव गंधपुष्पकं ततः धूपदीपौ च नैवेद्यं द्योपचारकं मतं गंधादयो निवेद्यान्ता स्नानापेचोपचारिका मूलान्ते वीजं
नेवा ॐ श्रीमदेकजटे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा इदमासनं एवं सर्वोपचारेषु बोध्यं तथा चोक्तं कुलार्णवे आदौ म
न्त्रं समुच्चार्य पश्चाद्द्रव्यं समुच्चरेत् संप्रदानं ततः देवतायाः कर्मपदं ततः एतत्साङ्गमगालिवने ...... अद्योष्य
सहितायै श्रीमदेकजटादेव्यै आसनेनमः इति देव्या वामभागे आसनं दत्वा विशेषार्घ्य जलपात्रोत्तरे गृहीत्वा वामहस्तेन
घंटां वादयेत् आसनं समर्पयामि इति विशेषार्घ्य जलेन समर्पयेत् एवं सर्वोपचारेषु ज्ञेयं हृत्स्थ्यमधोमुखीकृत्वा
मुद्रां प्रदर्शयेत् उर्ध्वं स्वाधीश्वरं मुद्रां प्रदर्श्य अद्योष्य सहिते श्रीमदेकजटे देवि स्वागतं इत्युच्चार्य स्वागतं कृत्वा मूलान्ते ॐ
श्रीमदेकजटे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा अद्योष्य सहितायै श्रीमदेकजटादेव्यै पाद्यं नमः पूर्ववत्समर्प्य अनामांगुष्ठयु
क्तमेजालं दर्शयेत् मूलान्ते दूर्वाक्षतगंधपुष्पं जपापुष्पाजमोदकं शंखं गृह्ण जगद्धात्रि देहि सिद्धिं सुरेश्वरि ॐ श्रीमदेकजटे
वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा अद्योष्य सहितायै श्रीमदेकटादेव्यै अर्घ्यं नमः इति देव्या वामभागे, ॐ स्वाहा इति शिरसि दत्वा
पूर्ववत्समर्प्य अंजलिं दर्शयेत् मूलान्ते कल्पकोटिजयकान्ते विश्वान्ते विश्वमोहिनि गृहाण परमप्रीतेः मयाचमनीयकं २५
श्रीमदेकजटादेव्यै आचमनीयं स्वाधा इति मुखे दत्वा पूर्ववत्समर्प्य कनिष्ठादीनां मुक्तहोंगुलीहस्तानां दर्शयेत् मूलान्ते २५ ५८

श्रीमदेकजटादेव्यैमधुपर्कंवै इतिमुखेदत्वासर्ववस्तुसमर्प्य अथोमन्त्रैःसर्वंमुद्रांदर्शयेत् मूलान्ते २५ श्रीमदेकजटादेव्यैपु
नराचमनीयंस्वधा इतिमुखेदत्वासर्ववस्तुसमर्प्य आचमनीयमुद्रांदर्शयेत् मूलान्ते २५ श्रीमदेकजटादेव्यैस्नानीयंनमः
इतिस्नापयित्वा सर्ववस्तुसमर्प्य कनिष्ठाहीनामधोमुखींदत्वामुष्टिंदर्शयेत् मूलान्ते २५ श्रीमदेकजटादेव्यैवाससी·
बृहस्पतिदेवतेनमः इतिवाससीपरिधाप्य सर्ववस्तुसमर्प्य अंगुष्ठमध्यमाग्रमनामानेदत्वहस्तंदर्शयेत् मूलान्ते २५
श्रीमदेकजटादेव्यैआभरणानिविष्णुदेवतानिनमः इत्याभरणैर्भूषयित्वासर्ववस्तुसमर्प्य अंगुष्ठस्पृष्टानामाग्रमना
नेदत्वाहस्तंदर्शयेत् मूलान्ते षड्गोयःस्वराघ्वले नागयज्ञोपवीतिनि रक्तवेदनदिग्धांगंवंदनेशूहतारिके २५
श्रीमदेकजटादेव्यैगंधोनमः इतिगंधंदत्वासर्ववस्तुसमर्प्य अंगुष्ठस्पृष्टकनिष्ठाग्रंदत्वहस्तंदर्शयेत् मूलान्ते व्याघ्राधि
कृतुस्पर्शींसंतानकुसुमार्चिते वज्रपुष्पंप्रतीच्छेतंमंत्रपूतंनिवेदये २५ श्रीमदेकजटादेव्यैपुष्पाणिवौषट् इतिदत्वास
र्ववस्तुसमर्प्य अथोमुखंदत्वाकरतर्जन्यग्रस्पृष्टांगुष्ठाग्रंदर्शयेत् मूलान्ते २५ श्रीमदेकजटादेव्यैधूपोनमः इत्यर्घोदके
नसमर्प्य ऊर्द्ध्वमुखींसूर्वंमुद्रांदर्शयेत् मूलान्ते २५ श्रीमदेकजटायैदीपोनमः इत्यर्घोदकेनसमर्प्य अंगुष्ठस्पृष्टा
मध्यमाग्रंदर्शयेत् मूलान्ते २५ श्रीमदेकजटादेव्यैअंजनंनमः इतिदत्वाअर्घोदकेनसमर्प्यकेयेत् ततःपुरतस्त्रिको
णंचतुरस्रंमंडलंकृत्वा तत्रनैवेद्यपात्रंनिधाय अर्घोदकेनमूलान्ते २५ श्रीमदेकजटादेव्यैनैवेद्यंनमः इतिदत्वास

देवत्समर्प्य अर्घ्यगुह्यस्थानामाग्रेदर्शयेत् परेनारायणेकल्पेकोटिकल्पांतकारिणि गृहाणकविनासिद्धिंदेहिमे

श्री: मोक्षदायिनि अनेनमधुदद्यात् ततःपुनराचमनीयंपूर्ववद्दत्वा मूलांते श्रीमदेकजटादेव्यैकर्पूरादिसहितंताम्बूलं

मे०र नमः इतिदत्वापूर्ववत्समर्प्य अर्घ्यगुह्यस्थानेऽग्रेदर्शयेत् ततःपूर्ववत् त्रिर्देवींसंतर्प्य महीगृहस्यचतुर्दिक्षु गणे

ता: शादीन्पूजयेत् यथा पूर्वदिशि पाशांकुशौकपालंवत्रिशूलंदधतेकरैः अलंकारचयोपेतं इतिध्यात्वा ॐगणेशाय

५९ नमः दक्षिणस्यां कपालशूलहस्ताभ्यांदधतंसर्पभूषणं सर्पवेष्टितरम्यं इतिध्यात्वा ॐवटुकायनमः पश्चि

मायां असिशूलकपालानिडमरुंदधतेकरैः कृष्णंदिग्वरंक्रूरं इतिध्यात्वा ॐक्षेत्रपालायनमः उत्तरस्यां कपाल

59 डमरुपाशांलिंगंसंबिभ्रतीःकरैः अत्राकल्पारक्तवर्णा इतिध्यात्वा ॐयोगिनीभ्योनमः इतिगणेशादीन्संपूज्य दे

व्याःमौलौदेवीश्रीअक्षोभ्यंपूजयेत् अथध्यानंप्रवक्ष्यामिसर्वसौभाग्यदायकम् सहस्रादित्यसंकाशंनागहारपयोधरंविभ्रम

विद्युत्कोटिसंवक्त्रंवह्निभास्वरलोचनं सर्द्रचिवलयोपेतंजटाकोट्यग्रसंस्थितं महालावण्यसंयुक्तंसदास्मेरनमा

स्कृतं सूर्यविद्युत्समंभास्वन्महामालांशिरोपरि दधानमितिशेषः एतद्रूपंमहाकायंदेवैरपिसुपूजितं इतिध्या

त्वा अींअक्षोभ्यवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा इतिमंत्रेणपाद्यादिभिरुपचारैः स्नानदशांकोगंधादिभिस्तदशांको

गंधपुष्पैर्भ्योसंपूज्य संविन्मयिपरेदेविपरामृतरसप्रिये अनुज्ञांतारिकेदेहिपरिवारार्चनायमे अनेनमूलेनवा ५९

देवैपुष्पांजलिं पंचकेत्रयेवादत्वा देवतां प्रसन्नां विभाव्य देवि भवत्याः परिवारान् पूजयामीति प्रार्थ्यावरणपूजां कु
र्यात् अग्नीशासुरवायव्यमध्ये च तद्दिक्षु नानावर्णस्फटिकश्यामनीलकृष्णारुणाविषः वरदाभयपाणयः अथा
नतनवाम्रियः इति ध्यात्वा गंधपुष्पाभ्यां गंधाक्षताभ्यां त्रिभिर्वा इति पाशवकल्पे वीरकल्पे तु सर्वत्र वामहस्ताना
मिकांगुष्ठाभ्यां शुद्धिं विंदुं गृहीत्वा गंधादिभिः सेषञ्च विशेषार्घोदकेन तर्पयेत् अत्र सर्वत्र पूजायां वज्रपुष्पं प्रतीच्छ स्वा
हा वज्रे पुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा एवं पाठभेदोस्ति तत्र यथा स्वसंप्रदा यमावरणीयं उभयपाठेपि प्रमाणं लभ्यते
ह्रां एकजटायै हृदयाय नमः सर्वज्ञाते हृदयशक्ते वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा हीं उग्रजेकवचाय हूं स्वतंत्रे कवचशक्ते व
ज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा हौं महाप्रतिसरे नेत्रत्रयाय वौषट् निर्मिनेत्रशक्ते वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा हः पिंग
ग्रैकजटे अस्त्राय फट् अलमशक्ते अस्त्रशक्ते वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा नीलसरस्वतीविषये षडंगमंत्रान्यासप्रकर
णोक्तास्तत्रापि ज्ञेयाः इति षडंगावरणपूजां कृत्वा पुष्पांजलिं गृहीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भ
क्त्या समर्पये तुभ्यं प्रथमावरणार्चां समर्पयामीति विशेषार्घोदकेन समर्प्य द्वितीयावरणार्चां कुर्यात् ततो वाय
व्यादीशपर्यंते दिव्यौघसिद्धौघमानवौघान् स्वगुरुवक्त्रात् यथैवेति गुरुपंक्तिं पूजयेत् यथा स्वरक्तमाल्यांबरभव
भूषाः स्वलंकृताः पंकजविष्टरस्थाः सर्वे च मालेवनतयोगनिष्ठाः प्राप्ताखिलैश्वर्यगुणाष्टकाद्याः इति ध्यात्वा गं

श्री॰
मे॰र
त्रा॰
९०

ऊर्ध्वकेशानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ व्योमकेशानंदवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ नीलकंठानंदनाथ
वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ वृषध्वजानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा एते दिव्यौघाः ॐ वशिष्ठानंदना॰
थवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ कूर्मनाथानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ मीननाथानंदनाथवज्रपु
ष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ महेश्वरानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट्॰ ॐ हरिनाथानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फ
ट् स्वाहा एते सिद्धौघाः ॐ तारावत्यंबवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ मातंगमत्यंबवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ
जयांबवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ विद्यांबवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ महोदय्यंबवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट्
स्वाहा ॐ सहजानंदानंदनाथपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ परानंदानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ पारि
जातानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ कुलेश्वरानंदनाथवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ विरूपाक्षानंदना
थवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ॐ भैरव्यंबवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा एते मानवौघाः ॐ अमुकानंदनाथगुरो
वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा एवं परमगुरुं परापरगुरुं परमेष्ठिगुरूनू संजपेत् गुरोर्लोकांतरगते पूजनं इहा॰
स्थितेन स्मरणमिति संप्रदाय ततः पुष्पांजलिं गृहीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्पये
तुभ्यं द्वितीयावरणार्चनं इति दत्वा द्वितीयावरणार्चनं तेन समर्पयामीति पूर्ववत्समर्प्य तृतीयावरणपूजां कुर्यात् ९०

बिंदुमध्ये ॐ त्रिं त्रिशक्ते वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ रं रते वज्रपुष्पमित्यादि ॐ प्रिं प्रीते वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट्
स्वाहा । ॐ क्रों क्रोते वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ईशकोणे लसद्दंडकुंडिकाक्षगुणाभया गायत्री पूजयेन्मंत्री ब्रह्मा
णमपि तादृशं इति ध्यात्वा ॐ गां गायत्रीसहित ब्रह्मन् वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । रक्षःकोणे चक्रशंखगदा
पंकजधारिणी सावित्री पीतवसना यजेद्विष्णुं च तादृशं इति ध्यात्वा ॐ सां सावित्रीसहित विष्णो वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं
फट् स्वाहा । वायुकोणे परशुं चाक्षमालाभयवरान्विता जयेत्सरस्वतीमच्छां रुद्रं तादृशलक्षणं इति ध्यात्वा ॐ वां वा
गीश्वरीसहित रुद्र वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । त्रिकोणाग्रकोणादिषु ॐ कां कामेश्वरि वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ।
ॐ दिं दिक्करवासिनी वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ चं चंडनायिके वज्रपुष्पमित्यादि ततः पुष्पांजलिं गृहीत्वा अ-
भीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्पये तुभ्यं तृतीयावरणार्चनं इति दत्त्वा तृतीयावरणार्चनं समर्प-
यामीति पूर्ववत्समर्प्य चतुर्थावरणपूजां कुर्यात् मूलदेवतावद्ध्यात्वा अष्टदलमूलेषु पूर्वादि ॐ मं महाकालि व-
ज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ रं रुद्राणि वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ उं उग्रे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ भीं भी-
मे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ घों घोरे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ भ्रां भ्रामरि वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ।
ॐ मं महारात्रे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ॐ भैं भैरवि वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा । ततः पुष्पांजलिं गृहीत्वा अभी-

श्री॰ मे॰र त्वा॰ ८१

ह्रसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्पये तुभ्यं चतुर्थावरणार्चनं इति दत्वा पूर्ववत्समर्प्य पंचमावरणपूजां कुर्यात्
प्रसिद्धपूर्वदलमध्ये वैरोचने द्विहस्ते वरयष्टितोमरधारिणी पीते हंसासनगते त्रिनेत्रे भक्तवत्सलामिति ध्यात्वा ॐ वैं वैरो
चनवज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा। प्रसिद्धोत्तरदलमध्ये श्यामसिताभे हिरण्मये उत्पलकाभीतिवरदं विमले शशवाहने
एकस्मिन्वपुत्पलकस्य धरणाद्वतमं जनवोध्ये इति वोध्ये ॐ श्रें श्यामसिताभवज्रपुष्पं प्रतीच्छेत्यादि। प्रसिद्धपश्चिमदल
मध्ये शंखे विशिरसं व्रजन्म्यदसिताभवध्यात्वा ॐ शं शंखे योडरवपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा। प्रसिद्धाग्नेयदलमध्ये
कृष्णो करालवदनो नामको नवयौवनो गोधिकायां समारूढो इति ध्यात्वा ॐ नं नामके वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वा
हा। प्रसिद्धनैरृतिदलमध्ये श्वेतो त्रिनेत्रो वरदो उत्पलकाभयधारिणी मामको वलदेवेन सेवुकेन विमाविता
मिति ध्यात्वा ॐ मां मामके वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा। प्रसिद्धवायव्यदलमध्ये पाण्डरो श्वेतवीजेन चतुर्बाहुसमा
न्विता रक्तांवरलेवोदरी ध्यायेत पंचप्रेतासनास्थितामिति ध्यात्वा ॐ पां पाण्डरे वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा। प्रसि
द्धेशानदलमध्ये शितित्रवक्त्रो वतारको शेषे मामकाव ध्यात्वा ॐ तां तारके वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा। ततपु
ष्पांजलिं गृहीत्वा ॐ भीं हसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्पये तुभ्यं पंचमावरणार्चनं इति दत्वा पूर्व
वत्समर्प्य षष्ठावरणपूजां कुर्यात् स्वाग्रादि प्रादक्षिण्येनाष्टदलाग्रेषु ॐ ॐ कमंडलुं पश्चदलसूत्रमध्याभयं ८१

विभ्रतीकनकच्छायाब्राह्मीहंसाजितोज्वला इतिध्यात्वा ॐब्रांब्राह्मिवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा शूलंपरश्वधंतद्वद्दंडडमि·
न्तकरोटिकौ वहंतीहिमसंकाशाध्येयामाहेश्वरीशुभा इतिध्यात्वा ॐमांमाहेश्वरिवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा अं·
कुशंदंडखट्वांगौयाशंवदधतीकरैः तमालश्यामलाध्येयावैष्णवीविभ्रमोज्वला इतिध्यात्वा ॐ, बंधूकपुष्पसंकाशा
कौमारीवरदायिनी इतिध्यात्वा ॐकौंकौमारिवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा चक्रंघंटांकपालंचशंखंचविदधतीकरैः
तमालश्यामलाध्येयावैष्णवीविभ्रमोज्वला इतिध्यात्वा ॐवैंवैष्णविवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा मुशलंकरवालंच
खेटकंदधतीहलंकरैश्चतुर्भिर्वाराहीध्यायाकालघनच्छविः इतिध्यात्वा ॐवांवाराहिवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा
अंकुशंतोमरंविद्युत्कुलिशंदधतीकरैः इंद्रनीलनिभेंद्राणीध्यायासर्वसमृद्धिदा इतिध्यात्वा ॐइंइंद्राणिवज्रपुष्पं
प्रतीच्छहूंफट्स्वाहा शूलंकपालंनृकरः कपालंदधतीकरैः मुंडास्रङ्मंडिताध्येताचामुंडारक्तविग्रहा इतिध्यात्वा
ॐचांचामुंडेवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा अक्षस्रजंवीरपूरंकपालंपंकजंकरैः वहंतीहेमसंकाशामहालक्ष्मीःसमीरि
ता इतिध्यात्वा ॐमंमहालक्ष्मिवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा ततःपुष्पांजलिंगृहीत्वा अभीष्टसिद्धिंमेदेहिशरणागत
वत्सले भक्त्यासमर्पयेतुभ्यंषष्ठमावरणार्चनं इतिपूर्ववत्समर्प्य सप्तमावरणपूजांकुर्यात् वज्ररस्ववज्रद्वारेषु स्वा
ग्रादिप्रादक्षिण्येन ॐयंपद्मांतकवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा ॐयंयमांतकवज्रपुष्पंप्रतीच्छहूंफट्स्वाहा ॐविंविघ्नां

तकवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा ॐनंनरकांतकवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा ततः पुष्पांजलिंगृहीत्वा ॐप्रभोष्टसिद्धिंमे
श्री॰ देहिशरणागतवत्सले भक्त्यासमर्पयेतुभ्यंसततमावरणार्चने इतिदत्वासर्वंतत्समर्प्य प्रहमावरणपूजांकुर्यात् भविवरे
मे॰र त्वामधेस्वाग्रादिप्रादक्षिण्येन दशदिक्षु इंद्रंसुराधिपंपीतंवज्रहस्तंसवाहनं इतिध्यात्वा ॐलंइंद्रसुराधिपतयेवज्रपुष्पंप्र
त्ना॰ तीछहूंफट्स्वाहा अग्निंसुराधिपंरक्तंशक्तिहस्तंसभूषणमितिध्यात्वा ॐरंअग्नेतेजोधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा
६२ यमंप्रेताधिपंकृष्णंदंडहस्तंसमर्चयेत् इतिध्यात्वा ॐयंयमप्रेताधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा रक्षोधिपतिंनिरृतिंच
खड्गहस्तंसुश्यामकं इतिध्यात्वा ॐक्षंनिरृतेरक्षोधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा पाशहस्तंहेमशुभांगंवरुणंया
62 दसांपतिं इतिध्यात्वा ॐवंवरुणजलाधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा वायुंप्राणाधिपंधूम्रंअंकुशाढ्यकरंयजेत्
इतिध्यात्वा ॐयंवायोप्राणाधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा यक्षाधिपंकुबेरंचशुक्लंवस्त्रगदाकरमितिध्यात्वा
ॐकुंकुबेरयक्षाधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा निरृतिवरुणयोर्मध्येअधोवसुधा नागाधिपंतथानंतंगौरंचक्रधरं
यजेदितिध्यात्वा ॐअंअनंतनागाधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा इंद्रेशानयोर्मध्येऊर्द्धंतुब्रह्मा लोकाधिपंविधातारं
रक्तंपद्मकरंयजेत् ऐरावतस्तथामेषंमहिषंमृतशरुषं मकरंमृगमश्वंचवृषंचविहंसकौ इंद्रादिलोकपालानांवा
हनानिविद्धितुधाः एवंध्यात्वा ॐकंब्रह्मन्लोकाधिपतयेवज्रपुष्पंप्रतीछहूंफट्स्वाहा ततोलोकपालमुद्रांदर्शयेत् ६२

पाणिमूले समेलग्रेशावाः सर्वाः प्रसारिताः लोकेशानामियं मुद्रा तेषामर्घ्यादिषु योजयेत् एवं रूपां मुद्रां प्रदर्श्य पुष्पांज
लिं गृहीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्प्पये तुभ्यं मष्टमावरणार्चने इति दत्वा पूर्व्ववत् समर्प्य नव
मावरणपूजां कुर्यात् भूविंबाद्बहिः स्वाग्रादिशादक्षिणे दशादिक्षु वज्रं पीतं ध्यात्वा ओं वं वज्राय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वा
हा शक्तिं श्वेतां ध्यात्वा ओं शं शक्तये वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा दंडं कृष्णवर्णं ध्यात्वा ओं दं दंडाय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वा
हा खड्गं आकाशाभं ध्यात्वा ओं खं खड्गाय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा पाशं विद्युन्निभं ध्यात्वा ओं पां पाशाय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ
हूं फट् स्वाहा अंकुशं रक्तवर्णं ध्यात्वा ओं अं अंकुशाय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा गदां शुक्लवर्णां ध्यात्वा ओं गं गदायै वज्रपुष्पं प्र
तीच्छ हूं फट् स्वाहा त्रिशूलं नीलवर्णं ध्यात्वा ओं त्रिं त्रिशूलाय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये अधो
र्ध्वाचक्रं करविंदाभं ध्यात्वा ओं चं चक्राय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा इंद्रेशानयोर्मध्ये ऊर्द्ध्वं पद्मं रक्तवर्णं ध्यात्वा ओं
पं पद्माय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा ततः पुष्पांजलिं गृहीत्वा अभीष्टसिद्धिं मे देहि शरणागतवत्सले भक्त्या समर्प्पये तुभ्यं
नवमावरणार्चने इति दत्वा पूर्व्ववत् समर्प्य भूविंबमध्ये गुरुपंक्त्युत्तरस्यां ओं हं हूं ऋष्यं वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा गुरुपं
क्तिदक्षिणस्यां ओं वुं वुय वज्रपुष्पं प्रतीच्छ हूं फट् स्वाहा इति समूलदेव्यै पुष्पांजलित्रयं दत्वा योनिमुद्रां प्रदर्श्य विशेषार्घ्योद
केन संतर्प्य गंधादिभिः पूजयेत् यथा मूलमन्त्रवाच्ये परमानंदसौरभ्यपरिपूर्णदिगंतरे गृहाण परमं गंधं कृपया

श्री॰
मे॰ र॰
व॰
८३

यापरमेश्वरि सांगायैसपरिवारायैसशक्तोभ्यसहितायैश्रीमदेकजटादेव्यै गंधोनमः इतिगंधंदत्वापूर्ववत्समर्प्य कनि
ष्ठांगुष्ठयोगेनगंधमुद्रांदर्शयेत् मूलांतेतुरीयवनसंभूतंनानागुणमनोहरं आमोदसौरभंपुष्पंगृह्यतामिदमु
त्तमं सांगायैसपरिवारायैसशक्तोभ्यसहितायैश्रीमदेकजटादेव्यै पुष्पाणिवौषट् इतितर्जन्यंगुष्ठाभ्यांवारत्रयंपु
ष्पाणिदत्वा पूर्ववत्समर्प्य अधोमुखतर्जन्यंगुष्ठयोगेनपुष्पमुद्रांदर्शयेत् ततोधूपपात्रंफडितिप्रोक्षणनमइत्यभ्य
र्च्य वामतर्जन्यास्पृशन् मूलांतेवनस्पतिरसोदिव्योगंधाढ्योगंधमुत्तमम् आघ्रेयःसर्वदेवानांधूपोयंप्रतिगृह्य
तां सांगायैसपरिवारायैसशक्तोभ्यसहितायैश्रीमदेकजटादेव्यैधूपोनमः इतिदत्वापूर्ववत्समर्प्य ऊर्ध्वमुखतर्जन्यं
गुष्ठयोगेनधूपमुद्रांप्रदर्श्य फडितिघंटांप्रोक्ष्य ॐजयध्वनिमंत्रमातःस्वाहा इतिसंपूज्य वामहस्तेनवादयन् स्वस्त्या
दिकीर्तयन् देवींधूपयेत् ततोदीपंफडितिप्रोक्षणनमइत्यभ्यर्च्य वाममध्यमयास्पृशन् मूलांतेसुप्रकाशोमहादीपः
सर्वत्रतिमिरापहः सबाह्याभ्यंतरज्योतिर्दीपोयंप्रतिगृह्यतां सांगायैसपरिवारायैसशक्तोभ्यसहितायैश्रीमदेकजटादेव्यै
दीपोनमः इतिसंपूज्यपूर्ववत्समर्प्य मध्यमांगुष्ठयोगेनदीपमुद्रांप्रदर्श्यपूर्ववत्घंटांवादयन् नेत्रादिपादपर्यंतंप्रद
र्शयेत् ततःपुरतोवह्निकोणवतुरस्रमंडलेनिर्माय नमइतिसंपूज्य तत्रसाधारेनैवेद्यपात्रंनिधायनैवेद्यंफडितिप्रो
क्ष्य वंवमवरुणायासेवनत्व यमितिवायुवीजेवामकरतलेध्यात्वामध्यमयाजपन् तज्जन्यवायुनातद्दोषंसंशोष्य दक्षिणक ८३

63

रतले रश्मिमग्निवीजैर्विविंमतनत्स्थलग्रेवामकरतलेकृतानैवेद्यप्रदर्श्यतदुत्थाग्निनातद्दोषंदग्ध्वावामकरतलेवम्भिः
तिवीजैर्विविंसे तत्स्थलग्रेदक्षिणकरतलेकृतानैवेद्यप्रदर्श्यतदुत्थामृतधारयाप्लावितिंसंभाव्य मूलेनजलेनप्रो
क्ष्य अमृतात्मकंध्यात्वातत्स्थस्थालीमूलमष्टधाजप्त्वाधेनुमुद्रांप्रदर्श्यगंधादिभिरभ्यर्च्यपितादेवाग्रेपुष्पांजलिंसमर्प्यतः
नमुखान्नेजोनिर्गतमिति ध्यात्वा वामांगुष्ठेन नैवेद्यपात्रंस्पृष्ट्वादक्षकरेणजलंगृहीत्वामूलांतेसत्यात्वर्तेनसिंचामि विवि
विधानेनभक्तान्निवेदयामिदेवेशिमातृंगायैस्वाहाएवं इतिपठित्वामातंगायैसपरिवारायैभक्तोपस्करसहितायैश्रीम
देकजटादेव्यैनैवेद्यंनमः इत्यनेनमूलेनसमर्प्य अनामांगुष्ठयोगेननैवेद्यमुद्रांप्रदर्शयेत् ओंअमृतोपस्तरणमसि
स्वाहा इतिदेव्याहस्तेजलंदद्यात् ततोवामकरेणविकचोत्पलसदृशींग्रासमुद्रांप्रदर्श्यदक्षिणकरेणसमंत्रंप्रा
णादिमुद्राःप्रदर्शयेत् ओंप्राणायस्वाहा इत्यंगुष्ठकनिष्ठानामाभिः ओंअपानायस्वाहा इत्यंगुष्ठतर्जनीमध्यमा
भिः ओंसमानायस्वाहा इत्यंगुष्ठमध्यमानामाभिः ओंउदानायस्वाहा इत्यंगुष्ठतर्जनीमध्यमानामाभिः ओंव्याना
यस्वाहा इत्यंगुष्ठादिभिःसर्वाभिः ततोमूलांतेनमस्तेदेवदेवेशिसर्वतृप्तिकरंपरं अमृतान्नंदसंपूर्णंगृहाणजलमु
त्तमं इतिदत्वासमर्प्यजवनिकयाभोजनस्थानेसंवृत्यब्रह्मेशानाद्यैरभिनस्तुतादेवकन्याभिः सुधाचामरैर्वीज्यमाना
नर्मक्रीडाशतसमयपरोपोषिभोक्तृगणान्हासयंतीभुंजानामहादेवींध्यात्वा ओंअमृतापिधानमसिस्वाहा इति

श्री:
मं॰र
व्या:
६४

देव्या हस्तेन जलं दद्यात् ततो विपाश्राप: प्रोक्षिता विभाव्य गगणे षटं तथा वेनाव मना निदधात् मूलेन तेन मालदलक शिरसि गितो
गतरोगिते सशोधिते स्रगंधं वतोद्भूलं परिशुद्ध्यतो इति तोद्भूलेन सर्वं वस्त्रयेत् ततो मूलं दशीयेत् ततः स्ववामे किंकोण
वृत्तं भूपुराणि विलिख्य गंधाक्षतपुष्पैः वलिमंडलाय नमः इति संजप्य पिता श्रीं ह्रीं एकजटायै महाय ज्ञाधिपायै उप
नीत वलिं गृह्ण २ गृह्णापय २ मम सर्वशोतिं कुरु २ परविद्या आकृष्य २ त्रुट २ छिंधि २ ह्रीं स्वाहा इति विशेषार्घो
दकेनोत्सृजेत् छागादि वलिदानमपि कुर्यात् इति विभवे तद्विधाने क्रमस्त्रे लिख्यते ततो मूलबीजेन मुखविःश्वा
णायामान्प्रणव सहितान्षोडश्या गतो प्रभोत सा यो वा प्रतिदिवसमेवं वितनुते द्विजो यस्त्रेण हरणकरकृतो होमि
कं नितं पुरेतं तेमासादिह दुरितततीलोघ दहनाः ग्रस्थमानानिलीय: पीतो भागेन शनैः समीरं धाप रयेन्मारुतं रसादे
ण विकारमात्राभिरयं ततेत्र कालाग्निमूलार्पितविग्रहाग्निः ततो धारयेन्मारुतं धीरचेता चषट्कं ह्रीं गाचाभिरासृष्टिरेव
वर्हिर्भी स्वतारेवपेन्मारुतं सुरधातेतरंध्रोरेतभिमूर्हे वताभिरनिप्राणायामं प्रयाशमाकुर्यात् प्राणायामत्रयं कृ
ता ऋष्यादिन्यासं विधाय श्रीं ततस्तत् मूले श्रीं तत्स्तत् इति सप्तवारेस्तत कहृयमक्रये सेजप्यं जपमालां करविमा
प्रेवाम हस्तेवाससंस्थाप्य मूलेनार्घोदकेनाभ्युक्ष्य श्रीं मां माले महामाये सर्वशक्तिस्वरूपिणि चतुर्वर्गस्त्वयि न्यस्तस्त
स्मान्मे सिद्धिदा भव इति मंत्रेण गंधपुष्पाभ्यां संपूज्य श्रीं गं ग्रविविधेक्षु रुमालातं इति मंत्रेण दक्षहस्तेनादाय ६४

64

मिरशिरहे मल्लाधारे सूर्यकोटिप्रभे मार्थवीजे स्वाधिष्ठाने पीतवर्णं वम्ववीजं नाभौ जीमूतवर्णं क्रूवीजे अथवा का-
लाग्निसदृशं क्रूवं हृदि अथवा तद्देवप्रमाणं वज्राभं ललाटे ध्यात्वा अथवा मूलादिब्रह्मरन्ध्रान्तं सर्वां विद्यां विभावयेत् इति मंत्र
ध्यानं कृत्वा अजो कायो हृदयसमीपे मालामानीय दक्षहस्तमध्यमांगुलिमध्यपर्वाणि संस्थाप्य अङ्गुष्ठेन कुल्लुका
मंत्रं अष्टोत्तरशतवारं जप्त्वा तत्फलं तद्धस्ते समर्प्य श्रीं स्त्रें अवतोम्यस्वाहा श्रीं इत्यवतोम्य मंत्रं अष्टोत्तरशतवारं जप्त्वा
तज्जपं तद्धस्ते समर्प्य कुल्लुकामङ्गिविन्यस्य श्रौं इति सेतुं हृदि ध्यात्वा ह्रूं इति महासेतुं विशुद्धचक्रे ध्यात्वा श्रीं स्त्रें मूलं
यैं [illegible] ओं [illegible] अः कं खं गं घं ङं चं छं जं झं ञं टं ठं डं ढं णं तं थं दं धं नं पं फं बं भं मं यं रं लं वं शं षं सं हं
लं क्षं श्रीं इति [illegible] विन्यस्य सेतुमहासेतुं निर्वाणमंत्रात् दशादशवारं जपेत् ततः स्ववीजमंत्रा
ये वा स्वनामस्ववेक मंत्रं जपेत् अष्टोत्तरसहस्रं तत्र न दद्यात् विशतं तद्वा अष्टोत्तरशतं वापि जपि नित्यमतन्द्रितः पुनः प्रणव
मुच्चार्य जपं समाप्य तेमालेसर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा भव शुभं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यं च सर्वदा ह्रीं सिद्ध्यै नमः इति
मंत्रेण मालां शिरसि संस्थाप्य पुनः प्राणायामत्रयं कृत्वा न्यासादि विधाय गुह्यातिगुह्यगोप्त्री त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपं
सिद्धिर्भवतु मे देवि त्वत्प्रसादात्महेश्वरि इति वामदेवा मंत्रेण हस्ते विशेषार्घोदके तद्वादनस्ववेक ध्यमस्य समर्प्य देवेभ्यो
प्यंजलिं दत्वा ह्रीं सिद्ध्यै नमः इति मंत्रेण पञ्चोपचारैर्मालां मंत्रवरहसि स्थापयेत् ततस्तव कवच सहस्रनामानि

मे॰र॰ पठित्वा होमं कुर्यात् कुण्डानलज्वलनादाय ॐ अक्षोभ्यसहितश्रीमदेकजटादेवी प्रीतये पंचविंशतिषोडशाहुतिर्वा
ना॰ ग्रहे होष्ये इति संकल्प्य कांस्यपात्रेणाग्निमादाय किंचिदग्नारं बहिः कृत्वा ॐ क्रव्यादेभ्यो नमः इति नैरृत्यां त्यजेत् ततो मू
६५ लेनाग्निं स्थण्डिले निधाय पावकाख्यमग्निं जपित्वा ॐ भूः स्वाहा। ॐ भुवः स्वाहा। ॐ स्वः स्वाहा। इति व्याहृतिहोमं कृत्वा षड
गमंत्रैः षडाहुतिं दत्वा देवीं वह्नौ समावाह्य पूजयित्वा मूलान्ते स्वाहा अक्षोभ्यसहितायै श्रीमदेकजटादेव्यै इदं एवं विहि
तद्वैधं यथासंकल्पं हुत्वा पंचकेकामाहुतिं मे सावरणदेवताभ्यो हुत्वा देवीं महास्यपदि इति होमः ततः पूजासनेन स्थाप
विश्वस्वर्णादिपात्रे कुंकुमादिना अष्टदलपद्मं निर्माय तत्र यवगोधूमादिपिष्टरचितान् अष्टदलकर्णिकायां वर्ति
नववर्तीयान् संस्थाप्य घृतेनापूर्य ज्वालयित्वा तेषु चक्रमध्ये अष्टदलेषु श्रीं ह्रीं ग्लें ग्लौं स्लें स्लौं ल्लें ह्रीं श्रीं इति रत्नेश्वरीवि
धयाभिमंत्र्य मूलेन गंधादीनाभ्यर्च्य तन्मात्रमुद्रां प्रदर्श्य मूलान्ते मम सर्वचक्रपरिवारसमन्विते आरात्रिकं गृहाण
देवतारात्रिके मम सिद्धये अनेन घंटावादनपूर्वकं पात्रं तद्भ्रमाकारमामस्तकं भ्रामयन् नववारं देवीं नीराजयेत् इत्यारा
त्रिकं ततः प्रणामं बीजं जपित्वा दर्पणं दर्शयित्वा धूपं दीपं दर्शयित्वा पौराणिकैः वैदिकैः स्तोत्रैः मूलमंत्रेण च त्रिकोणाकारे प्रदा
क्षिणं विधाय साष्टांगपाते पंचांगपातेन वा प्रणमेत् हस्ताभ्यां चरणाभ्यां जानुभ्यां वक्षसा तथा मूर्ध्ना दृष्ट्या तथा वा
चा च मनसाष्टांग ईरितः हस्तजानुशिरोवाक्यधीभिः पंचांग ईरितः ततः संप्रवचनरहस्यगोप्यमयोमात्वाभिः पं ६५

65

वमुद्राभिश्रणमेत् तत्त्वभ्रामिसमुद्रांकांजलिशिरःसंपुटकासेसुखमुद्राभ्रमिसेलग्रीवानवामकरतलोपरितिर्यक्स्थापिता
योमुखदक्षिणाकरस्यसंपुटकेशिरसि वतरसमुद्राभ्रमिसेलग्रीवान्तानोरुहिमहिद्वयसंलग्नेशिरसि वृत्तमुद्राभ्रामिसेल
ग्नविस्तारिताङ्गुलिकसंपुटाकारकरद्वयोपरिशिरःसंयोगेगामलखमुद्रायोमिनिमुद्राप्रसिद्धैवततः कृताञ्जलिः भूमौ
स्खलितपादानोभूमिरेवावलंबने तपिजातापराधानोत्वमेवशरणंशिवे अपराधामवमेवकस्थानपदेपदे कोपरः
सहतोलोकेकेवलस्वामिनीविना अपराधसहस्राणिक्रियंतेतति पठेत् हर्विशोमया दासोयमितिमांमत्वात्वमस्वमरमे
श्वरि ज्ञानतोज्ञानतोवापियन्मयाक्रियतेशिवे ममसकृत्यमिदंसर्वमितिमात्वंक्षमस्वमे यदत्रभक्तिमात्रेणपत्रंपुष्पंफला
लेजलं निवेदितंचनैवेद्यंतन्गृहाणानुकंमया आवाहनंनजानामिनजानामिविसर्जनं मंत्रशून्यंनजानामित्वंगतिपरमे
श्वरि कर्मणामितसावाधान्वनेनान्यागतिर्मम अतस्त्वकारुण्यभावेनरक्षरक्षपरमेश्वरि मातर्योनिसहस्रेषुयेषुयेषुप्रजा
म्यहं तेषुतेष्वचलाभक्तिरच्युतास्तुसदात्वयि देवीदात्रीभोक्ताचदेवीसर्वमिदंजगत् देवीजयतिसर्वत्रयादेवीसाहमेवहि
यदक्षरपदभ्रष्टंमात्राहीनंचयद्भवेत् तत्सर्वंक्षम्यतांदेविकस्यचेन्निश्चलंमनः त्वमेवदेवदेवेशिनाथत्रिभुवनेश्वरि तव
पादेषुमेनित्यंनिश्चलाभक्तिरस्तुमे ततोविशेषार्घोदकंचुलुकेनादाय श्रीं इतः पूर्वंप्राणबुद्धिदेहधर्माधिकारतोजाग्रत्
स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुमनसावाचाकर्मणाहस्ताभ्यांपद्भ्यामुदरेणशिश्नायत्स्मृतंयदुक्तंयत्कृतंतत्सर्वंब्रह्मार्पणंभवतुस्वाहा

मोमरीचेवमकलेश्रद्धोसहितायैश्रीमहद्देवैकजटादेव्यैसमर्पयेश्रीतस्तत् एतेनात्मानं समर्पयेत् ततो योनिमुद्रां प्रदर्श्य
म॰र सा पुत्रासा पुवाकर्म्मेपरदावरितम्मया ततस्त्वेकरूपपादेवीश्रद्धाणागाधनेमम इतिपठन् शंखेमुद्रातभ्रामयेत्वादेव्या
त्रो॰ वामहस्तेकिंचिज्जलेदत्वाशेषेणजलेस्वहस्तेनादायतच्चरोपंचपुष्पाणिदत्वातेनात्मानमभिषिंचेत्स्वाधकानपि ततः परिवा
९९ रगणान्स्वदेवतायोविलीनान् विभाव्य श्रद्धोसहितेश्रीमदेकजटेदेविक्तमसेतितिविसृज्य श्रीगङ्गा २ प्रवेशानेस्वच्छापर
मेश्वरि ये चत्रस्थादेवादेवानविडः परंपदमिति ततोनिर्माल्यपुष्पेणमेस्वरमुद्रया ब्राह्मयम्यक्कयोगेनहृदयेमानीयमे
66 नसामेश्वरस्त्वोणेतादात्म्यंत्मोविभाव्य ततस्तःकुंडलिनीरूपंपरिणतेमूलाधारेस्थापयेत् ततस्तर्पणान्मामण्डलेहत्वा
तत्रनिर्माल्यंनिःक्षिप्य वंडेश्वरिमहामायेनिर्माल्यैश्चंदनादिभिः लेस्यतेनान्नपानादिनिर्माल्यस्रग्विलेपनेनि
र्माल्यभोजनेतुभ्यंददामिश्रीशिवाज्ञया इतिनैवेद्यशेषंदत्वामूलेननिर्माल्यंमस्तकेधृत्वापादोदकंदेवीप्रोक्षणैर्वेधंस्वाय
कोष्ठादत्वास्वयमपिस्वीकुर्यादितिप्रथमपटलः अथैवंविस्तरेकृतेमयाक्षेत्रनात्मानस्नानायप्रोवादिकोष्ठिधायगृहेदे
वीवस्तरात्प्रणम्यउक्तविधिनास्नानानात्मकोमलापकर्षणस्नानानंतरंमूलवीजेनकुंभमुद्रयास्वशिरसितिप्रोक्त
विधिनासंध्यातर्पणाकरणानंतरंमूलेननववारंमूलजप्यमूलेनाष्टाविंशतिवारंदेवीसंतर्प्यमूलेनमयीयास्त्रंदेवस्याकाम
कोरणमेडलपूजाकरणेशक्तोमूलेनमेडयेप्रोक्त तत्रास्नेकल्पक्षिप्ता ह्रींआधारशक्तिकमलासनायनमः॰ अस्यास ९९

नेत्रे श्रस्त्रतत्रोपविश्य प्राणवद्धाणं मध्ये प्राणवद्भूतशुद्धिकरणं शक्तौ पापपुरुषं ध्यात्वा वीजत्रयेण शोषणदहनप्लावनानि कृ
त्वा देवीरूपमात्मानं ध्यात्वा श्रौं ह्रीं क्लीं इति प्राणप्रतिष्ठां विधाय सर्वव्यापकं शक्तौ ऋष्यादिकरषडंगन्यासान् विधाय देवीं
ध्यात्वा संक्षेपोक्तपात्राणि संस्थाप्य मूलेन स्वदेहे श्रीदेवीरूपं ध्यात्वा राधनयोग्यं विभाव्य पीठपूजां विधाय तत्राप्य शक्तौ पीठ
शक्तीः पूजयित्वा मध्ये प्रेतासनं पूजयेत् तदुपरि मूर्तिं मूलेन संकल्प्य श्रीकालीमावाहनादिमुद्राः प्रदर्श्य मूलेन पंचोपचारैः स
दोषसहितां देवीं पूजयेत् ततो बलिं दत्वा कल्लुकासेतुमहासेतुनिर्वाणानि यथास्थाने विन्यस्य कलदोषयोर्मैथुनं दशवारं
जप्त्वा मूलमष्टोत्तरशतं जपेत् ततः श्रीकालीं रत्नासेहारमदया उद्भावयेद्वीरूपमात्मानं ध्यायेदिति प्रातःकारणग्रहणे शक्तिसंस्कारात् का
ले गुरुं ध्यात्वा तन्त्वा तन्मयो भूत्वा समाचारकं स्नात्वा मूलेन त्रिरात्मानं प्रोक्षयेदिकीं संध्याकृत्वा नववारं मूलं जप्त्वा गुरुवदिव
तर्पयेत्तर्पमूलेन विधाय तर्पणं सूर्यमण्डले देवीं ध्यात्वा मूलेनार्घ्यं दत्वा मूलेनासने प्रोक्षितत्रोपविश्य मूलवीजेन प्राणाया
मं कृत्वा स्वशरीरे देवीरूपं विभाव्य ऋष्यादिन्यासान् कृत्वा श्रीदेवी मेकं संस्थाप्य तज्जले किंचित्पात्रे तत्रे शुद्धीनां पूजोपकरण
मात्मानं च त्रिः प्रोक्ष्य पीठशक्तिः प्रेतासनं च संपूज्य पंचोपचारैः पूजयेद्बलिं दद्यात् इति तृतीयः पटलः इति नित्य
विधिः ॥ अथाधिकारिणां कारणस्वीकारविधिः तत्रादौ मध्ये उद्धृद्दलेपयं विधाय तत्र कारणपूरिते पात्रे संस्थाप्य ष
डंगं च कृत्वा मायापात्रे दुष्टानि विन्यस्यात्र पूर्णं ध्यायेत् आदाय दक्षिणकरेण स्ववर्णां देवीं शुद्धानन्दपूर्णामितरेण स

मे.र वरणपात्रे भिक्षाप्रदाननिरतान्नवहेमवर्णां मदोभजेमकलभूषणां मास्मशोभां इति ध्यात्वा मनसा संपूज्य ऐँ ह्रीँ श्रीँ क्लीँ नमो भ
ता. गवति माहेश्वरि अन्नपूर्णे स्वाहा इति मन्त्रेण कारणमभिमंत्र्य इदमन्नामृतं ग्रहये २ नमः स्वाहा इत्यन्नपूर्णे ममावास
६७ श्रीमन्नपूर्णां पादुकां पूजयामि निवेदयेत् ततः पाणितलद्वयं कारणेन संमार्ज्य दलकरे नवयोनिं हृत्विवविलिख्य तत्र
शुद्धिं षड्वृत्तद्वयं संस्थाप्य वामहस्ताङ्गुष्ठमध्यमानामाभिरेकैकं विदेश्यता वदनेन स्वीकुर्यात् ततो हस्तौ जलेन
प्रक्षाल्य श्रौं प्राणापानव्यानोदानसमाना मे शुध्यन्तां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासं स्वाहा श्रौं पृथिव्यप्तेजोवाय्वा
काशानि मे शुध्यन्तां ज्योतिरित्यादि श्रौं प्रकृत्यहंकारबुद्धिमनः श्रोत्रादीनि मे शुध्यन्तामित्यादि श्रौं त्वक्चक्षुः श्रोत्रजिह्वाघ्रा
णवाक्शितेत्यादि ४ श्रौं वाक्पाणिपादपायूपस्था शब्दा मे इत्यादि ५ श्रौं शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाकाशानि मे इत्यादि ६
श्रौं वायुतेजस्सलिलभूम्यात्मानो मे इत्यादि ७ सप्तमन्त्रान्ते दिति तत्र शुद्धिः ततो ललाटे गन्धाक्षतेन कृत्वा साधके व्योमि
तिलकं कृत्वा पात्रे दत्वा पात्रे स्वहस्ते चक्रता सुधां देवीं ध्यायेत् सप्तद्वीपमध्यमानेन क्षीराब्धौ सागरे तत्र ततोऽमृतलोलसुधारे
वीकन्यकारूपधारिणी गोक्षीरसदृशाकारो फेनामृतसमुद्भवो ग्रसादशभुजैर्युक्तो नीरजायतलोचनो ध्यानेदशोषवेजा
तामानेदशवमहेश्वरः तयोर्योगे समभवेद्भस्माविस्तृहृदयपवव तस्मादिमां सुरादेवीं पूर्णहस्तो विवाप्यहे पात्रे प्रसारा
सो विस्फुलिङ्गोरुहृदयपवचः आमोदयेश्वरः योकप्राणेदश्वसदाशिवः इति विभाव्य मूलमन्त्रे सप्तधा कारणोपरि जपा ६७

67

स्वस्वमेवाभ्योस्वासिराशिश्चानेदंभैरवानेदंभैरव्यौ संतर्पयेत् यथा हृल्लेखया नामिकोगुह्याभ्यां विद्वन्नामेवेउद्धार्य आनंदभै
रवश्रीपादुकां तर्पयामि एवमानंदभैरवीमपितर्पयेत् ततो ब्रह्मारेषेदिथ्यौ पास्य पौ यमानवौ यामान् स्वगृह वत्तदर्पयेत् स्वसंत
र्प्ये ८८ स्वसिद्धिसांगोसपरिवारोसायुधांदेवीं विशस्तर्प्येयेत् ततः साधकाभ्यं ज्ञांशृहीत्वा पात्रं वेदनेटक्त्वा इदं पवि
त्रममृतं पिवामि भवभेषजं पशुपाशसमुच्छेदकारणं भैरवी दिते धर्माधर्मे हविर्दीप्तमात्माग्नौ मनसा सुव सुस्कमाव
र्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहा इति पठित्वा श्लोकत्रयमप्येवं स्वमाएंवः मेत्रे पठित्वा कुंडलिनीमिष्टदेवमयीमू
लाधारादाजिह्वांते विभाव्य कारणे स्वीकुर्यात् ततः शुद्धिमुद्दांवा वर्धयेत्य इति श्लोकमेवैकमेषं प्रथमश्लोकाः श्रीमभैर
वपीठवरप्रविलसद्वेद्वामृताप्लाविते देवाधीश्वरयोगिनीगणमहासिद्धैः समाराधिते आनंदागमकेमहात्मकमिद
साक्षात्त्रिखंडामृतं वंदे श्रीप्रथमे कारांबुजगतं पात्रे विशुद्धिप्रदं हेमैमीनरसावहं दयितयापीतं वशोधार्थितं किं विः
श्वेवलरक्तपंकजटघ्राणसांतेदमुद्रीदिते वामे स्वाडविशुद्धशुद्धिकवलेपाणौ विधापात्मके वंदेवाचमहं द्वितीयमधुनानंदे
कसेवर्द्धतं २ सर्वोमायकलाकलापकलिते कौलहलोधैतकें वेद्योर्यंदमहंदृशांभवहणौर्ब्रह्मादिभिः सेविते आनंदेवगणैः
परेमृतिगणैन्मोवार्थिभिः सर्वदा वंदेयाचमहं तृतीयमधुनास्वात्मावबोधप्रदं ३ मये मीनरसावहं हरिहरब्रह्मादिभिः सेवि
तेमद्यामेषुनकर्मधर्मनिरतेत्वाराम्मूर्तिक्राश्रये आचार्यार्पितमष्टभैरवकलाभ्यां सेनमेघ्नोधितेपायात्मेवमकारतत्त्वसहि

भै॰र॰
स्तो॰
६८

नेपात्रेवत्तुर्थेत्तमः ४ आधारेभुजगाधिराजवलयेपात्रेमहीमंडलेमध्येसप्तसमुद्रवारिपिशितैर्वाहीदवदिग्देवतैः सोहंभैरवम
र्चयेप्रतिदिनेतारागणैस्त्वद्दलैस्तारादिस्मप्रभावैः स्वरासुरगणैराज्ञाकरैः किंकरैः ५ क्षेत्रेवामरभद्रपीठपरमानंदोदयेपावनेरा
माराज्यकरेसुरासवकरेसाधुप्रसादास्पदे नानाव्याधिभवाधाकापहरणेजन्मान्तराघेसने श्रीमद्भैरवभैरवीप्रियकरे
पात्रेवषहंभजे ६ जात्रन्वयमसदुस्मितेर्यपरतश्चैनत्यसादितप्रदं विरोधीस्करवहिनवेदवपुषोज्योतिः कलाव्यापकं इडा
पिंगलमध्यगात्रिवलयंसौकुंडलीवाङ्गणेपात्रेसप्तसमुद्रीणेनतहताणेनंदप्रदंयातिमो ७ खंडेपाडकमेजनेसुतिल
कंकंटेद्विसारसवतेमृतमयोत्थनसन्नकालहरणेदेहस्थितेकारणेवावासिद्धिकरंमनःस्थिरकरंवश्यंजगत्पोषितंमात्र
वाहमसमस्तसिद्धिकरणंप्रौढप्रसन्नंभजे ८ सर्वानंदकरेसदाशिवपदेसर्वार्थसंदायिकेसौम्यासाध्यकरेसमस्तसुरवदा
वासातविघ्नसनेमाधुःकोटियशोविवर्द्धनकरेसंसारमोहच्छिदे पात्रेश्रीनवनाथयोगपनवकंप्रौढप्रतापंभजे ९ इ
ति मेत्रात्मकैः श्लोकैः पात्रंदत्वावसाधकः लभेत्सर्वकामानिदेहातेभैरवोभवेत् इतिनवपात्रविधाने प्रथमंपानि
ल्लोकंपठेत् यस्माद्येनेनविधिनाकिमपीहलोकेकर्मेशसिद्धमितिनामफलेप्रसूते तेसंततेसकलसाधकविघ्नहंतिवि
नोमणिवडगणाधिपतिंनमामि १ रक्तांवरेस्मलनपिंगजटाकलापंज्ञानां वलिकुटिलवंधधरंप्रसन्नं वालार्कधा
मकनकावलयातवसंदेवीसुतंबटुकनाथमहंनमामि २ हरतकुलगणेशोविघ्नसंघानशेषंकामपतंकुलसमर्थ्यार्थ ६८

68

तो साधकानां विविधव्रतानां यः शोभिते ... कानां दिशतु सकलकामान्कौलिकानां गणेशः २ यस्मौजपत्याखिल
लोकसृष्टौ वहत्ययेन स्वतयमे माखिलेवडूक्षुः स्वमूले ग्राशीर्वे वासिशोभयत मृतोयमानिष्पापाः पतन्तु समयद्धि विघ्नोघनो
नो ४ यास्य ककुभमभ्रमिकाघसतयो नाडीषु यासौ संस्थितायाकायेऽह्नतरो महूपायाः याः सेऽस्थिता यान्तु उष्णा सोमिमहन्तवे
गनिलया निश्वासवासा स्वयाल्लादेयोरि वपदभवस्यपरास्थ्यंतकौलान्विताः ५ देहस्याखिलदेवतागणमयाः
सेनाधिपा भैरवा योगिन्यो बटुकाश्च यत्रापितरो वेतालकाश्चेटकाः अन्ये दिक्पतयश्च वराश्च वरा भूताः पिशाचा ग्रहाः
स्तमास्तु कुलचक्रकस्यापि वताः पानेसदीपहवेहे ६ सन्तेवहूरवाक्यमेव पितरो वेदा रामा योगिनीमेत्राश्चैव स्वरदेवतावर्णा
वेद्धामाः प्रमाणं यदि शाक्ते पेयदयि दर्शने भवति वेदान्ताप्यमोयालिवे तस्मज्ञापि वकौलिकाश्च यदि वस्यान्नमजयः सर्वे
दा ७ शिवाघा वानिपर्यमेव स्यादिसन्त्वसेत्तके कालाग्न्यादिशिवान्तेचजगाघतेन नृप्यत ८ सेभृजकानां परिपालका
नांजितेशियाणां च तयोधनानां देशस्य राष्ट्रस्य कुलस्य राज्ञः करोतु शान्तिं भगवान्कुलेशः ९ शिवमस्तु सर्वजगतो
परिहितनिरता भवन्तु भूतगणाः दोषाः प्रयान्तु शान्तिं सर्वोपि जनः सुखीभवतु १० नन्दन्तु सर्वयोगिन्यो नन्दन्तु कुलचक्रकाः ११
नन्दन्तु कुलाचार्या ये चान्ये कुलपालकाः नन्दन्तु साधकाः सर्वे विनश्यन्तु विदूषकाः अवस्था शाम्भवी मेऽस्तु प्रसन्नो
ऽस्तु गुरुः सदा १२ अनेककोटयः कुलयोगिनीनामेतं वहिः कौलिकचक्रमस्याः निपीयमानेन कुलामृतेन कै प्रीताः प्र

म॰त
न्वा॰
९९

मन्त्रवरदो भवेत् २३ येऽपि पापर्षयः स्वस्वघोरनामनिन्दकाः शृणोति वेदाचारविमर्दने सहस्रदयाम्बुष्ठावकमशर्वं सर्वेन विधीयेरन्
कौलिकाः हृषकाः क्षेत्रे यान्ति विनाशमत्र प्रामये श्रीभैरवस्याज्ञया २४ देहिनः साधकानां च मर्दे वाम्नाय दूषकाः डाकि
नीनां भवेयोऽतत्त्वं ते पि शिनेष्वताः २५ इति श्रीशान्तिस्तोत्रं नाहं कर्ता कारयिता वा न कार्यं नाहं भोक्ता भोजयिता वा न
भोज्यं न देहो नःखः सुखी नो दुःखी पिता वा नदुःखं सुखं वाहं शिवस्वरूपं कवित्त्वं रूपोऽहमात्मा इत्यात्मानं भावयेत् अथ पानलक्षणं मद्यशोधने
मर्त्ये कुर्याद्बालैर्व्याख्यातमेवं न रौरवं नरकं याति यावदाभूतसंप्लवं न स्थले नैव मत्स्ये पात्रे कुर्यात् अतोऽहं स्वपात्र
स्थितं हेतुं वन्दयामि भैरवाय च भैरवाय साधकाय दत्त्वा सिद्धिहानिः स्यात् कुण्डा भवति वाणिकानष्टपशुशोषिते दुर्गन्धेऽगोष
वर्जितैः हेतुभिः परपात्रस्थैर्मत्स्यपानं स्यात्तु निःफलं पञ्चाङ्गं शुद्धं पिवेद्दृष्टं वी रोऽप्युच्छिष्टं न दातव्यं परकीयं न भक्षयेत् गुरुश
क्तिसन्तानानां च गुरुज्येष्ठकनिष्ठयोः स्वशेषस्यापि वोच्छिष्टं खादेन्नाम सपापं वेति उच्छिष्टं भक्षयेत् क्षीणं ताभ्यां नैव प्रदा
पयेत् कनिष्ठानां स्वशिष्याणां दयात् सोच्छिष्टं पेठिके दयान्नैवेद्यं नयोग्येभ्यः समभैरवदा पदोपरं यावन्न चलते दृष्टिर्या
वन्न चलते मनः तावत्पानं नं कुर्वीत पशुपानमतः परं अथ याधिकारिभेदेन विशेषमाह शृणोऽभिषेकयुक्तानां पाने स्मृतं
वरानने करामयोपात्रमङ्गल्यं यावल्लोले तेपि वेन्मधु पीत्वा पीत्वा पुनः पीत्वा यावत्पतति भूतले उत्थाय च पुनः पीत्वा जीवन्मु
क्तो भवेन्नरः ततः पात्रं समीकृतं तत्सहृता स्विग्ध भैरवी वाकनिष्ठया मायाविजेविलिखे मूल्ले तेपेयं स्वशानामिपादेनयेपं ९९

पश्यामि वल्लभास्यं वदाम्यतो यात्र यदि शक्रसमो भवेत् अनेन तिलकं कुर्यात् इति कारणस्वीकारविधिः अथ पंचम
यागः ततस्तन्नामनमस्कृत्य कुर्यात्से भोगमेलने देवता प्रेतसे भोगे देवताप्रीणने भवेत् साधकः शिरसि गुरुं ध्यात्वा प्रण
म्य तदाज्ञामादाय सर्वेलक्षणसंपन्नां दीक्षितां नि मे विनीतां दूतीमानीयासने संस्थाप्य तस्याः पादौ प्रक्षाल्य ततो प्रणम्य कृतां
जलिः सन् भगवती परमये जनार्थे त्वं मे दूती भव त्वं मां कृतार्थं कुर्विति प्रार्थ्य अथ पंचमादि श्रीचक्रे मे देवतातृप्त्यर्थं दूतीयजन
महे करिष्ये इति संकल्प्य प्राणायामऋष्यादिन्यासान् विधाय समागोष्ठितैलाद्युद्वर्तनं सर्वैकमसोदकेन स्नापितां मनोहरव
स्त्रालंकरणाद्यैर्भूषितां कृत्वा स्ववामभागे त्रिकोणं तन्मध्ये अष्टदलपद्मं विलिख्य तत्र रतिः प्रीतिः प्रिया कांतिः कामिनी कामः
या ह्लादिनी कंदर्पा मदशालिनी रंगोभाविनी इति नव शक्तीः प्रणवादिनमोंतादलेषु मध्ये च संपूज्य सोहं हंसः महाप्रेतपद्मासनाय
नमः इति तत्र संपूज्य मूलेन तारिणीपद्मस्थां हि इति मंत्रेण पादुकोरुद्दौ तां संपूजिते मंडलोपरि स्वासने तां समुपवेश्य रक्तवेदनः
त्रिशोभीव कृत्वा सद्वितीये भोगमात्रेण स्वेदवातहरणेनास्य शुक्लोल्लवात तस्याः स्मरमंदिरे देवीं ध्यात्वा ओं मदनमंदिराय नम
इति मंत्रेण पुष्पांजलिं दापयेत् ततो रोधादिना स्मरमंदिरं पूजयित्वा ओं ऐं क्लीं येन नमः एवं क्रियावामाग्ने ह्रीं रौद्री रतिप्रीति पुष्पबाण
धनुर्द्धरे कामपत्नीकरसमन्विते वसेत् अलिसंदरसमन्विते विकुरान् पूजयेत् ततस्तन्नाभौ वित्रुं विहृदये हरे हृदि वस्तनयोः
कामेशी वक्त्रे ष्ठव ओं भगमालिनी भ्रूमध्ये द्राविणीपादे शीह्लाभिणीवक्त्रे क्लीं वशंकरिणी भगे ऐं आकर्षिणी हृदि सः संमा

मे॰र
त्नो॰
८०

70

ह्नि नीततः पूजामंडलस्योत्तरभागे सुवर्णाश्वविद्रुमगजदंतादिनिर्मितं मेरुकं णयोभानुवेद्वौरसनाथो वह्निनेत्रयोत्रसत्रमालि
नी त्राणे शाणे श्रात्तान्सु दिवके त्रिपथगामिनी मूर्द्धिश्च दोभ्यं पूजयित्वा गले मालीद्यात् यथा श्रोतं जपेत् ततः पूजामंडलस्योत्तर॰
भागे सुवर्णाश्वविद्रुमगजदंतादिनिर्मितं मेरुकं मुहुर्हृदने वेदोमस्तत्रर वितं विधायत त्रत्नालिकामामानीर्पीडपधानादिकं वदत्ता सुगं
धिपुष्पाणि कर्पूरं रजं मासि श्रविकोयेतवसं हृदेवतात्रयविभाव्य मेडकादियोगपीठांतं संपूज्य मेवकस्य पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तरेषु
पूर्वंवद्दंडकादिवलीन् दत्वापकोपरिहृतीपश्चिमाभिमुखी समुपवेश्य ऐं ह्रीं श्रीं क्लीं सौः हृल्लें आधारशक्तिश्रीपादुकां पूजयामि
इति मेरुणामि रूपेण हृतीषिर विसिचिकोणे निर्माय भूमौ ओं मदिराणीवपादुकां पूजयामि ओं पोतासनेपादुकां पूजयामि ओं ऐं
कहहासनपादुकां पूजयामि इत्यासनान्मुपुत्पुपरि संपूज्य तत्र केवलाया सनमाली ये तत्रोपविष्य हृती ललाइतिखित त्रिकोणे वा
वटुकनाथश्रीपादुकां पूजयामि यो योगिनीश्रीपादुकां पूजयामि क्षौं क्षेत्रपालश्रीपादुकां पूजयामि गौं गणेशश्रीपादुकां पूज॰
यामि श्रीलक्ष्मीश्रीपा ऐं सरस्वतीश्रीपा॰ इति पूजयित्वा हृनादत्तपादतले ह्रीं कामाराजश्रीपा॰ इति संपूज्य वामकरे वेंवसंत
श्रीपादुकां पूजयामि स्तनयोर्ह्रीं सोमपादश्रीपा॰ इति संपूज्य कामकलाः पूजयेत् यथा दक्षपादांगुष्ठे श्रें श्रद्धाकला श्रीपादुकां
पूजयामि दक्षपादपृष्ठे ओं प्रीतिकला श्रीपादु गुल्फे ईं रतिकलाश्रीपा॰ जं ईं धृतिकलाश्रीपादु भरोडं दांतिकलाश्रीपा॰ नाभौ
ऊं तमोहराकलाश्री कुचे ॐ मनोरमाकलाश्री हृदि ॐ मनोरमाकलाश्री॰ कंठे लं मदनोन्मादिनीकलाश्री कक्षे लूं मोहि

८०

नीकलाश्री॰ घ्राणे ऐं दीपिनीकलाश्री गंडे ऐं शोषणीकला श्री॰ नेत्रे श्रीं कारिकलाश्रीपा कर्णे श्रीं रंजनीकलाश्रीपा
शिरसि ग्रें सुभगाकलाश्रीपा सर्वशरीरे ग्रः प्रियदर्शनाकलाश्रीपादुकां पूजयामिति पूजयेत् ततः सोमकलाः पूजयेत् शि
रसि ग्रें पूषाकलाश्री वामकर्णे श्रां श्रद्धे मेधाकलाश्री॰ वामनेत्रे ई सुमनाकलाश्री गंडे ई रतिकलाश्री॰ ओष्ठाधरयोः उं प्री
तिकलाश्री वामकक्षे ऊं धृतिकलाश्री कंठे ऋं ऋद्धिकलाश्री॰ हृदि ॠं सौम्याकलाश्री वामकुक्षौ लृं मरीचिकलाश्री नाभौ
लॄं ग्रें अंशुमालिनीकलाश्री भागे ऐं ग्रें अंगिराकलाश्री म वामोरौ ऐं शशिनीकलाश्री॰ वामगुल्फे श्रौं छायाकलाश्री वाम
पादपृष्ठे श्रीं सं संपूर्णमंडलाकलाश्री वामपादांगुष्ठे ग्रं तुष्टिकलाश्री सर्वशरीरे ग्रः अमृताकलाश्रीपादुकां पूजयामि ततः
इष्टदेवेशानादिरीते कामबाणे पूजयेत् पंचकामबाणश्रीपा मस्तके द्रां द्रावणबाणश्रीपादयोः द्रीं उन्मादनबाणश्री मुखे क्लीं मोह
नबाणश्री गुह्ये ब्लूं संदीपनबाणश्री हृदि सः शोषणबाणश्री इति पंचबाणान् संपूज्य पूर्वे लिखित ललाट त्रिकोणदक्षरेखा॰
यां ऐं शुभदा श्रीपादु पश्चिमरेखायां ईं भगपादश्री वामरेखायां ह्रीं भगसर्पिणीश्री मध्ये यश्रीं ह्रीं भगावहपादश्री पुनलसादारे
उड्यानपीठे श्री उड्डीशनाथश्री उड्डीश्वरीदेवीश्री रक्तांबाश्री वर्यानाथश्रीपादुकां पूजयामि नाभौ जालंधरे श्री जालंधरमहापी
ठश्री जालेश्वरीदेवी जालेशनाथदेव श्री जालांबाश्री षष्ठीशनाथदेव श्रीपादुकां पूजयामि स्मरमंदिरे कामरूपे श्री शर्णेश्वरी
देवीश्री शर्णेनाथदेवपाद श्री उड्डीशनाथदेवपाद श्रीपांडे कामाख्येश्वरीदेवी श्री कामेश्वरानंदनाथश्री महदुत्सांबाश्री मित्रीशना

यपादश्रीपादुकां पूजयामि इति मंत्रेण गुरुपीठस्य वामभागे गुरुपंक्तिः संपूज्य हृदये २२ श्रुतेंगकुसुमादिभ्यो नमः इ
मे॰र ति पूजयेत् ततः ऐं स्रां स्रीं स्रूं स्रैं स्रौं स्रः इति मंत्रेण एवं शिरसि ब्रह्मरंध्रे योनौ व्योमे विचिंतयेत् ऐं क्लीं सौः इति व्योमम् एभि विद्याभिस्तस्या
त्वा॰ स्तनयोः व्योमे विचिंत्य योनिमुद्रां बध्वा ऐं क्ष्लक्लैं क्लीं क्लूं क्लौं ह्रीं ते इति द्वाविंशत्या विद्यया योनौ विचिंत्य व्योमे विचिंतयित्वा स्वयं पा
७१ तेन्द्रमयोमनानि भेदः सत्त्वस्वरूपं इति निजविद्या बीजे चिंतयेत् ततो मूलेन योनौ पुष्पांजलिं च यं दत्वा व्योमे विचिंतये तत
आत्मनि ईशानस्य पंचवक्त्रस्य कलाब्रह्मस्वरूपदादिका न्यसेत् ऊर्ध्वमुखे ओं ईशानः सर्वविद्यानां ओं शशिन्यै कलायै नमः पू
र्वमुखे ईश्वरः सर्वभूतानां ओं अंगदायै कलायै नमः दक्षमुखे ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोधिपतिः ओं ब्रह्मेष्टदायै कलायै नम
पश्चिममुखे शिवो मे अस्तु ओं मरीच्यै कलायै नमः उत्तरमुखे सदाशिवो ओं अंशुमालिन्यै कलायै नमः ततः पूर्वमुखे तत्पुरु
षस्य वक्त्रस्य कला न्यसेत् पूर्ववक्त्रे ओं तत्पुरुषाय विद्महे ओं शान्त्यै कलायै नमः पश्चिमवक्त्रे महादेवाय धीमहि ओं विद्यायै क
लायै नमः दक्षिणवक्त्रे तन्नो रुद्रः ओं प्रतिष्ठायै कलायै नमः उत्तरवक्त्रे प्रचोदयात् निवृत्त्यै कलायै नमः ततो हृदये ओं अ
घोरेभ्यः ओं उमायै कलायै नमः ग्रीवायां अथ घोरेभ्यः ओं मोहायै कलायै नमः दक्षांसे घोरेभ्यो ओं क्रियायै कलायै नमः
वामांसे घोरतरेभ्यः ओं निद्रायै कलायै नमः नाभौ सर्वतः सर्व ओं व्याधये कलायै नमः कुक्षौ सर्वेभ्यः ओं मृत्यु कलायै नमः
पृष्ठे नमस्ते अस्तु ओं तृष्णायै कलायै नमः वक्षसि रुद्ररूपेभ्यः ओं क्षुधायै कलायै नमः ततो गुह्यादि वामदेवस्य त्रयोदश कला

न्यसेत् गुह्ये ॐ वामदेवायनमः ॐ रजायैकलायैनमः दक्षस्कंधे ज्येष्ठायनमः ॐ रक्षायैकलायैनमः वामस्कंधे रुद्राय
नमः ॐ रत्यैकलायैनमः दक्षोरौ कालायनमः ॐ कपालिन्यैकलायैनमः वामोरौकल ॐ कामायैकलायैनमः दक्षजानु
निविकरणायनमः ॐ संयमिन्यैकलायैनमः वामजानुनिबल ॐ क्रियायैकलायैनमः दक्षजंघायां विकरणायनमः ॐबु
द्ध्यैकलायैनमः वामजंघायांबल ॐ स्थिरायैकलायैनमः दक्षस्फिचि बलप्रमथनायनमः ॐ रात्र्यैकालायैनमः वामस्फिचिस
र्वभूतदमनायनमः ॐ भ्रामिण्यैकलायैनमः कयोनमः ॐ मोहिन्यैकलायैनमः दक्षपार्श्वे उन्मनायनमः ॐ जरायैक।
लायैनमः ततः सद्योजातस्याष्टौकलान्यसेत् दक्षपादे ॐ सद्योजातंप्रपद्यामि ॐ सिद्ध्यैकलायैनमः वामपादे सद्योजाताय वै
नमः ॐ ऋद्ध्यैकलायैनमः दक्षस्तने भवे ॐ धृत्यैकलायैनमः वामस्तने अभवे ॐ लक्ष्म्यैकलायनमः नासायां अना
दिभवे ॐ मेधायैकलायैनमः मूर्ध्नि भजस्वमां ॐ प्रज्ञायैकलायैनमः दक्षबाहौ भव ॐ प्रभायैकलायैनमः वामबाहौ
उद्भवायनमः ॐ सुधायैकलायैनमः ततोमूलेनसकलिंगे संस्थसुंदरीपदे दृशाक्षरीविषयालिंगपूजने तद्द्वारस्व
तारस्वभवनेशानी महात्रिपुरसुंदरी नमः शिवायविषयेद पुराणेपरिकीर्तिता ॐ तत्पुरुषायनमः ॐ अघोरायनमः
ॐ सद्योजातायनमः ॐ वामायनमः ॐ ईशानायनमः ॐ निवृत्यैकलायैनमः ॐ प्रतिष्ठायैकलायैनमः ॐ विद्यायै
कलायैनमः ॐ शान्त्यतीतायैकलायैनमः इतिलिंगंपूजयित्वा तत्रषडंगंसंपूज्य मूलेनमंत्रेण वैनैदिके शोषपूजयेत् ततोरं

मे॰र॰ त्रा॰ ७२

धारिताश्च नरपिलिङ्गे भजयित्वा सर्वं मे दो भगेऽगिमङ्गाव घागजनं ड्राबो वावधा योवैसौभे विचित्य भगमालां पठेत् ऐं
भगभुगे भगिनि भगोदरि भगमाले भगावहे भगगुह्ये भगयोनि भगनिपातिनि सर्वभगवशंकरि भगरूपे नित्यक्लिन्ने
भगस्वरूपे सर्वभगानि मे ह्यानय परे रेते सुरेते भगक्लिन्ने क्लिन्नद्रवे ॰ क्लेदय द्रावय सर्वसत्वान् भगेश्वरि अमोघे भगविच्चे क्षुभ
क्षोभय सर्वसत्वान् भगेश्वरि ऐं ब्लूं जं ब्लूं मों ब्लूं हें ब्लूं हें क्लिन्ने सर्वाणि भगानि मे वशमानय स्त्रीं हर ब्लें ह्रीं ह्रीं इति पठन्
स्वात्मानं शिवरूपेण स्त्रीं शक्तिरूपेण विभाव्य समद्वन्द्वः सन्नानाविधासनपरिवेशविविधविचित्रलीलाविशेषैस्तां परितोषये
त् धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा स्रुचा सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहा इति मन्त्रेण सुषुम्नारम्भः सुरते
मूलजयाय यथाशक्ति प्रकाशाकाशहस्ताभ्यामवलम्ब्योन्मनीस्रुवा धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णमग्नौ जुहोम्यहं स्वाहा इति मन्त्र
त्रागेन ३ कृत्वा होमं कुर्य्यात् अदीक्षितावेश्च क्लिन्नपानं कुण्डेरपि पूर्वं कार्यो यथा ऐं ह्रीं शक्तिकर्णो होमिति बीजे पठित्वा
ऐं क्लीं सौः त्रिपुरायनमः इमां शक्तिं पवित्रीकुरु मम शक्तिं कुरु स्वाहा अनेनाभिषेचयेदितरशक्तिशुद्धिः एवं करणाश्च
कोहनोदहेत्यासात् कलामूलेन तृष्णां जलिदानां ते कर्म कृताधर्माधर्मे इत्यादि शेषकर्म समापयेत् तत्राप्यशक्तः पुष्पेणाभ
पूजां ते कर्म कृत्वा तृष्णां जलिदानं धर्माधर्म इत्यादि शेषं समापयेत् एते वहती संस्काराः पीठपूजायां ॰ पाक कुण्डगोलयहणे
पद्धे तदर्पि तत्रावरणपदे तदनेगामदमेनेयनेकृत्वा तदंगोनिः पीयतां त्रिगोले मन्त्रा प्रसन्नेनेत्यनेन स्रुतेन कलशे ७२

72

विशेषाः मूलेन निःक्षिप्य तद्धृद्धेन नामवलाल्यतो यणम्य भोजनतो ऽन्नलवमनाभरणादक्षिणाः भिक्षोपरितोष्य आ
त्मानं कृत्यकृत्यमेमता गृहे शरणमेत पीठसज्जायाः प्राकट्टेमीसेस्काराव्रणपदोरघुनाथमर्माथमर्मोहविद्दीमदत्तादिमत्रोभ्यो नि·
भुवनमात्रे विधेये स्मरतेनभुवनादिकमावश्यकं विधेयं तद्उक्तं ब्रह्मयामले नदयाद्भुवनेयस्तदरिद्रो जायते ध्रुवं आल्कि
गनेविनादेविकृष्टी भवति पार्वति विनादेनदानैर्देविलोके भवति निंदितः आलिंगनेहरेद्रोगान्यनयान्नादिर्भुवमे नसदं
तद्दानात्ये अतदामोदः प्रजायते मातुर्ज्जं संगमेनस्यात्स्यमेवनसंशयः पापफलेनदेवीयामले तृतीयायोगकृतेमंत्री सर्व·
तोजायते ध्रुवं नतस्यपुनरावृत्तिः कल्पकोटिशतैरपि येः कृतेयजने हृत्याल्लैरिहाः कृतवेदविन्नाः सर्वतीर्थमयः प्रोक्तः
सर्वदेवमयो भवेत् पुरश्चर्यादिसकलंकृतंतेन नसंशयः अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च आसमुद्रावधरणीदत्ताते
नसदाक्षिण मेरुमेरुरत्नल्पानि स्वर्वर्षाण्यर्पितानिचे गोकोटिदानाघ्नमणैपतशुण्येजायते प्रिये तस्मात्सर्वप्रयत्नेन तृतीयायोग
समाचरेत् पूजासेवर्णादेभद्रेसर्वारिष्टप्रशमके योनिपूजाविनापूज्याकृतमप्यकृतं भवेत् आगुरारोग्यविभवानमिता मूलम
नेनरः अनेनैव विधानेन विषाग्नौ निर्विषो भवेत् पुत्रार्थी लभते पुत्रं धनार्थी लभते धनं मातंगी शक्तिमभ्यर्च्य तयासाकं समा
वसेत् मातंगी मन्त्रयोगेन सर्वकामार्थसिद्धये शक्त्यासाकं सदाभक्त्या मातंगीमर्चदेवता सादेविशक्तिहीनात्रनददातिमनो
रथं पतद्भावे अपराजितापुष्पमर्चदनेपरस्परामिसर्वमेयोजयतयोः शिवशक्तिस्वरूपयोः संगमेनकुलद्रव्योत्पत्ति विभाव

म्ल

मं॰ र॰ त्वा॰ ७२

72

तन्मध्ये चंदने गुर्धपात्रोनिः क्षिप्य देवीतर्पयेदिति पंचयागविधिः ॥ अथ यंत्रसंस्कारः ॥ अथापरः प्रकारः ॥ तत्र साधकः दी
क्षितः शुभदिने लग्नादौ कृतनित्यक्रियः श्रीगुरोराज्ञां गृहीत्वा प्रतिष्ठापूर्वदिने तद्दिने यथोक्तविधिना गणेशाय मातृः वृद्धिश्राद्धं
पुण्याहं स्वस्तिवाचनादिपूर्वं गीतेनाविधाय ततः सकल्य धातुनिर्मितमसूरसेन रत्नादिनिर्मितं शुद्धजलेन प्रक्षाल्य
यथोक्तप्रकारेण पंचगव्येन मूलेन प्रक्षाल्य पुनः उल्लिखपीठे संस्थाप्य अगुरुनीरेण कुर्यात् ॐ अग्निंसमिंवाजमित्यादिस्प
वासं त्रि ऋषि त्रिष्टुप् छंदः अग्निर्देवता प्रतिष्ठिन्त्याम्नक तत्र कृतनित्यक्रियः साधकः स्वस्तिवाचनपूर्वकं संकल्पं कुर्यात् अ
द्येत्यादि अमुकगोत्रो अमुकशर्मा अमुकदेवतायाः पूजार्थं ममुक यंत्रसंस्कारमहं करिष्ये इति जलतिलकुशैः संकल्प्य
ह्रीं इति मंत्रेण अष्टोत्तरशतवारं पंचगव्यमभिमंत्र्य ह्रौं इति यंत्रं तत्र निःक्षिप्य ततः उष्णोदकेन त्रिःस्नापयेत् ततः शीतलजल
चंदने कस्तूरीकुंकुमैः जलैः स्नापयित्वा पंचामृतमानीय ह्रौं इति मंत्रेण अष्टोत्तरशतवारमभिमंत्र्य स्नापयेत् तत्र क्रमः प्रथमं
क्षीरेण स्नापयित्वा पुनः जलेन स्नापयित्वा पश्चाद्दध्ना एवं दध्ना घृतेन मधुना शर्करया च ततोष्टभिः कलशैः कुंकुम
गोरोचनाचंदनमिश्रितैस्तोयैः स्नापयेत् स्नाने सर्वत्र मूलमंत्रेणैव ततो यंत्रमुत्तोल्य कुशाग्रेण स्पृष्ट्वा यंत्रराजाय विद्महे वर
प्रदाय धीमहि तन्नो यंत्रः प्रचोदयात् इति यंत्रगायत्र्या अष्टोत्तरशतवारमभिमंत्र्य प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् अस्य प्राणप्रतिष्ठा
मंत्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः ऋग्यजुःसामानि छंदांसि चेतनस्वरूपा प्राणशक्तिर्देवता प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् अस्य ७२

विनियोगः इतिस्मृत्वा शिरोमुखहृदयेषुऋषिछंदोदेवताविन्यस्य अंकंखंगंघंङंअं आं आकाशवाय्वग्नितेजोजलपृथिव्यात्मने
अंगुष्ठाभ्यांनमः इंचंछंजंझंञंइं शब्दस्पर्शरूपरसगंधात्मनेतर्जनीभ्यांस्वाहा उंटंठंडंढंणंउं श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्रा
णात्मने मध्यमाभ्यांवषट् एंतंथंदंधंनंएं वाक्पाणिपादपायूपस्थात्मने अनामिकाभ्यांहुं ओंपंफंबंभंमंओं वच
नादानगतिविसर्गानंदात्मनेकनिष्ठाभ्यांवौषट् अंयंरंलंवंशंषंसंहंलंक्षंअः मनोबुद्ध्यहंकारचित्तात्मनेकरतलपृ
ष्ठाभ्यांफट् एवमेवहृदयादिषुविन्यस्य रक्ताब्धिपोतारुणपद्मसंस्थांपाशांकुशाविक्षुशरासबाणान् शूलंकपालं
दधतीकराब्जैरक्तांत्रिनेत्रांप्रणमामिदेवीं इतिध्यात्वामनसासंपूज्य ॐ आं ह्रीं क्रों यंरंलंवंशंषंसंहों हंसः अमुकदेवतायाः
प्राणाइहप्राणाः ॐ आं ह्रीं क्रों यंरंलंवंशंषंसंहों हंसः अमुकदेवतायावाङ्मनश्चक्षुःश्रोत्रघ्राणप्राणाइहागत्यसुखंचिरंति
ष्ठंतुस्वाहा इतिप्राणप्रतिष्ठामंत्रेणकुशादिनायंत्रंस्पृष्ट्वाअष्टोत्तरशतवारंयथाशक्तिवाभिमंत्र्यदेवतांसावरणांतत्रावा
ह्यषोडशोपचारैः पंचोपचारैर्वापूजयेत् ततस्तद्देवतामंत्रमष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतंवाजप्त्वातावन्मात्रंखंसंस्कृतेग्नौहुत्वा
संपाताज्यसिक्तंकुर्यात् होमाभावेद्विगुणजपःकार्यः ततोबलिंदद्यात् ततःॐ अद्यकृतेतदमुकदेवताप्रतिष्ठाकर्मणः
सांगतार्थमिदंहिरण्यमग्निदैवतं अमुकगोत्रायगुरवेदक्षिणामहंददे तदभावे तत्पुत्राय तदभावेतच्छ्रोत्रियायतदभा
वेअन्यस्मैब्राह्मणायदद्यात् ततोच्छिद्रावधारणं अद्यकृतच्छिद्रंतपच्छिद्रंयच्छिद्रंयजतेममतच्छिद्रंमस्तुअच्छिद्रमास्तुर

दू त्थ

सप्तसप्तत्नः किं इमास्ति तित्रासत्र एणशुभ्रः इति सृजनधारणयन्त्रयोः संस्कारः प्रथमा मालासंस्कारः तत्र साधकः कृतनित्य-
मे॰र क्रियः कर्ण्यामजेपट्टसूत्रैर्वा त्रिगुणीकृतं त्रिगुणीकृतमानीय पञ्चगव्येन क्षालयित्वा अश्वत्थपत्रेषु नवसु पर्यायक्रमेण
त्वा॰ स्थापितेषु सूत्रेषु मणीन् संस्थाप्य चन्दनजलेन क्षालयित्वा ओं ह्रीं यकैकं मातृकावर्णे वाचायं मणीन् ग्रथयित्वा ब्रह्मग्रं- यो
७४ थिं वदनतां मेरुं च कल्पयेदिति मालां संपादयेत् अथ न प्रकारस्तु मवेमवेत्तसेयोमपञ्चक्षं प्रक्षेतेनेपेत् गोशृङ्गसदृशी
काया यद्वा सर्पाकृतिः शुभा ततः पञ्चगव्येन मालां क्षालयित्वा सद्योजातमन्त्रेण जलैः क्षालयेत् ओं सद्योजातं प्रपद्यामि स-
द्योजाताय वै नमः भवे भवे नातिभवे भवस्व मां भवोद्भवाय नमः इति सद्योजातमन्त्रः चन्दनागुरुगन्धाद्यैर्वामदेवेन घर्षयेत् ओं वा-
नमः श्रेष्ठाय मदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमो रुद्राय नमः कालाय नमः कलविकरणाय नमो बलप्रमथनाय नमः सर्वभूतदमनाय नमो मनोन्म- विकरणाय
नाय नमः वामदेवमन्त्रः धूपयेत्तामघोरेण ओं अघोरेभ्योऽथ[illegible]घोरेभ्यो घोरघोरतरेभ्यः सर्वतः सर्वसर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररू-
पेभ्यः अघोरमन्त्रः लेपयेत्तत्पुरुषेण ओं तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् तत्पुरुषमन्त्रः म-
न्त्रयेत्तं वमेनेव प्रत्येकं तु शतेन शतेन मेरुं च मन्त्रयेदेव मन्त्रेना वशतेशतं ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्म-
णोऽधिपतिः शिवो मे अस्तु सदाशिवोम् इति ईशानमन्त्रः प्रत्येकं तु सकृत् सकृत् इति वा ततः प्राणप्रतिष्ठामन्त्रेण मालायाः प्राणान् प्र-
तिष्ठाप्य मूलेन मालां सञ्जप्य ओं मां माये महामाये सर्वतत्त्वस्वरूपिणि चतुर्वर्गस्त्वयि न्यस्तस्तस्मान्मे सिद्धिदा भव अनेन ७४

घो वैभ्यः सर्वशर्वे =

ल=१

मेघम क्रमोत्क्रमेण मूलेन मालयोर्जपेत् ततो होमरहस्येन ह्रैतां संपातान्तं मालायां क्षिपेत् होमाशक्तौ द्विगुणजपः कर्तव्य
ततो मालारहस्यं स्थापयेदिति मालासंस्कारः अथ रहस्यमालासंस्कारः ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं क्लीं हूं फट् स्वाहा इति मंत्रेण सप्तधा
भिमंत्र्य वक्ष्ये निःक्षिपेत् ततश्चावाहनादिमुद्राभिर्भगवतीमावाह्य सपरिवारां षोडशोपचारैरभ्यर्च्य मूलमावर्त्य सैरि
तिनीयबीजमनुस्मरन् धेनुमुद्रयामृतीकृत्य हूमिति कवचेनावगुंठ्य महामुद्रयाच्छादयन् देवीरूपां मालां ध्यायन्
विंडमोपेक्षं कुर्यात् तत्र मंत्रः ॐ ह्रीं स्वाहा ॐ हूं स्वाहा ॐ फट् स्वाहा ॐ ह्रीं स्वाहा ॐ ह्रीं हूं स्वाहा ॐ ह्रीं फट् स्वाहा अने
न शतधा विंडप्रक्षेपं कुर्यात् कस्तूरिकागुरुकर्पूरादिपादिके दत्वा वक्ष्यमाणेनाभिमंत्रयेत् तत्र मंत्रः ॐ ह्रीं श्रीं महाव
श्रीणि महाघोररूपे कर्कशे महाश्मशानमंडले प्रविश्य सर्वसिद्धिं प्रयच्छ ॐ हूं ह्रीं ह्रीं स्वाहा महाकपालि महाघोररूपे स्वाहा ॐ
ह्रीं ह्रीं हूं फट् स्वाहा अनेन हृत्वा तैरभ्यर्च्य क्लीमिति कंदर्पबीजेनोद्दीपनं कृत्वा षोडशोपचारैरभ्यर्च्य मातृकामंत्रेण संदीप्य
हूंकारेण वेष्टयित्वा बलिं दद्यात् यथा ॐ ह्रीं ह्रीं हूं ॐ हूं हूं ॐ फट् हूं ॐ ॐ हूं स्वाहा ॐ हूं महायोगिनि त्रिभुवनतारिणि म
हाघोरास्थिमालामध्ये निवासं कुरु कुरु सर्वसिद्धिं देहि मां मां पाहि पाहि नष्ट २ रूपापय २ ह्रीं ह्रीं हूं फट् स्वाहा अनेन तय
योदितद्रव्येण बलिं दत्वा देवीं विसृज्य निभृतस्थाने मालां धारयेदिति संप्रदायसिद्धो रहस्यमालासंस्कारविधिः इति श्रीरा
धावानंदकृतायां पद्धतिरत्नमालायां नित्यकृत्यस्तबके द्वितीयम् २ अथ पुरश्चरणं पुरश्चरणहीनस्य मंत्रसिद्धिर्न जायते

मे॰र
त्वा॰
७५

मुद्रादौ पुरश्चरित्रेषां कुर्यान्नियमेन यथोक्तविधि पुरश्चर्याख्यरत्नेन शोकाम्बप्राप्य नादितः यत्राग्रहादिकं कर्म गौडमैथिलभेद
तः कृत्वाज्ञां मतेनापि क्रमेवकं ततः परं होमार्थमग्निसंस्कारस्तर्पणं मार्जनेन तथा द्विजातिभोजनेनैव पुरश्चर्यायाम
मासतः पुरश्चर्यानकल्पाश्च अप्रधानशवसाधने तत्र पुरश्चरणारंभात्प्राक्तत्पर्वदिवसे दौरादिकं विधाय निरा
मिषमेकवारं भुक्त्वा रात्रौ स्वप्नं प्रार्थयेत् रात्रौ पादौ प्रक्षाल्य कुशशय्यायामुपविश्य ओं भगवन् देवदेवेश शूलभृत्
वृषवाहन इष्टानिष्टे समाचक्ष्व मम सुप्तस्य शाश्वत नमो जाय त्रिनेत्राय पिंगलाय महात्मने वामाय विश्वरूपाय स
र्वव्यापितये नमः स्वप्ने कथय मे तथ्यं सर्वकार्येषु विशेषतः क्रियासिद्धिं विधास्यामि त्वत्प्रसादान्महेश्वर एवं प्रार्थ्य प्र
यीत इति मंत्रमहोदधिप्रोक्तो विधिः ताराभक्तिसुधार्णवे तु कुशनिर्मितायां शय्यायां प्रक्षालितपादो दक्षं वस्त्रमा
लोच्य मूलविद्यामष्टवारमभिमंत्र्य पंचवर्णं पठेत् ओं यज्जाग्रतो १ येन कर्माण्यप २ यत्प्रज्ञान ३ यस्मिन्नृच ४ सुषार
थिर्वा ५ भगवन्देवदेवेश शूलभृद्वृषवाहन इष्टानिष्टे समाचक्ष्व मम सुप्तस्य शाश्वत ओं ह्रीं हिलि हिलि शूलपाणये स्वाहा
अथ वेदमन्त्रानवमेत्र नमो जाय त्रिनेत्राय पिंगलाय महात्मने वामाय विश्वरूपाय सर्वव्यापितये नमः स्वप्ने कथय मे तथ्यं स
र्वकार्येष्वशेषतः क्रियासिद्धिं विधास्यामि त्वत्प्रसादान्महेश्वर ओं नमः सकललोकाय विष्णवे प्रभविष्णवे विश्वाय वि
श्वरूपाय स्वप्नाधिपतये नमः परब्रह्मस्वरूपाल मेतस्य समीचि विश्वसृष्टक शुभाशुभगतिं देवस्वप्ने मे विनिवेदय इत्युच्चार्य ७५

75

जानुभ्यांमवनींगत्वाशिरसाप्रणम्यवागतः प्रसन्नोभवनाशयीतयोरन्यतरप्रकारेणस्वप्नंप्रार्थयेत् स्वप्नेदृष्टेनिशिप्रातर्गुरवेनिवेदयेत्
तमेतरेणमंत्रतः स्वयंस्वप्नंविचारयेत् लिंगेचंद्रार्कयोर्बिंबेभारतीजाह्नविगुरुः रक्ताक्षितरणेशुद्धेजयोऽनलसमन्विते ने
शिविहंसेरथेगोगाश्वेरथेस्थानेवमेहने आरोहणेमारसस्यपरालाभश्वानिम्नगाः प्रासादःसदनेपद्मंछत्रेकन्याडमाः फली
नागोहयपुष्पवृषभोऽसिव पर्वतःस्वापलग्नहानारानारीस्पर्शोदयाप्सराः हर्म्यशैलविमानानामारोहोगगनेगमः मप
मोमादनेविष्ठालेपोहधिरसेवने दध्योदनादनेराज्याभिषेकेकोगोद्विजध्वजाः हंसःसिंहासनेशांखोवादित्रेरोवनादयिवेद
नरर्प्पणश्वेतांस्वप्नेसंदर्शनेशुभे अथाशुभाः तैलाभ्यक्तःकृष्णवसोनग्नोनागानैवायसौ शुष्ककंटकोहदंतस्वबाडालोदीर्घके
यरः प्रासादस्खलहीनस्वनेतस्वप्नेशुभावहाः शांतिकुर्वीतद्दुःस्वप्नेजपेन्मंत्रमनन्यधीः अशुभस्वप्नेअष्टोत्तरसहस्रमूले
जपेत् अथक्रमःसर्वकार्येषुवर्गतव्यः इतिस्वप्नविधिः प्रथमदिनेप्रातःस्नानादिकंविधायअनुक्रमेणस्वगुरस्मरणंसिद्ध
येमयेथेदृष्टतेभूमिमंत्रोमेसिद्धतांइतिभूमिंस्पृष्ट्वापठेत् इतिग्रामेक्रोशमात्रेनगरादौक्रोशचतुष्कंपर्वतादौयथेष्टंभूमिपरि
ग्रहंविधाय दशरुद्रोऽष्टवातृविताह्निपरिमितान् खदिरकीलकान् स्वमंत्रेणप्रत्येकमेकदावादशवारंशतवारंवाभिमंत्र
तेषुस्वदेवतांसंस्मृत्यपरिगृहितक्षेत्रमध्येक्षेत्रपालंसंस्मृत्यतस्मैबलिंदद्यात् तत्रप्रकारः क्षेत्रपालमंत्रब्रह्माऋषिर्गायत्री
छंदः क्षेत्रपालोदेवताक्षेत्ररक्षार्थेविनियोगः इतिस्मृत्वा ऋष्यादिन्यासंकारादिभिर्विन्यस्य क्षांक्षींक्षूंक्षैंक्षौंक्षः एतैःकरांग

भै॰र॰ त्यामोक्ता आधारशक्त्यादित्तानाम्नपर्यंतं संपूज्य वामाज्येष्ठारौद्रीकालीकलविकरणीबलप्रमथनीसर्वभूतदमनीमनो
त्वा॰ न्मनीसंपूज्य ओं नमो भगवते सकलगुणात्मशक्तियुक्तायानंतायायोगपीठात्मने नमः इतिपीठं संपूज्य नीलांजनाद्रिनिभम्
७९ ऊर्ध्वपिंगाक्षकेशं दंष्ट्रालोवनम्रपात्रगदाकपाले आशांवरं भुजगभूषणमुग्रदंष्ट्रं क्षेत्रेशमद्भुततनुं प्रणमामि देवं इति
ध्यात्वावाह्य क्षौं क्षेत्रपालाय नमः इत्यष्टौ दीभिः पूजयेत् केसरेष्वंगानि पत्रेषु अनले अग्निकेशकराल वंदारव महा
काय पिशिताशन पिंगलाक्ष ऊर्ध्वकेशान् संपूज्य तद्बहिरिंद्रादीन् वज्रादींश्च पूजयेत् ततः ओं एह्येहि विड बीकुरु २ भंज
य २ नर्तय २ विघ्नय २ महाभैरवक्षेत्रपालवलिंगृह्ण २ स्वाहा एषवलिः सपरिवाराय क्षेत्रपालाय नमः इति माषभक्त
76 वलिं सोपदंशं हस्तपिंडितं करस्थकपाले दद्यात् ततः ओं ये रौद्रकर्माणो रौद्रस्थाननिवासिनः मातरो ह्युग्ररूपाश्च गणा
नामधिपाश्च ये विघ्नभूतास्तथा वान्ये दिग्विदिक्षु समाश्रिताः सर्वे ते प्रीतमनसः प्रतिगृह्णंत्विमं वलिं इत्यष्टदिक्षु माष
भक्तवलिं दद्यात् ततो भूतानि यानीह वसंति लोके वलिं गृहीत्वा विधिवत्प्रयुक्तं अन्यत्र वासं परिकल्पयंतु रक्षंतु ताभ्यस्त्र
नमोस्तु तेभ्यः इत्यष्टदिक्षु पुनरपि वलिं दद्यात् ततः परिशिष्टहितस्वेत्र सर्पवसी मांगतायि चात्र विघ्नकर्तारो दिवि भुव्यंतरीक्ष
गा विघ्नभूतास्तथा वान्ये मम सर्वस्य सिद्धिषु मयैतत्कीलिते क्षेत्रे परित्यज्य विदूरतः अपसर्पंतु ते सर्वे निर्विघ्ना सिद्धिरस्तु मे
इति पठन् के कीलकमारोप्य तत्रेंद्रमावाह्य ओं इंद्राय नमः इति पंचोपचारैर्गंधादिभिः संपूज्य एष माषभक्तवलिरिंद्राय नम ७९:

इति बलिं दद्यात् एवमेवाग्नेयादिसमदिक्षु स्वैव तत्कीलकार्पणं विधाय तत्र दिक्पाल नाम्नास्सजाबलिदानेच कुर्यात् ततः प
रिशुद्धितदेत्र मध्ये क्रममेवं कृविवित्सतन्मद्देजपमेडपे विदद्यात् तदग्रिमदिने स्नानादिकं विधाय ओं अद्येत्यादि अमुकगोत्रः
श्री अमुकशर्म्मा मंत्रसिद्धिप्रतिबंधकहातानाहानपापक्षयार्थं मशुतगायत्रीजपमथवादियथाकालमहं करिष्ये अशक्तोऽष्टोत्त
रसहस्रं गायत्रीजपं कुर्यात् ततो भोजनादिना ब्राह्मणान् गुरुं च वस्त्रालंकारादिभिः संप्रीतं कृत्वा तदनु तां शुद्धिं कृत्वा हवि
ष्यं भुक्त्वा कुशशय्यायां शयीत अग्रिमदिने ब्राह्मे मुहूर्ते उत्थाय प्रातः कृत्यं स्नानादिकं च विधाय जपस्थानमागत्य दिक्पाला
न् प्रणम्य शाङ्कुर्वं कुशासने तत्र जलाभ्यासासनमेकं स्वं कुर्यात् ओं मूलमन्त्रार्थे इति मंत्रस्य सिद्धिकामो यादियथाकालमियत्सं
ख्यकं जपं तद्दशांशेन मंत्रकरणकहोम तद्दशांशेन तर्पणं तद्दशांशमार्जनं तद्दशांशब्राह्मणभोजनात्मकं पुरश्चरणमहं करिष्ये
इति संकल्प्य जपं कुर्यात् इति गौडसंप्रदायः मैथिलास्तु संकल्पानंतरं अमुकमंत्रस्यामुकऋषिरमुकछंदोऽमुकदेवता अमु
कशक्तिः पुरश्चरणजपे विनियोगः इति कुशजलादिना संकल्पानंतरं कृत्वा द्वारनिकटे गणनाथाद्यर्चनादिकमासनोपवेशनान्ते वि
धाय जपमंडपस्याग्नेयादिकोणेषु पूर्वस्मिंश्च भवंतु हये स्थापयित्वा तेषु क्रमेण गणेश सरस्वती दुर्गा देवपालान् संपूज्य पूर्व
तो वसेश ज्यपुनरपि ओं ये रौद्रा रौद्रकर्माणो रौद्रस्थाननिवासिनः योगिन्यो ह्युग्ररूपाश्च गणानामधिपाश्च ये विघ्नभूतास्त
था चान्ये दिग्विदिक्षु समाश्रिताः सर्वे ते प्रीतमनसः प्रतिगृह्णन्त्विमं बलिं इत्यष्टदिक्षु बलिं दत्वा भूतानि यानीह वसंति लोके

भैर
वः
८८

७७

बलिं गृहीत्वा विधिवत्प्रयुक्ते अन्यत्र वा मे वरिकल्पयेत् तस्मै तेनानामत्र नमोऽस्तु तेभ्यः इमं दृष्टदिक्षु भूतबलिं ददता प्राणायामे त्रयाणां
दिन्यासो मूलविधाय जपं कुर्वीतेति इति सर्वदेवतासाधारणो विधिः काल्याग्नुत्तराम्नायविधानम् वीरभद्रामत्रकृतविधानमस्याधार
णमतमामल्लिखिते हरिबोधमकरादौ शुक्लपक्षे वेदतारान्तकालेऽहि गुरोराज्ञो दृहिता सर्वे वनस्य मप्रार्थनादिके विधायाग्निम
दिने स्नानादि विधाय पवित्रकाग्निसमले गृहगणेशाद्यग्निमातृत्रैमस्कृत्य भूमिपरिग्रहं कुर्यात् अस्मकर्मत्रसम्पूर्णतारणं सिद्ध
यमयेपे स्यातेभूमिमेत्रामेसिद्धता इति पृथ्वीं क्रमितां भूमिं परिगृह्य तत्रेत्रमध्ये क्षेत्रपालं संपूज्य एह्येहि विड्वि महर २
भेनय २ नतय २ विघ्न २ महाभैरवक्षेत्रपालबलिं गृह्ण २ स्वाहा इति क्षेत्रपालबलिं दत्वा दीपिहस्तमयान् दशकोल
कान् मूलमंत्रसम्यग्ग्रहीत्वा नाभिमेमपूजयित्वावाग्रख्यादिकेविसमस ओदनपायसक्षीरमत्स्यमांस मोदक पूलिका अस
प वटकसहित पक्कान्नाज्यमधु शार्कराभिर्पूर्णपात्रे संभवं बलिं संपाद्य पूर्वादिपूर्वदिक्षु दिग्देवताभ्यो बलिं उग्रधेनोत्सृज्य दद्या
त् तत्रमंत्राः ॐ असितांगभैरवाय ॐ ब्राह्म्यै बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति पूर्वस्यां ॐ माहेश्वर्यै बलिं गृह्ण २ स्वाहा इत्याग्नेय्यां ॐ
चंडभैरवाय ॐ कौमार्यै बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति दक्षिणस्यां ॐ क्रोधभैरवाय ॐ वैष्णव्यै बलिं गृह्ण २ स्वाहा इति वायव्यां ॐ भी
षणभैरवाय ॐ चामुंडायै बलिं गृह्ण २ स्वाहा इत्युत्तरस्यां ॐ असितांगभैरवाय ॐ महालक्ष्म्यै बलिं गृह्ण २ स्वाहा इत्यैशा
न्यां ततः सर्वेभ्यो ॐ ईशानायै नमः इति गन्धादिना संपूज्य ॐ क्रीं श्रीं क्लौं ह्रीं ऐं चामुंडे विच्चे उं देवेन्द्र कोलपरल २ कालि ८८

रुरुभैरवायई = ४

केस्वाहा इतिकीलकंनिवेशनेन ॐ आग्नेय्यै नमः इति पूर्ववत् संपूज्य ॐ फ्रौं श्रीं क्लीं आग्नेय्यै चामुंडे विच्चे इदं देवि कीलय रक्ष २
कालिके स्वाहा इत्याग्नेय्यां कीले निखनेन ॐ याम्यै नमः इति संपूज्य ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं याम्यै चामुंडे विच्चे इदं देवि कीलय रक्ष २ का
लिके स्वाहा इति दक्षिणस्यां निखनेन ॐ नैरृत्यै नमः इति संपूज्य ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं नैरृत्यै चामुंडे विच्चे इदं देवि कीलय रक्ष २
कालिके स्वाहा इति नैरृत्यां कीले निखनेन ॐ वारुण्यै नमः इति संपूज्य ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं वारुण्यै चामुंडे विच्चे इदं देवि कीलय
रक्ष २ कालिके स्वाहा इति पश्चिमायां कीले निखनेन ॐ वायव्यै नमः इति संपूज्य ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं वायव्यै चामुंडे विच्चे इदं देवि
कीलय रक्ष २ कालिके स्वाहा इति वायव्यां कीले निखनेन ॐ कौवेर्यै नमः इति संजपित्वा ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं कौवेर्यै चामुंडे वि
च्चे इदं देवि कीलय रक्ष २ कालिके स्वाहा इत्युत्तरस्यां कीले निखनेन ॐ ऐशान्यै नमः इति संपूज्य ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं ऐशान्यै
चामुंडे विच्चे इदं देवि कीलय रक्ष २ कालिके स्वाहा इत्यैशान्यां कीले निखनेन ॐ भैरव्यै नमः इति संपूज्य ॐ ह्रीं श्रीं क्लीं भैर
व्यै चामुंडे विच्चे इदं देवि कीलय रक्ष २ कालिके स्वाहा इति निर्ऋतिपश्चिमयोर्मध्ये अधोर्ध्वा कीलेकं निखनेन ततः ॐ ह्रीं
श्रीं क्लीं इंद्राण्यै चामुंडे विच्चे बलिं गृह्ण रक्ष २ कालिके स्वाहा इति पूर्वस्यां कुंडद्वयेन उपेतान्नं बलिं दद्यात् एवमाग्ने
य्यादि नव दिक्षु तत्र सर्वत्र कीलकारोपणं व गृहः कार्यः ततः पश्चिमायां मंडलं कृत्वा तत्र ॐ ह्रीं वटुकाय आपदुद्धारणाय
कुरु २ ह्रीं ॐ स्वाहा इति वटुकाय बलिं दद्यात् आग्नेय्यां मंडलं कृत्वा ह्रीं श्रीं क्लीं ग्लौं गं गणपतये वरवरद सर्वजनं मे वश

मे॰र॰ मानयस्वाहा इतिगणपतयेबलिंदद्यात् नैरृत्यांरेमंडलेकृतालोलीले क्षेत्रपालायबलिंहृांस्वाहा इतिक्षेत्रपालायब॰
त्रा॰ लिंदत्वा मध्येमंडलेकृतास्वीमसर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यःहूंफट् बलिंहृन्नायस्वाहा इतिसर्वभूतबलिंदद्यात् ततः
७८ क्षेत्रमध्येकुंभेकविचिंतयेत तत्प्रकारोयथा जपस्थानेनवधाकृतापूर्वादिकोष्ठेषु कवर्गतपयशावर्गान्लदंक्षमध्यमे
विलिख्यमध्यकोष्ठमपिनवधाविधाय तत्रपूर्वादिषुस्वरद्वंद्वं लिखेत् सैवनमादिमावसैयत्रकोष्ठेदृंतेतदेवदीपस्था १५
नेसिद्धिदं तत्स्थानेपताकादिभिरलंकृतेकृतानवकोष्ठात्मकक्रमेपूर्वादिनवस्वकोष्ठेषु श्रोत्रस्कंधवक्रमस्तकेगोतमी
78 ये देशग्रामेगृहेवापिनवधाविभजेन्नरः प्रागादिपश्चिमान्तेनकादिमात्राणिविन्यसेत् स्वराणिपूर्वादीनितथाष्टौ॰
कोष्ठेषुविन्यसेत् ईशेशयमध्याम ध्येस्वरान्प्रागादिविन्यसेत् ईशानात्तुदिशः पश्चात्रामाकृतेलरेतोभवेत् तन्मध्येपा

लदं	काखगघ ङ	चछजझ ञ
शषसह		टठडढ ण
यरलव	पफबभ म	तथदधन

र्श्वयोःपाणिकुक्षीपादौततस्ततः पुच्छमेकमध्यामध्येपृष्ठमेवषडंगवान् मुखेसर्वा
र्थसिद्धिःस्यात्करयोरल्पसिद्धयः कुक्षौतुनित्यसिद्धिःस्यात्पादयोर्नैवसिद्धयः पुच्छेमस्त
केनियतःपृष्ठेसर्वार्थसिद्धयः तस्मात्तत्साधुविज्ञायकुर्यात्सर्वेजपादिकं पर्वतेसिंधुतीरे
वागुणपारायणेनदिंतदेयादिकुर्यात्तस्यश्यथ्यातचक्रमनेनचिंतयेत् देवीयामलेपि कुरुक्षेत्रे
प्रयागेवगंगासागरसंगमे महाकालेवकाम्योवदीपस्थानेनचिंतयेत स्नानसाधकयो ७८

यैत्रारिं तेन तस्थाने त्यजेत् यत्र मैत्रं तत्र पुरश्चर्य्या विधेया तथा चोक्तं कालिकोद्भवे स्थानमायकाद्यो त्रीन्वोरदिते यत्र
विद्यते तद्दोषशान्तये तो ज्ञात्वा तत्स्थाने परित्यजेत् तत्रान्तरे श्रुतिमद्वयस्यो गकारेण परस्परे ऋद्वयस्य ठकारेण द
कारस्य व ऋद्वये लृद्वयस्य पकारेण पकारस्य व लृद्वयं चोद्वयस्य षकारेण षकारस्यौ ऽपि योगेन च जकारस्य टकारेण ठका
रस्य विकारतः उकारस्य तकारेण फकारस्य धकारतः भकारस्य च रेफेण लकारस्य मकारतः श्रुतिमेषां च सर्वेषां नाम
न्वेषां मित्रता भवेत् यथा गर्गस्य वैरिसादटद्वाश्रमहापुरं श्रीर्द्वियाने षण्मुखस्य ऋन्न भद्रस्य च कंकोजयेन्नीटकेण
स्मारिः विधारं केनणस्य च डाकदेवस्य राजाख्येफजेडुंभो ख्यमेव च मद्रस्य रम्यकेसोम नगरे यत्नमर्मणः एवं क्रमेण विता
यरि च स्थाने त्यजेद् बुधः देवसाधकमंत्राणामेकमायतरंशिवे यदि स्यात् सर्वमेवं मंत्रे सर्वसिद्धिफलप्रदे जपस्थाने प्रा
कादिभिरलंकृत्वा विवितितनवकोष्ठात्मकं कूर्मं चक्रं दिन बहुकोष्ठ श्रीग्रमृताय नमः एवं हृष शैलराज वासुकि ग्र
र्यं कृत् शाक्तिश्च पद्मयोनि महाशावे ब्रह्मापाठ्यजगणान् देवेशान् प्रजयेत् ततोग्निमदिने प्रकृतनित्यक्रियो जपस्था
नमागत्य कुशतिलजलान्यादाय श्रीं श्रयं श्रयादिवात्तातात्तानयापचायार्थं मगुतमगुनाहं ग्रहोनरसहस्रे वा गायत्री जप
मह करिष्ये इति संकल्पं कुर्य्यात् ग्रहस्य देवगायत्रीजपं इति रहस्य विदः वैदिको तत्र तेनेताय थासंकल्पं जपं विधाय दोतो
कविधिना प्रजोक्तविधिना वा कलशं संस्थाप्यादिमदिने कृतनित्यक्रियाजपस्थानमागम्य हृ कुशतिलजलान्यादाय श्री

मं.र.
ता.
७५

79

अन्त्यजे दृष्टे इति
अन्त्यजस्य च
[illegible]
दर्शनं इत्यर्थः

तत्सतत् अमुकगोत्रः अमुकशर्म्माहं कलमवाप्यास्य मंत्रस्य सिद्धिकामो यादि यथाकाले इयत्संख्यकजपतद्दशांशहोमत
द्दशांशतर्पणतद्दशांशमार्जनतद्दशांशब्राह्मणभोजनात्मकपुरश्चरणमहं करिष्ये इति प्राङ्मुख उदङ्मुखो वासे कल्प्यासे
ष्टदेवं जपेत् अथवा आसनोपवेशनादितर्पणांतकर्म्म कृत्वा प्राणायामषडंगन्यासं कृत्वाध्यक्तवीजपूरितं मंत्रं समवा
देस्तत्कहृदयमङ्कयेसमर्प्य कुलकालेन सहा मध्यनिर्वाणमेघान् विभाव्य प्रणवमुच्चार्य मंत्रं वीतिव प्रणवेदत्तारामायत्
मः ॐ इतिवत् कलशाये मध्यंदिनपावत् प्रतिदिने समसंख्यमंत्रं जपेत् जपनियमो मंत्रमहोदधौ उक्तः आमध्याह्नं
जपं कुर्य्याद् शुभेवाग्यमानसे हविष्यान्नाशी अजीतविः स्वाप्यभोगवर्जितः ब्रह्मतालस्पनि ष्ठीवकोपपादप्रसारणं अभ
भाषांत्यजे देवजपकाले त्यजेत्सुधीः स्त्रीशूद्रभाषणं निद्रां वाहलेशयने दिवा प्रतिग्रहं नृत्तगीत कौटिल्यं वर्जयेत्सदा भ
प्राध्यान्नव्यं वर्ज्यं च त्रिकाले देवतार्चनं नैमित्तिकार्चनं देवस्तुतिविश्वासमाश्रयेत् प्रत्यहं प्रत्यहं नावनैव न्यूनाधिकं कवि
त् एवं जपे समाप्ते दशांशहोमं समाचरेत् अथ होमार्थं मंत्रिसंस्कारः सुवकुंडे स्थंडिले वा आदौ प्राणायामं षडंगं च
विधाय मूलेन वीक्षणं फडिति प्रोक्षणं फडीति कुशैस्ताडनं हुमित्यभ्युक्षणमिति संस्कारं वनत्लपे कृत्वा तत्र नमः इति आ
गर्त्तामध्ये देशपूरे दरदेवता कालिस्वालेवालिखनीयः अथवा त्रिकोणषट्कोणाष्टदलभूपुरात्मकं यंत्रं लिखित्वा तन्म
ध्ये श्रीं ह्रीं श्रीं इति लिखित्वा पीठं प्रजयेत् यथा मध्ये मंडूकाय नमः एवं कालाग्निरुद्र आधारशक्ति कूर्म्म अनंतपृथ्वी ७५

सधामसमुद्रश्वेतद्वीपकल्पवृक्षमणिमंडपाय ततः कोणेषु धर्मज्ञानवैराग्यैश्वर्याणि वहिर्दिक्षु अधर्माज्ञान
अवैराग्य अनैश्वर्याणि तन्मध्ये पद्म आनंदकंदसंविन्नाल विकारमयकेसर प्रकृतिमयपत्र पंचाशद्वर्णमयका
स्मिका अं द्वादशकलात्मने सूर्यमंडलाय उं षोडशकलात्मने सोममंडलाय मं दशकलात्मने वह्निमंडलाय सत्व रज
तम स आत्म अंतरात्म परमात्म ह्रीं ज्ञानात्म मायातत्त्व कलातत्त्व विद्यातत्त्व परतत्त्वानि सानुस्वारैः स्वस्वनामाद्यक्षरैर्नमो
तानि संपूज्य तथैव जया विजया अजिता अपराजिता नित्या विलासिनी दोग्ध्री अघोरा मंगला इत्यष्ट दिक्षु मध्ये च
पीठशक्तीः संपूज्य ह्रीं वागीश्वरीश्वरयोर्योगपीठात्मने नमः इति पीठं संपूज्य नीलेंदीवरसन्निभां स्फटिकाभां तां वागीश्वरस
हितां वागीश्वरीं ध्यात्वा ॐ ह्रीं वागीश्वर्यै नमः ॐ ह्रीं वागीश्वराय नमः इति गंधादिना उभौ संपूज्य वागीश्वरीमृतुस्नातां
समस्ताभरणान्वितां वागीश्वरेण संयुक्तां नमाम्यखिलसिद्धये इति प्रणमेत् वेसवेत विभूति उन्नति कांति सृष्टि
कीर्ति सन्नति पुष्टि उत्कृष्टि ऋद्धि इत्यष्ट दिक्षु मध्ये च पीठशक्तीः संपूज्य श्रीलक्ष्मीनारायणयोर्योगपीठात्मने नमः
इति पीठमभ्यर्च्य तत्र स्वर्णमतीं लक्ष्मीनारायणसहितां ध्यात्वा श्रीं लक्ष्म्यै नमः ॐ नमो नारायणाय इति गंधादिना लक्ष्मीना
रायणौ पूजयेत् अग्निनारायणबीजधिया वाह्निवितयेदिति विशेषः श्रीविद्याविधिना कामेश्वरीकामेश्वरौ पूजनीयौ नउ
केसरानार्णवे कामेश्वरीकुंडमध्ये सकाममृतसंपुतो समावास्यवसे संपूज्य तत्क्रमेव वहिमवहेत् ततः सूर्यकांतमवे पाषाण

मे॰र
त्ना॰
८०

भवे अवतीति भवे श्रोत्रे यागागारतो वा अग्निस्थण्डिलादिपात्रे पात्रांतरेणापिहिते फडित्यादाय ॐ मिन्नह्रां मम हूं फट् क्रव्यादेभ्यो
नमः इति किंचिदग्निं क्रव्यादांशं नैर्ऋत्यां त्यजेत् मूलेन देवांशं पुरतो धृत्वा मूलेन वीक्ष्य फडिति प्रोक्ष्य फडिति कुशैः संताड्य
ह्रूमिति स्वल्पमभ्युक्ष्य श्रोत्रे दक्षिणे मध्ये स्थाप्याग्निं धामस्थाग्रैरेकं चिंतयन् रमिति प्रदीपकलिकाकारे चैतन्ये वह्नौ विभाव्य ॐ
मित्यभिसंस्थाप्य ॐ इत्यामिमे अवमिति धेनुमुद्रयाऽमृतीकृत्य फडिति संरक्ष्य ह्रूमित्यवगुंठ्य ॐ इति कुंडोपरि त्रिः परिभ्राम्य
प्रणवमंत्रेण जातरूपमहीतले वागीश्वरेण भुक्तमात्रे नो वागीश्वरीस्मरमातत्प्यानो वागीश्वरे रेतोधिया हूं वह्निचैतन्या
यनमः इति वागीश्वरीयोनौ निदध्यात् ततो वागीश्वरीश्वरयोर्मैथुनोत्तरधिया ज्वालनं जलमाचमनीयं चदत्वा चित्पिंगलहन २
दह २ पच २ सर्वज्ञाज्ञापय स्वाहा इति मंत्रेणाभिमंत्रितेनैव ज्वालयेत् ततो व्यजनादिना ज्वालिनीमुद्रां दर्शयेत् सा च मणिबंधोप
मोहकृत्वा करौ तु प्रसृतांगुली मध्यमे मिलिते कृत्वा ततन्मध्ये अंगुष्ठकौ क्षिपेत् इयं स्यात्परमा मुद्रा ज्वालिनी होमकर्मणि ततः
उत्थाय करसंपुटे कृत्वा अग्निं प्रज्वलिते वेदे जातवेदे हुताशने सुवर्णवर्णममलं समिद्धं विश्वतोमुखमिति वह्निमुपतिष्ठेत्
ततः प्रादेशमितो मूलाग्रच्छिन्ना घृताप्लुता समिधस्तिस्रो वह्नौ क्षिपेत् वैश्वानर जातवेद इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा
अस्य मंत्रस्य भृगुऋषिर्गायत्री छंदोऽग्निर्देवता रं बीजं स्वाहा शक्तिः होमे विनियोगः शिरआदिषु न्यासादीन्विन्यस्य लिंगेशाय स्पंहि
रण्याय नमः गृहेश्वर भूगणनाय नमः शिरसि शरीर रक्षायै बाणे वरद कमलायै बाणे लरपं पद्मासनायै नेत्रयोः रस २ ८०

रक्तरूपाये सर्वांगेयरश्मेश्चनिरक्ताये इति स्वनामद्यानमोंतान्विन्यस्य लिंगे देवेभ्यो· गुह्ये पितृभ्यः शिरसि गंधर्वेभ्यो मुखे
यक्षेभ्योनागेभ्यो नेत्रयोः पिशाचेभ्यः सर्वांगे राक्षसेभ्यः प्रणवादिनमोंतान्न्यसेत् ओं सहस्रार्चिषे हृदयाय नमः ओं
स्वस्तिपूर्णाय शिरसे स्वाहा ओं उत्तिष्ठपुरुषाय शिखायै वषट् ओं धूमव्यापिने कवचाय हुं ओं सप्तजिह्वाय नेत्रत्रयाय वौषट् ओं धनुर्द्ध
राय अस्त्राय फट् इति षडंगानि विन्य· मूर्तिन्यासं कुर्यात् मूर्ध्नि ओं अग्नये जातवेदसे नमः वामांसे ओं अग्नये सप्तजिह्वाय नमः
वामपार्श्वे ओं अग्नये हव्यवाहनाय· वामकट्यां ओं अग्नये अश्वोदरजाय· लिंगे ओं अग्नये वैश्वानराय· दक्षकट्यां ओं अग्नये कौमारते
जसे दक्षिणपार्श्वे ओं अग्नये विश्वमुखाय दक्षिणांसे ओं अग्नये देववक्त्राय नमः ततः स्वदेहे मेरुकादिपरतन्त्रान्तेविन्यस्य पीता
श्वेता अरुणा कृष्णा धूम्रा तीव्रा स्फुलिंगिनी रुचिरा ज्वालिनीः प्रणवादिनमोंता केसरेषु मध्ये च वह्निपीठशक्तीर्विन्य·
स्य मध्ये रं वह्नियोगपीठाय नम रं वह्न्यासनाय नमः इति वा इति न्यस्य पावकं ध्यायेत् बंधूकपुष्पसंकाशस्तप्तकनकप्रभे
पद्मस्थं पक्वमानार्थं वदनद्वयशोभिते सप्तजिह्वोमहादेवं विमानोपरिसंस्थिते त्रिधाग्रीवे त्रिपादाज्ञे हव्यकव्यविनाशके ब्रह्मा
धःस्थ्रात्हेतात्वतः स्रुगादिविराजिते पंचवक्त्रे पाशुपते कापिले च महामते बाह्ये वैदिकमित्येतत्षट्पिंगलविलोचने वेदार्थे च
त्वः श्रोत्रे श्रौतशास्त्रामयभूषिते सपाटलडायवद्धमाणिक्यकोटीरभास्वरे हेमालंकारसंयुक्ते हेमकुंडलमंडिते रक्तांभोरुहमध्य
स्थिते लक्षितकासनसंस्थिते पृष्ठदेशसमालंबितांजलीयचरणांबुजे सदाशाह्णायमाने वराजमाने स्वतेजसा शक्तिं च अंकुशं च वाथ

मे·र
न्वा·
८१

नाभिर्दशलवाहुभिः तोमरं तालवृन्तं च सौवर्णं हूतपात्रकं सव्यैस्त्रिभिर्वाहुभिश्च दधाने रक्तवाससे हिरण्यागगनारक्ताकृष्णा
दलानके स्थिताः सप्तभावातिरक्ताव बहुरूपा च जिह्विका इमा सप्तज्वालाहामवदने नित्यमाश्रिताः एताभिः सप्तजिह्वाभि
रूपेतेपादितानने ग्रथवा रेहेशक्तिस्वस्तिकाभीतिमद्वैर्दोर्भिर्दोर्भिर्द्धोरयेतेजवाभे हेमाकल्पेपद्मसंस्थे त्रिनेत्रे ध्यायेद्वह्निं
वद्धमौलिं जटाभिः इति ध्यात्वा मानसैः संपूज्य जलेन कुंडस्य ईशदिलेवाभिषिच्य दक्षिणोत्तरयोः पूर्वाग्रैः पूर्वपश्चिमयोरु
त्तराग्रैर्दर्भैर्वह्निं परिस्तरेत् पूर्वादि दिक्षु पालाशैकैकनकाष्ठमर्ध्येवल्लवमात्र वाहुमात्रानादीन् एकहस्तोपानुप
रिधीन् संस्थाप्य । तेषु ब्रह्मविष्णुमहेशान् ब्रह्मादेवस्तेऽरुन् वामसव्यायौ मेरकादिवह्निपीठान्ते संपूज्य ज्योम्नो रूपे वह्नि
संहृदयादावाह्य वैश्वानरजातवेद इहावहलोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा इति मंत्रेण षोडशोपचारैः पंचोपचा
रैर्वा संपूज्य ईशानादिषट्कोणेषु मध्ये च एतत्कनकाभा हिरण्याख्यो जिह्वा ध्यात्वा सप्तहृदि हिरण्यायै नमः वैदूर्याभां वरा
भयकरां गगनं ध्यात्वा षडङ्गगगनायै नमः तरुणादित्यनिभां वराभयकरां रक्तां ध्यात्वा शरवृहरक्तायै नमः नीलाब्जनिभां वरा भयकरां
कृष्णां ध्यात्वा वरवृहकृष्णायै नमः पद्मरागाभां वराभयकरां सुप्रभां लरपूर्वसुप्रभां ध्यात्वा शरवृहसुप्रभायै नमः सप्तभायै जवा
भां वराभयकरां बहुरूपां ध्यात्वा रक्षवडत्रपायै नानावर्णाभां वराभयकरां अतिरक्तां ध्यात्वा परवृहअतिरक्तायै नमः इति
सप्तजिह्वाः संपूज्य केसरेषु अग्नीशानासुरवायव्यमध्ये दिक्षु च ओं सहस्रार्चिषे हृदयाय नमः ओं स्वस्तिपूर्णाय शिरसे स्वा ८१

81

हा। ॐ अग्निरूपाय शिखायै वषट् ॐ धूमव्यापिने कवचाय हुं ॐ सप्तजिह्वाय नेत्रत्रयाय वौषट् ॐ धनुर्धराय अस्त्राय फट् इत्यंगा
नि संपूज्य पूर्वादिषड्दलेषु शक्तिस्वस्तिकधारिणीः ॐ अग्नये जातवेदसे नमः ॐ अग्नये हव्यवाहनाय नमः ॐ अग्नये अश्वोदरजाय
नमः ॐ अग्नये वैश्वानराय नमः ॐ अग्नये कौमारतेजसे नमः ॐ अग्नये विश्वमुखाय नमः ॐ अग्नये देवमुखाय नमः अग्नेरष्ट
मूर्तीः संपूज्य दलमध्येषु ब्राह्मी माहेश्वरी कौमारी वैष्णवी वाराही इंद्राणी चामुंडा महालक्ष्मी इत्यष्ट मातृः संपूजये
त् ततो दलाग्रेषु असितांगभैरव रुरुभैरव चंडभैरव क्रोधभै॰ उन्मत्तभैरव कपालिभैरव भीषणभैरव संहारभैरवान्
भूपुरे इंद्र अग्नि यम निर्ऋति वरुण वायु कुबेर ईशानान् एषामेव निकटेषु वज्र शक्ति दंड खड्ग पाश अंकुश गदा शू
लानि पूजयेत् ततः स्ववामभागे प्रागग्रान्दर्भानास्तीर्य तत्र प्रणीतापात्रं प्रोक्षणीपात्रं आज्यस्थाली स्रुवं स्रुचं एतान्य
धोमुखानि स्थापयित्वा कुशत्रयपवित्रद्वये दर्भास्तेमार्जनेकुशान् अग्नेः समिधः पंचपालाशीः होमद्रव्यमग्नेर्दक्षपयो
रि पुष्पाक्षतादि स्थापयित्वा अधोमुखानि पात्राण्युत्तानीकृत्य प्रणीतापात्रे वारिणा पूर्य तत्र गंधपुष्पादिनोक्षिप्य कुशमद्यातो
र्ध्वमावाह्य तत्र पवित्रद्वयं प्रक्षालितानि क्षिप्य तज्जलेनोत्पवनं कृत्वा प्रणीतापात्रं मुदीच्यादिशि निधाय तज्जलं प्रोक्षणीपात्रे क्षि
प्य ततः प्रोक्षणीजलेनासादितवस्तुसेचनं मूलेन कृत्वा दक्षिणे ब्रह्मासनं निधाय तत्र ॐ नमो ब्रह्मणे इति संपूज्य ॐ अस्मि
स्मिन् होमकर्मणि कृताकृतावेक्षकस्त्वं मे ब्रह्मा भव इति कुशबटुकमयं ब्रह्माणं स्थापयित्वा स्रुक्स्रुवौ हस्ताभ्यां गृहीत्वा

मं॰र
त्री॰
८२

82

तौ त्रिवारमधोमुखौ नामापयित्वा वामहस्ते कृत्वा दक्षहस्तेन कुशानामग्रमूलमध्येषु यथाक्रमं तदग्रमूलमध्यानि संमार्ज्य प्रोक्षि
णीजलेन प्रोक्ष्य पुनः प्रतप्य संमार्जनकुशानग्नौ प्रक्षिपेत् ततः स्रुक्स्रुवयोर्मूलमध्याग्रेषु ॐ इच्छायै नमः ॐ ज्ञानायै
नमः ॐ क्रियायै नमः इति न्यस्य स्रुचि ॐ शक्त्यै नमः स्रुवे ॐ शंभवे नमः इति न्यस्य पृथक्पृथक् त्रिसूत्रवेष्टितग्रीवौ
कुसुमादिना ॐ स्रुचे नमः ॐ स्रुवाय नमः इति संपूज्य स्वदक्षिणे कुशोपरि निदध्यात् ततः आज्यस्थालीं पुरतः कृत्वा फ
डिति जलेन प्रोक्ष्य तस्यामाज्यं निःक्षिप्य मूलेन वीक्ष्य फडिति प्रोक्ष्य कुशैः संताड्य ॐमित्यभ्युक्ष्य मूलेनाभिमंत्र्य धेनुमुद्रयाऽ
मृतीकृत्य आज्ये षट्संस्कारान्कुर्यात् वायव्यां दिशि अग्नेरंगारान्पृथक्कृत्य नम इति तत्राज्यस्थालीं निवेशयेदिति तापनं दर्भपुंजं
संदीप्य नम इति मंत्रेणाग्नेः प्रदक्षिणाग्नौ तिक्षिपेदिति पर्यग्नीकरणं दर्भपुंजं संदीप्य ॐमिताज्यं नीराज्य दर्भपुंजं वह्नौ क्षिपे
दित्यभिद्योतनं दर्भाग्रं ज्वालय फडिति हुते पदर्भे तानग्नौ क्षिपेदित्युद्योतनं ततोंऽगारान्वह्नौ न्यस्ताज्यं तानंगारानग्नौ संयो
ज्य जले स्पृष्ट्वा प्रादेशमात्रं कुशपत्रद्वयं हस्तद्वयांगुष्ठानामिकाभ्यां गृहीत्वा फडित्यग्निं संमृज्य त्रिरुत्पूयादित्युत्पवनं नम इत्या
त्माभिमुखं कुशपत्राभ्यां तथैव प्रक्षिपेदिति संप्लवनं ततः प्रादेशमात्रं समग्रं कुशपत्रद्वयं घृतमध्ये निःक्षिप्य वामदक्षि
णभागयोः शुक्लकृष्णपक्षौ विभाव्य वामभागस्थे इडापिंगलामध्ये सुषुम्नां ध्यात्वा जुहुयात् नम इति दक्षभागात्स्रुवे
णाज्यं गृहीत्वा अग्नेर्दक्षलोचने ॐ अग्नये स्वाहा नम इति वामभागादाज्यं गृहीत्वा वामलोचने ॐ सोमाय स्वाहा नम इति म ८२

ध्यभागादाज्यंगृहीत्वा ललाटलोचने ॐ अग्निषोमाभ्यांस्वाहा नमइतिदक्षभागादाज्यंगृहीत्वा अग्नेर्मुखे ॐ अग्नयेस्विष्ट
कृतेस्वाहा उक्तास्वेताज्ज्ञीषु स्विष्टकृद्धुत्वा यस्माद्भागादाज्यंगृहीतवान्‌तेनतद्भागेशेषमाज्यं हेतिदिव्यैर्यदिस्यादिनेववक्त्रो
द्भूतने स्रुक्‌वमूलात्‌ चतुरंगुलेषडंगुलेवास्रुका षोडशांगुलमग्रेस्रुकामध्येचतुरंगुले शंखवन्मध्ययाधृत्वामूलेशकोष्टे
नोक्त्वाथ होमः कार्यः स्रुक्‌वमूलदर्शनेमृतिदृष्टश्रवणात्‌ तथावोकन्यादर्शीये हीयतेयजमानोवैस्रुक्‌वमूलसंदर्शनात्‌
तस्मात्संगोपयेन्मूलेहोमकालेस्रुवस्य च अग्रेव्याधिकरंप्रोक्तंमध्येशोककरंस्मृतं मूलेहानिकरंप्रोक्तंस्रुवंधारयतेक
थं वेदांगुलेपरित्यज्यअग्रेवैवह्निरष्टकं वेदांगुलंततन्मध्येधारयेद्दक्षमध्यया होमसारेपि मूलात्षडंगुलंस्रुक्‌वाचतु
रंगुलमेववा प्रकोष्टेमूलमाच्छाद्यधारयेद्दक्षमध्यया ॐ स्वाहा भूः स्वाहा भुवः स्वाहा स्वः स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वः स्वा
हा इतिमहाव्याहृतिहोमः ॐ भूरग्नयेपृथिव्यैवमहतेस्वाहा ॐ भुवोवायवेवान्तरिक्षायदिव्यायमहतेस्वाहा ॐ स्वरादि
त्यायवेदमसेनक्षत्रेभ्यः स्वाहा ॐ भूर्भुवः स्वः अग्नयेप्रादित्यायवेदमसेनक्षत्रेभ्योदिग्भ्यश्चमहतेस्वाहा इतिदेवीव्याहृतिहो
मः ॐ वैश्वानरजातवेदइहावह लोहिताक्षसर्वकर्माणिसाधयस्वाहा इत्याहुतिंचयेद्दत्वा वह्नेः पंचदशसंस्कारान्कुर्यात्‌
तद्यथा स्रुवेणघृतमादाय ॐ अद्यमगर्भाधानेकरोमिस्वाहा इत्याहुतींजुहुयात्‌ एवंद्वितीयमग्नेः पुंसवनेकरोमिस्वाहा एवं
सीमंतोन्नयने जातकर्मं नष्टमेष्टममापनोदाय प्रादेशमितामलाग्रघृतस्नातांसमिधं ॐ वागीश्वरवागीश्वरीभ्यांस्वाहा

वैश्रवे लक्ष्मीनारायणाभ्यां स्वाहा श्रीविद्यायां कामेश्वरकामेश्वरीभ्यां स्वाहा इति वन्हौ हुत्वा दिसाय जीयहवीयः पंचसमिधो द्वाद
शांगुलीः दशांगुलाः प्रादेशमिता वा मूलाग्रकृतसंस्कृताः ओं वन्हेर्नीलायतनेदं करोमि फट् स्वाहा इति जुहुयात् ततो वागीश्वरवागी
श्वरौ स्वहृदि उद्वास्य ओं त्र्यम्बकाश्रिरसि ताराविषये यवने महानाम्ने महाव्रत उपनिषत् गोदाने समावर्तने विवाहश्चेति सं
स्काराणां वन्हेः कुर्यात् ततः सरश्चे हिरण्यायै स्वाहा घरश्चे गगनायै स्वाहा शरश्चे रक्तायै स्वाहा वरश्चे कृष्णायै स्वाहा लरश्चे
सुप्रभायै स्वाहा ररश्चे बहुरूपायै स्वाहा यरश्चे अतिरक्तायै स्वाहा ओं सहस्रार्चिषे हृदयाय नमः स्वाहा ओं स्वस्तिपूर्णा
य शिरसे स्वाहा ओं उत्तिष्ठपुरुषाय शिखायै वषट् स्वाहा ओं धूमव्यापिने कवचाय हुं स्वाहा ओं सप्तजिह्वाय नेत्रत्रयाय वौ
षट् स्वाहा ओं धनुर्धराय अस्त्राय फट् स्वाहा इत्यग्निजिह्वाङ्गमन्त्रैर्हुत्वा इन्द्रादिलोकपालेभ्यो वज्राद्यायुधेभ्यः प्रत्येकं का
माहुतिं दत्वा स्रुवेणाज्यवर्तौ रक्षाविधृते दत्वा तत्स्रुवेणाधोमुखेन पिधाय तदग्रे पुष्पं दत्वा हस्ताभ्यां स्रुक्स्रुवौ शंख
वत्संगृह्य प्रदीप्तानतयोर्मूले नाभिदेशे कृत्वा स्रुवेणाज्यवर्तौ रक्षाविधृत उत्थाय समपादस्तयोर्मूले वामस्तने संयोज्य त
दग्रं लोकधर्ता वैश्वानर जातवेद इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय वौषट् इति
॥

इतिसंपत्यर्थंजुहुयात् ततउपविश्य ॐस्वाहा १ ॐश्रींस्वाहा २ ॐश्रींह्रींस्वाहा ३ ॐश्रींह्रींक्लींस्वाहा ४ ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंस्वाहा ५
ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंगंस्वाहा ६ ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेस्वाहा ७ ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेवरवरदस्वाहा ८ ॐश्रींह्रींक्लींग्लौं
गंगणपतयेवरवरदसर्वजनंमेस्वाहा ९ ॐश्रींह्रींक्लींग्लौंगंगणपतयेवरवरदसर्वजनंमेवशमानयस्वाहा १० एवंदशपुनस्तमूलेन
चतस्र एवंचत्वारिंशन्मूलेनमहागणेशमंत्रेण चतुर्दशाहुतीर्हुत्वा आधारशक्त्यादिस्वेष्टदेवतापीठपर्यंतेवहोमंसंपूज्यतेभ्यएकैकामा
हुतिंदत्वा इष्टदेवतांतत्रावाह्यसंपूज्यआवरणदेवताश्चपरिपूजयेत ततोवह्निरूपस्यस्वेष्टदेवस्यवदनेपंचविंशतिमाहुतीर्मूलेनजु
हुयादितिवह्न्यैकीकरणं ततोवह्निदेवतयोर्नाडीसंधानसिध्यर्थमेकादशाहुतीर्मूलेनजुहुयादितिनाडीसंधानं ततःआवरणदेव
ताभ्यएकैकामाहुतिंदत्वामूलेनदशाहुतीर्जुहुयात् सर्वासंकल्पफलेभ्युपनासंकल्पंविधाय स्वाहांतमपिमूलेस्वाहांतरोतम
स्यायेमुकदेवतायैइदं इतिकल्पोक्तद्रव्येणमृगीहंसीरसमतमयामुद्रया अधोमुखहस्तेनपूर्णासंकल्पंजुहुयात् उक्तंचमेरु
तंत्रे हविरुत्तानहस्तेनवैश्वानरमुखेहुते होतुःसर्वविनाशाययजमानोविनश्यति होमस्तुज्वालायामेवात्रकरणेदोषाभि
धानात् ततोहोमावशिष्टद्रव्येणस्रुवंपूरयित्वा तत्रपुष्पंफलंचनिधायस्रुवेणाच्छाद्य उत्थायवौषडंतेनमूलेनपूर्णाहुतिंजु
हुयात् ततःकल्पोक्तद्रव्येणावरणदेवताभ्यएकैकामाहुतिंहुत्वा सर्ववस्तुचेत्स्रुवेणधृतेनापूर्यस्रुवेणाच्छाद्य ॐइतःपूर्वंप्राण
बुद्धिदेहधर्माधिकारतोजाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्यवस्थासुमनसावाचाकर्मणाहस्ताभ्यांपद्भ्यामुदरेणशिश्नायत्स्मृतंयदुक्तं यत्कृतं त

मे०र
तं०
८४

84

त्वर्द्वेब्रह्माण्येणेभवतस्वाहा इतिहुत्वा सोगोंमावरणोंदेवतांस्वहृदयउद्वास्य ॐभूरग्नयेपृथिव्यैचमहतेस्वाहा ॐभुवोवायवे
चांतरिक्षायमहतेस्वाहा ॐस्वश्चंद्रमसेदिग्भ्यश्चनक्षत्रेभ्यःस्वाहा ॐभूर्भुवःस्वश्चंद्रमसेनक्षत्रेभ्योदिग्भ्यश्चमहतेस्वाहा इतिदे
वीव्याहृतिभिर्हुत्वा सरघ्रेंहिरण्यायैस्वाहा स्वरघ्रेंगगनायैः शरघ्रेंरक्तायैः वरघ्रेंकृष्णायैः लरघ्रेंसुप्रभायैः ररघ्रेंबहुरूपा
यैः यरघ्रेंअतिरक्तायै स्वाहासर्वत्र ॐसहस्रार्चिषेहृदयायनमः स्वाहा ॐस्वस्तिपूर्णायशिरसे ॐउत्तिष्ठपुरुषायशिखायै
वषट्· ॐधूमव्यापिनेकवचायहुं ॐसप्तजिह्वायनेत्रत्रयायवौषट्· ॐधनुर्धरायअस्त्रायफट्स्वाहासर्वत्र एवंवह्निजिह्वाग
मंत्रैरेकैकामाहुतिंहुत्वा पवित्रेवह्नौनिःक्षिप्य प्रणीताजलेभूमौक्षिप्त्वा ब्रह्मणेदक्षिणांदत्त्वा ब्रह्माणंविसृज्यप्रोक्षणीज
लेनवह्निमभिषिच्य भोभोवह्नेमहाशक्तेसर्वकर्मप्रसाधकः कर्मांतरेपिसंप्राप्तेसान्निध्यंकुरुसादरम् इतिप्रार्थ्यवह्निमुद्वास
येत् ततःपरिस्तरयुतान्परिधीन्वह्नौनिःक्षिपेदितिहोमविधिः अथतारारहस्येसंस्कारोपरःप्रकारः मूलेनकुंडंनिरीक्ष्य[१] फ
डितिप्रोक्ष्य[२] फडितिकुशैस्ताडयित्वा[३] हुमितिकुशोदकेनाभ्युक्ष्य[४] फडितिमृत्तिकामुद्धृत्य[५] नमइतिकिंचिन्मृत्तिकांतरेप्रक्षि
प्य[६] फडितिसमीकृत्य[७] हुमितिसिक्त्वा[८] फडितिकुट्टयित्वा[९] हुमितिमार्जयित्वा[१०] हुमितिगोमयोदकेनोपलिप्य[११] हुमितिसोमसू
र्य्यवह्निकलारूपचिंतने[१२] त्रिसूत्रेणत्रिधावेष्टयित्वा नमइत्यर्चयित्वा फडितिवज्ररूपतयाचिंतने नमइतिप्रागग्रैरुदग
ग्रैःकुशैर्मध्यस्थापितैश्चतःपथीकरणे हुमित्युल्लपाटने वपाठनागाक्षमामास्वरूपतभावने एवमष्टादशसंस्कारान्कु

उेकुर्य्यात् ततः प्रागग्र मध्ये कुंडेदेशाग्रेरेखादेवताकाग्निसउद्ग्राग्राब्रह्मैवैव सतेंडदेवताकाग्निस्थाने रेखालिखनीया अथवा षट्कोण
हृत्तयन्त्रस्थे लिखेत् तत्राधारशक्त्यादियोगपीठांतमभ्यर्च्य वामा ज्येष्ठा रति अंबिका ततः शक्तयो मेखलोपरि सर्वादितो दे
येत् ततो मूलमन्त्रमुच्चार्य श्रीताराकुंडायनमः इति संपूज्य तन्मध्ये नीलाभां ऋतुस्नातां वागीश्वरीं पूजयेत् ततः स्वर्णादिपात्रे मणि
संभव मरणिसंभवश्रोत्रियगृहाद्वा वह्निरमिति बीजेनोद्धृत्यानीय हूं फट् क्रव्यादेभ्यः स्वाहा इति मंत्रेण क्रव्यादांशं परित्यज्य र
मित्यग्निबीजेन संशोध्य कवचेनावगुंठ्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य कराभ्यां समुद्धृत्य त्रिः परिभ्राम्य भूमिस्पृष्टजानुः कुंडम
ध्ये स्थितयो वागीश्वरीश्वरयोः संगमे विचिंत्य तस्याः योनौ स्वात्ममग्निं निःक्षिप्य ह्रीं वह्निमूर्तये नमः इत्यभ्यर्च्य ह्रीमिति
स्वरन् उदयाकुलकुंभकयोगेन सहस्रदलपद्ममध्यस्थाग्निभ्यामस्याग्नैकीं विचिंत्य योनिमुद्रया दक्षनाड्या ह्रीमिति वह्निं वि
रिच्य हूं वह्निचैतन्याय नमः इति वागीश्वरीगर्भनाड्यां तच्चैतन्यं संयोज्य ज्वालिनीमुद्रां दर्शयेत् ततइंधनाभ्यामाच्छाद्य चि
त्पिंगलहन २ दह २ पच २ सर्वज्ञाज्ञापय स्वाहा इति मंत्रेणाग्निं प्रज्वाल्य अंगानि वह्नेर्विन्यस्य मूलांगानि वा गंधादिना
र्चयेत् ॐ सहस्रार्चिषे हृदयाय नमः स्वस्तिपूर्णाय शिरसे स्वाहा उत्तिष्ठपुरुषाय शिखायै वषट् धूमव्यापिने कवचाय हुं स
प्तजिह्वाय नेत्रत्रयाय वौषट् धनुर्धराय अस्त्राय फट् इति प्रसादादीन्यंगानि संपूज्य वैश्वानर जातवेद इहावह लोहिताक्ष स
र्वकर्माणि साधय स्वाहा इति मंत्रेण ताराग्निजिह्वाशान्ते पूजयित्वा ताराग्निरसीति नामदत्वा वह्निं ध्यायेत् यथा ततः समहस्ते त्रि

मे॰र
त्ना॰
८५

पदं द्विश्गीघेवत्तमिं विषाणोस्थियावद्धमिदं पिशंगोर्ध्वतेलोचनेस्तर्वकं सेत्थिद्धिनासंरणंतेवत्त श्रोत्रमग्निं रक्तांवुजसंप्रविलेविते
कपादेवपृष्ठेनगतेहृषेद्धे स्वसेमन्वेदादिलेणगेमत्तर्भिर्वामेसिहिभिर्वाङ्मिरणुते शक्तिर्वह्निः स्फुरत्स्फुवौदन्तहस्तेस्मामरेनालहे
ते सप्तभिः सर्गैतमसौवर्णपात्रेध्यायेन्माश्वत्सप्तजिह्वादधाने पर्वतसमन्विते हिरण्या गगनारक्ता कृष्णा सुप्रभाग्न्यतिर
क्ता कृष्णा सुप्रभाग्न्यतिरिक्तबहुरूपा इतिसप्तजिह्वा स्वनाममसहशावस्त्रौज्वलमालाजटिलवपुषः स्मरयेत् गंधर्वे यक्ष
नाग पिशाचराक्षसाख्यदेवतापिष्ठिताः सेविंस षट्कोणेषु ह्रीं सरपुंहिरण्यायैनमः ह्रीं षरपुं गगनायै॰ ह्रीं शसपुं रक्ता
यै॰ ह्रीं वरपुं कृष्णायै॰ ह्रीं लरपुं सुप्रभायै॰ ह्रीं ररपुं अतिरक्तायै॰ ह्रीं यरपुं बहुरूपायैनमः इतिजिह्वासप्तकं संपूज्यमेखला
परि पूर्वादितोब्राह्म्याद्याः पूजयेत् तास्तु ब्राह्मी माहेश्वरीकौमारी वैष्णवी वाराही ऐन्द्राणी चामुण्डामहालक्ष्मीः प्राण
वादिनमोन्ताः तद्बहिः लक्ष्मीसरस्वतीरति प्रीति कीर्त्ति शान्ति पुष्टि तुष्टिपूत्ताश्चपिपूर्ववत् पूजयेत् तद्बहिरिन्द्रादीन् त
दस्त्राणि च स्वस्वायत्तरवीजपूतान् पूजयेत् ततः परिधिपरिस्तरणानि शचीवर्जेत्दिव्वंधेयेत् ॐनमोब्रह्मण इतिदक्षि
णेसंपूज्य स्रुक्स्रुवौत्रिप्रतप्यतौवामहस्तेकृत्वा सदक्षहस्तेनप्रोक्ष्य पुनःपुनस्तप्य स्वदक्षिणेनातिदध्यात् ततः आज्यस्था॰
लीपुरतःकृत्वाफडितिप्रोक्ष्य तत्राज्येनिःक्षिप्य वह्नेः किंचिदंगारान् बहिःकृत्य तत्राज्यस्थालीसंस्थाप्य दर्भपुंजंसंदीप्याज्ये
प्रक्षिप्याज्यप्रक्षिप्याग्नौक्षिपेत् दीप्तेनदर्भपुंजेनाज्येनीराज्य दर्भपुंजंवह्नौक्षिपेत् दर्भाग्रंज्वालयित्वानाज्येनपदर्शयवह्नौक्षिपेत्

85

ततोंगारात्घृतमन्तार्य्य अंगारान्वह्नौसंयोज्यजलंस्पृशेत् ततोंगुष्ठकनिष्ठाभ्यांदर्भौगृहीत्वउत्पुनीयात् पुनस्ताभ्यामात्मसंमुखे
घृतेनाप्लावनंकुर्य्यात् इत्याज्यसंस्कारंविधायजुहुयात् स्रुवेणाज्यस्थालीदक्षभागात् नमइतिमंत्रेणाज्यंगृहीत्वा अग्नेर्दक्ष
लोचने ॐअग्नयेस्वाहा नमइतिवामभागादाज्यंगृहीत्वा वामलोचने ॐसोमायस्वाहा नमइतिमध्यादाज्यंगृहीत्वा अ
ग्नीषोमाभ्यांस्वाहा नमइतिदक्षभागादाज्यंगृहीत्वा अग्नेर्मुखे ॐअग्नयेस्विष्टकृतेस्वाहा ततोव्याहृतिभिर्हुत्वा नामकरणा
दीनांसंस्काराणांसिद्धयेप्रणवादिनमोंतेन मायाद्येनवासमस्तसमाहुतीर्जुहुयात् यथा ह्रींअग्नेर्गर्भाधानंकल्पयामिनमः
एवंपुंसवने सीमन्तोन्नयने जातकर्म नामकरणे निःक्रमणे चूडाकरणे वेदारंभसमावर्त्तन गोदानविवाहान्तानिक
र्माणिकुर्य्यात् ततोग्नौदेवींविधिवदभ्यर्च्य अग्नेर्देव्याःसहऐक्यंविभाव्य मूलेनषोडशाहुतीर्जुहुयात् पुनरपिषोडशाहुतीर्जुहु
यादेतद्द्वयंवह्न्यैक्यीकरणंनाडीसंधानंवाततः पुर॰चरणविधौजपदशांशं बिल्वदलैस्तिलाज्यैर्वाजुहुयात् ततस्तदावर
णदेवताभ्य एकैकामाहुतिंदत्वादेवीव्याहृतिहोमंकुर्य्यात् ॐभूरग्नयेपृथिव्यैमहतेस्वाहा ॐभुवोवायवेचांतरिक्षायदिवेवम
हतेस्वाहा ॐस्वरादित्यायचेंद्रमसेनक्षत्रेभ्यःस्वाहा ॐभूर्भुवःस्वरादित्यायचंद्रमसेनक्षत्रेभ्योदिग्भ्यश्चमहतेचस्वाहा ततःआ
ज्यशेषेणस्रुचमापूर्य्य तत्रफलादिकंकुसुमानिनिःक्षिप्यतदुपर्य्यधोमुखंस्रुवंदत्वा मूलंवौषडंतमुच्चार्य्य वामपादपुरस्स
रेणाविच्छिन्नधारया पूर्णाहुतिंजुहुयात् ततउपविश्यदेवींगंधादिनाभ्यर्च्य तदावरणदेवतास्तद्देहेविलीनाविभाव्यविस

मे.र जयेत् इति हाराग्रहस्योक्तो होमविधिः अथ संक्षेपहोमविधिः कुण्डे स्थण्डिले वा वीक्षणादिभिः संस्कृते वीक्षणं मूलमन्त्रेण शरेण
ता. ताडनं मते तेनैव प्रोक्षणं प्रोक्तं वर्मणाभ्युक्षणं मते प्रागग्रा उदगग्राश्च तिस्रस्तिस्रो लेखा लिखित्वा प्रागग्रेषु मध्ये कुण्डदेशं शुद्धं रेखात्
८८ उदगग्रेषु ब्रह्मवैवस्वतेन्दून् संपूज्य ॐ वह्नेर्योगपीठाय नमः तत्र तद्दिक्षु ॐ वामायै नमः एवं ज्येष्ठायै रौद्र्यै अम्बिकायै ततो मूल
मुच्चार्य्य ॐ अस्मत्कदेवताकुण्डाय नमः ततस्तन्मध्ये वागीश्वरीं तद्देवतास्वरूपां ऋतुमतीं ध्यात्वा संपूज्य यथोक्तं वह्निमानीय वी
क्षणादिभिः संस्कृत्य रमिति तस्माद्वह्निमुद्धृत्य कुण्डोपरि त्रिः परिभ्राम्य भूमिस्पृष्टजानुः शिवबीजबुद्ध्या आत्मनोऽभिमुखं देव्या यो
नौ निःक्षिपेत् ततो ह्रीं वह्निमूर्तये नमः इत्यभ्यर्च्य रं वह्निचैतन्याय नम इति चैतन्यं तत्र संयोज्य ॐ चित्पिङ्गल हन २ दह २ पच २
सर्वज्ञाज्ञापय स्वाहेति ज्वालयेत् ततः अग्निं प्रज्वालितं वन्दे जातवेदं हुताशनं सुवर्णवर्णममलं समिद्धं विश्वतोमुखम्
इत्युपतिष्ठेत् ॐ अग्ने त्वमस्मत्कदेवतानामासीति नाम कृत्वा ॐ वैश्वानर जातवेद इहावह लोहिताक्ष सर्वकर्माणि साधय स्वाहा
इत्यनेन पाद्यादिना त्रिः संपूज्य ॐ अग्नेर्हिरण्यादि सप्तजिह्वाभ्यो नमः ॐ सहस्रार्चिषे हृदयाय नमः इत्याद्यग्निषडङ्गेभ्यो नमः
ॐ अग्नये जातवेदसे नम इत्याद्यष्टमूर्त्तिभ्यो नमः तद्बाह्ये ॐ ब्राह्म्याद्यष्टशक्तिभ्यो नमः तद्बहिः ॐ लक्ष्म्याद्यष्टशक्तिभ्यो नमः
तद्बाह्ये ॐ इन्द्रादिदशदिक्पालेभ्यो नमः तद्बाह्ये ॐ वज्राद्यस्त्रेभ्यो नमः ततः प्रादेशमात्रं कुशद्वयं घृतमध्ये निःक्षिप्य सव्यापस
व्यमध्यभागेषु इडापिङ्गलासुषुम्णा ध्यात्वा होमं कुर्य्यात् स्रुवेण दक्षभागादाज्यं गृहीत्वा ॐ अग्नये स्वाहा इत्यग्नेर्दक्षिणने

नेत्रेजुहुयात् तथावामादाज्यंगृहीत्वासोमायस्वाहा इतिवामनेत्रे मध्यभागादाज्यंगृहीत्वा ॐअग्निषोमाभ्यांस्वाहा इतिअग्नि
ललाटनेत्रेजुहुयात् पुनर्दक्षिणतः ॐनमः इतिगृहीत्वा अग्नयेस्विष्टकृतेस्वाहा इत्यग्निमध्ये ततोव्याहृतिहोमः ॐभूःस्वा
हा ॐभुवःस्वाहा ॐस्वःस्वाहा ततःवैश्वानरजातवेदइहावहलोहिताक्षसर्वकर्माणिसाधयस्वाहा इत्यनेनत्रिवारंजुहुयात् त
तोगोमूलपीठपूर्वकंदेवतांसंपूज्यतन्मध्ये घृतेनमूलमंत्रेणपंचविंशतिवारंजुहुयात् वह्निदेवतयोरात्मनासहैकत्वंविभा
व्यमूलेनैकादशाहुतीर्जुहुयात् ततोमूलसांगदेवताभ्यःस्वाहा एवमावरणदेवताभ्यःस्वाहा शक्त्यात्सेकमेकैकाहुतिंजु
हुयात् ततःसंकल्पंविधाय तत्कालोक्तद्रव्येणहोमंकुर्यात् ततोमूलेनपूर्णाहुतिंदत्वा संहारमुद्रयाइष्टदेवतांहृदयेस
मानीय त्वमस्यग्निविसृज्यदक्षिणांदत्वाछिद्रावधारणंकुर्यात् इतिसंक्षेपहोमपद्धतिः ततोनद्यादौजलेदेवतापीठे
विचिंत्य जलेनैवसपरिवारांदेवींसंपूज्य मूलांते श्रीअमुकदेवींतर्पयामिस्वाहा इतिहोमदशांशेनतर्पणे गोमयोपलि
प्तायांभूमौवसुदलेपद्मंविलिख्य तत्रकलशंसंस्थाप्य कलाश्चतत्रसंपूज्य मातृकावर्णमन्त्राद्यंप्रत्येकंनमोंतेमंत्रमुद्धरन्
कुंभमुद्रयाकलशजलेनस्वशिरसिमार्जनंकुर्यात् तत्रप्रयोगोयथा ऐंमूलेनमः श्रीअमुकदेवीमभिषिंचामि एवंश्री
मूलेनमः शेषंपूर्ववत् इतितर्पणदशांशमार्जनंकुर्यात् ततःइष्टदेवताभक्तान्ब्राह्मणान्संपूज्य भोजयेद्दक्षिणा
दिनातोषयेत् ततोवस्त्रभूषादिनागुरुंसंपूज्यप्रणम्यदीनानाथान्तोषयेदिति पञ्चपुरश्चरणविधिः जपदशांशोहोमः तद्

मे०र
त्रा०
८६

87

शांशेन तर्पणं तद्दशांशेनाभिषेकः तद्दशांशेन विप्रभोजनमिति पञ्चाङ्गपुरश्चरणमिति कनीयान् पक्षः अभिषेकवर्ज्यो म
ध्यमः तर्पणाभिषेकवर्ज्यस्त्र्यंग उत्तमः पक्षः होमदशांशविप्रभोजनमिति किं बहुना बहुब्राह्मणभोजनेन देवताप्रसादो
भवेदिति मन्त्रमहोदधौ नौकायां अथ वीरपुरश्चरणं तत्र भूमिपरिग्रहादिकं पूर्ववद्विधाय रात्रौ शक्तिपूजनं कुर्यात् तत्र
ब्राह्मी क्षत्रिया वैश्या शूद्रा वेश्या नापितकन्या रजकी योगिनी विशिष्टशक्तीः युवतीर्वैदग्ध्ययुता आनीय स्नापयित्वा
आसनेषु समुपवेश्य ब्राह्मण्यादीनां क्रमेण ब्राह्मी माहेश्वरी कौमारी वैष्णवी वाराही ऐन्द्राणी महालक्ष्मी इति
संज्ञां विधाय तावदिष्टदीक्षिताः स्वस्वदाता तासां कर्णेषु ह्रीमित्युक्त्वा ब्राह्मि इहागच्छ इह तिष्ठ इह सन्निधेहि इह स-
न्निरुध्यस्व इह सम्मुखी भव षडङ्गमुद्राभिः सकलीकृत्य ह्रूमित्यवगुण्ठ्य वमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य महामुद्रया पर
मीकृत्य इदमासनं ब्राह्म्यै नमः ब्राह्मि स्वागतमित्युक्त्वा इदं पाद्यं ब्राह्म्यै नमः एवमर्घ्यं स्वाहा मधुपर्कं वं आचमनीयं
वं स्नानीयं नमः इति स्नापयित्वा केशान् संस्कृत्य वस्त्रं निवेश्य पुनरासने समुपवेश्य नानालंकारभूषणैर्भूषयित्वा गंधान
मः इति गंधं माल्यं नमः इति माल्यं च निवेद्य स्वर्णादिपात्रे भक्ष्यचर्व्यलेह्यपेयादिकं निधाय वमित्यमृतीकृत्य नैवेद्यं नमः इति ता
निवेदयेत् एवमन्यासामपि पूजां तत्र तां स्वाविधाय तासु भक्षयन्तीषु स्तोत्रं पठेत् तावदिष्टक्रीडायुतास्स्वसदनाद्बहिर्निर्गत्य
मातर्देवि नमस्तेऽस्तु ब्रह्माद्युपधरेन च कृपया हर विघ्नं मे मन्त्रसिद्धिं प्रयच्छ मे च माहेश्वरि देवि देवि विपरमानन्दरूपिणि

+ हुं फट् कृत्यादेवः स्वाहा इति कृत्यादोषं परित्यज्य हि महेशं संरक्ष हुं मित्यभिपूज्य वीमिति धेनुमुद्रयामृतीकृत्य बाहुभ्यां समहृत्य

कृपया हर विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च २ कौमारि सर्वविघ्नेषु शिखिकुमारक्रीडने वरे कृपया हर विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च ३
विष्णुरूपधरे देवि विनतासुतवाहिनि कृपया हर विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च ४ वाराहि वरदे देवि दंष्ट्रोद्धृतवसुंधरे कृपया हर-
विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च ५ शक्ररूपधरे देवि शक्रादिसुरपूजिते कृपया हर विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च ६ चामुंडे मुंडमाला-
सृक्चर्चिते विघ्ननाशिनि कृपया हर विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च ७ महालक्ष्मि महामोहे दोमसंतापनाशिनि कृपया हर-
विघ्नं मे मंत्रसिद्धिं प्रयच्छ च ८ मितिमातृमये देवि मितिमातृबहिःकृते एकैव बहुतरे देवि विश्वरूपे नमोस्तु ते ९ एतत्स्तोत्रं पठेद्य-
स्तु मंत्रारंभे शुभे घतः विदग्धो वा समालोक्य विघ्नस्तस्य न जायते इति पठित्वा आचमनमाच्य वामतो भूलादिके निवेद्य माल्य-
चंदने च दत्वा प्रदक्षिणं विधाय प्रणम्य विसृजेत् उक्तसमस्तयाभावे एकामपि यां कांचन पूजयेत् तदुक्तं अन्यायदि न गच्छेति नि-
जकन्या निजानुजा अग्रजा मातुलानी वा जननी तत्सपत्निका वयस्या ज्ञातिजा वापि सपत्नी वा वापि निःपतिः पूर्वाभावे परा:
पूज्या मदेश्या योषितो यतः एकापि युवतिस्तत्र पूजिता वा विलोकिता सर्वा एव तदा देव्यः पूजिता कुलनैभैव शुद्दे च पुरश्चरणे
स्यादौ मध्ये वांते वक्रमे वे तथा च वीरचूडामणौ आदावंते च मध्ये च लतदाप्रतौ विशेषतः न पूजयति चेत्कांतां तदा विघ्नं वि-
लभ्यते। ततो जपस्थाने समम्भट्टे मनोहरे विधाय तत्र वेदिकां कृत्वा मध्ये मंडलं निखिन्य अलिना लेपनं कृत्वा मध्ये षट्दलं वयं
विधाय दलेषु कर्णिकायां हौमिति प्रासादबीजं लिखित् तत्राधारशक्त्यादिपीठमंत्रांसं पूज्यासनं संस्थाप्य अनूरुकादिकं च

मे॰र॰
त्रा॰
८८

निधाय पाणितालत्रयं फडिति छोटिकात्रितयं स्वपश्चा फडिति पाशुपतास्त्रविद्यया दिग्बन्धनं कुर्यात् ततो वेदिकायां
त्रिकोणषट्कोणवृत्ताष्टदलवृत्तस्थानि रक्तश्वेतहरितकृष्णवर्णानि विधाय तत्रासनं स्थापयित्वा तत्रैव षडासनं मूलोच्चनो षोड
शाङ्गीयां अप्सरस्तिलोत्तमा पद्मिनी स्वाधीनोत्सवक्तव्यसंभीतिहीनोन्नतीव्रयुद्धिक्षोटे वाराम्भकर्केशी दिग्गम्बरा मातङ्गी तन्त्रकारी
खड्गधारी वर्मकारी क्षिपिनी नापिनी षड्मतमोघुष्यवंती नारीं संस्थाप्य पञ्चमकारशोधनं सर्वं स्थापनं च विधाय आत्मपा
त्रे शक्तिपात्रे च संस्थाप्य हृती यागोक्तक्रमेण शक्तिपूजां विधाय मूलान्ते धर्माधर्महविर्दीप्ते आत्माग्नौ मनसा स्रुचा
सुषुम्णावर्त्मना नित्यमक्षवृत्तीर्जुहोम्यहं स्वाहा इति निधुवनारम्भं विधाय मूलस्मरणपुरःसरमेव ततो मूलान्ते प्रकाशाका
शहस्ताभ्यामवलम्ब्योन्मनीस्रुवं धर्माधर्मकलास्नेहपूर्णवह्नौ जुहोम्यहं स्वाहा इति शुक्रत्यागं विधाय तदनङ्गसदन
मथनं कृत्वा तदमृतेन पुष्पादिना सम्मतप्रविशेषार्घैनैः दिव्यं स्वशिरसि दिव्यौघसिद्धौघमानवौघान् सुगुरुं च तद्वदृष्ट
पञ्च संतर्प्य हृदि देवीं तर्पयेत् ततः श्लोकोक्तक्रमेण कुण्डलिनीं मूलाधारादुत्थाप्य सहस्रदलस्थशिवेन संगमय्य मूलादि
ब्रह्मरन्ध्रान्तं ततो यथा तत्र मनो निश्चलं भवति तथा ध्यायन् तन्मयता अन्तः शरीरमुद्रास्मितं ध्यायेत् इत्यन्तर्यजनं विधाय पसे
कल्पं च कृत्वा रात्रौ प्रथमप्रहरोत्तरे तृतीयप्रहरसमाप्तिपर्यन्तं महाशंखमालया जपं कुर्यात् जपस्त्वेकसंख्यैव कर्त्तव्यः
प्रतिरात्रि ततो जपसमाप्तौ दशांशहोमं विधाय सद्यातदशांशौतत्युक्तजलेन होमदशांशतर्पणं तद्दशांशमार्जने

88

चविधाय कौलिकान्विष्टदेवताभक्तान् सौभाग्यवतीकन्यकाश्च भोजयेत्पूजयेच्च ततोगुरुंपूजनेन्माहात्म्यजाव इतिवीरेश्वरेण ९२
तंत्रशेखरे एवंहिकुर्वतस्तस्यप्रथमेवत्सरत्रये भवंतिवहवोविघ्नाः अश्रद्धाभावादयोशुभाः अस्मिन्वर्षेभवेन्मैत्रीयदिनोद्वि
ग्नमानसः सेत्स्यतीतिवविश्वासस्तदासौसिद्धिभाग्भवेत् मंत्रमहोदधौच अहत्रिकेजपेतस्यकुर्वतोविघ्नसंभवः विघ्नसं
घमनादृत्ययदाजपपरोभवेत् सिद्धोविघ्नस्तवितस्तत्तुरीयेहेसमसिद्धिभाक् अथसिद्धिचिह्नानि नारदपंचरात्रे मंत्रारा
धनसक्तस्यप्रथमेवत्सरत्र जायंतेवहवोविघ्नानिपम— स्वनारद नोद्वेगंसाधकोयातिकर्मणामनसायदि तृतीयवत्स
रारूढेराजानश्चमहीभृतः प्रार्थयंतेनरोधेनगर्विताअपिमानिनः प्रसादःक्रियतांनाथममोद्धारणकारणं प्रज्वलेत
वपुःपंपतितेजसाविभवेनच अतस्तेमनिशार्द्दूलनिष्ठुरेवक्रमतमाः नवमावत्सरारूढेस्वयंसिध्यतिमंत्रराट् नानाश्चर्या
दिहृदयेमंत्रसिद्धिमयातिवै अत्यानंदप्रदामाशुप्रत्यक्षेणवहिस्तदा जडधीस्तत्क्षणेविप्रेक्षणमास्तिप्रहर्षितः क्षणेडे
डभिनिर्घोषंशृणोत्यप्येतरिक्षतः क्षणेवमधुरेवाद्येनानागीतसमन्विते आजिघ्रतिक्षणेगंधान्कर्पूरमृगनाभिजान् उत्प
तेतेक्षणेवापिपश्यत्यात्मानमात्मना वेदर्कोकिरणकोशैःक्षणमालोकयेन्नभः गजगोहयनादांश्चशृणुयाच्चक्षणेहि
ज निर्भयोवुदसेनोमंक्षणमाकर्षयत्यपि तारकानिविविधाणियोगिनोनभसिस्थितान् पश्यत्युन्नाहयेतेवक्षणेमंत्र
व्रतीसदा क्षणंकिलिकिलायेवेहेसवहिरवेतथा क्षणमेवादयेपश्येत्क्षणंरात्रिंदिनेमति रात्रौचदिवसालोकेसम

रा

मं॰ र
ता॰
८९

र्य्येणसीदते बलेनपविश्र्येणश्चतेजसाभास्करोपमः शूरैंडमदश्चःकोपागमनेविहगोपमः श्रमेनपुष्कः श्रेष्ठेनगांभीर्य्ये
णसर्वेनच स्वल्पाशनेनकृशतावह्नापिनविद्यते विण्मूत्रयोरल्पतेहिभवेन्निद्राजयस्तथा जपध्यानगतोमंत्रीनखेद
मधिगच्छति विनाभोजनयानाभ्यांपदमासादिकंभ्रमते इत्येवमादिभिश्चिन्हैर्महाविस्मयकारिभिः प्रहृष्टैःसंप्रवोद्धव्यंप्रस
न्नोमंत्रराडिति प्रथमोभवे ततोस्यप्रत्ययास्तेवैजायंतेजपतोमन्त्रं प्रतिष्ठितेनिश्छिद्रेदीपेनिस्तमसिस्वेगृहेभवेत् प्रकाशोमले
जसासौभवतिनालिनजासंततेकिंकरीस्याद्रोगानपश्यतिदृष्ट्याद्भुतमध्यथनधान्याकुलंतत्समीपं देवानित्येनमोस्मैविदध
तिफणिनो नैवदशंतिपुत्राःपौत्रामित्राणिहृष्टास्तनवविपदिपरेधामविस्मैःप्रयाति मंत्रमहोदधौ मनः प्रसादः सं
तोषश्चवणेंडुंडुभिर्ध्वनिः गीतस्यतालशब्दस्यगंधर्वाणांसमीक्षणं स्वतेजसः सूर्यसाम्यं क्षणेनिद्राक्षुधाजपः रम्यतारोग्य
गांभीर्यमभावःक्रोधलोभयोः एवमादीनिचिन्हानियदापश्यतिमंत्रवित् सिद्धिंमंत्रस्यजानीयाद्देवतायाःप्रसन्नतो कर्म
णाप्रबलेनैवप्रतिबंधादिरोधिता यदिसिद्धिंनलभतेहिस्त्रिवापुनराचरेत् यदाउष्टोमनुर्जप्तः सिद्धोत्यण्वसंपुटः यदाक्र
मोत्क्रमगतयाप्रजप्तोवर्णमालया यत्रयस्यभवेद्भक्तिर्विशेषात्तस्यमनूत्तमः वैरिकोष्ठमपिप्राप्तोभीष्टदस्तस्यजायते क्रमोत्क्र
मगयावर्णमालयेति रामायनमः श्रीरामायनमः श्रीं इत्यादिलोंतंप्रजप्य ततश्चारभ्यपुनरकारपर्यंतंगणयेत् एवंज
मोरिमंत्रोपिसिद्धिदः अथपुरश्चरणानुकल्पाः कृष्णाष्टमीसमारभ्ययावत्कृष्णाष्टमीभवेत् सहस्रसंख्याजपेत्पुरश्चरण

89

मिष्यते १ कृष्णां वा चतुर्दशीं प्राप्य नवम्यां तु महोत्सवे अष्टमीनवमीरात्रौ पूजां कुर्याद्विशेषतः दशम्यां पारणं कुर्यात् मत्स्यमांसादिभि
र्युतः षट्सहस्रं जपेन्नित्यं भक्तिभावपरायणः २ चतुर्दशीं समारभ्य यावदन्या चतुर्दशी तावज्जप्ते महेशानि पुरश्चरणमिष्यते ३
अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते कुजे वा शनिवारे वा नास्त्रेदे समाहते पञ्चगव्येन मिलिते चन्दनाद्यैर्विशेषतः निदिव्यम्भूहस्रं
मानतः काननान्तरे तत्र तद्दिवसे रात्रौ सहस्रं यदि साधकः एकाकी प्रजपेन्मन्त्रं स भवेत्कल्पपादपः ४ अथवान्यप्रकारेण पु
रश्चरणमुच्यते शवमानीय तद्द्वारे तेनैव परिवेष्टिते तद्दिनात्तद्दिने यावत्तावदष्टोत्तरं शतं स भवेत्सर्वसिद्धीशो नात्र कार्या
विचारणा तद्द्वारे शनिमङ्गलवारे तेनैव प्रकारेण हस्ताद्धमानतः इति यावत्ततः सहस्रमष्टोत्तरं शतं जपेद्दिनत्रयं गः ५ अथवान्य
प्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते अष्टम्यां वा चतुर्दश्यां पक्षयोरुभयोरपि सूर्योदयात्समारभ्य यावत्सूर्योदयान्तरं तावज्जप्त्वा नि
शान्तकः सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् अत्र सर्वत्र होमादिकमपि कर्तव्यं ६ अथवान्यप्रकारेण पुरश्चरणमुच्यते चन्द्रसूर्यग्रहे वै
वग्रासावधि विमुक्तितः यावत्संख्यमन्त्रजप्तात्तावद्धोमादिकं चरेत् तावद्दशांशे ७ ग्रहणे चन्द्रसूर्यस्य शुचिः पूर्वमुपोषितः
नद्यां समुद्रगामिन्यां नाभिमात्रे जले स्थितः यद्वा शुद्धोदके स्नात्वा शुचौ देशे समाहितः स्पर्शादिमुक्तिपर्यन्तं जपेत्कुर्या
द्दनन्यधीः अनन्तरं दशांशेन क्रमाद्धोमादिकं चरेत् तदन्ते महतीं पूजां कुर्याद्ब्राह्मणभोजनं ततो मन्त्रस्य सिद्ध्यर्थं गुरुं
संपूज्य तोषयेत् ततः प्रयोगान्कुर्वीत मन्त्रविकल्पनोदितान् अत्र स्पर्शापदेस्पर्शोत्तानपरेत्रसमयात्तत्समयस्य सद्भवता

मे·र
ता·
५०

त ८ अथवान्यप्रकारेणपुरश्चरणमुच्यते शरत्कालेवतर्थ्यादिनवम्यंतंविशेषतः भक्तितःप्रजपितान्रात्रौतावत्सहस्रकं
जपेदेकस्तुविजनेनेवलंतिमिरालये अष्टम्यादिनवम्यंतमुपवासपरोभवेत् सभवेत्सर्वसिद्धीशोनात्रकार्याविचारणा ता
वत्षट्सहस्रंजपेदष्टमीनवम्योरुपवासंकुर्यादित्यर्थः ४ शरत्कालेमहापूजाक्रियतेयाचवार्षिकी तस्मिन्नेवविशेषेणर
हस्यपुरश्चरणतत्परः अष्टम्यादिनवम्यंतमुपवासपरोभवेत् प्रजपेद्भक्तितोरात्रौनित्यंषट्सहस्रंजपेत् शरत्कालेआश्विन
शुक्लप्रपदमारभ्य क्रियमाणदुर्गोत्सवरूपायाचवार्षिकी वर्षशब्दोवर्षादौलादिणिकः तेनैवात्रशुक्लप्रतिपदमारभ्य
क्रियमाणेत्यर्थः अत्रप्रतिपदादिजपः १ अथवान्यप्रकारेणपुरश्चरणमिष्यते अष्टमीसंधिवेलायामष्टोत्तरंलतागृहम्
प्रविश्यपरमेशानीविधिवत्ताःसमभ्यर्चयन्ततः पूर्वोक्तकल्पमासाद्यपूजादिकंसमाचरन् केवलंकामदेवोसौजपेदष्टोत्तरंशतम्
तासांतुपुत्रमूलेचउमासंपुटमस्तके महासिद्धिर्भवेत्तस्यलतादर्शनपूजनात् अष्टमीसंधिवेलायांअष्टमीनवम्यो :
संधिवेलायां अष्टोत्तरंलतागृहे यथासंभवमष्टसंख्यानांशक्तीनांगृहंमदनमंदिरंपूर्वोक्तंतृतीयागारेपत्रमूलेच
रोगे उमावीजंविन्यस्य तद्वीजंमस्तकेविन्यस्यतिलकंकृत्वेत्यर्थः ११ अथवान्यप्रकारेणपुरश्चरणमुच्यते आकृष्टायाः
कुलागारेलिखित्वामंत्रमेवच संपूज्यतत्रसंस्कारंकृत्वातत्सन्निवेश्यच किंचिज्जप्त्वामवनीतादवतामावतत्परः तांविसृ
ज्यनमस्कृत्यसर्वयेत्सम्यक्संयुतः प्रातस्त्रीभ्योबलिंदत्वामंत्रसिद्धिर्नसंशयः संस्कारंचैवमयागोक्तं अत्रपूजनमात्रेणसंभोग

90

वपीतत्त्वसेयं ९ गुरुमानीयसंस्थाप्यदेववत्पूजनैर्विभोवस्त्रालंकारैर्हेमाद्यैः संतोष्यगुरुमेवच तत्स्तेतेतत्स्तनोवैवतत्त्वतेवीवैव
प्रत्यव पूजयित्वामन्त्रंजप्त्वास्वयंसिद्धीश्वरोभवेत् इतिपुरश्चरणानुकल्पाः अथचितासाधनं योगिनीहृदये यस्मिन्परिश्र
मेणापिदृष्टोसिद्धिः समीरिता नजातातत्रकर्तव्यासार्धकेवीरसाधना पुरासिद्धोत्तृपाणांचकर्तव्येसन्नुपस्थिते नान्यात्सि
द्धिकरेशीघ्रंवीरसाधनवर्जिते तस्मात्सर्वप्रयत्नेनविधेयावीरसाधना भयमक्तेनशुचिनासर्वसिद्धिमभीप्सता नानया
दुर्लभंकिंचित्साधकस्यसमीहितं तत्रसाधकः अष्टम्यांवाचतुर्दश्यांवाविशेषतः कृष्णपक्षेमंगलवारेवारात्रौ मूलेनचदीक्षये
नवस्त्रंपरिधाय वस्त्रांतरेणसंवेष्ट्यकृत्वोत्तरीयः मूलेनरक्तचंदनादिनाअंगेविलिप्य मूलेनसिंदूरेणोर्ध्वपुंड्रकंकृत्वा हृदि
देवीमूर्तिंगुरुंचनाममंत्रंस्मरन् सुहृद्भिः शस्त्रपाणिभिः समानगुणसंपन्नैःसह प्रहरोत्तरेयात्रांकृत्वायथासंभवंसा
मिषान्नंगुडं छागंसुरां पिष्टकं नानाफलनैवेद्यमुपहारंगृहीत्वाचितास्थानंगत्वा अस्त्रायफडितितंमूलेन यागभूमिं
प्रोक्ष्य गुरुंस्मृत्वा गणेशं वटुकं योगिनीं क्षेत्रेशंचनमस्कृत्य वामपादपुरःसरं येचात्रसंस्थितादेवाराक्षसाश्चभयान
काः पिशाचाः सिद्धयक्षाश्चगंधर्वाप्सरसांगणाः योगिन्योमातरोभूताः सर्वाश्चखेचराःस्त्रियः सिद्धिदास्ताभवंतत्वत्रतथाव
ममरक्षकाः इतिमंत्रत्रयंपठन्नमस्कृत्य पुष्पांजलित्रयंक्षिपेत् ततःसमस्तपात्रेषुबलिंकृत्वा चतुर्दिक्षुपात्रचतुष्टयम
चितामध्येपात्रत्रयंचसंस्थाप्यपूर्वदिशिश्मशानाधिपंयाम्यादिभिरभ्यर्च्य ॐहूंश्मशानाधिपइमंसामिषान्नबलिंगृह्ण २ स्वाहा

भै॰र॰
ता॰
५१

91

पय २ विघ्ननिवारणं कुरु सिद्धिं मे प्रयच्छ स्वाहा इति महाकालाय बलिं दत्वा उत्तरदिशि कालभैरवं संपूज्य ॐ ह्रूं कालभैरव श्मशा-
नाधिप इमं सामिषान्नबलिं गृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणं कुरु सिद्धिं मे प्रयच्छ स्वाहा ततश्चितामध्ये श्मशानकालिकां पाद्यादि
भिरभ्यर्च्य ॐ ह्रीं कालि कालि महाकालिके घोरनिःस्वने गृहाण इमं बलिं मातर्देहि मे सिद्धिं नमो नमो ह्रूं कालिकायै स्वाहा इति श्म-
शानकालिकायै बलिं दत्वा भूतनाथं पाद्यादिभिः संपूज्य ॐ ह्रूं भूतनाथ श्मशानाधिप इमं सामिषान्नबलिं गृह्ण २ गृह्णापय २
विघ्ननिवारणं कुरु सिद्धिं मे प्रयच्छ स्वाहा ततः सर्वगणनाथं पाद्यादिभिः संपूज्य ॐ ह्रूं सर्वगणनाथ श्मशानाधिप इमं सामिषा
न्नबलिं गृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणं कुरु सिद्धिं मे प्रयच्छ स्वाह ततश्चितायाः पश्चिमभागे कियदस्थिकीकृत्य ॐ ह्रीं आधा
रशक्तये नमः इति पंचगव्येन प्रोक्षीतिशोध्य भूर्जपत्रे वटपत्रे वा सोऽरिति विलिख्य स्वासनस्याधो धृत्वा तदुपरि कंबलाद्यासनमा
स्तीर्य ह्रीं आधारशक्तये नमः इति संपूज्य तत्रोपविश्य ह्रूं ह्रूं ह्रीं ह्रीं कालिके घोरदंष्ट्रे प्रचंडे चंडनायिके दानवान्दारय हन २
परवीरं महाविघ्नं छेदय २ ह्रूं फट् स्वाहा इति वीरार्दनमंत्रेण लोष्टानि संमंत्र्य चतुर्दिक्षु निःक्षिप्य अर्ककांडमितवाघालतैले
वर्तिं निर्माय फडिति लोहोपधारणे निवेश्य तत्र गव्यैर्हव्यैर्दीपं प्रज्वाल्य अस्त्राय फडिति दीपं संपूज्य ॐ अमुकमासे अमु
कपक्षे अमुकदिवसे अस्यां यामस्यां रात्रौ अमुकमंत्रसिद्धिकामश्चिताधिकरणकजपरूपपुरश्चरणमहं करिष्ये इति संकल्प्य
स्वस्वकल्पोक्तविधिना षोढान्तं न्यासजालं विधाय यथासंभवं देवीं संपूज्य यथोक्तसंख्यया सूर्योदयपर्यंतं वा मंत्रं जपेत् सं

ध्यात्व एकादोदशसहस्रं द्वादशसहस्रकं अष्टादशपंचसाहस्रं ततो होमं सहस्रकं सेवायां श्रीं पर्य्यंतं जपे यदि वा शुद्धेण त्रिपर्य्यं
तं जपे किंचिन्न लक्ष्यते तदा ॐ दुर्गे २ रक्षिणि स्वाहा इति जयदुर्गामंत्रेण देव्यै स्वर्वं दत्वा ॐ तिलोसि सोमदेवत्यो गोसवदेवनिर्मिका
रकः पितॄणां स्वर्गदाता त्वं मर्त्यानाममरत्वम भूतप्रेतपिशाचानां विघ्नेषु शांतिकारक इति मंत्रेण च तद्दिक्षु तिलान् विकीर्य्य
ॐ दुर्गे २ रक्षिणि स्वाहा इति मंत्रेण शर्षपांश्च तद्दिक्षु विकीर्य्य समपदं गत्वा पुनरासने समुपविश्य देवीं संपूज्याभिमयः सन्नज-
पेत् जपकालेन विघ्नचिंतः पार्श्वादि विलोकनेभये च न कार्य्यं ततो यदि वरं ब्रूहीति वदेत् तदा कामाव बलिं दत्वा वरं शून्यो याचेत् गु-
रेव तत्समायतत्सैव वाद्दक्षिणोदयात् इति चिंतामाधने श्रयशावसाधने तत्र पूर्ववत् वेदी वेधनादिकं विधाय पूर्वाभिमुखो भू-
त्वा फडेतेन मूलमंत्राद्यस्थाने येव गर्जनेनोक्त्वा गुरुगणेशवटुकयोगिनीनां नमस्कृत्य पूर्वोक्तवीरार्द्दनमंत्रैः लिखित्वा भूमौ निधा-
य येवाद्येमादिमंत्रेण भूमौ पुष्पांजलित्रयं निक्षिप्य नमस्कृत्य समस्तपात्रेषु बलिं कृत्वा चत्वारि पात्राणि च तद्दिक्षु पात्रत्रयं म-
ध्ये संस्थाप्य पूर्वोक्तप्रकारेण पाद्यादिना संपूज्य पूर्वोक्तप्रकारेण पाद्यादिना संपूज्य पूर्वोक्तमंत्रैः श्मशानाधिपतिभ्यो बलिं द-
त्वा ह्रीं स्फुर २ प्रस्फुर २ घोरघोरतर तनुरूप चट २ प्रचट २ कह २ वम २ बंध २ घातय २ हूं फट् इत्यघोरमंत्रेण शि-
खां बध्वा हालाहलसहस्रारं हूं फट् इति सुदर्शनमंत्रेण रक्षरेखां तेन हृदि हस्तं दत्वा दिशात्मरक्षां विधाय भूतशुद्ध्यादिषो-
ढान्यासं जालं कृत्वा ॐ दुर्गे दुर्गे रक्षिणि स्वाहा इति जयदुर्गामंत्रेण सर्षपान्विकीर्य्य तिलोसीति पूर्वोक्तमंत्रेण तिलांश्च निः

मे॰र॰ त्वा॰ ९२

92

दिव्य ॐ अस्त्राय फडिति शवं प्रोक्षयेत् प्राक्तनलग्नेन यदि विद्धं शूलविद्धं खड्गविद्धं ययोमृते रज्जुविद्धं सर्पदष्टं वृहुदंष्ट्री वद्धिजे
तथा डालेवाभिभूतके तरणे सेदरेश्वरे रणे वृहुसमजले पलायनविमूत्रे च सम्यक्‌विरणवर्तिने खेचामृते हि विषं वृहुदं
ष्ट्री वद्धिजे तथा अन्नाभावमृते कुहे त्रप्राओषिगत था एवेवादि विषत्यक्ता पूर्वोक्तामतमेशवं प्रोक्षिते ॐ हूं मृतेकाय नमः
फडिति मंत्रेण शपापविष्णो जलित्रयं दत्वा देवी स्वपरमानेदशवानेदकुलेश्वर आनंदभैरवाकारदेवीपर्यंकशंकर वीरो
हंतां प्रयामि उत्तिष्ठ वेदिकार्चने अनेन स्पर्शपूर्वकेन नमस्कृत्य ॐ हूं मृतकाय नमः इति सुगंधिजलेन संस्नाप्य वस्त्रेणसंशोध्य
धूपेन धूपयित्वा वेदनेन लेपयित्वा कटिदेशे न्यस्ता यदुपद्रवं करोति तदा तन्मुखे निष्ठीवनं दद्यात् पुनः प्रक्षाल्य कुशशय्या
परि संस्थाप्य एलालवंगादि युक्तं ताम्बूलेन तन्मुदत्वा शवमधोमुखं कृत्वा तत्पृष्ठे वेदनेन विलिप्य बाहुमूलादि कट्यंते
चतुरस्रं चतुर्द्वारं विलिखित्वा मध्ये अष्टदलपद्मं विलिखित् तत्र केवलां तरितमजिनमास्तीर्य केवलं वा द्वादशांगुलमानात्
यज्ञकाष्ठीय कीलकान् दिक्षु निखन्य तत्र दिक्पालान्पूजयेत् यथा ॐ लं इंद्राय सुराधिपतये ऐरावतवाहनाय वज्रहस्ताय
शक्तिपारिषदाय सपरिवाराय इदं पाद्यं नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य ॐ इंद्राय सुराधिपतये इमं बलिं गृह्ण २ गृह्णापय २
विघ्ननिवारणं कुरु मम सिद्धिं प्रयच्छ स्वाहा इति पूर्वदिशि इंद्राय बलिं दत्वा रं वह्नये तेजोधिपतये मेषारूढाय शक्तिहस्ताय
शक्तिपारिषदाय सपरिवाराय पाद्यं नमः इति पाद्यादिभिः संपूज्य ॐ वह्नये तेजोधिपतये इमं बलिं गृह्ण २ गृह्णापय २

विघ्ननिवारणंकृत्वासिद्धिंप्रयच्छस्वाहा ॐयमायप्रेताधिपतयेदंडहस्तायमहिषवाहनाय शक्तिपारिषदाय पार्षेनमः इ
तिपाद्यादिभिःसंपूज्य ॐयमायप्रेताधिपतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्नविरणंकृत्वासिद्धिंप्रयच्छस्वाहा ॐनिर्ऋतये
रक्षोधिपतयेश्ववाहनायखड्गहस्तायशक्तिपारिषदायसपरिवारायनमइतिपाद्यादिभिः संपूज्य ॐनिर्ऋतयेरक्षोधिपतयेइ
मंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणंकृत्वासिद्धिंप्रयच्छस्वाहा ॐवरुणायजलाधिपतयेमकरवाहनायपाशहस्तायशक्तिपा
रिषदायसपरिवाराय नमइतिसंपूज्य ॐवरुणायजलाधिपतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणंकृत्वासिद्धिंप्रयच्छ
स्वाहा ॐवायवेप्राणाधिपतयेअंकुशहस्तायमृगवाहनायशक्तिपारिषदायसपरिवारायनमः इतिसंपूज्य ॐवायवेप्राणा
धिपतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्नविनवारणंकृत्वासिद्धिंप्रयच्छस्वाहा ॐकुबेराययक्षाधिपतयेगदाहस्तायनरवाहना
यशक्तिपारिषदायसपरिवारायनमइतिसंपूज्य ॐकुबेराययक्षाधिपतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणंकृत्वासि
द्धिंप्रयच्छस्वाहा ह्रौंईशानायभूताधिपतयेशूलहस्ताय वृषवाहनायशक्तिपारिषदायसपरिवारायनमः ॐईशानायभूताधि
पतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणंकृत्वा सिद्धिंप्रयच्छस्वाहा इईशानयोर्मध्ये ह्रींब्रह्मणेलोकाधिपतयेहंसवा
हनायपद्महस्ताय शक्तिपारिषदायसपरिवारायनमः इतिसंपूज्य ॐब्रह्मणेलोकाधिपतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ वि
घ्ननिवारणंकृत्वा सिद्धिंप्रयच्छस्वाहा नैर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये ॐअनंतायनागाधिपतयेसरयवाहनायचक्रहस्ताय शक्तिपारि

मे॰र
त्रा॰
५३

षडायसपरिवारायनमः इतिपाद्यादिभिः संपूज्य ॐअनंतायनागाधिपतयेइमंबलिंगृह्ण २ गृह्णापय २ विघ्ननिवारणंकृत्वा
सिद्धिंमयच्छस्वाहा इतिबलिंदद्यात् ततः कुलद्रव्येनसह ॐशवाधिष्ठातृदेवताभ्योनमः इतिबलिंदत्वा ॐदक्षःपालियो
गिनीभ्योनमः ॐडाकिनीभ्योनमः इतिबलिंदत्वा पूजोपचारे समीपेनिधाय उत्तरसाधकंदूरेसंस्थाप्य मूलांतेह्रींफट्श
वायनमः इत्यासनमभ्यर्च्य मूलंस्मरन् अश्वारोहेणशवोपर्युपविश्य स्वपादतलेकुशान्दत्वा शवकेशान्समार्ज्यजटि
कांवध्वा ॐअद्य अमुकमासेअमुकपक्षेअमुकदिवसेयामायामस्यांरात्रावमुकगोत्रोमुकशर्म्माअमुकमंत्रस्यसिद्धिकामः
शवारोहणपूर्वकंपुरश्चरणमहंकरिष्ये इतिकल्प्य पूर्वोक्तवीरार्द्दनमंत्रेण दिक्षुलोष्ट्रान्क्षिप्त्वा इष्टदेवतांचषोडशोपचा
रैः संपूज्य शवास्यंकुलद्रव्येणनिःसिक्तसपरिवारांदेवतांसंतर्प्य शवादस्यायशवंसंमविस्थिता ॐवशेमेभवदेवेशआम
मामकस्यसिद्धिंदेहिमहाभागकृताश्रमपदोवर इतिपठित्वा मूलेनपट्टसूत्रेणशवपादद्वयंवध्वा ॐभीमभीरुभयाभाव
भव्यलोचनभावुक त्राहिमांदेवदेवेशशवानामधिपाधिप इतिमिरसादिनाशवपादतलेत्रिकोणंविलिख्य पुनःशवोप
र्युपविश्य शवपार्श्वयोःस्वहस्तौनिःसार्य्य तयोरुपरिकुशानास्तीर्य्य तत्रस्वपादौनिधाय ओष्ठौसंपुटौकृत्वा रहःसमा
लामादायस्मशानतत्रयोक्तसौलय्या सूर्योदयपर्यंतंवाजपेत् सांख्यापूर्त्तौअर्द्धरात्रपर्यंतंवाजपेयदिकिंचित्रलक्ष्यते तदा
पूर्वोक्तडर्गामंत्रेणदेवतायैअर्घ्यंदत्वा तेनैवअर्घपात्रेविल्मा तिलोमीतिदिक्षुतिलांश्चविकीर्य्य रमयद्यानितानातुनःशवाय

९३

१०

पुष्पविशेषदेवतां संपूज्य जपेत् शवस्य बलाबलेन भेतव्यं वक्तव्यं च यत्प्रार्थयामि देवेश दातव्यं कुंजरादिकं दिनांते च प्रदास्यामि स्व
नामकथयस्व मे उत्क्रान्तिर्भयो जपेत् पुनश्चेन्मधुरं वक्ति तदान्यैर्विविधप्रकारैस्तेन देवतां निःक्षिप्य सत्यंकारयित्वा परं शार्थ
यित्वा जपाद्विरमेत् सत्यं यदि न करोति वरं च न प्रयच्छति नाना विघ्नमायया प्रतारयति तदा तं जपेदेव प्रयत्नेन चक्रं कुर्यात्
एवं बहुविधप्रकारैर्भूयो भूयो निःक्षिप्य सत्यं करोति वरं च प्रयच्छति तदा वरं गृहीत्वा शवं शिखां मोचयित्वा शवादुत्थाय
पादवेष्टं विमोच्य पादतलवर्त्ति चक्रं मार्जयित्वा शवं जलेन प्रक्षाल्य पूजोपकरणसहितं जले गर्ते वा निःक्षिप्य गृहं गत्वा अ
ग्रिमदिने उपोष्य पिष्टकमयान् नरकुंजराश्वबलाहादीन् बलीन् कृत्वा रात्रौ वहिर्नीत्वा येभ्यस्तस्य बलिर्योषितो तेषां वाह्वयेयज
मानः ते गृह्णंतु मया दत्तं बलिमिमं इत्युक्त्वा स्वाहांत बलिमंत्रेण बलिमुत्सृज्य पृष्ठे वेष्टाकृति खड्गेन बलिं छेदयेत् तद
ग्रिमदिने प्रातः स्नानादिकं विधाय पंचगव्यं भक्त्वा पंचविंशति ब्राह्मणान् भोजयित्वा गुरुं संतोष्य स्वयं हविष्यभक्त्वा पवित्रा
स्थाने समाश्रयेत् त्रिदिने षष्ठदिने वा कुलसाधने संगोप्य पंचदशदिनपर्यंते स्त्रीवाचनस्पर्शादिकं वर्जयित्वा संतोष्य स्वयं हवि
ष्यभक्त्वा परोगोब्राह्मणदेवानां भक्तिं कुर्वन् षोडशदिने शतत्रयवारं देवतां संतर्प्य यथासुखं विहरेत् तथा च वीरतंत्रे बला
सनदमयेनास्ति भयं जातवेदस्ततः यत्प्रार्थयामि देवेशि दातव्यं कुंजरादिकं दिनांते प्रदास्यामि स्वनामकथयस्व मे उत्क्रामेत्
स्त्वं तेनैव निर्भयस्तत्पुनर्जपेत् पुनश्चेन्मधुरं वक्ति वक्तव्यं मधुरं ततः तदा सत्यं च सत्कार्यं वरं च प्रार्थयेत्ततः यदि सत्यं न कुर्याद्वरं

मे॰र
त्ना॰
८८

वानप्रयच्छति तदाश्वनर्जयेद्धीमानेकाग्रेमानसेभजन् नरत्नूपोनात्रदेवोनरोयोवोपसर्प्पेति यत्नतस्तेनवोद्धव्यंनरोवादेव
योनयः मातावातत्स्तुतावापिमातुलानीतथापिवा आगत्यविग्रेवरत्नेमाययासाश्रविग्रहं उत्तिष्ठवत्सतेकार्य्यंसर्वंजातेनसं
शयः प्रभातसमयेजातस्त्वत्पिताक्रोशतेगृहे प्रायेणसकलालोकाराजानोदंडधारिणः कदाचित्केनाप्यादिष्टस्तदा
किंतकरिष्यति इत्यादिविविधैर्वाक्यैर्नजयेत्परिसंत्यजेत् मृताःपितृगणास्तत्रइहदेशनिवासिनः वेधवस्तत्रवायाति
देवत्नूपधरास्ततः स्त्रीपुत्रसेवकाद्यैर्दीक्षगृहीतानानीयतेपरैः वदंतिपुत्रकाःसर्वेभ्रातरोनुजमिष्टकाः निजकांतागसं
९५ स्पर्शेवस्त्राणांभरणादिकं गृहीत्वानीयतेपात्रेपालकैस्तद्वयंत्यजेत् दिवसेयत्रवाशंकासेवनत्रप्रजायते यदिनत्व
भ्यतेतत्रतदाकिंवानलभ्यते स्त्रीत्नूपधारिणीदेवीद्विजत्नूपधरःपुमान् वरंगृन्हेतिशाहूर्वैत्रिःपारांतेवरंलभेत् साधुना
साधुनापापिनोविघ्नहरत्वायिनी तदावीरयतेस्तत्सम्मेतलेकिंतेसिद्ध्यति निःपापपुरुषस्यैवकालेचैवसुसंस्कृतः अ
संस्कृतवरादेवीपापयुक्तातसंशयः संस्कृतविसंस्कृतविवापिसंस्कृतेवान्हिवापरं सेवदेवीनसंदेहः सदेवोभैरवस्वयं नच
देवंभवैचैवमायापुष्ठितविग्रहात् वरयेत्त्ववरंतत्रनवरंप्रवदेत्क्वचित् सचेत्संस्कृतमाख्यानेवक्तिवक्तव्यमीदृशं नचेत्स
यंलौकिकोमात्रावरंप्राहेतिराकुले अथवाउक्तंकिंविल्लभेताप्यात्मनोहिते शङ्कावाजायतेसम्यगामृतेवापिलभ्यते
सर्वंविचार्य्यगृहीतव्यमेवंदिक्परिकीर्तिता देवाकृतयोवहुधातरायाकृतयःक्वचित् अवश्यंतत्रभेतवनतत्रप्रमया

कश्चित् भैरवादृक्ताशैवकुलशास्त्रपरायणाः यतत्वास्त्रप्रसंगेनहताकुटिलविग्रहाः पुत्रोभर्तापारयेन्नारीभर्ताविमो
हयेत् तस्मान्नपरोवीरोविचारयन्नमाचरेत् संस्कृतेवरेलब्रासेत्पजेद्वजपादिकं तंत्रांतरेपि परेह्निनित्यमाचर्य्यपंच
गव्यंपिबेत्ततः ब्राह्मणान्भोजयेत्तत्रपंचविंशतिसंख्यकान् पंचपंचविहीनान्वाक्रमाद्वैवदशावधि ततः स्नात्वाचमेत्काचः
निवसेद्व्रतमस्थले यदिनस्यादिप्रभोज्यंतदानिर्द्धनतांव्रजेत् तेनचेन्निर्द्धनत्वेस्यात्तदादेवःप्रकुप्यति त्रिवारंवाथषड्वारंगोपये
त्कुलसाधने शाप्याप्यायांयदिगच्छेत्तदाव्याधिःप्रजायते गीतेकृताचवधिरोनिश्चक्षुर्नृत्यदर्शनात् यदिवक्रिदिनेवा
कुंतदासम्यक्कृतोव्रजेत् पंचदशदिनांताहिदेहेदेवस्यसंस्थितिः गोब्राह्मणानांदेवानांनिंदांकुर्य्यान्नकुत्रचित् देवगोब्रा
ह्मणदीक्षप्रत्यहेतस्पृशेच्छुचिः प्रातर्नित्यक्रियांतेनबिल्वपत्रोदकंपिबेत् ततःस्नायात्तुतीर्थादौप्राप्तेषोडशवासरे
स्वाहांतमूलमंत्रार्थंतर्प्पयामिनमःपदं एवंशतत्रयाहूर्द्धदेवानांतर्प्पणंजलैः सुनितर्प्पणंसूत्रस्यनस्यादेवस्यतर्प्पणं
तृप्तिरित्यर्थः इत्यनेनविधानेनसिद्धिंप्राप्नोतिनिश्चितं इहमुक्त्वावरान्दिव्यान्नेतेयातिहरेःपदं असांगेसांगमपिवानिःफले
सफलेववा कृत्वाराधनमेवैतत् शाक्तैःप्रियतरोभवेत् इतिशवसाधने इतिश्रीराघवानेद्रह्नाचार्यपद्धतिरत्नमालायां
पुरश्चरणाभिधंतृतीयंरत्नम् स्वतंत्रतंत्रे नित्यंनैमित्तिकंकाम्यंसाधयेद्यःपर्वपर्वतः अमयाचितयेदित्थंकुर्य्यादापत्सुरेपराम्
दीक्षितेतेत्रे नित्याचाररतोमंत्रीकुर्य्यादापत्सुरंपरां नैमित्तिकार्चनम् नैमित्तिकार्चनेनसिद्धःकुर्य्यात्काम्यमसाविति नैमित्तिका

मे॰त॰
त्ना॰
९५

स्वरन्तेन वत्सर्षैतिमनोहरे अर्द्धोपवीदिपूजोत्कादमनार्चाततःपरे पवित्रपूजनेवाथकुमारीपूजनेनततः शिवावलि
प्रदानेवप्रायश्चित्तमतःपरे अन्तेष्टिरयसंप्रोक्तास्थूलसूक्ष्मविधानतः पंचवेषेसूपीठोपगमनेवीरदर्शने देशि॰
कागमनेदेवतयोर्दर्शनेयथाशक्तिपूजांकुर्यात् पर्वाणि कृष्णाष्टमीचतुर्दश्योरमावास्याचपूर्णिमा संक्रान्ति
पंचपर्वाणीति वेदसूर्यापरागयोरात्मनश्चजन्मदिवसेमंत्रप्राप्तिदिने गुरुमरणदिने युगादिदिवसेषु महती
पूजांकुर्यात् माघशुक्लतृतीया कार्त्तिकशुक्लनवमी भाद्रकृष्णत्रयोदशी माघीपूर्णिमाचेतिक्रमेणसत्यादी॰
नांयुगानामादिदिवसाः कुजशुक्रयोरितिकुलवारयोः द्वितीयाचतुर्थीषष्ठी अष्टमीदशमीद्वादशीचतुर्दशी
चेति कुलतिथिषु भरणी रोहिणी आर्द्रा पुष्यमघाउत्तरफाल्गुनी चित्रा विशाखा ज्येष्ठापूर्वाषाढ श्रवणश्च
तभिषोत्तरभाद्रेषु इतिकुलनक्षत्रेषु विशेषपूजाकार्या त्रिकुलेषुतपूजाश्रयावश्यकी कुलवृक्षेयतोदेवीकुलवृ
क्षांत्रमेत्सदा नस्वपेत्कुलवृक्षाधोनारोहेत्कदाचन नैचैतांश्छिंदयेत्कोपि नपदानात्स्पृशेदपि तत्पत्रेषुनभोक्तव्य
प्राणैःकंठगतैरपि सहकारःकर्णिकारःकेसरःतिलकःकदंबः सिंदुवारश्चकंकोलिश्चयकाद्रुमः श्लेष्मातक
कुरवकोनिंबश्चलदलस्तथा यत्नोशाजटिलोबिल्वः कुलवृक्षामताश्चमी पर्वतेविपिनेनिर्जनेचतुःपथेश्मशा
नेचैतेष्वेदृमंभवेत् तदादेवीध्यानायथाशक्तिमूलंजपेत् पशुशक्तिंपरिशक्तिं शूद्रेयवीदेवीप्रणमेदनेन कृशोदरि

95

महामुंडे मुंडकेशिवलिप्रिये कुलाचारप्रसन्नास्ये नमस्ते शंकरप्रिये श्मशानेशवेवीजमूलेस्मृताप्रदक्षिणंविधायप्रण
मेदनेन घोरदंष्ट्रेकठोरास्येकिंकिणीशब्दसाधिनि घोरेघोरतरास्फालेनमस्तेचितिवासिनि रक्तवस्त्रेरक्तपुष्पेचविलोक्य
नमेदनेन वैश्रकपुष्पसंकाशेत्रिपुरेभयनाशिनि भागोदयेसमेतत्वेनमस्तेवरवासिनि राजानेराजपुत्रेहस्तश्वसे
दनानि अर्घ्याणि वीरपुरुषे महिषे कुलपुष्पंवदुष्णानमेदनेन जयदेविजगद्धात्रित्रिपुरेत्वंत्रिदेवते भक्तेभ्योवरदे
देवि महिषघ्निनमोऽस्तुते प्रथमेद्वितीये क्रीडालोलाकुमारीयुवतीसमहे पकहस्तेवरमुद्गरमकलेप्रजप भैरवेन
तानमेदनेन नमामिवरदेदेविमुंडमालाविभूषिते रक्तमालासमाकीर्णेवरदेत्वांनमाम्यहं प्रणामेत्सर्वसिद्ध्यर्थंरक्षेणा
निविवदिताणः अन्यथानभवेत्तस्यमंत्रसिद्धिःकदाचन अष्टम्यांदेवीसंपूज्यपुष्पवीजपूर स्तोत्रंविद्यमरादीरदक्षिणर्के
णएकीकृत्य नित्यस्नोक्तवलिदानमंत्रेणवलिंदद्यात् तद्दिनेयत्किंचिद्ध्यानंदत्तंयेभवति अथदेवीपर्वाणि भाद्रशु
११४ क्लाषष्ठी आश्विनकृष्णाचतुर्दशी कार्तिकशुक्लानवमी मार्गकृष्णापंचमी पौषीपूर्णिमा माघशुक्लचतुर्थी फाल्गु
नकृष्णाएकादशी चैत्रकृष्णात्रयो वैशाखेवेक्लतृतीया ज्येष्ठशुक्लादशमी आषाढकृष्णाद्वादशी श्रावणमावास्या
एवानिदेवीपर्वाणि एषुदशैवपूजाकर्या वैशाखशुक्लप्रतिपदि ब्राह्मेमुहूर्तेउत्थाय कृतनित्यक्रियः अर्द्धोदितसूर्ये
देवीसप्तस्य ‥ येनिवेषतच्छोषेणक्वासहपीता अष्टोत्तरसहस्रंजपेत् एवंप्रतिदिनेचतुर्दशीपर्यंतेकृत्वा अमावा

मे॰र
त्वी॰
९९
96

मायां शक्तीर्भोजयेत् एवं कृते वांछितार्थसिद्धिर्भवति माघशुक्लप्रतिपदि सायंसंध्यामुपास्य दिवानिराहारः श्रद्धोदितेवि
द्धे देवीमभ्यर्च्य वेदास्त्रमयपर्यन्तं मूलं जपेत् एवं चतुर्दशीपर्यन्तं कृत्वा अष्टम्यां मायां शक्तीर्भोजयेत् एवं कृते सर्वपापैः प्रमुच्यते
सर्वां सिद्धिं चाप्नुयात् कार्तिकशुक्लप्रतिपदि प्रातः स्नात्वा सर्वतोभद्रमंडले मध्ये पूर्णं॰ कलशं॰ सं॰स्थाप्य तदुपरि को
पात्रे निधाय तत्र स्थूलवर्तिकं दीपं प्रज्वाल्य दीपशिखायां देवी॰ ध्यात्वा उपचारैः संपूज्य मूलं सहस्रं जपेत् एवं शुक्ल
चतुर्दशीपर्यन्तं विधाय अष्टम्यां मायां शक्तीर्भोजयेत् एवं कृते स्वेष्टसिद्धिं लभेत् शुक्रवारे युवतीं सुंदरीं भूषितां आनी
य तैलेन तामभ्यज्य स्नापयित्वा कौशेयवसनं परिधाप्य नानाभरणभूषितां तां विधाय आसने समुपवेश्य तस्या देहे स्व
कल्पोक्तन्यासान् विन्यस्य तत्रेष्टदेवतां वाह्य निर्विकारमना मूलं स्वाष्टसहस्रं जपेत् तज्जपं तस्यै समर्प्य देवीं मत्वा संपूजयामस
नानाविधैर्भोगैर्निशां नयेत् एवं यो भृगुवारे वै कुर्यात् स जनमात्रतः समस्तसिद्धिमाप्नोति नात्र कार्या विचारणा अष्टम्यां वत्स॰
दृश्यपापघ्नं जपेदिष्टसिद्धिर्भवति केवलाष्टमीपूजाया अपि यत्तदेव फलं कदलीपुष्पबीजपूरसुगन्धिद्रव्याणि एकीकृत्य अष्टम्यां अ
जोक्तबलिदानमंत्रेण बलिं दद्यात् जन्मशतोपार्जितपापक्षयो भवति यत्र पीठे शिलानुपातारिणी तिष्ठति तत्र जलं दद्यात् येन
पेतसिद्धिर्भवति महाष्टम्यां सायान्ते बिल्वपत्रं जुहुयात् दाहकसिद्धिर्भवति अथ चैत्रशुक्लाष्टम्यां शक्तिमायां वादमनार्चीतद्धि
धिश्रवदाते वैशाखकृष्णाष्टम्यां निमाचैने विधायावरणसंयोजने गंधायपद्येनातत्याक् स्वर्णकमलैरर्घ्यं दत्वाकर्पूरं वेद

दनाम्भोशीतलोयवारेणवद्देवीम्पूजयेत् ततोगंधादिभ्भोकर्त्तव्या सर्वत्रनैमित्तिकार्थेनेत्र्ययमेवक्रमः परिगतव्यः ज्यै
ष्ठेपात्तमैः कदलीफलैराम्रैश्चपूजयेत् आषाढेचंदनपुष्पाम्भो पलालवेगककौवीम्पूजयेत् श्रावणेशुक्लाष्टम्यां
तदभावेपूर्णिमायांपवित्रपूजातद्विधिश्चवक्ष्यते भाद्रोकेतकैः पूजयेत् आश्विनामावास्यादिपूर्णिमांते पूजोन्नरेष्व
सह दिनद्वयाशतेशतेज्जुहुयात् तदंतेमहान्तमुत्सवंकुर्यात् कार्त्तिकोकुंकुमैरर्चयित्वागावीदीयान्हुत्तमस्तुनान्
हुत्वा देवग्रेपकंदीपंसंस्थाप्य तस्याभितोनवाम्नानदीपान् संस्थाप्यदेव्यैनिवेदयेत् निवेदनेतमूलमंत्रेण मार्गेपो
माघस्ययनालिकेरंत्रुकर्षाणिनिवेदयेत् पौष्यांगुडशार्कराम्भोसंज्ञयैनागवमडगंधनिवेदयेत् माघेतिलैरर्चयित्वा
डम्भाम्भपोनिवेदयेत् फाल्गुनमासेवसंतैः राजतैः कमलैरथवाहृतपुष्पैरर्चयेत् अथदमनार्च्चा तत्रचैत्रशुक्लाष्ट
म्यामधिवासनं तद्यथा कृतनित्यकृत्यः साधकः संध्यायोंकुशतिलजलान्यादाय उँतत्सत् अद्यामुकराशिगते सू
र्येतरि अमुकपक्षेअमुकतिथौ वार्षिकार्च्चासमाप्त्यर्थं कर्त्तव्यस्य दमनारोपणस्यांगीभूतं मधिवासनमहंकरिष्ये
इतिसंकल्प्य गीतवादित्रादिभि स्वनपूर्वकंदमनारामंगत्वा तत्रासनेसमुपविश्य ह्रींक्लींऐंब्लूंस्त्रीं ऐंह्रींहूंह्रीं ऐं
सरस्वत्यैनमः ह्रींश्रीक्लींद्रांद्रींक्लींब्लूंसः कामतेजसमुद्भूतरतिनेत्रमलालस्तन ऋषिगंधर्वसिद्धानांविमोहकनमो
स्तुते शिवकार्यंसमुद्दिश्यनेतव्योसिशिवाज्ञया इतिवचनःकमलतामंत्रैः रक्षितेन गृहाणेशहदेवान्नमस्कृत्य ष

मे॰र
त्वा॰
५०
97

रंगन्यासं विधाय पूर्वोक्तप्रकारेण कलशं स्थापयित्वा तत्पार्श्वे वर्द्धनीं स्थापयेत् वर्द्धनी त्वष्टादशजलपात्रं कुर्वात् इति प्रसि
द्धा ततः ह्रीं श्रीं सर्वविघ्नकृद्भ्यः सर्वभूतेभ्यो हूं फट् स्वाहा इति मंत्रेण भूतबलिं दत्वा पाषंडकारिणो भूता भूमौ ये चान्तरि
क्षगाः दिवि लोके स्थिता ये च ते नश्यन्तु शिवाज्ञया इति भूतानपसार्य दमने अशोके कामेव पंचोपचारैः संपूजयेत्
ततः कलशजलेन अघोरेघोरे ह्रीं घोरतरे श्रीं सर्वतः सर्वसर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्ररूपेभ्यः ह्रीं श्रीं इत्यघोरविद्यया दम
नं प्रोक्ष्य अस्त्रमंत्रेण वर्द्धनीजलेनाभिषिंच्य हूमित्यवगुंठ्य त्रिशूलमुद्रां दमनोपरि भ्रामयेत् सा तु शिवरहस्ये अं
गुष्ठेन कनिष्ठाग्रं बद्ध्वा शिष्टांगुलित्रयं प्रसारयेत् त्रिशूलाख्या मुद्रेयं परिकीर्तिता ततो दमनमृत्सायवामतः स्थापयेत्
ततः सर्वतोभद्रमंडले अष्टदले वा ॐ ह्रीं रतये नमः ॐ ह्रीं कामाय नमः इति मंत्राभ्यां कर्णिकायां रतिकामौ पंचोप
चारैः संपूज्य पूर्वाष्टदलेषु स्रग्गंधिपुष्पकरेणाभ्यां ॐ कामाय नमः पुष्पगोरोचनाभ्यां ॐ भस्मशरीराय॰ पुष्पवेश॰
रोचनाभ्यां ॐ मन्मथाय पुष्पधात्रीफलाभ्यां ॐ इक्षुधन्वहस्ताय नमः पुष्पचंदनाभ्यां ॐ पुष्पबाणाय नमः इत्य
ष्टौ कामान् संपूजयित्वा गंधाद्यैर्दमनं संपूज्य कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि तन्नोऽनंगः प्रचोदयात् इत्यनेन गा
यत्रीं यथाशक्ति जपेत् ततो नमोऽस्तु पुष्पबाणाय जगदानंदकारिणे मन्मथाय जगन्नेत्ररतिप्रीतिप्रियाय च इ
ति नमस्कृत्य दमनं स्पृशेत् आमंत्रितोसि देवेशि प्रातःकाले मया शिवे कर्तव्यं च यथालाभं पूर्णपर्वनवान्तया इ

तिदेवीं तां गंधादिभिः पूजयित्वा नैवेद्यं च दत्वा प्रार्थयेत् सर्वरूपे जगन्मातर्वांछितार्थफलप्रदे गृहाणार्घ्यमिदं देवि का
मान् कामेश्वरेश्वरि इति पाद्यं दमनेकं च वेनावगुंठ्य पुष्पैर्गाणाभिरक्षा जागरणं कुर्यात् आनीतदमनपक्षे उत्पादनपूर्वं
कमेव कर्म कार्यमित्यधिवासने प्रथमरात्रादिनकृते प्रातः स्नात्वा यथाकृतनित्यक्रियः पूजासंभृतिमादाय पूजागृहं प्रविश्या
सने समुपविश्य मूर्तिं यंत्रादीन् मलानि कृत्वा पूर्ववत् स्नानादिकं मंत्रिणः दमनारोपणकर्माहं करिष्ये इति संकल्प्य
ह्सखमलवरयऊं इति बीजैर्दमनेनैव नेधा कृत्वा दमनं गृहीत्वा पूर्वं लिखिताष्टदलमध्ये हं नमो सकदेवतायै इति संपू
ज्य स्वाग्रादि प्रादक्षिण्येन सं नमः हं नमः मं नमः लं नमः वं नमः रं नमः यं नमः ऊं नमः इति प्रत्येकमष्टदिक्षु संपूज्य
वनोपनयेत् पुनरपि मध्ये सं नमो सकदेवतायै इति संपूज्य दिक्षु हं नमः हं नमः मं नमः लं नमः वं नमः रं नम
यं नमः ऊं इति सर्वदेवताः संपूज्य गंधादिपंचोपचारैः पूजयेत् सकलदेवताभ्यो बलिं च निवेदयेत् सम्यक्कृतकर्म्माशिक्षवे
विधा शरीरिणी देवमातर्ममैतत्तु भवतु हेतवाज्ञया इति देवीं प्रार्थ्य श्रीगुरुं च पुष्पांबरादिभिरभ्यर्च्य तस्मै दमनं दत्वा प्र
णिपत्य प्रसादयेत् गीतवाद्यवार्षिकावामसमाप्त्यर्थं कृतैतद्दमनारोपणकर्मेति प्रतिष्ठार्थमिदं हिरण्यमग्निदैवतं श्रीगुरवे द
क्षिणां महं ददे इति दक्षिणां दत्वा जलकेलिं षड्रसदाने शक्तिपूजनं च कुर्यात् इति दमनारोपविधिः अथ पुरोपि प्रका
रः चैत्रशुक्लसप्तम्यां वा तदं... कृतनित्यक्रियः साधको दमनस्य लीगत्वा आसने समुपविश्य संकल्पं विधाय प्र

मे॰र
त्रा॰
९८

98

शोकाय नमः त्वं भो कामसखीशोकनाशन शोकाग्निं हर मे नित्यमानंदं जनयस्व मे इति मंत्राच्ये ॐ ह्रीं रत्यै नमः ॐ क्लीं कामाय
नमः इति मंत्राभ्यां दमने रतिकामौ संपूज्य इह देवतामजनार्थं त्वां नेष्यामीति पठन् दमनमत्तालपेवगायेनाभिषिच्य जलैः
प्रक्षाल्य पित्वा नमः इति गंधाद्यैः संपूज्य श्वेतवस्त्रेणाच्छाद्य कस्मिंश्चिद्देशपात्रे निधाय गीतवादित्रस्वनपूर्वकं गृहमानीय देव-
तां स्मरन् संवेशं स्थापयेत् ततः सिंहदेवतायाः पुरतोष्टदलं कृत्वा तत् श्वेतकृष्णरक्तपीतवर्णं पूरितं विधाय तद्बहिः
तवर्णं पूरितं भूपुरं च कृत्वा तद्बहिः सितरक्तपीतवर्णं मंडलत्रयं कृत्वा रक्तवर्णं वस्त्रं स्वेच्छया कुर्यात् एवं सार्वकामिकं मंड-
लमथवा सर्वतोभद्रमंडलं विधाय तत्र दमनभाजनं निधाय तस्याधिवासनं कुर्यात् तद्यथा पूर्वोक्तमंत्राभ्यां रतिका-
मौ संपूज्य पित्वा पूर्वादिपत्रदलेषु कर्पूरेण ॐ क्लीं कामाय नमः रोचनया ॐ क्लीं भस्मशरीराय नमः कस्तूर्या ॐ क्लीं
अनंगाय नमः घुसृणेन ॐ क्लीं मन्मथाय नमः कुंकुमेन ॐ क्लीं वसंतसखाय नमः धात्रीफलेन ॐ क्लीं स्मराय न-
मः चंदनेन ॐ क्लीं इक्षुधनुर्धराय नमः पुष्पेण ॐ क्लीं पुष्पबाणाय नमः इत्यष्टौ कामान् संपूज्य पित्वा दमनं गंधाद्यैः संपू-
ज्य कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि तन्नोऽनंगः प्रचोदयात् इति कामगायत्र्या अष्टोत्तरशतवारमभिमंत्र्य
नमः इति पुष्पांजलिं दत्वा नमोस्तु पुष्पबाणाय जगदानंदकारिणे मन्मथाय जगन्नेत्रे रतिप्रीतिप्रदायिने इति मंत्रेण
कामं नमस्कृत्य आमंत्रितोसि देवेश प्रातःकाले मया प्रभो कर्तव्यं वयया लाभं संपूर्णं पर्वतवाज्ञया एकदिवसकरणे पदे

प्रातःपदस्थाने प्रासित्रितिपठनीयं इति देवीमभिमंत्र्य पुष्पांजलिं दत्वा दंडवत्प्रणम्य मदनेऽज्ञामिमवगत्वा पठितिसेरद्य
रात्रौ जागरणं कुर्य्यात् दिनत्रयेविवासने सप्तम्येजागरणं न कुर्य्यात् प्रभाते नित्यार्चो विधाय देव्याग्रतो गृहीतादमनमंजरीं गृ
लहृयेनादाय नमस्कृत्याभिमंत्र्य सर्वरत्नमयी दिव्या सर्वगंधमयी शुभा गृहाणमंजरीं देवि नमस्ते कलपानिधे इत्येते
मूलमंत्रार्घ्यपाद्यादमनमंजरी श्रीगुह्यकदेव्यै नमः इति घंटावादनपूर्वकं देवीमस्तके समर्प्पयेत् ततो दमनमालां गृ
हीत्वा नमस्कृत्याभिमंत्र्य सर्वरत्नमयी नाथ दामनीवनमालिका गृहाणदेवि पूजार्थे सर्वरत्नमयी विभो इत्येतेन मूलमंत्रा
र्घ्यपूर्वं वत्सकुदेशे समर्पयेत् ततो दमनेनावरणदेवताः पूजयित्वा गंधादिभिः कुर्य्यात् ततो दंडप्रणाममेविधाय देवदेव
जगन्नाथ वांछितार्थप्रदायक हृत्स्थान्पूरय मे नाथ कामान्कामेश्वरीप्रिय इति कामं प्रार्थ्य मूलं जपेत् होममेव कुर्य्यात्
ततो देवीं विसृज्य श्रीगुरुनिकटं गत्वा तं दमनेनार्चयित्वा विप्रान्भोजयेत् दक्षिणां वदद्यात् इति दमनारोपणविधिः अ
थ पवित्रारोपणविधिः आषाढश्रावणभाद्रपदमतममासे प्रायः श्रावणएव देवीविषये शुक्लसप्तम्यां सुवर्णरूप्य
ताम्रघटितानि पवित्राणि विधाय तदभावे पट्टसूत्रमयानि तदशक्तौ ब्राह्मण्या सदाचारप्रसक्तया सधवयान्ययापि
कर्त्तितं कुमारीकर्त्तितं वा सूत्रं त्रिगुणं त्रिगुणीकृत्य तेन वस्त्रग्रंथिकों विधाय तोयेवृतायेन क्षालयित्वा मूलेन प्रक्षाल्य पुन
स्नानवारिणा क्षालयित्वा प्रणवेनाभिषिच्य मूलेनाष्टोत्तरशतवारमभिमंत्र्य स्वदेवगायत्र्यापि तावदेवाभिमंत्रयेत् ततो

मे॰र॰
ता॰
५५

९९

नस्त्रयष्टोत्तरशतेन वा ऽथ पंचाशता सप्तविंशत्या वा आत्मनो जानुनाभिमात्राणि ज्येष्ठमध्यमकनिष्ठाभिधानानि यथाशक्ति पवित्राणि विधाय तेषु षट्त्रिंशच्चतुर्विंशद्द्वादशमितान् ग्रन्थीन् क्रमेण दद्यात् अष्टोत्तरसहस्रनवसूत्राष्टोत्तरशतग्रन्थियुतया देवार्हत्नमालापवित्रं भवति शंभोर्गौरीगणाधिपाख्ये विसार्वनमालाख्ये सूत्रवर्णं सितं सर्वत्र प्रशस्तं पवित्रग्रन्थीन् रोचनाकुंकुमादिना रंजयित्वा वेणुपात्रे दले संस्थाप्य सितवाससाच्छाद्य यावदर्चां यैर्यथा संभवं सप्तविंशति षोडशद्वादशनवसूत्रैर्भिः पवित्राणि विधाय सप्तविंशतिनवसूत्रा ग्रन्थिरप्यात्मनो पवित्राणि कृत्वा तानि पात्रान्तरेण स्य द्वादशनवसूत्रा द्वादशग्रन्थियुतानि पंचान्यानि पवित्राणि कृत्वा तानि पात्रान्तरे संस्थाप्य प्रजामंडले कुर्यात् तद्यथा षोडशदलं पद्मं नील हारिद्र शोणित हरित श्यामपीतसिंदूरधूम्रवर्णैर्विधाय तद्बहिः सितपीतारुणवर्णैः सूर्यसोमाग्निसंज्ञं मंडलत्रयं कृत्वा तद्बहिः श्वेतमहारुणं वाष्टदलं कुर्यात् अथवा तंडुलैः परिषोडशदलं कुर्यात् तत्र समादिभिरभ्यर्च्य तदुपरि वितानं वध्नीयात् ततो मंडले देवीं च देवान् संस्थाप्य तत्र गुरुदेवतो संपूज्य पायसं निवेदयित्वा देवताग्रे कस्मिंश्चित्पात्रे पवित्राणि सूत्राणि पिधाय यथेन संप्रयच्छन्नकराशिगते सूर्ये ग्रमकपदे ग्रमकतिथौ वार्षिकार्चासमाप्त्यर्थं श्वः कर्तव्यपवित्रार्पणं गोभूतमधिवासनमहं करिष्ये इति संकल्प्य उक्तसंख्याय विद्याकरणाशोभां ज्येष्ठादीनि त्रीणि पवित्राणि विधाय तानि ग्रन्थेश्वरणां मेरुद्यकवचेनावगुंठ्य पवित्रभाजनाद्दिव्यग्रस्थस्पपत्रेषु देवकार्ष्टे गंधाः भस्म वेद

१६

कौसाय　　　　　　　　　　　　क्षेम

ते मृत्तिकासिद्धार्थाः धात्रीफले वकुलत्वचमेव स्थापयेत् तत्रपवित्रेषुद्वाविंशतिदेवान् तेव ब्रह्म विष्णुईशाख्य
त्रित्रिसूत्रीदेवाः कुमारः सोम अग्नि ब्रह्म नाग शिखिध्वजसूर्य्यसदाशिव विश्वेदेवानवसूत्रमध्यदेवा क्रिया पौरुषी
वीरा अपराजिता विजयाजयामुक्तिदासदाशिवामनोन्मनीसर्वतोमुखी इतिग्रन्थिदेवताः आवाहनादिनैवेद्यान्ते
रुपचारैः पूजयेत् ततोगंधपवित्रंगृहीत्वाप्रणवेनरेरस्य नमस्त्वभिमंत्र्य कृतांजलिः नमस्त्वनादेदमलक्रियाणां शाम्भो
सिपर्याप्तमनस्तरसेतो नयाविनिर्मायवहूपवीतेदास्य मरेभ्योभवसंस्तुते इतिमंत्रेपठित्वापवित्रेदेव्याःपादयोर्न्यसेत्
ध्रुपमधिवासनेविधाय देवतानामस्मरन् गीतैःवाद्यैःसम्यग्भिःसहनिशिजागरणंकुर्य्यात् मध्येजागरणेनमधिवा
सने प्रातर्नित्यार्चनेविधायपूर्ववत्मासादी समाप्य वार्षिकपूजासमाप्त्यर्थंपवित्रार्पणमहंकरिष्ये इतिसंकल्प्य मूले
नाष्टोत्तरशतवारंकनिष्ठाख्यंपवित्रमभिमंत्र्य गीतवादित्रादिभिः स्वनेकारयित्वा जयशब्देनकारयित्वा देवीं शुक्लव
र्णांध्यात्वा मूलमुच्चार्य्य इदंपवित्रमस्मकदेवतायैनम इतिदेव्याः कंठेसमर्पयेत् ततोमध्यमपवित्रं गृहीत्वामूलेनाष्टो
त्तरशतवारमभिमंत्र्य देवींरक्तवर्णांध्यात्वा मूलेनपूर्ववत्देव्याः कंठेसमर्पयेत् ततोज्येष्ठपवित्रंगृहीत्वा मूलेना
ष्टोत्तरशतवारमभिमंत्र्य देवींपीतवर्णांध्यात्वा पूर्ववदेव्याः कंठेसमर्पयेत् ततोरत्नमालापवित्रं मूलेनाष्टोत्तर
शतवारमभिमंत्रयित्वे मूलेनदेव्याःशिरसिनिवेदयेत् ततःपूर्वस्तजावलम्बनानिनिवेद्यनमस्कृत्य अन्यपात्रस्थानिपवि

मे॰ र॰
त॰
१००

100

ज्ञात्वा भिमेग्र प्रत्येकं परिवारदेवताभ्यो दद्यात् एवं पवित्रैः पूजयित्वा गंधादिपूजां कुर्यात् ततोऽग्निं स्थापयित्वा देवीतत्त्वावा
हनेन होमं विधाय मूलेनाग्निपवित्रं देवीं स्मरन् वह्नौ निवेदयेत् ततो मूलदेवतां मद्वास्य वह्निमात्मनि योजयित्वा देव्यै
पुष्पांजलीन् दद्यात् कृतांजलिः मंत्रहीनं क्रियाहीनं भक्तिहीनं कृपानिधे पूजनं पूर्णतामेतु पवित्रेणार्पितेन ते इति
देवीं प्रार्थ्य स्वहृदयेऽद्वासयेत् ततो गुरुनिकटे गत्वा पुष्पांजलिं तत्र दत्वा सांगोपांगावाभिरिमस्य गुरुदेहे वषडंगानि
न्यस्य गुरवे पाद्यमर्घ्यं दत्वा वस्त्रालंकारवेदनपुष्पाद्यैः पूजयित्वा मूलेन तत्कूले पवित्रमर्पयेत् स्वपात्रादाहिणां द
त्वा प्रणमेत् ततोऽन्येभ्यः शिष्येभ्यः पवित्राणि दत्वा स्वयमपि विभृयात् ततो द्विजान्भोजयित्वा मित्रैः सह स्वयमपि
भुंजीत इति पवित्रारोपणविधिः महाकालसंहितायां मदनारोपणाख्यकामविद्यारोपणं परा प्रतिसंवत्सरं दे
वेयो न कुर्वीत साधकः तस्य वर्षकृतां पूजां व्यर्था भवति भामिनि कृतामपि विलुप्यंति भूतवेतालादयो गणाः प्रतिसंव
त्सरं तस्मात्कुर्याद्यत्नेन साधकः मदनारोपणं कस्मै पवित्रारोपणं तथा मदनोदमनः कालस्तदीयामपि वस्त्वपुरुषं
पदेशमथो मतः मधुमासमाधवो मैत्रः शुचिस्त्वथ मध्यते वातस्मीस्य प्रविश्येत्वयः ... दामनं विधि नतस्य उमे
तैः सिद्धिविपरीतेव जायते तस्मैव विधानादिकमतस्त्वा समस्पदमनेचैत्रे तेन वा भाद्रे कालिका समजन्मकृतैः पापै
संयुतेनात्र संशयः चैत्रशुक्लत्रयोदश्यामधिवासनपूर्वकं प्राप्यदमनं दमनं गांविधिना तेन पूजयेत् मयोक्तेनवरा 100

रोहितप्रवणफलेऽष्टाव अश्वमेधसहस्राणि राजसूयशतानि च तत्फलं समवाप्यासौ देववद्दिवि मोदते एवं यः कुरुते नैमज्जो
दमनारोपणाभिधां भवेत्तीनायदः तस्य कृतावि दर्पिसंदरि सिद्धोनितत्समेत्याश्च नारीणां वल्लभो भवेत् सर्वसंपद्युतः
श्रीमान् मोदते दिवि देववत् दमनारोपणविधिः सिंहितायां अथ पवित्रेऽपि महे प्यानिपवित्रारोपणमहत् यस्मिन्कृते कृतं सर्वं
श्रमथाश्रमसमच्यते गतेऽब्दवत्सरे यः स्नानं करोति पवित्रकं एकाहमफलं तेन संनीयते दुर्गाणेवे लात कालोऽपुकृतस्तेव
आषाढश्रवणमासस्य श्रावणस्य श्रियै हीनो भाद्रपदे मासे पक्षोसितसिते नरो अष्टाम्यां शुक्लपक्षस्य तदभावे सितेतरः
चतुर्दश्यष्टमी वापि मासी तिथिषु वै यजेत् अथ कुमारीपूजा महाकालसंहितायाम् नतथा तपसा तीर्थैर्निशि शिवावलि
होमस्तीर्थैः कुमारीपूजनेनात्र यथा सद्यः प्रसीदति न केवलं पूजयेत्ताभो भोजयेच्चापि यत्नतः वंशतावाप्यकरः
णात्पूजायः पविकीर्तिताः कर्तव्यास्तागतापि स्याद्यामासि वर्त्तते पिहि कौलानां निशि पूजोक्ता स्मार्तानां नामापराह्णि
की नित्यातत्याः शाश्वश्चीर्याकाम्यानैमित्तिकी नरा नववीरे वा वैपशुरपाहे सुस्नातां रक्तपीतादिना नारीगोत्रलोकुलाम
वीलंकारविचित्रांगा भस्मातालेपवर्जितां सप्ताहं नववार्षिकी मनोवजाति गौरी गौरी चित्रमातृमतीमदंतराम वाद्यता
मधिकोनाङ्गवर्जिता रमणीया कुमारी गीतवादित्रनिर्घोषैः पानेदादरसर्वकं भूजाः हृद्धारिनीलामायकः स्वीकृतद्रो
नः कल्पिता वनसंमूर्तिः कुमार्यां देवीबुद्धिं विधाय प्राणायामं कृत्वा वामे गृहे दक्षिणे गणेशे मध्ये कुमारी नत्वा

मे॰र
त्वा॰
९९

कोटिकामिनालत्रयैर्द्दिवेष्टनेकुर्य्यात ततः कुमार्य्याः पादौ प्रक्षाल्य तेजले देवीपादोदकं ब्रह्मास्य शिरसि दत्वा स्तोत्र
रीयोक्तेन तस्याः पादौ संशोध्य तालत्रयं दत्वा ॐ ग्रां ह्रीं हूं फट् भूतान्यपसारय विघ्नान्नाशय नमः स्वाहा। इति मंत्रेण ताडन
प्रक्षेपेण विघ्नान्न्त्साध्य सव्यामकरेण कुमार्य्याः दक्षिणकरं गृहीत्वा दक्षपादं निःक्षेपउच्चरस्मरे शनैर्न्नेमन्मालिः
पूजागृहे स्वगृहे न प्रवेशयन् त्वमेव जगतांमाता जगदाधाररूपिणि कुमारीरूपमास्थाय प्रविशेदं गृहं मम भवत्या
कीदृशं रूपं जाने मातरहं नहि कुमारीरूपमेवेदं पश्यामि नरवत्तथा भक्तिं मदीयां विज्ञाय तत्पादाब्जयोः शिवे त्वं
याप्रकटितं रूपमीदृशं सर्वसिद्धये इहिः काय्यां नमे पापे संचारे नामतःपथे इष्टायां केवलं भक्तौ स्यात्तथा सर्ववेदि
101
ते शिवायास्तव रूपं हि कीदृशं नेति जानते त्रास्यामि को वराको हं पांचभौतिकविग्रहः इति पंच श्लोकान् पठेत्
ततोदेव्यैयोनिम्भ्योनमः इतिबलिंदत्वा कुमार्य्यंगे शिरसि महात्रिपुरयोगेश्वरी मुखे सिद्धिकराली वक्त्रयोः सि
द्धिविकराली कर्णयोर्महामारी नासापुटयोः वज्रकपालिनी कपोलयोः मुंडमालिनी अधरोष्ठयोः अट्टहासि
नी दंतपंक्त्योः चंडकपालिनी स्कंधयोः कालचक्रेश्वरी हृदये गुह्यकाली बाह्वोः कात्यायनी जठरे कामाख्या
पृष्ठेवामेशा ऊर्व्वोः सिद्धिलक्ष्मीः जान्वोः कुब्जिका जंघयोः मातंगी पादयोः चंडेश्वरी सर्वांगे कौमारी प
ताडः नन्यसेनाम्यसेत् कुलकुमारिके हृदयाय नमः कुलनायिके शिरसे स्वाहा कुलभैरवि शिखायै वषट् कु

लवागीश्वरिकवचायहुं कुलपालिकेनेत्रत्रयायवौषट् इतिपंचांगानिकुमारीदेहेविन्यसेत् यथा ऐंह्रींश्रींत्रींहूंसौः सि
द्धजयेपूर्ववक्त्रायनमः ऐंह्रींश्रींत्रींहूंसौः जयेउत्तरवक्त्रायनमः ऐंह्रींश्रींत्रींहूंसौः कुब्जिके पश्चिमवक्त्रायनमः ऐंह्रीं
श्रींत्रींहूंसौः कालिकेदक्षवक्त्रायनमः ततः स्वशरीरेसकल्पोक्तमात्रजालेविधाय अर्घस्थापनेपूजोपकरणशुद्धिं
चविधाय कुमारीपार्श्वे ऐंह्रींश्रींशुद्धायैनमः ऐंह्रींश्रींबालिकायैनमः एवं ललितामालिनी वसुंधरा सर
स्वती रमागौरी दुर्गाः पूजयेत् ॐवटुकायनमः ॐगणेशायनमः इतिपंचवर्षबालेवटुकगणेशौ नववर्षगणे
शबुद्ध्या पूजयेत् ततोवर्षभेदेनतत्तन्नाम्नाकुमारीं पूजयेत् एकवर्षीयावेत् इदमासनंसंध्यायैनमः ह्रींइदंपा
द्यंसंध्यायैनमः श्रींइदमर्घ्यंसंध्यायैनमः क्लींएषचंदनगंधःसंध्यायैनमः हूंपुष्पाणिसंध्यायैवौषट् सौःएष
धूपःसंध्यायैनमः सौःएषदीपःसंध्यायैनमः सौःइदंनैवेद्यंसंध्यायैनमः ततोभूषणकुंडल सिंदूर पुलकंक
कज्जल आदर्श व्यजन पेटिकापरिकर्मोधार बालमेविका पीठ दोलिका पांचालिका मंजूषा पादुका छत्र
उद्वर्तनभाजन शय्यापर्यंक गोरोचना कर्पूर कस्तूरी कुंकुमानि यावच्छक्त्यानिवसनानि ततोपायसेति
मेवेणदद्यात् ततःकुमार्यैपात्रेप्रतिपादयेत् यथातथा तान्त्रीकीत तथायत्नोविधेयः ततःकुसुमात्तेरहो
ता कुमारीकलेवरी पेचाशक्त्यःकौःपूजयेत् ॐजयायनमः एवं विजया रुद्रिरा मायाकलासिद्धिदा सुत्मा

मे॰र
त्ना॰
१०२

प्रभा सुप्रभा विपुला विशुद्धनंदिनी विभूति अपराजिता ललिता लक्ष्मी गौरी मेधा गायत्री सावित्री स्वधा ।
स्वाहा क्रिया विद्या प्रज्ञा दीप्ता चेतना भद्रा ज्येष्ठा उमा शिवा मुदिता क्षमा श्रद्धा विला कौमुदी विशदा अ
शोका ज्ञानदा राज्यदा मैत्री रुद्राणी भवानी मृडानी सर्वज्ञा चंडिका कुमारीः पूजयेत् ततः ॐ ग्रहभैरवेभ्यो
नमः ॐ ग्रहभैरवेभ्योनमः ॐ विघ्नविनायकेभ्योनमः ॐ वटुकायनमः ॐ क्षेत्रपालायनमः ॐ योगिनीभ्योनमः ॐ
भूतेभ्योनमः ॐ प्रेतेभ्योनमः ॐ पतेभ्योनमः ॐ डाकिनीभ्योनमः इतिकुमारीदेहेसंपूज्य पुनरर्पितदेहे ॐ महामा
यायैनमः पर्वकालरात्रि सर्वमंगला डमरुका राजराजेश्वरी संपत्प्रदा भगवती कुमारीः पूजयेत् ततः कुलकु
लकोणेषु कामेश्वरी वज्रेशी भगमालिनीः पूजयित्वा कुलकोणेषुद्वेद्वशः अनंगकुसुमा अनंगमन्मथा अनं
गमदना अनंगकुसुमातुरा अनंगमदनातुरा अनंगमदनातुरक्षिशिराः प्रणवादिनमोंताः पूजयेत् ततः कुमार्याः
पुरतोवारिणा वर्तुलंमंडलंकृत्वा तन्मध्येकुलकामिनीं विलिख्य कुलकुसुमाक्षतचंदनैस्तन्मंडलेशुभदायैनमः
इतिसंपूज्य स्थालीस्थंसर्वमन्नंतत्रस्थापयित्वा कुमारीदक्षहस्तमनामि मन्नोपरिस्थापयित्वा सौः इदमदमन्नेसत्या
यैनमः इत्युत्सृजेत् ततः हस्ताभ्यांभक्त्याकृतांजलिर्न्नम्राशिरा इदंस्तोत्रंपठेत् जयकालिमहाभीमेभीमरावे
भयापहे संसारदावाग्निशिखेहजिनार्णवतारिणि ब्रह्मेंद्रोपेंद्रभूतेशाप्रभृत्यमरवंदिते सर्गपालनसंहारकारिणि

102

हितमारिणि गुह्यकालियत्नानेदरसस्फुरितविग्रहे परब्रह्मरसास्वादकैवल्यानंददायिनि गुणातीतेपिसगुणेमहाकल्पांत
नर्तकि कुमारीरूपमास्थायविनाप्यन्यासस्वरूपिणी आगतासिममागारेशरद्वर्षासमागमे सांवत्सरिककल्याणसूचना
यतथैवच धन्योस्मिकृतकृत्योस्मिसफलंजीवितंमम यस्मात्वमीदृशीकृत्वाकौमारंरूपमत्रमे गुह्यकालिसमायातास्हि
कृष्णजानित्रूत्वया तमेवैतेनरूपेणदेवेभ्यःशापितासुरा दत्तवत्यसिसाम्राज्यंदेवानपिसमीहितान् मह्यममप्ययदेवे
शिवरंदेहिसुरपूजिता येस्माणेसहिसामर्थ्यंतेप्रसादतवत्यसि विसवेचत्वमेवादास्तयापालनशक्तितो महारुद्रायसं
हारकत्वमददःशिवे देवेभ्यश्चापिदैत्यानांनाशनेदत्ततामपि येतर्थ्यामिन्यसीशानित्रिलोकीवासिनामपि निवेदा
यामिकिंतेहंसर्वकर्मैकसाक्षिणि शत्रुनाशोराज्यलाभेशरीरारोग्यमेवच त्वत्पदाम्बुजयोर्भक्तिर्यावेहंचत्वरोवरान् न
मस्तेभगवतेवनमस्तेभक्तवत्सले नमस्तेजगदाधाररूपिणिश्चाहिमांसदा मातर्नंदेहित्वरूपेणेनशरीरेणवारुणे भक्त्याहं
त्वस्थितयास्मीतवजानाम्यनन्यधीः त्वंमातात्वंपितात्वंभस्त्वमेवजगदीश्वरि त्वंगतिःशरणंत्वंचस्वर्गस्त्वंमोक्षएवच विहाय
त्वांजगन्मातर्नान्यांजानामिदेवतां नमस्तेस्तुनमस्तेस्तुनमस्तेस्तुनमोनमः इतिकुमारीस्तोत्रं ततोभोजनांते श्राव
मनीयंताम्बूलंचदत्वा गीतवाद्यपुरःसरं विसृज्यप्रणमेत् सैषैकवर्षासंप्रोक्ताद्विवर्षाचसरस्वती त्रिधामूर्तिस्त्रिवर्षाच
चतुरक्षाचकालिका सुभगापंचवर्षीयउमाषड्वार्षिकीभवेत् मालिनीसप्तवर्षाचअष्टमीकुब्जिकामता नवाद्वाकालसं

कर्षाद्दशवर्षापराजिता एकादशाब्दा रुद्राणी द्वादशाब्दा तु भैरवी तत्परास्यान्महालक्ष्मीस्तत्परं कुलनायिका क्षेत्र
भै·र ज्ञा तत्परा प्रोक्ता षोडशाब्दा च चंडिका एवं क्रमेण विज्ञेया विना पुष्पं कुमारिका इति कुमारीपूजा॥ अथ शिवाबलिः वी
त्वा· रभूजागमने अर्घधूपमन्त्रदानेन नियतेतो षयेच्छिवां नित्यश्राद्धे यथासंख्या वेदनेपि तत्तर्पणे तथेयं कुलदेवी नोनि
१०३ त्यता कुलपूजने पशुरूपा शिवा देवी योनार्चयति निर्जने शिवारावेण तस्याशु सर्वं नश्यति निश्चितं तत्र बिल्वमूले
प्रांतरे श्मशाने वा नगराद्बहिः संध्यायां मांसप्रधानं भक्ष्यं पात्रे गृहीत्वा उत्तराभिमुखः प्राणायामं षडंगं च विधाय
स्था ॐ संस्थाप्य उल्कायमुक्तकेशः कालि कालीति शनैः शिवामाकारयेत् शिवास्तु भक्ष्यं नीत्वा ॐ संहारभैरवाय
[103] नमः ॐ वटुकेभ्यो नमः ॐ विनायकेभ्यो नमः ॐ मातृभ्यो नमः ॐ क्षेत्रपालेभ्यो नमः ॐ योगिनीभ्यो नमः ॐ डा
किनीभ्यो नमः ॐ शिवहूतीभ्यो नमः इति बल्यष्टकं दत्वा गंधाक्षतपुष्पांजलिमादाय मुक्तकेशो दिगंबर उत्थाय
निमीलिताक्षस्तु स्तुतिं पठेत् शिवारूपधरे देवि गृह्य कालि नमोस्तु ते उल्कामुखि ललजिह्वे घोररावे शृगालिनि
श्मशानवासिनि प्रेते शवमांसप्रिये नघे शरण्ये चारिमन्नघे शिवे जंबुकरूपिणि नमोस्तु ते महामाये जगत्तारिणि का
लिके मातंगि कुक्कुटे रौद्रि महाकालि नमोस्तु ते सर्वसिद्धिप्रदे भीमे भयंकरि भयापहे प्रसन्ना भव देवेशि मम भक्तस्य
चंडिके संसारतारणरते जय सर्वशुभंकरि विश्वस्तविकारे वेदे चामुंडे मुंडमालिनी संहारकारिणि क्रुद्धे सर्वसिद्धिं प्रय

नं

वमे दुर्गे किराति शवरि प्रेतासनगते भये अन्वयहं कुरु सदा कृपया मां विलोकय राज्यं प्रयच्छ विकटे वित्तमायुः सुतान् स्त्रियं
शिवावलिप्रसादेन तेप्रसन्ना भवेश्वरि नमस्तेस्तु नमस्तेस्तु नमस्तेस्तु नमोस्तु ते इति शिवास्तोत्रं ततस्त्वेतां स्वमंत्रेभाज
नेव भूमौ निक्षिपेन्न गृहमागत्य देवीं प्रजयेदिति शिवावलिः अथ प्रायश्चित्तं निषिद्धाचरणे धर्मो विहिताकरणे तथा प्रा
यश्चित्तेनापयातस्मादिति नित्यकृत्याकरणे मूलं शतवारं जपेत् नैमित्तिकाकरणे सहस्रं वीरेण कौलिकगुरुत्यागे मूल
स्य लक्षजयो विधेयः तद्दशांशहोमादिकमपि अदृष्टमित्रत्यागे प्रायश्चित्तमेतदेव तमस्समातस्तत्यापेह रदे विरूपांकुरु
इति लमाप्य तामेव विप्राश्नीयादिति विशेषः वर्षपर्यंतं पर्वीरत्ने भक्ताकौलिकोलक्षत्रयं जपेत् तद्दशांशहोमं च कुर्यात्
एकपात्रस्थेन सह माहेश्वरोपि यदि पानं कुर्यात् तदा उपवासत्रयं कृत्वा स्वदेवगायत्र्याः सहस्रं जप्त्वा गुरवे सुवर्णं दद्या
त् बलात् स्वरसतो वा गुरोः गुरुपत्न्या वा गमने दशलक्षं मंत्रं जप्त्वा तुषानले समाचरेत् प्रतीतिनकृतोपदेशायाभगिन्या
स्वभर्त्रे नवृता या वीरपत्न्या गमने मूलं लक्षं जपेत् कामकृतवीरवधे हयापानेव गुरुस्तुषागमनेव लक्षं जपेत् अकामा
कृतवीरवधे त्रयोदशसहस्रं जपेत् जलौकायनस्थिप्राणिसंघातं हत्वा एकादशशतं जपेत् अकामकृतसर्पमार्जारनकु
लमूषक उष्ट्र खर अश्व गज मृग छागवधे अष्टोत्तरसहस्रं जपेत् गोवधे दशलक्षजयः हयवधे द्वादशलक्षं जपेत् गुरुवं
धोत्तमेपि च लक्षजयाच्छुद्धिः हनने प्राणांतिकं प्रायश्चित्तं कामकृतविप्रवधे दशकोटिं जप्त्वा नक्षाशी पापं क्षापयेत् पीठ

मेरु
तं॰
१०४

देवाणि परिभ्रमेन्नराः शुद्धबुद्धिः हननेप्राणांतिकेप्रायश्चित्ते कामकृतविप्रवधेदशकोटिंजपेत् तत्काशीयापंव्यापयन्द्रोभव
ति प्रमादद्विप्रवधेचत्वारिंशल्लक्षंजपेत् देवेतब्राह्मणकर्त्रकेप्रायश्चित्ते क्षत्रियेणब्राह्मणाद्द्विगुणं वैश्येनत्रिगुणं शूद्रेण
चतुर्गुणंकर्त्तव्यमिति याहातोयासक्कवोद्दवधेचत्वारिंशल्लक्षंजपेत् कामकृतनकुलमूषकरवधेपंचसहस्रंजपेत् देवतागुरुण
वन्नरुद्रोहे त्रिंशत्कोटिंजपेत् देवद्रव्येगुरुद्रव्येतदनन्तरयाभक्त्वात्रिंशत्कोटिंजपेत् गुरुद्रोहेपंचदशकोटिंजपेत् योगिनीवी
रपत्नीनांमेत्रिणांस्त्रीणांचनिंदायांसहस्रंजपेत् वामदक्षिणसिद्धांतोक्तशैवव्रतधारिवधेकोटिचतुष्कंजपेत् ब्राह्मादि
पंचकेषुकस्यापिनिंदायांदशलक्षंजपेत् देवद्रव्यासनातपूर्वंअर्थोन्नपानेपशुपाने तस्मिन्कृतेलक्षंजपेत् देवन्नत्ता
मण्डलीनाभोजनेकृतेसति अष्टोत्तरशतंजपेत् दीपनाशे पात्रनाशेपात्रनाशेपात्रस्खलनेच देवीसंमुख्याष्टोत्तरशतंजपेत्
अज्ञानेयत्प्रायश्चित्तमुक्तं ज्ञानेसतितद्द्विगुणंज्ञातव्यं यंत्रस्यस्फुटनेचौरापहरणेवा एकमुपवासंविधायलक्षंजपेत्तद
शांशहोमादिकमपिकृत्वागुरुंतोषयेत् स्फुटितंलग्नविहेचयंत्रे रोगादिसंविचिंतनिवेदणीयमिति प्रायश्चित्तविधिः
अथांत्येष्टिः श्रावकेयोयदामंत्रीदेहधर्ममुपाश्रितः अंत्येष्टिस्तत्रकर्तव्यातांत्रिक्याश्चैविधानतः तत्र कर्त्ताकृतनित्यकृत्यः
ग्लें स्लूं स्लूं म्लूं न्लूं इतिपंचरत्नमंत्रेणविशोध्य येनमार्गेणतस्यप्राणानिर्गमोजातस्तेनमार्गेणप्रेतआत्मानंप्रेतेस्थापयेत्
नेत्रमार्गविनिर्गमपदे ऐंह्रींश्रींत्रींहूंह्रांमोक्षदेवत्वादिपदे अमकेआवाहयामि इतिप्रेतजीवंप्रेतसमावाह्य प्राणप्रतिष्ठा

105

मंत्रेणतत्रप्राणान्प्रतिष्ठाप्य आवाहनादिचकृत्वाषट्त्रिंशत्क्रमायपातत्रषडेगानिविन्यस्यघटंसंस्थाप्य तज्जलेनमूलेन
शैवास्त्रमाप्य वर्द्धनीस्थितपंचगव्येनअघोरमंत्रेणाभिषिच्य शुद्धतोयेनस्नापयित्वाभस्मनास्नापयेत् ततोदक्षिणमूर्द्धोने
प्रेते दर्भास्तरणेविन्यस्य नववस्त्रस्रग्गन्धालेपनभूषणैरलंकृत्य गंधपुष्पाद्यैर्मूलेनाभ्यर्च्य समाविमानेसंकल्प्य तत्रप्रेतंनि
धायग्रामंप्रदक्षिणीकुर्वन् शैवभेर्यादिनिःस्वनपूर्वकं श्मशानेनीत्वा तत्रदक्षिणोत्तरायतांभूमिमुपलिप्यतत्रकाजति
लाहलानिविकिर्य्य शार्षपांश्चविकीर्य्यविमानेस्थापयेत् ततश्चिताग्निंप्रतिष्ठाप्यविलोमतः परिस्तीर्य्य पात्रासादनमाद
दक्षिणेप्रणीतापात्रेविल्वदेवतमासाद्य पुष्पादिभिरभ्यर्च्यभैरवाद्याय वह्निकोणेविन्यसेत् दक्षिणदिशिमंडलंकृत्वा तत्र
भैरवंसंपूज्य वह्निंप्रतिष्ठाप्य जिह्वादिपरिकल्प्य संपूज्यतिलतंडुलाज्यवहुसंपाय ॐ जूंसः इतिमृत्युंजयमंत्रेणाष्टोत्तर
शतंहुत्वा पंचरत्नमंत्रैर्हुत्वामूलेनजुहुयात् ततोविलोमावरणक्रमेणमंत्रांस्तन्मनोविन्यस्य पैस्वाहा इत्यनेनजुहुयात् त
तांमूलेनवहुत्वा प्रेतदेहेविलोमक्रमेणतत्त्वानिविलयंनयेत् तत्रशाक्ततत्त्वानिदशनवानि निवृत्ति प्रतिष्ठा विद्या शान्ति
शान्त्यतीता बिंदुकला नादशक्ति सदाशिवपत्त्वानिदशतानिदोसंशिवादि निवृत्तंतेविलाप्य शैवादिपुत्तडकानिशा
स्थानि सर्वमात्मनियोजयेत् ततःप्रेतनामोच्चार्य अमकस्यपुण्येजुहोमिस्वाहा अमुकस्यपापेजुहोमिस्वाहा इत्याऊ
तिलद्वयंदत्त्वा मूलेन पूर्णाहुतिंजुहुयात् ततःप्रेतंपरमेपदेयोजयेत् शिवशक्त्यात्मकेशुद्धेपुनरावृत्तिवर्जिते सवित्स

मं॰र
त्ना॰
१०५

त्वमयेस्मात्ताम्रतातीतेनिलाकुले इतिसंयोजितःप्रेतःशिवस्थानपरमेपदे संनयमलकालत्वेशंभभावायकल्पते ततःसाय
श्चिताय अघोरास्त्रमंत्रेणमूलेनवद्धता अनुलोमक्रमेणावरणेभ्योद्धृत्वा प्रेतदेहमानेनशयनेपरिकल्प्य चुल्लेर्दक्षिणदि
ग्भागे कुलवृक्षशंकुभिर्विल्वसमिद्भिर्दर्भैर्वादक्षिणाग्रैश्शयनेकृत्वा त्रिगुत्रिगुणीकृततंतुना नवकृत्वोवेष्टयित्वाथा
दिनासंपूज्यंनववस्त्रेणाछाद्य त्रिकोणषट्कोणाष्टपत्रं कुंडंरेखयैवविधाय तत्रपुष्पाण्याकीर्य्यतत्रदक्षिणमूर्द्धानंप्रे
तिन्यस्य फडितिसंरक्ष्य ज्वालामालिन्याप्रज्वाल्य अघोरेणपादादितोदाह अघोरमंत्रोमालामंस्कारे उक्तः यावद्भस्मी
भवतितावदघोरास्त्रमंत्रेणपायुयनेनवादीनेश्रीहोमंविदध्यात् पयसाग्निपयुक्षास्थीनिपादादिजानिनवधाकरातसं
पुटस्थकवितान्तेनिःक्षिप्य वासमासेवेष्टतद्भस्मनवांग्रन्यजलाशयेवाप्रक्षिप्यास्थिभाजनंदेवमातृगृहेस्वगृहेवा त्वाता
त्रिसंध्यंपूजयेत् मरणादनेप्रतिमासंपर्वपूजांकुर्य्यात् वत्सरेसंपूर्णेमहोत्सवेकृत्वा अस्थिभाजनमद्धृत्य सम्यड्गामिन्या
मन्यत्रवापवित्रतमादेनिरलपेत्रिवेनेद्धायपवित्रस्थले केनापिकीकसेनतस्यप्रतिमांपाडकेवाविधायगुरुभक्तिपरा
यणोनित्यंपूजयेत् देशांतरमृतानांजीवनामपिदर्भैःशालिपिष्टैःपलाशपत्रैर्वादेहंकृत्वातत्रप्रेतमावाह्य शेषंपूर्ववत्कु
र्य्यात् अथवायकोतेस्थितामनसाकुर्य्यात् ॐह्रींश्रहसक्षमलवरयूंयंदीपिनिज्वालामालिनिहूंहंसः फट्ह्रींहसक्षमलव
रयूंश्रहंसःहूंवंह्रींॐइतिज्वालामालिनीमंत्रः ह्रींस्फुर२प्रस्फुर२ घोरघोरतरे तनुरूपचट२ प्रचटप्रचट कह२वम

105

वेय २ चातय २ ह्रूं फट् इत्यघोरास्त्रमंत्रः पशुतारिणि ह्रूं फट् इति पाशुपतास्त्रमंत्रः इत्यंतेष्टिः इति श्रीराघवानंदकृतायां
पद्धतिरत्नमालायां नैमित्तिकाभिषेचनपंचरत्ने अथ काम्ये काम्यविधिपंचमे षष्ठरत्ने कामिमनोहरे १ शांतिर्वशीकृतिस्तथा
स्तंभने समुदाहृते विद्वेषोच्चाटने चैव मारणाकर्षणे ततः सामान्यहवने होमद्रव्यमानमतः परे विशेषहवने चैव प्रकीर्णकमथो
दिते बलिदाने ततो यंत्रसामान्यलिखितक्रि यंत्रकयंत्रविधाने च त्रैलोक्यविजयादितं यंत्रे विशेषतः प्रोक्तं योगे सूक्ष्मविधानतः
कलौ योगपराहारो न्यासादेर्माखिता तथा कालसंख्याथ्यशरीरे प्रोक्तं योगरसायनात् समासाद्रत्नमालेयमित्यं शुक्र[illegible]पाव
शात् अत्र काम्यपदेन षट्कर्माण्युच्यंते तानि तु शांति वश्य स्तंभन विद्वेष उच्चाटन मारणाभिधानानि तत्र रोगा[illegible]दिनि
राशः शांतिः स्वाधीनकरणं वश्यं प्रवृत्तिविरोधः स्तंभनं स्निग्धानां मिथोऽप्रीत्युत्पादनं विद्वेषः स्वदेशात्प्रच्यावनमुच्चाट
नं प्राणिप्राणहरणं मारणं तत्रादौ शांतिः पूर्वदिने निरामिषमेकवारं भुक्त्वा उत्तरदिने सिद्धिविघ्नविघ्नाताया शतकृत्वो
गायत्रीं जपित्वा आभ्युदयिकश्राद्धं विधाय हविष्यान्नमेकवारमश्नीयात् सूर्योदयादेकचत्वारिंशद्घटिकामारभ्य पंचाशद्घटि
कापर्यंतं व्याप्य हेमंतः यद्वा प्रातरेव यद्वा उषःकाले एतद्वतयान्यतमकालात्मके हेमंते द्वितीया तृतीया पंचमी सप्तम्या
न्यतमतिथौ गुरुबुधान्यतरवारे शुभनक्षत्रे मिथुनकन्याधनुर्मीनानामन्यतमलग्नोदये नासापुटद्वयाधोभागे प्राणसंचारे
जलतत्वोदये जलमंडलमंडलमंडलमर्द्धचंद्राकारे शुक्लपार्श्वद्वये पद्मद्वयलांछितं वंबीजाङ्कं जान्वादिनाभिपर्यंतं ध्यात्वाष्ट

मे॰र
त्ना॰
१०८

१०६

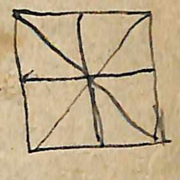
हे देवायतनेवा ईशानकोणेउत्तराभिमुखेउपविश्य कनकरजताम्रतरश्चितेयज्ञोपवीतेपरिधाय शुक्लांवरधरोगोचर्मणि
पद्मासनेनोपविशेत् पद्मासनंयथा वामोरूपरिदक्षिणंतचरणंसंस्थाप्यवामंतथा याम्योरूपरिपश्चिमेनविधिना धृ
ताकराभ्यांरद्धे अंगुष्ठौहृदयेनिधायचिबुकंनासाग्रमवलोकयेदेतद्व्याधिविघातकारियमिनांपद्मासनंप्रोच्यते ततःशांति
कर्मदेवतांरतिं उपविष्टोशुक्लवर्णांशुक्लवासोभूषणादिभिःभूषितांध्यात्वा शुक्लैरेवानुलेपनाक्षतपुष्पादिभिःषोडशो
पचारैः पंचोपचारैर्वासंपूज्यतन्नदिनतीर्थेर्देवान्पूजयित्वाप्रतिष्ठाकलशंचपूजयेत् दिनादिदेवास्तु सूर्य्यशिवौ सो
मांतकौ मंगलगुहौ बुधविष्णू गुरुब्रह्माणौ शुक्रपुरंदरौ शनैश्चरकालौरव्यादिवाराणां ब्रह्मविधात्र विष्णुयम चं
द्र ग्रह इंद्र वसु नाग धर्म्मशिव दिवाकर मन्मथ कालि विश्वेदेवा प्रतिपदादिपञ्चदशतिथीनां दर्शस्यपितरः अश्वि
यम वह्नि ब्रह्मा चंद्रशिव अदिति गुरु सर्प पितृ भग अर्य्यम सूर्य त्वाष्टृ वायु इंद्राग्नि मित्र इंद्र निर्ऋतिः ज
ल विश्वेदेव प्रजापति विष्णु वसु वरुण अजएकपाद अहिर्बुध्न्य पूषाणो नक्षत्रेशाः हस्तौतुसम्मुखौकृत्वा
संहतावुन्नतांगुलिः तलौतुमिलितौश्लिष्टौमुद्रेषापद्मसंज्ञिका इतिपद्ममुद्रांदर्शयित्वा श्वेतसूत्रप्रोतया अष्टोत्तरशतवृत्तः
पंचाशदक्षरमणिनिर्म्मितयाशंखमालया अंगुष्ठानामिकाभ्यामंगुष्ठंहृदयंहिरेकंमंत्रवर्णंततःएकःसाध्यवर्णंपुनर्मंत्रवर्णं पु
नःसाध्यवर्णं एवंग्रथनक्रमेणनमोंतमंत्रमयोंशुनाकल्पोक्तसंख्ययाजपेत् ततोवह्निस्थितिंविज्ञायजुहुयात् अथवदे

मन्त्रान्तर मन्त्रः साध्यगर्भो यथा ॐ हे न व मः द्धिानवाप्ययरो ॐ म
नमेमः नशिच्छ वारीयरा ॐ विनश्रोमः धेशानवाधीयध्रं ॐ हनदमः
दृशिरवाःइतिपञ्चत्वांविंशाद्दर्णात्मकंमंत्रंजपेत्काविति:

महादेवि होमकर्म्मसमाश्रिते अग्निचक्रं वरारोहे सर्वचक्रेषु गोपितं नवग्रहमयो वह्निस्तेन वह्निमया ग्रहाः अतस्तेषां स्थि
तिः ज्ञात्वा वह्नौ होमं समाचरेत् शान्तिके पौष्टिके वश्ये क्रूरे चापि च कर्म्मसु तेषां स्थितिक्रमं चक्रेण तत्त्वेन यथाविधि सू
र्य्योऽश्विभ्यां भरण्यां च शनिश्चैव होमहीनस्ततः जीवराहुश्च केतुश्च नवैते देवि चैव श्रीणि श्रीणि च नक्षत्राणि रव्यादीनि दाप
येत् सूर्य्यभाच्चंद्रभे यावद्गणये च्च महेश्वरि सूर्य्यादीनां फलं देवि शृणु वदे यथाक्रमे आदित्ये तु भवेच्छोको बुधे चैव धन
नागमः शुक्रे लाभं विजानीयाच्च नैपीडा न संशयः चंद्रे लाभो महादेवि भौमे चैव तु बंधनं गुरुणा च धनप्राप्तिः राहौ
हानिस्तथैव च केतुना जायते मृत्युः फलमेवं महेश्वरि एवं ज्ञात्वा महेशानि होमकर्म्म समाचरेत् सौम्यग्रहो भवेद्य
स्मिन् दिने विंशतिराहुतिः आरंभः सौम्यहोमस्य दिने तस्मिन् विधीयते क्रूरहोमस्तथा देवि क्रूरग्रहस्तु भवेत् इति
ज्ञात्वा महेशानि काम्यहोमं समाचरेत् अन्यथा क्रियमाणेन नैःफल्यं चात्मनाशनं अथाऽपरः प्रकारः गणेश्वरि विलि
एणं नवकोष्ठं समालिख्य तेषु शनैश्चरतयोः क्रमात् वारुण्यैशान्याग्नेयी पूर्ववायव्यदक्षिणोत्तरयोर्न्यसेत् सूर्य्यादीन्मध्यकोष्ठे तु केतु
मस्य फलं दिशेत् आदित्ये च भवेच्छोको बुधे धनसमागमः शुक्रो स्यादर्थलाभस्स्याच्च निर्हानिकरो भवेत् चंद्रे लाभं वि
जानीयान्मौमे च बंधनं गुरुः स्यादर्थलाभाय राहुर्हानिकरो मतः केतुना मृत्युमाप्नोति ह्याग्निचक्रे सदैव हि त्र्यं त्र्यं
वगणयेत्सूर्य्यर्क्षादिनमं वधिक्रुद्धेषुः स्थंडिले चैव होतव्यं दीपिकाग्रहमैः नित्यनैमित्तिके द्वर्गा होमादौ न विचारयेत् समाप्ति

सूर्य्यभादिति यस्मनक्षत्रस्य सूर्य्य[illegible]ति नक्षत्रवंद्र: नक्षत्रपर्य्यन्त गणना साव सूर्य्योड्डयेतिक्रमेणवंद्र नक्षत्रपर्य्यन्ता सावसूर्य्यकोष्टादारभ्य यस्मिन्कोष्टे चंद्र नक्षत्र ग्रह तद्ग्रहफलं ज्ञात्वा होम: कर्त्तव्य:

सूर्य्यनक्षत्रमेतंयद्दिन १२ घटी ४० चंद्रमासवादेदिन सूर्य्यनक्षत्रमेवंद्रमाके नक्षत्रलकाणितगीर्त्तिजिसके नीचेवह नक्षत्र उसकाफल

वके आग्नि — ति अथवन्हिस्थितिवक्षेहोमकर्मसुसिद्धये स्वर्गलोकेवपातालेभूमौतिष्ठतिहव्यवाट् तत्प्रकारमहंवक्ष्ये मा

सू·	बु·	शु·	श·	चं·	कु·	गु·	रा·	के·
अ भ र्हा	रोहि णीमृ गशि रा आ र्द्रा	पुनर्व सु पु ष्य अ श्ले षा	मघा पूर्व फाल्गु नी उत्त रफा ल्गुनी	हस्त चित्रा स्वाती	विशा खा अ नुराधा ज्येष्ठा	मूल पूर्वाषा ढ उत्त राषा ढ	श्रवण धनिष्ठा शत भिषा	पूर्वाभाद्र उत्तराभा द्र रेव ती

धकानोहितापव सूतिव १८ तिवारोश्च ७ मगद्दी
ये ७ अतर्गुणं एकीकृत्यहरेद्भागंत्रिभि: पो
षेणपावक: एकेनवसति: स्वर्गोद्वाभ्यांपाताल
एववसून्येत्रमर्त्यलोकेमादेवंवसतिपावक: ३

रवि अमक	बुध मघ्रूउ	शुक्र विश्रज्ये
राहु श्रवश	केतु पूउरे	शनि मूपूउ
गुरु हचिस्वा	मंगल पुपुश्र	चंद्र रोमृआ

शिव:

ब्रह्मनाम

त्यात: स्वर्गलोकस्यपातालस्यधनक्षति: मर्त्यलोकेस्थितेवन्हौहोमोभीष्टफलप्रद:
इत्येविज्ञायमयत्नेनहोमकर्मसमाचरेत् ततोभूलोकस्थितेवह्नौहोमेवस्तोमसुवर्णवीर्योदानपादिपात्राणिकनकरजतताम्र
मयनममयानिविधाय कुकुरक्तहरितामतमध्यभागेवनेलादावुकंकुंडेतदभावोस्थंडिलेपिशक्तिवीजकास्मिकेत्रिकोणंकुं
कुमकर्पूररोचनाभिहृद्येयाविलिखेतत्परितोवमितिजलवीजेनलिखित्वा साध्यांतेनमोनमेत्रेलिखेत् लौकिकाग्निंचस्पुर
णोक्तक्रमेणसंस्कुर्य्यात् अववर्तनाकाहृवीयास्तमिथ: अग्निप्रज्वालनेनतविल्वार्कपलाशादीरिहृत्वान्यतमकोष्टेनसप्रभो·
[illegible]चवह्निजिह्वांप्रजयेत् तत: कल्पोक्तद्रव्येहत्क्तसेव्ययाईशानेयोमध्येहंसीमद्रयाज्जड्डयात् अनन्तकसेव्ययात्सर्वेचाय
तेजपोहोमश्च तडक्तेशारदायां अनुतेहोमसेव्यासाजयतावाव्यकीर्तित: इच्छाविशेषहोमेजिह्वानिस्संयोगणेशविभीर्षिस्मा

गंधोक्षिवहिरण्यायोगमनायांवहेहुते सिद्धार्थैर्वडूरणायोरक्तायांतपवातथा हस्तायोतद्भनेलाजान्मप्रमायात्कृमिःतिला
ऽश्वैवातिरक्तायांकनकायांतसर्वदा सर्वद्रव्याणिजुहुयात्साधकः सर्वकर्मसु ततोहोमदशांशेनहरिद्रयाजलपुतयासर्वसंया·
त्रेणोपविश्यतर्पयेत होमादशांशेनब्राह्मणभोजनमन्तमे तत्रवोसेतमध्यमे श्रांतोशेनायममिति ततोदक्षिणांदद्यात् सात
क्षारालमालाया प्रवस्त्रमप्रुतेदपालक्षेदशास्यवर्णके दक्षिणेनप्रकृतथायथाहोमेतथाजपे इतिघातिः श्रयवतॐम् २५
तत्रपूर्ववदाप्युदयांतेकर्मसंकनास्यांदयादशावदिकापर्यंते वसेतः सर्वोक्षेवाप्यतदन्यतरस्मये पंचमीद्वीतीयाद्दतीयान्यत
ग्रांतिथौगुरुबुधन्यतमवारेशुभनक्षेत्रिमिथुनकन्याधनुर्मीनान्यतमलग्नोदये नासोपविष्टान्याणसंवारेवद्धिमतोदयेवान्हि
मेडलेहतादित्रिकोणेपिंगलेरेवीजपुतेध्यातादेवाप्यतनेउनरामुखः राजतेयज्ञोपवीतेपरिधाय रक्तवस्त्रमाल्यानुलेपनालः
करणेः साधकःस्वेद्भवर्मणिरक्तेश्रन्यस्तिन्वाश्रासतेस्तलिकासनेनोपविष्य तद्यथा जानूर्वोरंतरेसम्यककृत्वापादतलेउभे
सजकायः समासितः स्थलिकेतडदीरितेवध्यकर्मदेवतांवाणींरक्तांरक्तमाल्यानुलेपनादिभूषितमुपविष्टांध्यात्वारक्तैरव
कुसुमादक्तादिभिर्भूर्जपात्रेसंपूजयित्वा यात्रान्दर्शयेत् सा यथा वामस्यहस्तस्यतर्जन्यादत्तस्यहितर्जनी संयोज्यगुह·
कायाभ्यांतर्जन्यग्रेरवकोत्क्षिपेत् एषापाशमुद्रास्याद्वाविह्वमीः परिकीर्तिता ततोरक्तसूत्रग्रंतयाग्रहोमसहस्रशतवतः पंचाशद
न्यतरमणिनिर्मितयायद्वालमालयाग्रेशष्टानामाभ्यांग्रधोदृष्टिरूपोशुनो ऋादौमेवालरहये तत्रयकेसाध्यादरेप्रवेशनः

मं॰र
त्नाः
१०८
108

पुनर्ध्यात्वा मंत्रसाध्यसमाप्तिर्योच्चारयेद्देवं विदर्भितेन मंत्रं स्वाहांतेन कल्पोक्तसंख्यया जपेत् अत्रापि भोजने हविष्यं ततः सौ
वर्णौ स्रुक्स्रुवौ सुवर्णरजतताम्रान्यतममयानि प्रोक्षणादिपात्राणि विधाय प्रागुदितभूभागे चतुरस्रकुंडे मध्ये त्रिकोणे
लज्जाबीजं कर्णिके कुंकुमादिनाष्टदलं विलिख्य त्रिकोणपरितो रंबीजं विलिख्य साध्यांते स्वाहांतं मंत्रं लिखेत् ततो वह्निं सं
कुर्य्यात् तत्र पद्मरागसवर्णा भद्रा लोहिता श्वेता धूम्रिनी करालिका एता वह्नेर्जिह्वाः संजपेत् मंत्रमहोदधिमते गण
शाधिमर्षीणां मते हिरण्यां संजपेत् ततो होमसंख्यया कल्पोक्तसंख्यया जुहुयात् तदंशेन ब्राह्मणभोजनं शांतिवदत्र इति
वश्यं अथ स्तंभने तत्राभ्युदयिकादि कृत्वा अहोरात्रचरमा स्वदशघटिकासु शिशिरः प्रदोषः प्रभाते वा एतत्तत्तयान्यत
मसमये पंचमीदशमीपूर्णमास्यन्यतमतिथौ बुधवारान्यतमवारे शुभनक्षत्रे कुंभसिंहवृश्चिकान्यतमलग्नोदये देवालये
ईशदिग्भागे पूर्वाभिमुखः नासाग्रदृगाश्रितप्राणः सवारे पृथिवीभूतोदये पृथिवीमंडले चतुरस्रे पीतवर्णे मंगले ध्यातामाजी
रोत्रसमन्ध्रवं यज्ञोपवीतं परिधाय पीतवस्त्रमाल्यानुलेपनालंकरणो गजचर्म्मणि विकटासनेनोपविशेत् तद्यथा
एकपादमथैकस्मिन् विन्यस्योरुणि संस्थितः इतरस्मिंस्तथा बाहुं विकटासनमीरितं ततः स्तंभनकर्म्मदेवतां रमां पीतां
पीतमाल्यानुलेपनादिविभूषितां स्वपविष्टां ध्यात्वा पीतैरेव चंदनाक्षतकुसुमसमास्पादिभिरभ्यर्चितां तत्रादिनितिष्पहृदेवान्
निहतिं कलावसंसृज्य गदामुद्रां दर्शयेत् सा च अंगुष्ठाभिमुखौ हस्तौ कृत्वा तत्र अधितो गुली अंगुष्ठौ मध्यमामध्यःसं

लग्नेसुप्रसारिते गदाम्बुदेपमाख्याताविष्णोः संतोषवर्द्धिनी ततः पीतसूत्रवेष्टितपात्रं पंचदशमणिवटितयानिंवादिष्टाम्तनेमेरमा
लयाग्रेगृहनामाभ्यां समरहितछिद्रोविकेन प्रादौमंत्रंततः साध्यंपुनः स्वाहांतेमंत्रंमेवनमोदद्यैतप्रादौमंत्रंततः साध्यंततः पुत्क
मेणमंत्रंजपेदितिसंपुटलक्षणम् क्रंपवंसंपुटितमंत्रंकलौक्रमेणसंख्ययाजपेत् प्रचकर्मणि पायसभोजनं ततश्चाषसैास्
कृत्वा तैः सोवर्णराजतनाम्रान्यतमानिपीठानिपादियात्राणिब्राह्मीभूभागेपूर्वदिशिवतः कोणकुंडमध्ये दूर्वायाअलक्तकेन
त्रिकोणंशक्तिबीजकर्णिकंपरितलेबीजवेष्टितंविलिख्यसाध्यायेनमंत्रेलिखेत् ततोवह्निंजातवेदसि विश्वमूर्ति स्फुलि
गिनीधूम्रवर्णामनोजवा लोहिता करला कालीपतावह्नेजिह्वान्यसेत् भारणंतानिसंपाद्यमृणमद्यात्कल्यांकद्दवेह
कृसंख्ययाजुहुयात् कमकागगनावाजिह्वाश्जनीया राजतद्रुजामेषीहुताकाः समिधः ततोहोमदशांशभूमात्रेणस
मरिचोष्णोदकेनजानुभ्यामवनीगत्वातर्पयेत ब्राह्मणांश्चभोजयेत् इतिलेखने प्रयविदेवः सर्वार्केशर्वदिनकृत्यामान्मरक्षो
वपायदशघटिकोत्रयेविंशतिवटिकायर्थ्यंतेभीष्मलग्नमध्याह्नेवा पंचमीद्वितीयातृतीयासप्तम्यन्यतमतिथौबुधगुरुन्यतम
वारे क्रूरनक्षत्रे मकरकर्कटमेषतुलान्यतमलग्नोदये श्मशानेनैर्ऋतिदिशिदक्षिणामुख आकाशभूतोदये आकाश
मंडले मल्लकेसुम्रवर्णवृत्तेलेहृंबीजपुटंध्याता कुकुटोवक्रोभूतेयत्नमूत्रेपरिधायचित्रवस्त्रमाल्यानुलेपनालंकरणे
जेत्रुकवर्माणं कुक्कुटासनेनोपविशेत् तद्यथा पद्मासनेनमयोज्यजानवौरंतरेकरौ निवेश्यभूमौसंस्थाप्यव्योमसंस्थः

मं॰र
त्ना॰
१०५

109

कुशासने ततो विद्वेषणकर्म्मदेवतां ज्येष्ठां विशावस्त्रालंकारादिभूषितां उपविष्टां ध्यात्वा विविधैर्वा गन्धपुष्पमाल्यादिभिः प्र
त्यर्पयेत्पात्रे अर्घ्यं तत्र दिनत्रितयं देवान् शोभयित्वा ताम्रकलशं जयेत् सप्तमष्टाङ्गं दर्शयेत् यथा माहिष्कृत्वा तद्ध्यानाभ्यां वाम
स्योपरि दक्षिणं कुर्य्यान्मन्त्रसंज्ञयं सर्वविघ्नविनाशिनी ततश्चित्रसूत्रयोतयाचितहृत जपामालया पार्श्वे रक्षिरं गुह्यत जेनी
भ्यो मध्यमस्य आयनमध्ये पुमन्त्रोच्चारणेरोधनः मित्युच्यते एवं हृद्रं मंत्रं वौषडंते कल्पोक्तसंख्यया जपेत् अत्र कर्म्मणि माष
द्वौ भक्ष्यौ ततश्चायसीम्रुक्सवौ प्रोक्षणपादिपात्राणि वह्रुवारकात्तशो भोजनान्यन्तरघटितानि सेपाय शास्त्रीभूमागे नैर्ऋति
दिशि वह्नस्तुकुंडे त्रिकोणे शाक्तिवीजकर्म्मिकं विलिख्य ततस्त्रितो हृदयंति वीजं विलिख्य रोपनविधिना मंत्रे लिखित ततो वि
भीतकेनैव स्रौष यौक्ता वह्नेर्जिह्वा विमस्य माषणं तानि कर्म्माणि सपाय पूर्कवीसद्याकल्पोक्तसंख्यया जुहुयात् गगनार
क्तावा जिह्वा प्रजनि याग्रवन्धत सी तैला क्ता पुत्रराजा वि भीतकजावासनियः ततो होमदशांशं कालेयपात्रेणमेषास्तुम्बकेन
जलेन वक्कवरणास्थितस्तर्प्पयेत् शान्ते स्त्रिगुणान् ब्राह्मणान् भोजयेद् इति विद्वेषः अयोच्चाटनं एवं वद्धायत्रीजपादिके कृता
सूर्योदयाद्विंशतिघटिकोत्तरे त्रिंशद्घटिका पर्य्यन्ते वर्षाः अपराह्ने च तत्पर्यन्तहरो वा तत्र कृष्णाष्टमी चतुर्दश्योरन्यतरतिथौ
शनिवासरे क्रूरनक्षत्रे विद्वेषोक्तलग्ने श्मशाने देवायतने वा वायव्यां दिशि प्राणेतिर्य्यग्गतौ वायुभूतोदये वायुमंडले यं
वीजयुतं नाभौ ध्यात्वा वकारसंभवे यज्ञसूत्रं परिधाय धूम्रवस्त्रैर्वरमाल्यानुलेपनालंकरणेमेषचर्म्मणि वज्रासने तो

पविशेत् तद्यथा मेढ्राङ्गुपरिविन्यस्य सर्वं गुल्फांतयोपरि गुल्फांतरेच निःक्षिप्य ब्रह्मासनमितीरिते ततः स्थानक
मंदेवतोऽङ्गुष्ठमात्रवसोलेकारादिभिभूषितो मूलमोक्षमेव वर्णो ध्यानाधमैरेवात्ततवेदनादिभिः प्रेमालम्बं ततस्सेवाघोदिभि
संपूज्य तन्नदिनमतेध्यानं देवान् पूर्णांतिकलोपमज्जयेत् उन्मादे देहयोष्याभोध्यायेत् प्रभातमिमंडोपदर्शयेत् मायया क
निष्टांगुष्ठसंयोगात्रिकोणशानि संदिता ध्ववालयोतयाध्वदंतमालयापेवदशामणिवदितया श्रृंगुटतजैनोभ्यांपार्श्वद
क्षिरादौहृत्मिस्तेमेत्र मन्त्रार्थ्यांतेसाध्यमस्वारयेदेवयोगातेमेत्रेयथोक्तसंख्यायाजपेत् गोक्षमानेभद्रमंत्र ततश्रायसेषास्तुक
सुवै प्रवौक्तानि प्रोक्तणपादियात्राणि ब्रह्मीभूभागोवायव्यांदिशि षडसकुंडे जजावीजकर्णिके त्रिकोणकाकपदे
णे हूं सुजाविलिख्य तत्परितोयमितिलिखिता मंत्रांतेसाध्यंलिखेत् ततः श्मशानजे वह्निं संस्कृत्य प्रवोक्ताजिह्वा वि
न्यस्य मातृस्थानं तत्सेवकर्माणि विधाय मध्येशोक्तद्रव्यैः सूकरीमद्यात्जुहुयात् प्रत्यासजाः कटुतैलाक्ताः समिधः अतिरा
क्ताजिह्वापूज्या ततो दशांशेनौहपात्रेण मधासृक्युक्तजलेन तर्पकचरणस्थितं तर्पयेत् शांतिं तत्पशतर्गणपान् ब्राह्मणान्
भोजयेत् इत्युच्चाटने प्रथमासने तत्र पूर्ववपविष्टभोजनादि विधाय समाप्य मृत्युंजयादिजपद्वारात्मरक्षां कृत्वा होमाखां
न् ब्राह्मणाराधनादिभिरप्यात्मरक्षां कुर्यात् सूर्योदयादेव त्रिंशत् घटिकांतरेच तत्रिंशत्घटिकापर्यंतं शरत् शुक्लरात्रेवा रेव
दद्यत समयोत् एतत्त्तयामस्तमायाषाढदि कृष्णाष्टमीवत्तदं प्रथमावास्या मनमतिथो रविकुजशनैश्चराणां तमवारे

मे॰र
त्वा॰
११०

110

कुरनन्तरो मकरकर्कटमेषतुलाम्नतमलग्नोदये श्मशाने देवायतने वाग्नेये दिशि दक्षिणमुखः शाक्तो रसभकाले स्नात्वा ना
माषुटोपरिष्टात्प्राणसेवावारे वह्निभूतोदये वह्निमंडलहृदि त्रिकोणपिंगले देवीजपुतं ध्यात्वा उल्काकांत्रसंभवेयत्रक्षत्रे परिधाय
कुसुमवस्त्रादिविभूषितो माहिषवर्मासनेनोपविशेत् तयथा गुल्फवृषणस्याधः सीविन्याः पार्श्वयोः क्षिपे
त् पार्श्वपादौ च पाणिभ्यां दृढं बध्वा सुनिश्चलः भद्रासनेन भवेदेतत्सर्वव्याधिविनाशनं ततो मारणकर्मदेवतां काली
उत्तिष्ठ नीलवस्त्रमालंकारादिविभूषितां ध्यात्वा कुलेरेवा ततवदनपुष्पादिभिः प्रेतत्वक्पर्परपात्रे संपिस्या तत्र दिनत्रिष्ठ
लेदेवान् विघ्नकलौ च पूजयेत् रक्तचंदनं प्रीयेत् सा यथा कनिष्ठानामिके च धार्यागुष्ठेनैव दत्तः शिष्टांगुलीव
मूहते मे सहस्रेत्वद्रमुद्रिका ततो मनुष्यस्याशुक्रोतपात्रे वर्देन मालपाकनिष्ठांगुष्टाभ्यां सुत्र्येदृष्टिः कन्योंक संत्वयावा
विकेन सा ध्यातिफडंते मंत्रमुच्चारयेदेवं पल्लवितमंत्रं जपेत् शुक्रस्यामाकमसूरशालि श्रीजाडमप्यपायसानि भक्ष्याणि
ततस्त्रायसौ सुकसवौ वडवारकाष्ठ शोभोजलोयतमकाष्ठमयानि प्रोतएपादिपाम्लाणि कुमारशुक्लमहमारो स्र
स्त्रवर्ते लादौ कुंडे शक्तिबीजकर्णिके त्रिकोणं विलिख्य तत्संवितोरमितिबीजं लिखित्वा मंत्रो तेसाप्ये लिखेत् ततश्म
शानजं वह्निसेकम् तत्र विश्वमूर्तिस्फुलिंगिनी धूम्रा मनो जवा लोहिता करालाकालीपत्ना वह्निजिह्वा विन्य
स्य मारणं तानि कर्माणि वविधायनैर्ऋतिदिशिकन्योकमसूत्वयाकल्याकट्याणे मूकाविमदयाजदुपात् सुवर्णद

रक्ताः कटुतैलाक्ताः समिधः कर्म्मणि सिद्धाः स्युर्यादृशाग्ने शोकः कुण्डमात्रेण समं विचेनो सोदके न पकवरणाश्चित स्तम्भये
त् होमसेमितान् ब्राह्मणान् भोजयेत् इति मारणे आकर्षणे वश्यवत्स्यात् शुभे शांतिवदीरिते उग्रे मारणवत् दीर्घैक
र्म्मे सर्वत्र सायकैः होमे मण्डलत्रये प्रोक्ते मृगी हंसी च सूकरि सूकरी कर्म्म से चो मृगी मक्कका निष्टिका हंसी स्यात् जनी मुक्ता
त्रियामुद्राप्रकीर्त्तिता शांतिके च मृगी ज्ञेया हंसी पौष्टिककर्म्मणि अभिचारे सूकरिस्याद्विद्वेषोच्चाटनादिषु अथ सामा
न्य होमप्रयोग तत्र घृतहोमेपनावाप्तिः सिद्धार्थैः कीर्त्तिरुत्तमा किंशुकैः सर्वकामाप्तिः फलहोमेस्त्र्यवेमवेत् गुडे
न श्रियतापोक्ता वंपकैः पाटलैरमा पद्महोमेस्तता धर्मिकं वीरैः स्त्रियो वशाः आगुः करीमवे दूर्वा गुडूची रोगशांतिदा ति
लाश्रुपितथा प्रोक्ताः सौभाग्यं गंधहोमतः श्रीफलैर्बिल्वपत्रैश्च तथा जलरुहैरपि राज्यप्राप्तस्यराज्याप्तिर्मल्लिकाकी
र्त्तिदा महा कर्सीकारैः किंशुकैश्च भवेद्रुधिरैस्तथा वशाः काशमर्दैः पावश्याः कृतमालैरथिं शोवशाः शूद्राः स्युः पाटलैव
श्या नीलपद्मैर्भवेत्प्रमा जातीपुष्पैर्भवेद्वाणी मधुरैरिष्टसंपदः अश्वत्थोडंबरप्लक्षसमामिभिर्बोधिनामयः इष्टद्रव्यैर्भवेदि
ष्टं यवैश्च व्रीहिभिर्लक्ष्या माषैरीष्टान् सकलं कोद्रव्यैर्व्याधिसंभवः केलायहोमतो रोगान् भीतिस्यान्महतीध्रुवं दिग्वास
सीमिः स्याडन्मत्तेर्द्विषतो कुले शाल्मलेः समिधा पापैः पदोन्नाशो भवेद्ध्रुवं पैतमारिणीमंत्रे अथ द्रव्याणि वदामि
तत्कर्म्मानुरूपतः शांतिके तु पयः सर्पिस्तिलदीरक्तमेधिकाः अमृतालवालता चैव पायसं तत्र कीर्त्तितं पौष्टिके किल्व

मे॰र
त्रा॰
१११

पत्रैश्च जातीपुष्पैर्नृपो भवेत् कन्यार्थी जुहुयाल्लाजैः श्रीकामः कामलैस्तथा दध्ना च श्रियमाप्नोति गुग्गुलैरन्नैर्हुतस्तुतैः क्षीरेण
सर्पिषा वापि कमलैर्मधुरास्तुतैः समृद्धीर्जुहुयान्मेधी महानैर्द्वमशान्तये लवहोमाल्लभेन्नोति हुतैर्बिल्वतिलैस्त्रिधिम
धाकर्षणेन लवणं प्रियेर्गवं बिल्वकं फले जातीपलाशसक्तुभिः सर्वैरेकैकमेव वा राजीलवणकैर्वश्यं वश्यं वापी च क्षि
कोदितैः वश्यार्थी जातीकुसुमैः राहुस्तोकरवीरैतैः कपोसवीजैस्तकाकैर्नीरकैः शास्तथा पिवा पक्वीकृतमहुतैर्न्मन्त्री प्र
नुमारणकान्तया जुहुयात् सर्षपैस्तैलैरथवा च नुमारणा रोहीवीजैस्तिलोपेतैः कव्यादजुहुयान्नरः तुषकंटकसंयुक्तै
वीजैः कर्पासिकैरपि सर्षपैस्तिलसंमिश्रैर्हुतैन्तर्नु विमानके काकोलकवदेः करैकारस्तर विषोनकैः मरिचैः सर्प तादितो
पैः शुद्धैरर्कक्षीरैः कटुवषैः कटुतैलैः स्नुहीक्षीरैः कर्ष्यामार २ कर्माणिग्रान्नुनाशाकरेहोमिषश्रयैः कस्मौवीहोमाक्ष्वेवोक
स्मादिनाशः तपुत्रोवहूः शिरसि नासायोः श्रोत्रेहृदि भुवा तथा जुहुयात् हतदाद्धि प्रेतत्नदेगानि नाशयेत् कस्मादि लव
णेन वद्वनद्दुमकल्पे यत्र कार्हेनतः श्रोत्रे यत्र थमस्तनासिके यवाल्पज्वलनेनेत्रे यथर्थभस्मतन्नाक्षिरः यत्रैवज्वलिताव
न्हिस्तत्र जिह्वा प्रकीर्तिता तथाग्राग्रः कामान्हुततिलैर्हवीभिषेकाम्रवल्लवैः पयोभ्यैरास्वपत्रैश्च ज्वरस्तयो विनाशयेत् गु
डूचीहितजनयनेतथा प्रशान्तो गजाश्वयो गौरस्तमर्षपेहुतासयो रोगहरेज्वरी हरिकामेविनसीभिस्तुभिः सकेस्त
या हुताग्रहिमवाप्नोति पुत्रैर्जीवेस्तपुत्रकं हुतगुग्गुलहोमेनवाककिर्तिप्रजायते मल्लिका जातिकुसुमैर्गोरागपुत्रा

गसंभवैः पुष्पैः सरस्वतीसिद्धितथाशाखोर्थसाधते पयसालवणेवापिकृतेविद्विनिवारणे रक्तपुष्पैरपामार्गैरकोलैश्च
सभङ्कैः पभिर्मधुरस्नेहयुक्तैर्मैत्रीकुर्यान्नवश्यकं वातोद्धूतैः शुष्कपत्रैः काष्ठैरशनिपातितैः उच्चाटस्थिनावधांगावैः
शत्रोरुच्चाटनंभवेत् रूक्षांगुरुविराख्येनसर्षपेणातिलतण्डुलैः श्रेष्ठैः समिभिः पालाशैः शान्तिकुर्यादिचक्षणः इतिसा
न्यप्रयोगाः प्रयत्नेनीयद्रव्यपरिमाणं एकैकंफलपुष्पादिह्यदातावैवतपंचकं गुग्गुलंबदरीतुल्यंकणिसंत्वा
त्रियास्मृते वत्तमात्रलेगौंनंशतमात्रेतिलाः स्मृताः मारीचेनप्रमाणेनवेद्वोरेवकुङ्कुमं सर्षपराजिकावापि
द्वात्रिंशत्प्रमाणतः लवणंकर्षमात्रंतुहिंगुगुंजावत्तूरूपं कर्षमात्रंघृतंचैवतद्वद्गपमत्यते शुक्तिमात्रंदधिवापि
पलमात्रंतथामधु त्रिशिर्षाचैवदूर्वास्याष्ठेतसंद्वादशांगुले समत्र कर्षमात्रंघृतंहोमेशुक्तिमात्रंपयःस्मृते उक्तानि
पैवराद्यानितत्समानिमनीषिभि तत्समंमधुदुग्धाद्यमन्नमात्रमुदाहृतं दधिप्रसृतिमात्रंस्यात्लाजाःस्युर्मुष्टिसंमिताः
पृथुकास्तत्प्रमाणाःस्युःशाकंचापितथोदिताः गुडंपलार्द्धमानेनस्यात्पायसंपापितथास्मृता ग्रासार्द्धचरुमानंस्यादिक्षुः
पर्वावधिःस्मृतः एकैकंपत्रपुष्पाणितथारूपाणिकल्पयेत् कदलीफलनारंगफलान्येकैकशोविदुः मातुलुंगंतु
पूर्वेवस्यन्तसंदशधाकृते ग्रस्थानालिकेराणिद्विधातालंविदुर्बुधाः विधाकृतेफलेबिल्वेकपित्थंचविडितेद्विधाउर्वा
रुकफलेहोमेचोदितेबेडितेत्रिधा फलान्यन्यानिवेडानिसमिधःस्युर्दशांगुलाः दूर्वात्रयंसमाहिष्टंगुडूचींचतुरंगु

मे·र
त्रो·
११२

112

लाद्रीहयोर्मुष्टिमात्राः स्युर्मेद्रामाषा यवाश्च पितउलाः स्वस्वदर्शेषणः कोद्रवामुष्टिसंमिताः गोधूमा रक्तकलमावि
हिता मुष्टिमानतस्तिला शुल्लकमात्राः स्युः सर्षपा स्त्वमात्रतः शुक्तिप्रमाणं लवणं मरिचान्यपि विंशतिः गुडंदर
मानेस्याश्च मर्टे तन्समेस्युते वदनाश्च हकर्पूरकस्तूरीकुंकुमानि च वर्त्तितिलीबीजमानानीसमृष्टिनि देशिकैः इति
होमीयपरिमाणं प्रथविशेषप्रयोगाः तत्रादौ भवनेश्वरीप्रयोगः मंत्री त्रिमधुरोपेतैर्हुत्वाश्वत्थसमिद्वरैः ब्राह्मणान्
वशयेक्षीब्रपार्थिवान्पद्म होमतः पलाशपुष्पैस्तन्मत्री मेत्रिणः कुसुमैरपि पंचविंशतिसंजप्तैर्जलैः स्नानं दिने दिने
आत्मानमभिषिंचेय सर्वसौभाग्यवान्भवेत् पंचविंशतिसंजप्तैर्जलैः स्नातः शिवे नरः सर्वाप्यमहतो यशो प्रथ्वीनाम
धणीभवेत् हुत्वा पलाशकुसुमैर्वाकश्रियं लभ ध्रुवं ब्राह्मीहृते पिबेयस्तु मूलमंत्राभिमंत्रिते कवितेलभते स
त्रीवत्सराच्चात्र संशयः सिद्धार्थान्लवणोपेतान्हुत्वा मंत्री वशं नयेत् नरनारीनरपतीनात्रकार्या विचारणा
प्रयतमरिता योनिकुंडे प्रकन्याथकुण्डे होमेयपद्मब्जया मल्लिकाकुसुमैर्हुत्वा वशयेदखिलं जगत् हुत्वाडो
हदिशामनेपलाशकुसुमैर्हुते ईस्तदर्दैः सुभेर्हुत्वा महतीं वृद्धिमाप्नुयात् दीर्घमायुरवाप्नोति डूर्वाहोमेन साधकः
यान्यैः प्रक्षालितैर्हुत्वा श्रियमक्षिमवाप्नुयात् अशोकैः पुत्रमाप्नोति मधुकैरिष्टमाप्नुयात् फलैर्गेहभवेर्हुत्वाल
भतेयतनमीप्सिते पुष्पैर्वेकुलसंभूतैः कीर्तिः स्यादनपायिनि दीर्घमायुर्भवेदाम्रैः संपकैः कोवमीभवेत् कुर्वीत

सर्वपेहोमेशत्रुनाशकरंस्मृपिः पंचेर्वकुलजैर्हुत्वा शीघ्रंवोत्साधयेदरीन् शाल्मलीपत्रहोमेनसपत्नान्नाशयेध्रुवं लाजा
होमेनमृकेस्याड्डंमन्नोदैभवेद्धविः श्रयपडगो वशयेत्तिलहोमेननरान्नरपतीनपि सिद्धार्थैर्जुहुयान्मंत्रीरोगाध्यैतनत्
एणान् पमैर्हुत्वाजपेत्क्षन्नून्दूर्वाभिः शांतिमाप्नुयात् पलाशकुसुमैः पुष्टिंयान्मैर्हुत्वा मृत्युप्रियंव्रजेत् काकपक्षैः कृतो
होमोद्वेषयेत्तितनयान्नूस्त्या मरीचहोमान्नरगणंविद्वुराप्नोति सर्षपा श्रयपसरस्वती पीत्वानन्मेत्रिंतेनोपेसहस्रंप्र
त्यहंजपेत् महाकविर्भवेन्मंत्रीवत्सरेणनसंशयः उरोमात्रोदकेस्थित्वाध्यायन्मातंडमंडले स्थितांदेवीप्रतीदिनेविंश
हस्त्रंजपेन्मंत्रेलभतेमंडलात्सिद्धिंवाचामप्रतिमामपि पलाशकुसुमैर्हुत्वापरांवाकृसिद्धिमाप्नुयात् समिद्भिर्बातड
स्यामिंधेप्राप्नोतिमानवः कदंबकुसुमैस्तद्वत्फलैः श्रीहस्तसंभवैः खदिरात्तप्रियमाप्नोतिवाचोंकेदसमप्रभैः
मेधावर्ममप्रहस्त्रैर्बोहुत्वावाग्वल्लभोभवेत् श्रयलक्ष्मीः वतः प्रमाणसलिलेस्थित्वामंत्रमिमंजपेत् त्रिलक्षंसंजपेन्मंत्रेदे
वीध्यात्वार्कमंडले सभवेदल्पकालेनरमायावसतिःस्थिता श्रोयोध्यानेनरनलवैदेवीसक्रुदत्तादिभिः नैपावतेश्चावैःपुष्पैः
सहस्रंजुहुयात्ततः पौसेमासांफलैर्बिल्वैर्जुहुयान्मधुरास्त्रैतैः पंचम्यांविशदांमोजैःशुक्रवारेसगोपिनीः श्रमैर्वा
विषादैःपुष्पैप्रतिमासंविशालधीः सभवेद्दमात्रेणसर्वदासंपदांनिधिः शालिभिर्जुहुतोनित्यंप्रद्योनरसहस्रकं
प्रविरोदवमहतीलक्ष्मीःसंजायतेध्रुवं जवापुष्पाणिजुहुयाद्होमनरसहस्रकं गृहीत्वाप्रजपेध्यस्मनागवल्लीरसान्विते

मे॰र॰ तिलकं तनुयानेन सर्ववश्यकरं भवेत् नागवल्लीपत्रैः प्रथमं गणेशः तर्पयेत्सलिलैः शुद्धैर्दिनशो गणनायकं वत्सरान्ता
द्विसहस्रार्चनतः शतमनेनत्रितः साम्रयात्मंडलादर्वाग्गम्भीरमपि केनरः नारिकेलैः कृतो होमस्तर्प्यश्री प्रदो भवेत्
व॰ शुक्लपक्षे प्रतिपदामारभ्य दिनशः सुधीः वत्सरं तेन नालिकेरसक्तुलाजतिलैः क्रमात् चतुःशातं प्रजुहुयाद्दरिद्र्याः सु
११२ सर्वं जितवः सतिलैः स्तण्डुलैर्होमस्तर्प्यो श्रिप्रदो भवेत् पद्महोमेन भूपालान् स्तम्भन्नीस्तम्भलैः शुभे मंत्रीणः कुहुमैः पु
ष्पैर्विप्रान् पिप्पलसंभवैः घृतैर्वैश्यान् वचा यूतैः शूद्रान्संगीवशमयेत् मधुनास्वर्णलाभः स्यात् होडुम्बेनलभेतगा
113 गाज्यहोमेन महतीं श्रियमाप्नोति मानवः दध्नासर्वसमृद्धिः स्यात् दैरन्नपति भवेत् प्रथमसम्यः एवं संपूज्य विधिवद्भास्करे
भक्तवत्सले दद्यादर्घ्यं प्रतिदिने वारे वा तस्य वो दिने प्रभाते मण्डलं कृत्वा पूर्ववत् पीठमर्चयेत् पात्रं ताम्रमयं प्रस्थतो
यत्राहि मनोहरं निधाय तत्र मनुजाप्रैर्येन पुष्पमोदकैः अंकुमं रोचनेना राजीरक्तचंदनवर्द्धनान् करवीरजवा
शालिकुशश्यामाकतण्डुलान् निःक्षिपेत्सलिले तस्मिन्नुपकं संभाव्य भावना सांगमभ्यर्च्य यतस्मिन् भास्करं
प्रोक्तलक्षणे गंधपुष्पादिनैवेद्यैर्यथाविधिविधानवित् अपिधाय जपेन्मंत्रं सम्यगष्टोत्तरं शतं पुनः संपूज्य गाथा
यैर्जानुभ्यामवनीगतः आमस्तकं तदूर्ध्वं यो मिसावरणे रवौ दृष्टिं निधाय सैकेन मूलमंत्रत्रिधा जपेत् दद्यादर्घ्यं
दिनेशाय प्रसन्नेनांतरात्मना दत्वा पुष्पांजलिं भूयो जपेदष्टोत्तरं शतं यावदर्घ्यामृते भानुः समादत्ते निजैः करैः तेनतत्

ऽोदिनमणिं दद्याद्दत्तेऽभिमनोरथान् अश्वत्थदाने मिदं मे सोशतमारोग्यवर्द्धने धनधान्यपशुक्षेत्रपुत्रमित्रकलत्रदं तेजोवी
र्य्ययशःकीर्तिविद्याविभवभाग्यदं अथ यशमविषये जातीप्रसूनैर्जुहुयादीप्सितावाप्तयेनरः जातीप्रसूनैर्जुहुयाच्चंद
नाम्भःसमन्वितैः राजवश्याय कमलैर्धनधान्यादिसंपदे नीलोत्पलानां होमेन वशयेदखिलं जगत् बिल्वप्रसूनैर्जु
हुयादिंदिरावाप्तयेनरः दूर्वाहोमेन दीर्घायुः सुभवेन्मैत्रीनिरामयः रक्तोत्पलहुतान्मैत्री धनवांछिते मेधाकामेनहो
तव्यं पलाशकुसुमैर्नवैः तज्जसमस्मः अपिबेत्कविर्भवति वत्सरात् तन्मंत्रिणान्नं भुंजीत महदारोग्यवर्द्धने कल्पविषये
अथ प्रयोगान्वक्ष्यामि मंत्रयोरुभयोः समान् यान्कृत्वा साधकवरो लोकद्वयसुपूजितः वेदेनं देवकीपुत्रं सद्योजातं शुभ
प्रभं शंखचक्रगदापद्मधारिणं वनमालिनं एवं ध्यात्वा मनुवरं लक्षं ब्राह्मे मुहूर्तके जप्त्वा मेधापरां प्राप्य कवीनाम
ग्रणीर्भवेत् अथ स्फटिकभासं हिमजले त्वपुस्तकधारिणं तंविचिंत्याथ लक्षं ब्राह्मे मुहूर्तके जप्त्वा श्रीस्त्रिकालज्ञो बृ
हस्पतिसमो भवेत् वलक्ष्मीधारिणं बाले लक्षं ब्राह्मे मुहूर्तके जप्त्वा मनुं वेदविद्वान् सर्वशास्त्रार्थविद्भवेत् सर्ववेदार्थ
कुशलो ज्ञानवान्भवति ध्रुवं नैरोगने पर्य्यहते भूलीनि वयस्समरे प्रदीप्तमणिगणालोकदीप्तं यशोदालोचनोत्सकम्
एवं ध्यात्वा मनुवरं जपेत्त्रिषु समाहितः लक्षैकजपतादस्य किं न सिद्ध्यति भूतले प्रातःप्रातः पिबेत्तोयमष्टोत्तरशतेन ज
पेत् अनेकजन्मकोटिष्वात्माजडः पाषाणवत्तथा अनेन जलपानेन साक्षाद्वाक्पतिसन्निभः जायते नात्र संदेहः सत्यंस

कर्म ता॰ ११४

115

त्येनवामथ्या पद्मावित्विपशाकटेहस्तेप्राकृतेयथा लब्धेजप्यादितिध्यात्वाग्रापद्मोमधचैतेध्रुवे शान्तुतेनभयेतस्यराजतोद
स्तुतोपिवा नतस्यभीर्निर्विघेतकदाचिदपिसद्वन नित्यकर्मरतेकस्यैवमपुष्पैः समर्चयेत वश्याभवतिसर्वैवब्राह्मण
नात्रसंशयः गोपालवेशेमनसाजातीपुष्पैः समर्पयेत् वश्याभवेतिराजानोनात्रकार्याविचारणा नमालोभवपु
ष्पैस्तुविशेषावश्याभवेतिहि नीलोत्पलैश्चसुद्रास्थः मासैकस्यसमर्चयेत जुहुयादिक्षकुसुमैर्मिश्रितेतिलतण्डुलैः मंत्रे
णाष्टसहस्रेतजमातस्मधारयेत ललाटेविधृतेतस्यसर्ववश्याभवेतिहि एतेनवशरीरेणराजानोर्देशनामिशुः स्त्रि
योवश्याभवेत्सर्वपुत्रामात्यास्समवेषा विवाहार्थीजपेन्मंत्रंमासमष्टसहस्रकं राजमंडलमध्यस्थंकृस्येध्यात्वाव्रजेस्थिते
विवाहयेद्रुतेमागीकन्यासवंकुलोज्वला पुत्रेमेरत्नदेतिद्विजेनप्रार्थितोहरिः कृतपुत्रेसमाकृत्यदत्तोयस्तेविचिंत
येत पुत्रेमेरत्नदेतिद्विजेनप्रार्थितोहरिः कृतपुत्रेसमाकृत्यदत्तोयस्तेविचिंतयेत पुत्रकामोलभेत्पुत्रंमासैनैकेनसंदरं दीर्घा
युरप्रतिहतबलवीर्यसमन्वितं कुंदपुष्पैः समाराध्यकृस्तध्यायेत्कन्यका मासद्वयेनयामंत्रंजपेदष्टसहस्रके मनोरथप
तिलब्धादीर्घकालेवक्रीडति येजनेकुसुमैवस्रेनालेवेदनेतथा एभ्योनिर्वापमोरण्यानिस्पष्टामंत्रेशतेजपेत दीयतेयस्य
यस्येतिसाविराद्यामवद्दशी स्त्रियोवश्याग्रनेनैवभवंतिमनसमम पुरुषेवशायेत्रात्रीग्रनेनैवविधानतः अत्रायकाम ः
श्रीपुष्पैः सितनंदुलमिश्रितैः अष्टोत्तरसहस्रेतजुहुयादन्नवाननवेत विसहपपरेध्यात्वाशतमष्टोत्तरंजपेत समा

हितामनामंत्रीयशस्वी कीर्त्तिमान् भवेत् भूतप्रेतपिशाचाद्यैः स्कंदादिग्रहपीडितैः पूतनास्तनपातारं ध्यात्वा मंत्रं शतं
जपेत् क्षणाद्भवन्ति ग्रहाश्च पलायंते ततस्ततः सर्पमंडलदेहेषु मूषकाद्यैश्च दंशिते कृष्णं कालियदमनं चिंतयित्वा ज
पेन्नरः तर्जयंते विषं घोरं हुंकारेण विनाशयेत् अथाप्यमममनं हूं बीजाद्यं शृणु तत्वतः कालियस्य फणामध्ये दिव्यं नृ
त्यं करोतितं नमामि देवकीपुत्रं नृत्यराजानमच्युतं चराणां भ्यर्चयन्मंत्री श्लोकोत्तरशतं जपन् वारिणेन सहस्रं वेकं सेव
लक्ष्मत्रमुच्यते दहनेन वारिणा नगरीगेहउपरि संस्थिते विजिज्वरेण समेपि हि ध्यात्वा तं नाशयेत्क्षणात् वीतलाकाला
दीनितथा वातपर्यंको भवान् प्लीहगुल्मयकृद्वृद्धिमपस्मारमयं तथा नाशयेन्नात्र संदेहो दृष्टिमात्रेण मांत्रिकः गो
पालेपरिपाणिं वेणुमादाय संस्थितं ध्यात्वा हृत्संजपन्मंत्रं पश्यमानं सतमासतः रात्रैः पुरो प्राभवित्तमिनिय.
स्वमतिर्भवेत् मधुसिक्तैः सितैः पुष्पैः हुत्वा तज्ज्ञो भवान्भवेत् महैश्वर्यमथ प्रार्थी विष्णुध्यानो भवेद्ध्रुवं गोवर्द्धनधरं क
सं ध्यात्वा मंत्रं जपेन्नरः वातवर्षादिभिर्घोरैर्भयेषम्यगुपस्थिते भयमाशु विनश्येत नात्रकार्या विचारणा वृंदावनगतं कृ
ष्णं दृष्टिकामो विचिंतयेत् जपेदष्टसहस्रं तद्दृष्टिमाप्नोत्यसंशयः एवं वमनमाध्यात्वा दृष्टिं विषोत्स वारयेत् एवं जलाशये
ध्यात्वा जपेदष्टसहस्रकं वृष्टिर्भवत्यकालेपि महतीनात्रसंशय गायंतं वेणुनाकृष्णं गानकामो विचिंतयेत् आज्यमष्टश
तं हुत्वा किंनरैः सह गीयते जयकामो जपेघस्त्रहंतं तत्कल्पकं द्रुमे संस्थितं देवताभिश्च गरुडारूढमच्युतं ध्यात्वारक्तकर

मे॰र
त्ना॰
११५
115

वीरससिद्धिर्जेद्दयाद्दशी अथोन्नरसहस्रं तु पद्मानां राजितो रिपुः राजादिभयमापन्ने संशयेद्दुर्गसंसदि हुत्वा दशसहस्रे
तत्तन्नाशं नाशयेद्ध्रुवं नीलोत्पलादिभिर्हुत्वा अथोन्नरसहस्रकं सेवादिनिधिसंपुक्ते ~~राल~~कामध्ये गेहरिं ध्यात्वा तेतुल
दूर्वाभिर्हुत्वा शान्तिमवाप्नुयात् करंववमूले गायन्तं गोपालं वनमालिनं कदंबपुष्पैः संस्तुहे वितयितां जनार्दनं अ
पामार्गेशनैर्हुत्वा जपेदष्टसहस्रकं सर्वान् लोकान् वशीकृत्य आशु विघ्नं तरिष्यति राजद्वारे सभायां व व्यवहारे वम
र्वित् मेवमष्टशतं जप्त्वा प्रथममेवाक्रमं चरेत् अनेनैव विधानेन सर्वत्र विजयी भवेत् मोत्कामो जपेत्पुण्डरीका
क्षमथ्यपे सनकादिस्तुतं हृत्संपुष्टलीलावरधरं परे शास्वकं वरं ध्यात्वा मंत्रं लदं जपेन्नरः तारसंपुटितं कृत्वा विधिवत्सा
नमाश्रितः वज्राब्जमण्डले कृत्वं पूजयेद्भक्तिभावतः संसारसागरान्मुच्यते नात्र संशयः अथ यदि वा मनः
पयसाज्येन जुहुयात्सहस्रं श्रियमाप्नुयात् धाम्नो होमेन धान्यानि शतपुष्पसमुद्भवैः बीजैः सहस्रं संख्यातैर्होमो
भयविनाशनः दध्योदनेन शुद्धेन हुत्वा सम्यग्धनं ऊर्गितः सप्तरात्रे विकुमेहत्पं जपेन्मंत्रमनन्यधीः मकोवेधायद्वेत्स्य पानात्र
कार्या विचारणा अथ हयग्रीवः वितर्दलैः कृतो होमः श्रीप्रदः परिगीयते कंदपुष्पेण जुहुयादित्यवाक् श्रियमवाप
मन्त्रानेन संजप्तं घृतं वाक्सिरसैः श्रुते कविता महेवेदं सामनर्गलविद्ये भवेत् वचां मनेन संजप्तां भक्षयेत्प्रातरन्वहे
सर्ववेदागमादीनां व्याख्याता जायते विरात् अथ नृसिंहः श्रीपुष्पैर्जुहुयात्मंत्रीबिल्वकाथैर्हुतैललैः सहस्रं श्रिय

३८

माप्नोति पैत्र्यं वा विल्वसंभवैः श्रीवृक्षैलवैगणुभैः प्रसन्नैर्वा [illegible] लैस्त्नहृद्वा होमाद्रिपि श्रियं ॥ ३ः सप्तभिषि मंजाते स्वातामंत्र
मिमं जपेत् अनिद्रो मंत्रवित् स्वात्मस्वभक्तस्य जायते व्याघ्रचौरमृगादिभ्यो महारण्ये भयापहे रक्षेत्मन्त्रयंत्रमो भयेषु मेषु
मेधिणि अनेन मंत्रवितेभस्म विषग्रहमहाभयान् नाशयेद्विशदेव मंत्रस्यास्य प्रभावतः चौराभिचारे सोन्मादे महोत्पाते महाभये
जपेन्मंत्रं स्मरेद्देवं डाक्षां त्वान्मुक्तो भवेन्नरः सिंहरूपं महाभीमं नखदंष्ट्रातिभीषणं स्वतात्मानं विभुं ध्यात्वा ध्यायेन्मृगारिपुं
रिपुं गृहीत्वा गलदेशाते पुनर्दिक्षु क्षिपेद्ध्रुतं पुत्रमित्रकलत्राद्यैः [illegible] जाप्यमानो रिपोः सर्वैः मृत्युपदे साध्यनामकृतात्मवैह
विः निशितैर्नखदंष्ट्राग्रैः त्वाद्यमानो रिपुं स्मरेत् निम्नमग्नोमवर्णाते जपन्मंत्रमतंद्रितः जायते मंडलाद्वीक्ष शत्रुसेनानिवार
णः [illegible] ज्वलिते पावके रिपुमर्दने विविधेदेवनृहीरे स्वज्ञ्यत्रुसमादिभिः सम्यक्लक्षडंज्ञभयात् शरैर्देशशांतश
यकः रिपुं त्वाद्वज्रिवजयेद्विभिन्नैर्विपरीदिपेत् [illegible] तामसमर्दिने मंत्री सेनामिष्टो महीपतेः प्रस्थापयेत् शुभेलग्ने पराहज
पेत्रया तस्याः पुरस्तात् नृहरिं निश्चितं रिपुमंडले स्वतात्प्रयोगं कुर्वीत यावदायाति सा पुनः विजित्य निखिलान् शत्रून् सह
वीरश्रिया महे आगत्य विजयी राजा प्राणदेवत्रयमादिभिः प्रीणयेन्मंत्रिणं सम्यक् विभवैः प्रीतमानसः मंत्री परदिनं सेनाषे
दनयेः स्वान्महीपते अथपदवादः रवौ सिंहगते हस्ते पुष्पकपदेशीतांशिला पंचगव्येन निःक्षिप्य सहस्रातामपूते जपेत् उम
राभिमंत्रितो भूतानां शिलां निखनेद्भुवि शत्रुचौरमहाभूतैः कृतां बाधां विनाशयेत् भास्करे भौमवारे साध्यदेवात्ममाहरेत्

श्रे॰ र
त्वा॰
११९

मृत्तिकां संजपेन्मंत्री तां पुनर्विभजेत्त्रिधा तुल्यामेकां समालिप्य पाकपात्रेन्तथापरां गोडगपेयमालोप्रशोषितान्तेडु
सानल्लिपेत् प्रोक्षितेग्नौ पचेत्सम्यक् चरुं मंत्रीजपेन्मनुं ग्रवनार्घ्यं चरुं पश्चादग्नौ देवं यथाविधि पूजयित्वा दिकैर्विप्रा पुन
राज्यस्तं चरुं जुहुयाद्दीपितेवह्नौ यावद्दिहोमान्तेषान्ते एवं समारचारेषु जुहुयात्तेन सिद्धये प्रातःकाले समुत्थाय चारेभ्यः दसा
ध्यमहितिलान् प्राप्य हविरापायपूर्वं वज्जुहुयान्नधीः विरोधेनस्थातिते चैसहवेरायपदवैः राजवेश्म समुपस्थाभिः
समभिद्धिमेनुनामना त्रिसहस्रं प्रजुहुयात्स्वस्थः सर्वसंपदः प्राप्तिभिर्जुहुयान्मंत्री नित्यमष्टोत्तरं शतं समृद्धैर्न्यसे
संघातैः शोभते तस्य मंदिरे तावद्राज्येन जुहुयान्मंडलान्तेस्मिन्मानुपान् ग्रयमन्तेजयः डग्यसिक्तैः सयावर्द्धैन्ने श्रीमा
से सहस्रके प्राणायितेग्नौ जुहुयाद्धिषिवह्निजितेंद्रियः सम्पायिकान्द्विजातिभ्यो भोजयेन्मधुरान्विते गरवेदाक्षिणांद
यान्नरुणीगाः पयस्विनीः गुरुं संपूजयेच्चैव धनाद्यैर्देवताधिया स्थेन न विधिना साध्याहुत्या डोहादिभिर्नरः विमु
क्तः सर्वरोगेभ्यो जीवेत्तु शरदां शतमंजसा अभिचारज्वरे तीव्रे घोरे सादादिरोगदे प्रसाध्यरोगाल्लताभिर्मोहदाहमहाभये
होमायं शान्तिदः प्रोक्तः सर्वसंपत्प्रदायकः दूर्वाग्रैस्तैः प्रजुहुयात्त्रिजन्मसु यथाविधि भोजयेन्मधुरैर्भोज्यैर्ब्राह्मणान्वेद
पारगान् दीर्घमायुरवाप्नोति वाछितां तन्तनो त्रिश्रियं एकादशाहुतीर्नित्यं सहस्रं वाभिजुहुयाच्चरः सपत्नजिदेवसादा
पराणोपवर्ज्जैनः विजन्मसहस्रयावल्लीकाम्भीरोद्भवुन्मोक्षैः समिद्भिः कृतोहोमः सर्वमृत्युम्नरापहः सिद्धार्थै

116

बाहितो होमो महाज्वरविनाशकृत् अपामार्गसमिद्धोमः सर्वामयनिसूदनः अथ दक्षिणामूर्तिः भिक्षाहारो जपेन्मासं
मन्त्रमेनं जितेन्द्रियः नित्यं सहस्रमष्टाङ्गं स एव विंदति वाङ्मयं त्रिवारजप्तमेतेन मन्त्रेनाम्भसलिलं पिबेत् नित्यशो दक्षिणा
मूर्तिं ध्यायेत्साधकसत्तमः प्राप्नुयाद्व्याख्यानसामर्थ्यं लभते वत्सरान्तरे ब्राह्मीरसैर्यवसिद्धार्थैर्वचाकुष्ठकणामले सर्पिषि
संयुतैः कल्कैः घृते वादीरसे श्रुते मन्त्रेणानेन संजप्ते संशुते साधु साधिते निपीते कविताकान्तिर्दक्षायुः श्रीर्धृतिपदं
अथ भैरवी जुहुयाद्दक्षिणाम्भोजैर्देवीं मधुराप्लुतैः लक्ष्मीं संख्येत्तदर्धं वा प्रत्यहं भोजयेद्द्विजान् वनितां युवतीं रम्यां श्री
णां येदेवताधिया होमान्ते यत्नपानाद्यैस्तोषयेद्गुरुमात्मनः एवं कृते जगद्वश्यं रमायाभवने भवेत् रक्तोत्पलैस्त्रिमधु
क्तैरहणैर्ब्रीह्यादिभिः पुष्पैः पयोन्नैः सघृतैर्होमाद्विश्वं वशमानयेत् वाक्सिद्धिं लभते मन्त्री पलाशकुसुमैर्हुतान् क
र्पूरागुरुसंयुक्तैर्गुग्गुलैर्जुहुयात्सुधीः ज्ञानैश्वर्यमवाप्नोति नैनैव सम्भवेत्कविः क्षीराक्तैरमृताखण्डैर्होमः सर्वापमृत्यु
जित् दूर्वाभिस्त्र्यम्बुषे होमः क्षीराक्ताभिर्दिनत्रये गिरिकर्णीभवैः पुष्पैर्ब्राह्मणान्वशयेद्धुतान् कल्हारैः पार्थिवान्पु
ष्पैस्तद्वैश्यकासिकारजैः तमालकुसुमैर्हुतात्तस्त्रीजनं वशमानयेत् कोरण्डकुसुमैर्वैश्यान्हुषलान्पाटलोद्भवैः अ
नुलोमविलोमास्यसंपुटितसाध्याह्वयान्विते मन्त्रमष्टार्णं जुहुयान्मन्त्री मधुरलोलितैः सर्षपैः पद्मसमिद्भिर्वशयेत्पार्थि
वान्क्षणात् अनेनैव विधानेन नमलीतन्महतानपि जातीवितफलैः पुष्पैर्मधुरत्रयसंयुतैः नरनारीनरपतीन्होम

मे॰र
त्वा॰
११८

117

नोवशमेकुर्वेमालतीवकुलोद्भूतैः पुष्पैश्चंदनलोडितैः जुहुयात्कवितांमैत्रीलभतेवत्सरान्तरे मधुरत्रयसंयुक्तैः फलै
र्बिल्वसमुद्भवैः जुहुयाद्दशधालोकान्वशमाप्नोतिवांछितान् पाटलैः कुसुमैः कुंदैः कमलैश्चागचंपकैः नेपावर्त्तैर्वि
कसितैः कृतमालैर्महोत्तियः जायतेवत्सरादर्वाकश्रियाविजितपार्थिवः साज्यमन्त्रेणजुहुयाद्भवेदन्यसमृद्धिमान्
कस्तूरीकुंकुमोपेतैःकर्पूरैर्जुहुयाद्दशी कंदर्प्पोदधिकेसघः सोदर्प्पमपिगच्छतिलाजान्प्रजुहुयान्मैत्रीक्षीरमधुप्लु
तान् विजितरोगानविलानमजीवच्छरदांशतं पादद्वयेमलयजेपादंकुंकुमकेसरे पादेगोरोचनायाश्चश्रीणिपि
ष्टाहिमांभसा विदध्यात्तिलकंभालेयान्पश्येत्तैर्विलोकते यान्स्पृशेत्स्पृश्यतेपैर्वावश्याःस्युःतस्यतेचिरात् कर्पू
रंकपिचोराणिसमभागानिकल्पयेत् वत्सभीमाजटामांसीतावतीरोचनामता कुंकुमंसप्तभागंस्याद्द्विभागोचंदनेमत
श्चगुरुस्तत्रैवभागःस्यादितिभागक्रमेणच हिमाद्रिःकन्यकापिष्टमेतत्सर्वंसुसाधितं ग्रासायतिलकंभालेकुर्य्यादुन्मि
पतीश्वरान् वनितामदगर्भाष्वामदोन्मत्तान्मत्तेगजान् सिंहान्व्याघ्रान्महासर्प्पान्भूतवेतालराक्षसान् दर्शनादेव
वशयेत्तिलकधारयन्नरः घृष्यस्त्रेदरी मालतीमल्लिकाजातीकुसुमैर्म्मधुमिश्रितैः हुताशनेहूनेदेविवागीशतंप्रजाय
ते मूकस्यापिहिमूटस्यापिलाद्रुपसनात्यथा जवापुष्पैराज्यपुतैः करवीरैस्तथाविधैः हवनान्मोहयेन्मैत्रीलोकत्र
यनिवासिनः कर्पूरकुंकुमैर्देविमिश्रैर्मृगमदेनहि हवनान्मदनोदेविमैत्रीणांविजितोभवेत् सौभाग्यकविलासेन

सामर्थ्येनापि सम्भवे नेत्रे चंपकैः पाटलैर्हुत्वा श्रियं प्रोल्लसितां वरां प्राप्नोति मैत्री महतीं हुनेत्र्ययेजगतीमिमां श्रीविल्वे गुग्गु
लुं वेद मधुरं होमयेत्ततः नागेन्द्रामरदेवानां श्रेणीं च वशमानयेत् सर्वलोका वशा स्तस्य भवेत्येव न संशयः लवणे हो
मात्तु भेद्राज्ये दारिद्र्यभरपीडितः दुर्गोपशमने देवि पलाशीमधुहोमतः रुधिराक्तेन च्छागस्य मांसेन निशि होमये
त् मधुरत्रययुक्तेन गुग्गुलेनोक्तविधानतः परराष्ट्रं महादुर्गो समस्तं स्ववशं नयेत् सक्षीरं मधु दध्याज्यं शर्करायुक्तं हुत्वा वरा
नने प्राप्नुर्द्वादनमथारोग्यं समृद्धिर्जायते नृणां क्रमेण शैलजे क्षीरमधुभ्यां मृत्युनाशने दधिमाक्षिकहोमेन सौभा
ग्यं धनमाप्नुयात् सितया केवले होमो वैरिस्तम्भनकारकः होमो दधिमधुक्षीरलाजैः सर्वार्थदे विदिते रोगहन्ता कालह
न्ता कालहन्ता मृत्युहन्ता न संशयः कमलैर्ग्रहणे होमः सम्पत्कुलप्रदायकः रक्तोत्पलैर्जगद्वश्यं राजानो वशगाः द
ण्णात् नीलोत्पलैर्म्लेच्छदस्युर्वशमायाति नान्यथा श्वेतोत्पलैः श्रियं राज्ये लभते हवनाम्बिये श्रुत्वा मालां प्रपूज्याथ चं
दनेन प्रपूजितां समाश्रित्य जपेद्देवि यावल्लक्षमात्रं प्रदास्यति योषितो भ्रामयेत्येवमनत्ततः स्मृतैवं वले तदा द्वितीयालक्षेण
जपेत्साधकोत्तम पातालतलनागेन्द्रकन्यकाः क्षोभयेत्ति ते तासां कटाक्षजालसम्ब नमोहयति साधकं तदा लक्ष
त्रयेकृत्योत्साधकः स्थिरमानसः तृतीयलक्षे सञ्जप्ते भ्रामयेति सुराङ्गनाः स्वाभिमानेन सौंदर्ये सौभाग्या वशकारि
णी साधकं भ्रामयेत्येव तत्रासौ स्थिरमानसः तदा लक्षत्रयं साधु सर्वपापनिकृन्तने एवं लक्षत्रये जप्ते साधकाः स

मे॰ र स्य मानसः संक्षोभयति खिलोकतलवासिनः पुरुषायोषितोवश्याश्चराचरमपि प्रिये गोरोचनादिभिर्द्रव्यैश्च कवाले
त्वा॰ समालिखेत् युतीवसेदरेरस्यंतन्मध्येयतिमोवरां ज्वलंतीनामसंहितांमहावीजविदर्भितां चिंतयेन्नतनोदेवियोज॰
११८ नानोसहस्रतः स्वरूपस्वोदेवेशिशृतमाजापिडलेभा राजकन्याप्रवाभार्य्याभयलज्जाविवर्जिता आयातिसा
यत्केसम्यकमेवमृदामतीप्रिये वक्रमध्यगतोभृतामायकश्चिंतयेत्सदा उपत्सूर्य्यंसहस्राभमात्मानमरुणंतथा
साध्यमध्यरुणांभृतंचिंतयेत्परमेश्वरि अनेनक्रमयोगेनस्वयंकंदर्पंरूपवान् सर्वेषांभाग्यसुभगः सर्वलोकव
118 शंकरः सर्वरक्षोपवारेश्वमसाध्याहितविग्रहः वक्रेसंपुजयेयस्तयस्यनामविदर्भिते सभवेदासवदेवियनायो
वापीभूपतेः वक्रमध्यगतेकुर्य्यान्नामयस्याक्तयोषितः ग्रहाग्रामसमहेशानियोविसहाधरोत्रुपः हृदादानयेत
शीघ्रंपद्मिनीराजकन्यकां नागकन्यामप्सरसोविवरीवासुरांगना विद्याधरींदिव्यरूपांऋषिकन्यामपिप्रियेः
मदनोद्भवसंतापस्फुरजघनमंडला कामवाणप्रभिन्नांतःकरणलोलवल्लभे महाकामकलाध्यानयोगाद्
स्वावेदितेः क्षोभयेत्स्वर्गभूलोकपातालतलयोषितेः रोचनाभागमेकंतभागमेकंवक्रेक्रमे ग्रथभागद्वयंदेवि॰
वेदतेमर्दयेत्सभे एकत्रतिलकंकुर्य्यात्रैलोक्यावशाकारणे अष्टोत्तरशतंविद्यामेवपिताववशंनयेत् राजानंनग
रंग्रामंयेनयपत्यहस्यातेमेविणापरमेशानितत्सर्वंतसवश्यगे ताम्बूले॰॰ मदकंपत्रपुष्पफलेदपि इगयेद्र

तैलसर्षेमात्रेण स्वेकर्पूरमेव च कस्तूरीकुंकुमेणैव लालवेगं जातिपत्रकं जलेनैवाथवा स्व सकलं यत्परमेश्वरी तद
होमंचरशतं जप्य यस्मै यस्मै प्रयच्छति स वश्यो जायते देवि नात्र कार्य्या विचारणा क्षिप्रं सकलावश्या दासि भूताम
वेतिहि हत्याकर्षणमेतत्तु कथितेनान्यथा भवेत् अथ वक्ष्ये महादेवि महापातकनाशने शिवे संपञ्जपेद्देवि सुगं
धैः कुसुमैः प्रिये महापातकयुक्तोपि तत्क्षणान्मापहाभवेत् शमीदूर्वाङ्कुराश्वत्थपल्लवैरथवाम्बुजैः मासेन हो
तिकुर्वत्यो सप्तजन्मकृतेनरः सद्यासंवेधयोगः स न पूर्वीकध्यानयोगतः लक्षमात्रे जपे यस्तु महापापैः प्रमुच्यते
लक्षद्वयेन पापानि सप्तजन्मकृतान्यपि महापातकमुख्यानि नाशयेन्नात्र संशयः ततो लक्षत्रये जप्ता मेत्रे मंत्रकुले
श्वरि महापातककोटिस्तु नाशयेन्नात्र संशयः चतुर्लक्षं जपेद्देवि महावागीश्वरो भवेत् कुवेरइव देवेशि पंचल
क्षान्नसंशयः षड्लक्षजपमात्रेण महाविषापहो भवेत् सप्तलक्षजपान्मन्त्री खेचरीमेलको भवेत् अष्टलक्षजपा
न्मन्त्री देवपूज्यो भवेन्नरः अणिमाद्यष्टसिद्धीनां नायको भवति प्रिये वशगास्तस्य राजानो येवितस्तु विशेषतः नव
लक्षप्रमाणानि जपेद्देवि वरानने हृद्भूर्तिः स्वयं कर्ता साक्षाद्ब्रह्म प्रायः सर्पैर्वयः सदा स्वस्य सर्वसौभाग्यवान्भवे
त् अथ प्रवक्ष्ये वेदिका श्रीपुष्पैस्तु भतेलक्ष्मीतत्फलैः स्तु समीहिते वाक्सिद्धिं मालतीपुष्पैश्चंपकैर्हैव नान्यथा वे
ष्टतार्के खगमांसे यो जुहुयात्मन हू पाते मासमेकेन तु वशगास्तस्य स्युः सर्वे पार्थिवाः करवीरकुसुमैर्घृतैर्लक्षद्भसे

भै. र
त्वा.
११९

त्येन्नहोतियः रोगजालेपराभ्यस्तीजीषेकृतेसमाः रक्तैर्लिखेत्वेधाङ्गनावशयेन्नेत्रिणोन्नृपान् फलैर्डैतान्भूपालन्मीमङ्दे
वरपलासजैः गोमापुमोसैस्तामेवकविताथापसाधका वेधूककुसमैर्भोगपेकस्मिंकारैः समीहिते तिलतंडुलहोमेन
वशयेत्रिविलान्जलान् नारीरजोभिराकृष्टिर्मृगमांसैः समिहिते लभतेमाहिषैर्मांसैः पंकजैः सहतैरपि विनाशो
नृपरेभूत्पदैर्जङ्गयादरिमृत्यवे उमत्तकाष्टदीमैर्योतत्फलेवायसच्छदैः शतेनवैनृपद्वारेसमरेवैरिसंकटे विजयेल
भेतमेत्रीध्याख्यद्विजयपन्मवे भक्तौसक्तौसितोध्यायेडवारेनीलरोविपरक्तोवश्यमतोशस्मास्भनेककनकप्रभो शांति
केवाकृतेजन्मारोगपुकुसपदेहिनः शिखावेधाङ्गवेन्नकः महोरगगणैर्दष्टेनथास्थावरजंगमैः विषैः पीडितडः
खातैः स्रष्टोनरशांतावधि मन्त्रेजमापिवेत्तोपेसर्वेवातेविषंभवेत् रोगार्तोमुच्यतेरोगाद्बद्धोमुच्येतबंधनात् राजा
नोदासतायातिजनानस्यवशानुगाः विषाशतावर्तेजगैश्वदनोतिलकेकृते साधकः सर्वजंतूनांवशीकर्मांनसे
प्राय लिखितासकरेमंत्रेमूर्ध्निवेधोविधीयते लभयीतासुसर्वाणि यावन्मूर्ध्निनमेवति लिखितासकरेमंत्रमा
तुरेसेस्पृशान्नरः विमुचतिहृदारोगादीर्घमायुश्चविंदति शुक्लेनध्यानमात्रेणमृतमुत्थापयेन्नरः महोरगशतैर्दष्टम्
तमुत्थापयेद्ध्रुवे रक्तेनवशमायाति सर्वमाकृष्यतेजगत् पीतेनस्तंभयेत्सर्वं लोकेवाग्निसमादिके लिखितासक
रेमंत्रेयावन्मूर्ध्निनमेवति कृष्णेनध्यानमात्रेण रिपुंनाशयेन्नरः मारयेदप्रयत्नेनकृष्णध्यानान्नसंशयः नभ्येणैव

119

रक्तवैतिपयसापायसेनवाः आज्येनमधुनावापिसर्षपामेत्रमाषकः ब्रह्मणः दलत्रिपत्रैर्बिल्वैः स्वेदैर्मेरेयथाक्रमे तर्पणं
स्वविधानेनहत्वात्सिद्धिंप्रवर्त्तते यथय्यामा वेश्मकपुष्पहोमेनवशायेत्पृथिवीपतिन् सर्षिल्लवणहोमेनसमाकर्ष-
तिकामिनी वकुलैर्जुहुयाद्यस्तुसौभाग्यंलभतेध्रुवं मल्लिकाजातिपुन्नागकर्दवैः पुष्टिमाप्नुयात् राजहंसपक्षनाना
होमाहेपदमश्नुते दूर्वातिलाज्यहोमेनदीर्घमायुरवाप्नुयात् सप्तम्बिल्वपत्रेणमूलमंत्रेणसर्पिषा सहस्रंप्रसहे
हुत्वाप्राप्नोतिपरमांगतिं हुताक्तमालतीपुष्पहोमात्कुतकविर्भवेत् आज्यलीलकृतेहोमैः कवितामहतीभवेत् रक्तपु
ष्पाणजुहुयाक्तनमहोत्रैवध्रुवः वशायेत्पशुसकलंनात्रकार्याविचारणा पापमेपलंलक्ष्मीनेभक्ताव्रततिलान्विते जु
हुयाद्वत्सरादर्वाग्गभीष्टांसिद्धिमाप्नुयात् चंदनागुरुकाश्मीरकस्तूरीवेदहोमतः संवत्सरेणलभतेसौभाग्यमतु
लंसुधीः मधुनातर्पयेद्देवींसर्वकामानवाप्नुयात् रक्तपुष्पस्यहोमेनपताईश्रवणोभवेत् विल्वपत्रस्यहोमेन
राज्यंभवतिनिश्चितं रक्तपद्महनहोमेनवशायेद्दखिलंजगात् पीतपुष्पस्यहोमेनस्तंभयेद्द्विषमप्यथ मालतीपुष्प
होमेनमाद्लाहावमस्तिर्भवेत् कल्पपुष्पस्यहोमेनशत्रून्मारयतेविरान् शिवावलिप्रदानेन्यः सर्वसिद्धिमभीप्सति
नागजलोपवीतोवघेशाईकृतशेखरो जटापुंजोवसेर्विंतमहाकालसमीपगो हावैलज्जापुरावीजपुरमेवानतेत्थैवव
पवैमसविसदेवीवरक्तपुष्पैः प्रपूजयेत् कामबाणसमाविद्धानिर्लज्जाविकलाः स्त्रियः सर्वसंतत्यमनोरमालिंगतिसहैव

मे॰रु तेऽमृतेचदक्षिणेकालिकेऽत्यसितिशेषकः लोहितांस्थूलहस्तांतामेकांस्थूलधरांपरां महाकालाग्रसंस्थांचध्यात्वाशुचि
तं॰ स्त्रपीतकैः ग्रथ्यचैकैकृशाःतापेतयैवांतेपियोजयेत् प्राकर्षणंभवेद्देवंसदास्थावरजंगमे पातालतलगंवापिकि
१२॰ मन्यद्भूतलस्थिते आकृष्टिमेतिनस्संदेवं महाकालववोपथा कपिलांद्विभुजांकर्त्रीकपालेसव्यदक्षिणे ध्यात्वैवंहि
सर्वस्यशोषेटद्वयमेवच पंचसंजप्यपुष्पाणांकुसुमेनात्रप्रपूजयेत् भवेन्मारणमेतेनपमेषिमयकृताक्रिया उच्चाटयति
पिंगाक्षीमेत्रासयतिवैकरा विद्रावयतिमंत्रकास्यायोन्मत्तयतिहूर्णिता विक्षोभयतिसंत्यज्ञाविप्रभुधाविरोधयेत्
पंचेभावेजनौनेयत्नवावस्यांस्मरेदपि अत्रसर्वेचकर्तव्येभावमात्रस्यचिंतने मरसोमदनावासंपश्चिमः प्रजपेन्म
120 वे ग्रयुतंसोविरादेववाक्पतेःसमतामियात् दिगंवरोमुक्तकेशश्मशानस्थोधियामिनि जपेदयुतमेतस्यभवेत्तुः
सर्वकामताः शृणुवेहृदयमाहत्यनिर्वासाःप्रेतभूगतः [illegible]थ्यसहस्रेणाभ्यक्तेनसौपरेतमा देवीयःप्रजपे
न्नकाजपन्नेकैकशोमन्वे सोचिरेणैवकालेनधरणीपमतांव्रजेत् रतःकीलेभगेनाथ्यांध्यायन्योयुतमाजपेत्
सकविवेनरम्येणजनान्मोहयतिध्रुवं त्रिपंचारेमहापीठेशवस्यहृदिसंस्थितां महाकालेनदेवेनमारयुद्धंप्रकुर्व
तीं तांध्यायन्स्मेरवदनांविदधत्स्मरतत्परः जपेत्सहस्रमपियःसशंकरसमोभवेत् ग्रस्थिलोमतवाचुक्तंमांसमार्जा
रमेषयोः उष्ट्रस्यमहिषस्यापिवलियन्त्रसमर्पयेत् भूताष्टम्यान्मध्यरात्रेवपगाःस्त्रस्तसजेतवः विपालबलीय

श्रः पुष्पैः सचिरंस्तवमियते योहविष्याशनरतोदिवादेवीस्मरन्जपेत् नक्तंनिधुवनासक्तोलदंससाद्धरापतिः रक्तो
भोजैर्द्दुनैर्मत्सैःवीर्यनैर्जयतिविंतये विल्वपत्रैर्भवेद्राज्येरक्तपुष्पैर्वशीकृतिः ग्रसृजामहिषादीनांकालिकांयस्तुतर्प्पयेत्
तस्यस्युरचिरादेवकरस्थाःसर्वसिद्धयः योलक्षंप्रजपेन्मंत्रंशवमारुह्यमंत्रवित् तस्यसिद्धोमनुःसद्यःसर्वेप्सितफलप्रदः
यस्यनामसमालिख्यपृथिव्यांरक्तचंदनैः ह्रींकारपुटितैर्देवपार्श्वयोरप्युपर्य्यधः तत्रपात्रंसमारोप्यजीवंवशंकरिणिप्रिये
स्वाहांतेनाहितमतिः तत्सृतेतत्रपायसं निधायरक्तबीजेनह्रींस्वाहेतीतपाधनः भजीतकृतसंकल्पःसनेवशयतिध्रुवं
ग्रथविप्रमर्यादेविकृतांकालिकांशुभां पायवेन्मीरनीराभ्यांमत्ककेशोदिगंवरः भक्ताप्रतिष्ठितत्प्राणांसाध्यनाम्ना
स्वधास्वाहा वशयेत्रिप्रितंदेविमहांतमपिमानवः ह्रींवशंकरिणिस्वाहावामेककुवशमानय ॐफट्स्वाहेतिदधिते
भोजयेत्कालिकां प्राज्यतैसहूतेदीरतोर्थोवुसमयाविते सशार्क्कैरसतत्स्यादिंद्रोपिनिजसेवकः स्मशाना
ग्रौदुंबेनम्लासमंत्रेणानेनयोनिशि वशीकुर्य्यादसावेतपरिसात्म्यात्स्वयंशिवः मंत्रेणानेतितेदेविवंदनेसमवारके य
स्मैदद्यात्सौकांतेवश्यःस्यात्स्वयंयमः ग्रथकाममकलाबीजजप्तोवेममसमथा पत्नेसविल्वफलंदद्यात्समपोवशः
तामियात् स्मशानेकामकलयापुटितेयस्यनामहि प्रतिवसंतीर्थंजलैःशतधास्पृदयेत्प्रिय जपेत्क्रदशधादेविप्र
सर्वेहिमशैलजे पवेस्समाहृपर्य्यंतेमम्हेमहानिपार्वति पुत्रार्थैःसहवश्यःस्यात्प्रदिकालांतकोपमः कामकलार्दं

मं॰र
त्ना॰
१२१

121

यथोविधिदेवमहिष्यमंत्रेजपतिषष्ठिधानयोर्ह्रुं येषाणहंच्छेदमेदेनपार्वति योऽशलिनीमहारणेपस्रवेशंश्रोत्रातस्त
नी समभ्यर्च्यभवेत्तस्माङ्नेयदिजगन्त्यपिमंत्रेणानेनतीर्थोत्तुशतमष्टोत्तरंशिवेनदासोदक्षिवेमाल: सम्यकृतयति
पार्वति ह्रीणांप्रहारेनिर्क्रोधकौटिल्यंवाप्यिपवच: आत्मनोहितमन्विच्छकालिमक्रोविवर्जयेत ग्रथनारा विषा
कामेनहोतव्येपापसैस्मंयुसंयुते: धनकामोनहोतव्यंतिलाज्येमधुनायुते मधुतेविलपत्रेणमधुत्रयपुतेनच हवना
न्नात्रसंदेहोवाणीसर्वविधाभवेत तत्पत्रलक्षहोमेनश्रियामासात्स्यान्महेश्वर: श्वेतचंदनहोमेनमासात्सङ्कमिश्रंदद: र:
क्तचंदनहोमेनमासात्सङ्कमिहस्याति: यवानांलक्षहोमेनसंस्कृता: प्राकृतास्तथा सर्वभाषापरिज्ञातासर्वदोजायते
विरात शक्रतान्यपिशास्त्राणिव्याचष्टेनात्रसंशय: शालमत्स्यादिहोमेनशिवप्रतिनिधि: स्मृत: लक्षमात्रेणहोत
व्येतिलाज्येनसुरेश्वरि साधक: सर्वविद्यानांपरगोभवतिध्रुवं प्रातरुत्थायकपासाईविपचेयाविसमया पाना:
त्र सर्वविद्यानांमासमात्रेणसाधक: उत्थायवामेरेयामिकुंडलीमासनेकृते चिंतयेडुयनाखेमस्तिभागीभवेन्नर:
शांत्यैकुंडेडधवलांचिंतयेत्साधकोत्तम: धूम्राभांसृजयेद्वायुमंडलेषुजितात्मना उन्मादयतिशास्त्राणिवलंबुद्धिनमंश
य: पायसैसर्वकार्येषुचोत्तमानिफलानिच नीलोत्पलस्यहोमेनवाक्पतिर्जायतेनर: हयारिकुसुमैर्मेडलासर्वसिद्धि :
प्रजापते जवाकुसुममहोमेनकुरंगाक्षीवशीभवेत मालत्यामहतीप्रज्ञाकदंबै: कालवंचने रक्तोत्पलैर्महालक्ष्मीर्ल

भ्नेपुष्पं वैप्यकं बिल्वपत्राणि रम्याणि होमयेच्छान्तिकर्मणि केवलं तिलहोमेन सर्वपापैः प्रमुच्यते दूर्वाहोमेन दीर्घा
युर्वै तस्मै महाहिदो भवेत् मधुयानालिकेरैस्तु होमेन कृप्यो तु सावकाः गृहे तस्य स्थिरा लक्ष्मी राजानो नु वशा इव कदलीफ
लहोमेन देवी संतुष्यते क्षणात् कपित्थैर्मीनलेशैश्च सर्वरोगविनाशने द्विमीनकेन निंबेन शत्रुं मारयते क्षणात् सर्षप
राजिलवणं मरीचैर्हि गुरुकं जेमारणे चाभिचारे वर्तन्ते इयमदाहृते जातमात्रस्य बालस्य दिवसत्रितयादधः जिह्वायां विलि
खेन्मंत्रं मधुना स्वर्णशलाकया सर्वसंस्कृतयामेवीयद्यायवलदूर्वेयागतेक्षमेहैवालोसौ जायते कविराड्भुवे तथापैरजे
योपि भूपसेवैंडुनार्चितः शुक्लरिणंजलेमाये पहिकादंतेमाशुहे दंतेनानीयतन्तुसेंकीलकेतेन कारयेत् १ तेनैव मधुना
केन पश्चिनीपत्रमात्रके लिखेद्ग्रावलोमध्येमूलमंत्रं तसिद्धिदे शुक्लकेकुरुमायानेवदेताय कस्तनमः तकेंडेवतरस्तेन
निःक्षिप्य जुहुयादपि सहस्रं क्षीरनीराक्तपद्मानां लोहितानि विधा पुणावेस्तूर्वमन्त्राध्ये पद्मे पुगलमेव च महापद्मे पदेस्तु यास
म्यावतिपदेततः हेहेस्वाहेति मंत्रेण पद्यार्पं वलिं हरेत् एवं यः कुरुते कर्म स स्याङ्गतकविर्भुवे ग्रहणासमये पहिकाश्वेशुक्ल
रिणीनोदंतेनानीयतेन लेखनी निर्माय तया पद्मिनीपत्रे मधुना मूलमंत्रं यांते विलिख्य तदंते श्वसके इतकविः कुरु २ इति लि
खित्वा तत्पत्रैवतरसंकुंडे निक्षिप्य ततः कुंडे क्षीरजलयुक्तलोहितपद्मैः सहस्रं हुत्वा होमांते ॐपद्मे पद्मे महापद्मे पद्मावति हे
हे स्वाहा इति मंत्रेण बलिं दद्यात् एवं कृते दूतकविर्भवति मंत्रमहोदधौ तु सरोवराज्ञा रदाहृदंतेनानीयतेन लेखनी विधा

भै.र
त्वा.
१२२

प तयातैलमधुसुरगाभिः पद्मिनीपत्रेस्थलेविलिख्य तन्मात्रिकावसैर्वेष्टयित्वाङ्कुरेनिधाय तत्राग्निसंस्कारंकृत्वा गोडगय
नलाम्लुते रक्तपद्मसरस्वंतत्रहुत्वाहोमांतेअष्टेग्रष्टेरावेवनानाविधान्नमांसैः ॐपद्मपद्मेमहापद्मेपद्मावतीयेस्वाहा इतिमं
त्रेणवलिंदद्यात् फलमेकमेव कुरु २ कालिकेपिशाचिपिंडेगृह्ण २स्वाहा इममंत्रेस्मृत्वौदद्यात्सर्वेमवारभ्यात्मयनप
र्यंतमेकविंशद्दिनंयावतजपेत् हूम्मेनिशिवलिंचदद्यात् अनेनैवमंत्रेण एवंकृतेसर्वेत्राताभवति अष्टेरावेवतःपद्मे
ॐह्रींएकजटेमहायक्षाधिपते ममोपनीतेवलिंगृह्ण २गृह्णापय २ ममसर्वशांतिंकुरु २ परविद्यामाकर्षय त्रुट २
छिंधि २ ह्रींस्वाहा इतिमंत्रेणवलिंदद्यात् वृद्धिसिद्धिःपरसैन्यग्रहारिष्टरोगकृत्याविनाशश्चभवति ॐ [illegible] विक
टदंष्ट्रपरपक्षेक्षोभय २ खादय २ येमांहिंसितुमपतास्तस्यानिदितुमपतायोगिनीचक्रसहितातान्नाशयहूं फट्स्वाहा प
रविद्यामाकर्षयछेदयस्वाहा कपालेवलिंगृह्ण २स्वाहा एवंबहुलिंदद्यात्परसैन्यग्रहारिष्टरोगकृत्याविनाशोभव
ति वलिद्रव्यमत्स्यमांसकेरंभाजातीवीजशरस्रगंधिपरिमिश्रितेमिश्रीकृत्यवलिंदद्यादस्मोचविशेषतः कृत्स्नाजयंती
मूले अपामार्गमूलेचपिष्ट्वापष्ठेदिनेबालस्यजिह्वायांलेपयेत् जिह्वामार्जनंभवति बालस्यजन्मदिनेश्वेतापराजितामू
लमर्कसदादिदिक्षुवमंकीकृत्यधारयेत् रक्षाभवति श्रृष्वीमृतमंतीवीक्ष्यसहस्रंयदिनित्यशः तदावादीस्वसिद्धांत
हन्तदितितलेविशेत एवंतेहस्तमारोप्यनिर्भयपातमानसः कवितांलभतेसोपिस्रमृततेवगाहति अथवाचाधरंदृष्ट्वा

३९

अथवास्तनमेदले अथवायोनिमध्येवहस्तेदत्वाजपेत्मन्त्रं यावत्कालेसमाधप्यावदंतेतरेभवेत् तावजत्वानिशांतेकः सर्वसि
द्धीश्वरोभवेत् विदर्भितमंत्रेणशताभिजप्तयागोरोचनयागोरोचनयाकृततिलकोयंयंपश्यतितेदासवद्वशीकुर्यात् कुजवारे
निशायांजलविनागारेनिवाप्य तेनीलीरंजितवस्त्रेणसंवेष्टावकपट्टतेलनानिवध्यस्थलांते अमुकमुच्चाटय २ यवेशा
त्ववारेचमिमेप्रवेविवेशमनिन्दितपेत्समाहाभ्यंतरेतमुच्चाटयति रविवारेनिशि नरास्थिनि प्रेतविट्षट्लवणसहित
हरिद्रया सर्जिकाक्षारयुतहरिद्रयावा हल्लेखाक्षोगतरेफमध्ये अमुकंमारय २ इतिसाध्यंलिखित्वामंत्रेलिखेत् अथ
वामंत्रेतेसाध्यंलिखेत् ततः अमुकंमारय २ इत्यंतेमारणोक्तविधिना सहस्रकृतोमंत्रमेजप्य तदस्थियस्यगृहेनिःक्षिप
तस्यत्रिमासादर्वाक्मृत्युर्भवति अन्यदपि क्षेत्रेतस्यसस्यहानिः स्यात्पयहानिर्गवां गृहे धनहानिर्ईगारे ग्राममध्येतत
त्वयः देष्मदेषकयोन्वोन्यितस्यद्वेषोमहान्भवेत् तत्रकर्मणीतत्साध्यंलिखेत् यथा सस्यहानिंकुरु २ जपेप्येवं
गोरोचनयाभूर्जेयागमामाभिलिख्यगभीरनीरेस्थाप्यतेनमारयति महाचीतडुमरसेनाकेपिंडविधाय पत्रात्मादीपतेसा
विशान्क्रियते भूर्जेहेमलेखन्याअलक्तकेनहृदयाकुंकुमलेनवा अष्टगोधेनसर्वसंपत्रेभूर्जेहल्पेवाषट्कोणांतःसाध्यस
हितेविमलेविलिख्य कोणेषु ओंईंठंयंओंअः इतिषट्बीजंवस्मात्विलिख्य अष्टदलेषु पेंहीं ग्रंयंह्रींफट्स्वाहा इत्यष्ट
वर्णान्लिखित्वा वहिरष्टवज्रसहितभूपुरद्वयेलिखेत् एतद्यंत्रंपीतवस्त्रेणसंवेष्ट्यलाक्षयावेष्टयित्वा वशीयान्त्रयत्रकरेण

भै॰र॰
त्रं॰
१२३

पिष्टनोकेठमथषणे सौगंधंवामभुजेचैवतन्मेलांदक्षिणेभुजे वैध्यातलमतेपुष्टेनिर्दिष्टोधनवान्भवेत् पषारक्तापुराचद्रशाना
र्थैर्गोतमादिभिः जयार्थंपार्थिवैश्चामैः संग्रामेजयकांक्षिभिः मंत्रमहोदधौत षट्कोणमध्येसाध्यान्वितेमूलेविलिख्याष्टद
लकेसरेषु अग्रेग्रांश्च्यादिस्वराणांयुग्मं पत्रेषुकचटतपयशलेतिवर्गान्विलिख्यबहिस्ततःकोणेनवेष्टयेदित्युक्तं त्रिको
णषट्कोणाष्टदलहनत्रमथचत्रयवज्राणकमहितंपत्रेतत्रमध्येष्वैवतत्साध्यंपत्रमूलेस्वरयुग्मं पत्रेवर्गाष्टकंलिखेदिति
पत्रेपत्रे कालिकामंत्रंतत्रोक्ताप्रयोगानिहवाहरेत् अत्रोक्तमपितत्रापिप्रयोगान्समभ्यगावरेत् नैवताराम्समाकाविदव
ताधीश्वसिद्धिदा कलौयुगेततोगोप्यावांछितासिद्धिसीमता ग्रहेनडपामकदनिकस्याप्यंबेनयकाशयेत दःक्ता॰
ग्रुपस्नालेनी मल्लिकाकुसुमैर्होमाद्योगारात्यंतविल्वजैः पत्रैःफलैर्वावश्यास्यात्जननताग्रसमहत्तमैः योगाराष्टौस्मृता
दिवैश्रिन्निवश्रीलेडललथा ग्रहकाष्टिलवणेर्विघातमरिवैंतमेजले लवणान्निवतेलाक्तैः पाउनाशोंबसोमने निषण
नृस्मं घृतेलैर्गोहोमात्स्मात्संभनंहिषा रक्तचंदनकचैरमांमीक्षुकमयोवनाः वेदनागृहकचेरंगोषाष्टकमदीरिते पत
द्धोमाजगदवश्यंजायतेमेविणिध्रुवं पततपिष्टापुष्पेजमातिलकेनजगात्त्रयः कदलीफलहोमेनसर्वेहंसमवाप्नुयात्
मधकलोणरविताडननीरदक्षिणांश्रितः हृपाद्धोनरथातेमादिराश्रावशोनिशि॰ शालिपिष्टमयीतांतुभवपेत्त्वीवशी
कृतौ कुसुमतिनिशीथांलोदरेरक्तिमामसमजे नीलहत्वेणमेहृष्टावितायेप्रदहेदवं सहस्वजमेनग्रस्मयसदयात्स्वरा

सवन् ग्रथमस्मावी शुक्लोदनमनाचम्य जपेन्मंत्रमनन्यधीः उच्छिष्टो घृतमेकं यः सम्भवेत्स्वपदात्परे उच्छिष्टेनैव भक्तेन
बलिंदद्यात्त्रिरंतरं दध्याभक्तैः प्रजुहुयाल्लक्षं सिद्धार्थतंडुलैः राजानोमंत्रिणस्तस्य भवेन्निवशगाः क्षणात् धगस्थाणिव
ग्रामानि स्युर्इतान्मार्जारमांसतः धनर्द्धिश्छागमांसेन विषाग्निस्तपायसैः मधुपायससंपृक्तस्तीरन्नो घृतकवासमा
होममावरतःपुसांजनतावर्तिनी मधुमाष्यिघृतैर्योगवल्लीपत्रैर्म्महाश्रियः सर्वाणि हन्मार्जारमांसेन मधुसर्पिषा
घृतैर्नोगजकेणायै इतैराकर्षतिस्त्रियः मधकृष्णामांसेनतत्फलेविषयासह उन्मत्ततरुमिंदीमेविताग्रोजुहुयाच्छ
दैः कोकिलाकाकयोर्म्मंत्रीमारयेद्वैरादीन् पायसोल्लूकयोः पत्रैर्होमाद्विद्वेषयेदरीन् गर्भपातःसगर्भाणाम्
लूकच्छदनैर्भवेत् ग्राज्याक्तैर्बिल्वपत्रैर्यो मासमेकं सहस्रकं प्रसहेज्जुहुयात्तेन वंध्याफिलभतेसुतं सौभाग्यार्थेऽर्भ
गापाः वेधूकद्रुमसमेर्वैः मधुनाक्तैः प्रजुहुयात्स्त्रीणामाकर्षयेपितैः निर्जनेसदनेरण्ये प्रेतवासेचतुःपथेः व
लिंदत्वाप्रजपतःसहस्रंबाहुसंपुतं उच्छिष्टस्य प्रसादेवीप्रत्यक्षाजायते विराट् पत्रैनामाद्रोमसेव्याऽघृतेनत्रिविति
दिंशेत् वाममार्गेणसुसम्बावीशीघ्रेकामविधायिनी भोजनानंतरंयोच्छिष्टैर्जप्यासाश्वहृत्सिद्धये धूमावती उपा
ध्यकूसमंताहनग्रामंकाशीरोहदः शून्यागारेश्मशानेवाकोणतामधुरंतथा प्रत्यहंप्रजपेत्रिभीर्प्योयन्देवीत्वपा
सनः पर्वलद्वंजपेन्मंत्रंनाशयेदविरादरीं जहकोलवणोपेतोराजिकोनिष्मितत्फले ग्रथाद्धिसहयोनिशः स्वा

मे॰र
त्रा॰
१२४

125

गुरुप्रतिमां कृत्वा कपिनासितभानुना गणेशप्रतिमां रम्भामूलकलविकाललिखितां प्रतिष्ठाप्य विधानेन मधुना स्नाप
येत्ततो आरभ्य कृष्णाष्टम्यादि यावत्कृष्णचतुर्दशी मधुरं पायसं तस्मै निवेद्य प्रजपेन्मनुं सहस्रं प्रत्यहं तावत्तज्जपान्तहु
तैस्तिलैः गणेशोहमितिध्यायन् उच्छिष्टेनाहुतीरहः पदाद्यज्यमवाप्नोति नृपजो मोपि वा नरः कुलालमृत्स्नाप्रति
मां प्रजितेत्वसराजसदा वल्मीकमृत्कृतां लाभमेवमिष्टं प्रयच्छति गौडीमां भाग्यदां सैवेलावलावणीं दोभयेदरीन्
निंबजां मारणे पैष्टीं नृप्रतिमेवं समर्चिता मधौ केहोमतो लाजैर्वशयेदखिलं जगत् सप्ताधिशाप्यमुच्छिष्टोजपन्नृश
त्रून्वशानयेत् कटुतैलान्विते राजीपुष्पैर्विद्वेषयेदरीन् घृते विवासमरेजमायं जयमावहेत् रक्तवस्त्रांगरागाच्छला
म्लेनिशर्पदन्जपेत् यद्वानिवेदितं तस्मै मोदकं भक्षयन्नृजपेत् पिष्टितेवा फले वापि तेनतेनवलिं हरेत् गं हें क्लौं ग्लौं
उच्छिष्टगणेशाय महायक्षायायं बलिः इति बलिदानमंत्रः अथ पीतां वरोपासनाप्रकरणे कामनिर्णये योगार्णवाह
पीतवस्त्रलदासीनः पीतमाल्यानुलेपनः पीतपुष्पैर्यजेद्देवीं हरिद्राक्षस्रजाजपन् पीतां ध्यायन्भगवतीं प्र
योगेषु पूजयेत् त्रिमधाक्ततिलैर्होमो नृणां वश्यकरो मतः मधुरत्रितयाक्तैस्सारादाकर्षो लवणैर्ध्रुवं तैलाभ्य॰
क्तैर्निंबपत्रैः होमो विद्वेषकारकः तालैलोणहरिद्राभिर्विद्विषां स्तंभनं भवेत् अगारधूमराजीभिर्माहिषगुग्ग
लुनिशा श्मशानपावके हुत्वा नाशयेदचिरादरीन् राहुतापयकाकानां कटुतैले विषीतमान् शृहम्यमेशृहसमेवि॰

तावद्धोऽहता शोवारपेरीत स्वांगरूपीलाजात्वयोमधुरचितयान्विताम् जहातिसोविलानरोगानशमपेदयोधा
दपि पर्वताग्रेमहारण्येनदेसंगाशिवालयेन ब्रह्मवध्येपतोलदेजयेदविलसिद्धये एकवर्णंगवीदुग्धेशर्कराम
धुसेयुते त्रिशाश्रीश्रीश्रीरोजन्मन्मनवेतोभृगरोगधनाशारण्योशावरणाखविदोविजयतेतराम् श्रीश्रीश्रीतिमेवि
तेयोतेहस्ताद्विपराभवे श्वेतपालाशकाष्ठेनरचितेस्म्यपाडके श्मलक्षरेजितेलदेमेत्रयेम्मननामनना तदाशुद्ध
श्मानगक्षेत्राणेनशातयोजने पारदेवशिलोतालेपिहेमसमन्विते मनुनामेत्रयेल्लदालिपेनेनाविलोतवे
श्रूहश्वस्नान्नणामेषःशास्त्रयोरश्वतामिदं षद्दोणेविलिविहीजेमाध्वनामान्वितेमनोः हरितालनिशाणूणं
हनननमसेयुतैः शोषाद्वैः समावीतेश्वगोहविराजिते तयंत्रेस्थापितेनपाणेपीतमन्त्रेणवेष्टयेत् स्नास्मकला
लमकस्यांशहीतामलिकोतथा रचयेहषभेरम्यपेत्रेतन्मध्यतःदिपेत् हलिताालिनसेलिप्यहषंश्मसहमचेयं
तू णोभयेदिद्विशोवावेगातिंकाय्यपरंपरा आदायवामहस्तेनश्वेतमध्यगतास्थिरे शुगारेणविताश्येनतत्रयंत्रमसमा
लिखेत् मंत्रितेनिहितेमस्मोरिशणेसेभयेद्भुति मेतवमेलिलियंत्रेशुगारेणावततत्तुनः मेरुकवदनेन्यस्येत्पीतमन्त्र
त्रेणवेष्टितं श्मनितेपुष्पेस्तद्दावेसमेभेयदिशा यद्भूमौभविताद्विपतत्रयंत्रेसमालिखेत् मार्जितेतद्धुषायत्रैःदिव
लेभनलहदेवेत रेडिवाणिहकामलेसमशोमनमेतेते दिमेतलेदियकनाजलस्तंभनकारकं किंम्भविााालाय

भैर
तं॰
१२५

केनमेवः सम्यगुपासितः शत्रूणां गतिवुद्यादेस्लेभनेनावतेशायः श्मशानभस्मात् कदलीबीजपूराम्रफलैर्द्वैनासहस्र
कं द्वाविंशतिब्रह्मचारिविप्रान्संभोजयेद्द्वियः एवंकृतेमहाभूतविषवैरगुपद्रवाः नश्यंतिक्षणमात्रेणविद्वेषिग्रह
दानवाः श्मशानेग्रामेनेवारिमेवचितेविषनाशने शत्रौनवशतेमंत्रंजपेद्दशदिनावधि येनरक्तस्मनश्यंतिराजशत्रूनसभी
नयः श्यमिवारोग्यमृतोप्यत्रवेतन्मंत्रमेवचितैः भस्मभिःसलिलैर्वापिताडयेज्ज्वरिणंकृपा दिनत्रयाज्ज्वरान्मुक्तः स
सौख्यलभतेनरः तन्मंत्रचितेौषधंजप्यानीरोगोजायतेध्रुवं तन्मंत्रचितेपयःपीत्वायोद्धुगर्भेन्मनेजयत् तज्जातम्भस्म
विमोगः शास्त्रसंचैर्नैवाध्यते शास्त्रक्षतेव्रणःश्रोपेकोहेलासोव्यपिभस्मितना त्रिमंत्रचितेनसंस्पृष्टाःशुष्यत्यविरतोत्र
णो सर्वोसन्नमपमारंभजयेत्सूर्योदयावधिः कीलकेभस्मवादायस्मृत्नाहावपिसेपनः निखनेद्भस्मकीलौतेवि
द्वियोद्धाप्यलक्षितः विद्वेषमियंत्राप्नुवाः पलायंतेरणेविदात् श्यभिमंत्रितभस्माद्वुदेहवेष्टनसंयुते खेचारियोजि
नैवस्मैदोषेतेमृतदासवत् ज्वराभ्रमेनतवोनेनभवेतिविधिनावशाः ईशानदिक्कमूलेनभूतांकुशतरोःशुभा श्रे
गृहमात्रेअतिमोरविधायदृढमंत्रतः पाशेसंस्थापनेकृत्वासिंदूरैःपरिपूज्यच गृहस्याभिमुखोद्वारेनिखनेन्मंत्रम
वरन् भूतमभिचारचोराग्निविषरोगनृपोद्भवाः संजायंतेगृहेतस्मिन्नकदाचिदुपद्रवाः प्रतोहेषनवद्वारार्यैर्येतेन
गृहेचिरं निधिश्मशानश्मभिस्वप्नभस्मनाम्न्यापिवा शत्रोःप्रतिकृतिंकृत्वाहृदिनामसमालिखेत् कृत्वा

णप्रतिष्ठांतांभित्याश्चहैमंनंजपन् मेढ्रांतेप्रोथरेखस्थैः ग्रामखिंखिविभिंखिव मारयेतिवतस्यांतेदंष्ट्रैरोहंनिपीडयेव प
रोपास्वलेशपीडायत्नकानोमदनेनजेत एवंसप्तदिनेकुर्वन्मासाच्छत्रुंशिवविंते सर्वेवेवाकृतौकुंडेस्थंडिलेवाहुतंच
रेत् मर्कटकेशाः श्मशानस्योलवणैः राजिकायुतैः उन्मत्तफलपुष्पैश्चनत्वरोमविषैरपि काकफकौशिकगृध्राणांप
क्षैश्चमांसकादनैः समिद्भिरैश्चविशातेददिहणशामत्वोनिशि सप्तयत्नानिदंकुर्वन्मारयेदिदुष्टमाक्षिते प्रातषट्कं
जपेश्चाचौश्मशानेदिवसत्रयं ततोवेतालउत्थायवदेन्नाविशुभाशुभं उदितंकुरुतेसर्वंकिंकरीभूयमंत्रिणः हनुमाद्य
तिमाभस्मैाविलिखितस्तुरोमन्त्रे साध्यनामहितीयातेविमोचयविमोचय तत्संवेमार्जयेद्धामहस्तेनाष्योडुतलिखितं
एवमष्टोत्तरशांलिखित्वामार्जयेत्पुनः एवंकृतेपराधीनामच्यतेनिगडात्त्वणात् एवंविदेसप्ताहंनिकुर्यात्तसत्वं
लिखेत् वश्यपार्थेशावपेहोमाविदेषाकरवीरजैः कुसुमैरिध्मकाष्ठैर्वाजीरकैर्मरिचैरपि जरेद्दूर्वाशुद्धर्वीमिर्द्ध्यादीवे
णवाहतेः मूलेहोमः कुबेरालैरैरंडसमिधातथा तैलाक्ताभिश्रुतिगेडैःसमिद्भिर्वापयत्नतः सौभाग्यंवर्द्धतेसिद्धेः शाव
तैलालवेराकैः सुगंधपुष्पैर्वस्त्राभिःनतद्दामेस्तथामये तत्सादरजसाराजीलवणाकेतनमृत्यवे हृदयेमरावान्तदेजंग्रा
जनेयमहावलोडेतोवहिपियांतोपमनरहादशावरः मनिरीश्वरपवासानपुष्कछन्दस्तमीरितम् हनुमान्देवतावी
जेशाक्तिवन्हिवैत्रुभाः शांजनेयोहनूमानितिवायुपुत्रःविगरामबस्तोब्रह्मास्त्रविनिवारणः एतेतैःनेःपट्टगानिकृताख्या

से०व
न्वा०
१२९

128

घेतकार्तवीर्यं ददहनं तेन सहस्रवर्णैः समस्तभयहरे देहहृदये विताणालं अवणकुंडल शोभिममालांबुजे तमतनवानरशाजमिहाद्गु
ते अयुतं प्रजपेन्मंत्रं दर्शांशेन हुयात्तिलैः बैल्वपीठे जपेन्मोठे पूर्ववत्कपिनायकं जितेन्द्रियो नक्तभोजी अष्टसाहस्रकं शा
ते जपितात्तद्रोगग्मोमव्यतेदिव सत्ययात भूतप्रेतपिशाचादिनाशाये वं समाचरेत् महारोगानिवृत्त्यै तत्समहस्रमिदि
नं जपेत् मिताशनो अयुतं नित्यं जपेत्स्थानाकपीश्वरं राजसौवविनिर्गतं सविराजपतिर्द्विषे सर्वत्रीवेणसंसरामसेरया
नेस्स्वत्कपि अजप्यायुतमावेत सैयिंक्रयोर्हिहृदयोः लंकादहंते तेनेध्यायन्नयुतं प्रजपन्मंत्रं शाद्गुणां प्रदहे ग्रामेन
विशेदेवसाधकः प्रयासेणेमप्रेध्यायनहन्मंतं जपन्मंत्रं योयातिसोविरात्स्वेहं साधयितातु हंदंवजेत यःकपींद्रस
दागेहे प्रजयेन्नयतम्नरः अयुतं लेन्मौप्रवहंते तत्सम शयेद्युपद्रवाः शार्दूलतस्करादिभ्योरक्षेत्समनुजयेसहतः अस्यायका
लेघोरेभ्योऽहस्त्रमाहरपिफवं इतिमंत्रमहोदधौ रामार्चनचंद्रिकायां तत्प्रजापोविशेषः अयुतेन प्रयस्यप्योरामसाङ्ग
शिवस्तवा प्रनावबैल्ववपीठशैववाविदयोतवे ग्रहनिमित्तविनानिसेनकाशी विजितेंद्रियः अस्ततस्समाने अपका
र्त्तवीर्य्यः कार्तवीर्यार्जुनस्यायप्रत्यार्घ्यंपयस्मव्यते दिकरेमितिदशदले विलिख्य कर्णिकायां स्ववीज मदनक्रमादिवा
वाविलिखेत स्ववीजं फ्रों मदनः क्लीं इत्यादि ॐ वाक्यं वर्माताना निदशावीजानि दलेषु यसतत्तथा तानित्त ॐ फ्रों ब्रीं
क्लीं भ्रूं ओं ह्रीं फ्रों श्रीं हूं शेषाःस्तां फट् कार्तवीर्यार्जुनाय नमः इति दशायं ज्ञातरेषु यत्रक्रोरेषु समस्तत कृष्णाणाः समस

हाक्षैरायुक्ताः स्वराः केसरेषु प्रयत्नतः प्रतिकेसरं द्वौ द्वौ षोषैः कादिभिः क्षान्तैर्वेष्टितं स्वकोणे ह्ल्संतो भूतार्णैः
पंचभूतवर्णो यत्र तादृशं यत् क्षितिमेदिरचतुःकोणे तेनावृते भूतवर्णाः कलाकुलवके लिखिताश्चापि लिखेत् तत्र
लं भनभूतवर्णो लेख्यो लेव उत्तुंगागजउदवललाः ष्पोतोयाप्यालेव स्वरूपौयत्कुत्थयभवमाः वशेषैकैजमाले
व ड्डीवक्षठप्पफयेरलाः उषाटनेवायवीयालेव कवटेतयग्राणग्रयषाः विट्टेषेनाभमालेव उजणनमलूलू
शाहृत्रे यतेग्रः पंचभूतमयः इदंधात्रीशितः कार्यवीर्यसमंवे शुद्धभूमावहगेषे लिखिता पंत्रमादरात् तत्रकुं
भेशतिष्ठाप्यतत्रावासार्वयेन्नृपं सहस्रोकुंभेजपेन्मंत्रेसहस्रं विजितेंद्रियः अभिषिंचेन्नदेमोभिः श्रियं सर्वेष्टसिद्धये उ
ग्रान्नृपश्चेरोगनाशामात्रुः स्वजनरंजने वाकसिद्धिमहैश्वर्ये कुंभाभिषिक्तोलभतेनरः शान्तपद्धवमाप्रे याममेवाप्तुट
मेदने: सेष्यापयेदिदं यंत्ररिपुभीतिनिवृत्तये सर्षपारिष्टलवनकार्पासैर्मोर्पेतेरिपुः धूर्त्तैर्लभ्यते निंवेर्दैष्यतेव
श्यतैत्रुजेः उच्चाटनेविभीतकसमिद्भिः षदिरस्य च कटुतैलमहिषाख्यैर्होममय्यांजते स्मृते पंचेद्रतैः श्रियः शाति
स्तिलैराज्यैरवलयः तिलतंडुलसिद्धार्थलाजैर्वश्यो नृपो भवेत् अपामार्गांकहूर्वाणो होमो लक्ष्मीप्रदोयवत्
त् स्त्रिवश्यफलताश्रियेस्त्रणांपुरााणांभूतशांतिदः अश्वत्थोडुंवरप्लक्षवटविल्वसमुद्भवाः समिधो लभतेज्ञताव
ग्रानातुङ्देनेष्वावे निर्मोकहेमसिद्धार्थलवणैः क्षोरनाशने रोचनागोमयैर्लेभोभूशाभिः शालिभिद्धैतैः हो

मे॰र
त्ना॰
१२८

127

मसेव्यो नसर्वत्र सहस्रादभुजावपिः अस्मिहाथे लवणेश्चोरनाशकं लनीयामंत्रशैः काम्येगौ रवलायवान् इति वि
शेषप्रयोगाः अथ पञ्चकोसेके रविवारे दिने यावत्संख्येय श्रपन् ह्रों ह्रीं सः हंसः ह्रीं हंसः इति मंत्रं जपेत् ग्रहदोषान् प्रभव
ति ॐ भस्मायुधाय विद्महे एकदंष्ट्राय धीमहि तन्नो ज्वरः प्रचोदयात् अस्य ज्वरगायत्रीमंत्रस्य काकालाग्निरुद्र ऋषिर्गायत्रः
छंदः एकरुद्रो देवता ज्वरशांतये विनियोगः अस्य लक्षजपादयुतजपाद्वा सर्वज्वरशांतिर्भवति ॐ येयोस्मा[illegible]
तीरे [illegible]समोत्रसमदवः त्रिपादज्वरदाहेनमूर्तायो[illegible]संतक जपेत् सोदरास्येतत् तिलोदकं इति मंत्रेण सति
लजलांजलित्रयं दत्वा ॐ नयोव[illegible]तीरेस्थ बन्ध्यापस्तोमृतः राष्टोज्वरविनाशाय नमः सैंदद्यात् तिलोदकं अनेनापि
सतिलजलांजलित्रयं दत्वा ॐ त्रिपादभस्मप्रहरणस्त्रिशिरा रक्तलोचनः समे प्रीतः सुखं दद्यात् सर्वामयपतिर्ज्वरः षा
सान्तु पञ्चरात्रकृष्णायाः अनेन रक्तान्तरक्तपुष्पयुतजलेन वा अश्वत्थं ज्वरशांतये युतौ तेज्वरान् सारेण ज्वरमादिश्य प्रतर्प
येत् ज्वरशांति एतन्मंत्रकरणे कमार्जनेनापि ज्वरशांतिः ॐ [illegible] यनाः सर्वदा [illegible] नाशा
शितारः सर्वज्वरान्नवेतनवा निहंतु प्रद्युम्नसंकर्षणवासुदेवाः वेदव्यासस्त्रिष्टुप् अनिरुद्धप्रद्युम्नसंकर्षणवासुदेवा
कृष्णायाः मार्जनाज्ज्वरशांतिः अथ मृत्युंजयमंत्री आदौ प्रासादबीजं तदनुमृत्युहरे तारकं वाहृतिं च योवाप्य मंत्र
के योजयति च सर्वतेसंपुटे वा तत्लोमे हौं ॐ जूं सः ॐ भूर्भुवः स्वः मंत्रकं पञ्चाक्षरेण गोपितं शिवरूपेण उर्वारुकमि

वर्द्धनान्मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ह्रौं ॐ नमः ॐ भूर्भुवःस्वः अस्यजपात्सर्वशान्तिर्भवति अथमृत्युञ्जयोपासितामृतसं
जीविनी गायत्रीप्रथमेपादे त्र्यंबकपादैकेनतथा गायत्रीद्वितीयपादे त्र्यंबकद्वितीयेपादे गायत्रीतृतीयपादे त्र्यंबके
तृतीयपादके ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं त्र्यंबकंयजामहे भर्गो सुगन्धिंपुष्टिवर्द्धनं भर्गोदेवस्य धीमहि उर्वारुकमिवबन्धनात् धियो
योनः प्रचोदयात् मृत्योर्मुक्षीयमामृतात् ध्यानं स्वच्छारविंदस्थितउभयकरेसंस्थितौ पूर्णकुंभौ द्वाभ्यामेणाक्षमाला
निजकरकमलेद्वौचयेनिजस्थकुंभौ द्वाभ्यांतौचस्रवंतौशिरसिशशिकलाबंधुरेस्नापयंतं देहंदेवोदिशानविशदा
कल्पज्वालःत्रिणेत्रः एवंध्यात्वात्र्यंबकायमहाहृदयायनमःइतिसञ्जपेत् एतज्जपात्सर्वशान्तिर्भवति जपस्तुसहस्रेम
घृतेलद्वेवाकार्यानुसारेण अथमूलनामकप्रयोगः शिवलिंगेसंपूज्य ॐ मीढुष्टमाशिवतमाशिवोनःसुमना
भव परमेवृक्षआयुधंनिधायकृत्तिंवसानआचरपिनाकंबिभ्रदागहि इतिमंत्रेसहस्रमंघृतेलदेवाराणानुसारेण
जपेत्मूलंमप्पति योयोहन्नूमेनफलफलितयत्रयत्रगतमायुष्यामहृदयाह अस्यमंत्रस्यऋषिरनुष्टुप्छंदोरुद्रोनूमान्देवताहं
बीजंस्वाहाशक्तिः सर्वरोगनाशेविनियोगः इतिस्वनामस्य सर्वरोगणकृसोदरोपरिनागवल्लीदलेसंस्थाप्य
नरस्यगुणितंवस्वेणाक्षाय वेगाशकलेहन्नूमेनेस्यस्नावहोपरिनिधाय अरण्यपलाशाद्रिसप्ताह तस्मिन्वृहोव
दीकालेजोयदि योयोहन्नूमेनेमद्भिर्मंत्रेणसंमंत्रयेत्ताम्य तथायहस्ताउदरस्थितेवेशाविडेसमवारेनाडयेदेवस्मी

हानष्पति कार्त्तवीर्य्यार्जुनो नाम राजा बाहुसहस्रवान् यस्य संस्मरणादेव हृतं नष्टं च लभ्यते इमं मंत्रं जपतो हृताश्चौराद्
मे॰र रतश्च पलायन्ते ॐ चिलि २ चाण्डालिनि महाचाण्डालिनि अमुकं मे वशमानय स्वाहा साध्यनाम्ना वेष्टितमिमं मंत्रं ताल
त्वा॰ पत्रे विलिख्य जलमिश्रिते क्षीरे क्वाथयेत्सप्तदिनानि ततो भूपान विवशापयेत् गोमूत्रमहिषाश्वरक्तेन वा श्मशान-
१२८ वस्त्रके षट्कोणमध्ये प्रयोज्यो मम समे विति मंत्रं लिखित्वा यो विद्वेषो भवति मंत्रो यथा ॐ नमो भगवते महाभैरवाय श्म
शानवासिने अमुकामुकयोर्विद्वेषं कुरु २ हन २ हुं २ फट् श्मशानजे वह्नौ खदिरकाष्ठेन कुंडे प्रज्वाल्य
128 कटुतैलान्वितं निंबपत्रं तिलयवाक्षतसहितं दशसहस्रं कालिकां ध्यायेत् जुहुयाद्विद्वेषो भवति ॐ नमो भगवति श्म
शानकालिके अमुकं अमुकं विद्वेषय २ हन २ पच २ मथ २ हुं स्वाहा होममंत्रोयं ध्यानेन भावयन् कालिकां दे
वीमिंद्रनीलमणिप्रभां वामनीलां महावेगां सुरासुरविमर्दिनीं त्रिलोचनां महाघोरां सर्वाभरणभूषितां कपालकर्त्
काहस्तां वेदसंख्यैः परिभूषितां शवजालगतां चैव प्रेतभैरववेष्टितां वसंतीं पितृकांतारे सर्वसिद्धिप्रदायिकां इत्थं वि-
विधपुष्पबलिद्रव्यगोपहारैः प्रपूजिता होममस्मादाय सर्वांगमेघतेन यातृहत्यानानपि विद्वेषयति महिषाश्वरुधिरे
ण काकपक्षलेखन्या निंबपत्रे शत्रुनाम लिखित्वा ॐ नमः काककंठे धवलामुखि अमुकममुकमुच्चाटय २ हुं फट् इति मंत्रं
विलिख्य सप्तम्यां निंबहस्ताश्रिते काकनीडे श्मशानवह्नौ धूमरकाष्ठदीपितेन रतैलाक्तं कटुतैलाक्तं वा धवलामुखीमंत्रे

णइत्वा मंत्रपत्रमपराजिकात्रिकटुयुतेनजुहुयात् ततोधवलाम्बुंदीपेवोपचारैः पूजयित्वादेवींध्यायत् तद्रूपंवैरिमर्दि
नेद्विपेत् रिपोरुच्चाटनेभवति ध्यानेयथा श्मशानवर्णांमहादेवींत्रिनेत्रांशशिशेखरां जटाजूटसमायुक्तांव्याघ्रचर्मप-
रिच्छदां कृशांगीमस्थिमालास्रक्कर्त्रिकाव्यग्रकरांबुजां कोटराक्षीमहादंष्ट्रांवपातालसन्निभोदरीं एवंविधांधिया
भावयकार्यमुच्चाटनेरिपोः ॐनमोभगवतिचामुंडेरक्तवाससेअप्रतिहतदुष्पराक्रमेअमुकवधायविचेतसेस्वाहा
शर्वपटेनरक्तपटेनाहृतःसमुद्रगामिनीनदीतीरेउपरभूमौवादक्षिणामुखऊर्ध्वबाहुर्जपेत् यावत्सद्यःशुष्यतितावत्प्रा
णैःशुष्यतिशत्रोः इत्यादेश्वरी ॐनमोभगवतिमालामालिनिदुष्टग्रहगणपरिहतेस्वाहा अथांगन्यासः ॐनमोहृदया
यनमः भगवतिशिरसेस्वाहा मालामालिनिशिखायैवषट् दुष्टग्रहगणपरिहतेकवचायहुं स्वाहास्त्रायफट् अ
मुकानियतेचैवजपेन्मंत्रंजपजपी स्मृतिमात्रेणवैमंत्रीरिपून्सर्वान्विनाशयेत् इति मालामालिनी ॐठंठांठिंठीं
ठुंठूंठैंठौंठंठः अमुकं हुंहुंठः अनेनमंत्रेणशृगालास्थिमयंकीलकंपंचांगुलंसहस्राभिमंत्रं श्मशानेयस्यगेहेवा
निखनेत् तस्यसमस्तपरिवारोनश्यति उच्चाटनेशांतिः ॐठंठांठिंठींठुंठूंठैंठौंठंठः अमुकंमारय२ ठःठः अनेनगर्द्द
भास्थिकीलकंत्रयोदशांगुलंसहस्राभिमंत्रितंचितामध्येनिखनेत् सज्वरेणविनश्यति ॐणंणांणिंणींणुंणूंणेंणैंणों
णौंणंणः अनेनषडंगुलंखदिरकाष्ठकीलकंसहस्राभिमंत्रितंयस्यनाम्नाश्मशानेनिखनेत्सससैन्योनश्यति ॐश्री

मेरु
तं॰
१२९

क्लीं ह्रीं त्रिपुरादेवि अमुकीं २ आकर्षय २ स्वाहा इमं मंत्रमष्टोत्तरं जप्त्वा रक्तचंदनयुक्तकर्दमैः षट्कोणं विलिख्य षष्ठी
वेष्टितलज्जयाषट्कोणानि विन्यस्य रक्तपुष्पाक्षतधूपनैवेद्यैर्वक्ष्यमाणरूपां देवीं ध्यात्वा प्रजपेत् ध्यानं यथा भावयेत्
चेतसा देवीं त्रिनेत्रां शशिशेखरां बालार्ककिरणप्रख्यां सिंदूरारुणविग्रहां पद्मं च दक्षिणपाणौ जपमालां च वामके
एवं रमादिकामप्याकर्षति किं पुनर्मानुषी ॐ श्रीं कमलादेवि अमुकीमाकर्षय २ ॐ फट् इमं मंत्रमादौ सप्तसहस्रं ज
प्त्वा कुंकुमालक्तककाश्मीरागुरुकस्तूरीरोचनानामाद्यैर्भूर्जे इममेव मंत्रं लिखेत् तद्भूर्जपत्रं गुटिकां कृत्वा तन्मध्ये
णसाध्यपादोत्थमृत्तिकापंकवेष्टितां विधाय रविकिरणैः शोषयित्वा त्रिकटुकेन वेष्टयेत् ततः साध्यस्त्रीनिभांश
ति मां कृत्वा तदुदरे तां गुटिकां निधाय साध्यस्त्री यत्र तिष्ठति तद्दिग्वदनो निशि तावत्सर्वोक्तं मंत्रं जपेत् यावत्साध्या याति
सर्पविषहर ॐ नमो भगवते गरुडाय कालाग्निवर्णाय एह्येहि कालानललोलजिह्वाय पातय २ मोहय २ वि
द्रावय २ भ्रम भ्रामय भ्रामय हन २ दह २ पच २ हुं फट् स्वाहा अस्य पुरश्चरणं सहस्रजपः घृताक्तैः कमलपुष्पैर्द
शांशहोमः ततो विषमध्ये तत्रोत्पन्नमात्रकालरूपममृतात्मकं श्वेतपद्मं विचिंत्य तन्मध्ये दष्टे संस्मरेत् दहनममृतबिंदुकं
हृदयेनाम्नो वं हं ठं वं इति बीजचतुष्टयं अमृतस्राविणं संचिंत्य दष्टशिरसि उपरि वेष्टकोणवस्रं सुधामयं गरुडं
ध्यात्वा तद्धस्तस्थितामृतकलशतो निर्गतामृतधारया दष्टं स्नापयेत् गरुडं ध्यायन् मंत्रं जपेत् एवं दष्टो निर्विषः स्यात्

पविरंजीवेत् ॐ नमो भगवते गरुडाय महेंद्ररूपाय पर्वतशिखराकाररूपाय संहर २ मोचय २ चालय २ पातय २ नि
र्विष २ विषमध्यमृते चाहरमहशशरूपं निनत्रासाययामि स्वाहा नमः ज्वल २ वर २ दिप २ स्वाहा अनेन गरुडमंत्रेण
मंत्री गरुडो भूत्वा अभिमंत्रितं स्थावरविषमद्भिनमपि अमृतं भवति किमुतान्नपानादिकं मवऊंमरस्फुरऊंह्रि
लिमिलिविलिहस्फुः ब्रह्मणे फुः सर्वेभ्यो देवेभ्यः स्फुः इत्येतद्वृश्चिकविषहराः ॐ गौं क्रूठः इति मूषकविषहरमंत्रः
ॐ शरणे फुः अमरणे विसरणे फु एतन्मंत्रजप्तेन शर्षपप्रलेपान्मूषकानो नाशने अथ निगडबंधमोक्षणं ॐ नमः
रतेनिरुद्धेनेतिरमतेजोयन्मयेविघ्नेता वेधमेतेयमेनदग्नेतस्मात्सेविदानो नमेनाकेयश्चोरेहरेवे अस्य निगडमंजनमंत्रस्य प्र
जापति ऋषिस्त्रिष्टुप्छंदः निरुद्धेति देवता वंधादिव्यसनपरिहारे विनियोगः ऋष्यादिकं न्यस्य अयुतं जपेन्नतो वंधना
द्विमुक्तो भवति हरिमर्कट मर्कटं मंत्रमिमं यदि लिखति निलिखति भूमितले यदि न स्पृशति न स्पृशति वामकराग्र
रिमं भवति मुंचलिको श्लोकरूपमिमं मंत्रं कदिमाभ्यामो विलिख्य वामकरेण मार्जयेत वंधमोक्षो भवति एतेन सहस्रमष्ट
नेवा कार्यानुसारेण लिखेत् अथ संतानगोपालमंत्रप्रयोगः देवकीसुत गोविंद वासुदेव जगत्पते देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं शर
णं गतः नारदादृष्टिरनुष्टुप्छंदः कृष्णो देवता मन्त्रपादैः सर्वेणांगकल्पना विजयेन प्रतोर स्थापितः प्रजमानीय समुद्रमध्यत
अदंदत्तेन यो द्विजन्मने स्मरणीयो वासुदेवनंदनः लक्षजपोऽयुतं होमस्तिलैर्मधुरसंयुतैः दशांशेन पयोन्नादिपर्वेह्कते

श्री॰
मं॰र
त्ना॰
१३०

130

सुतप्राप्तिर्भवति ॥ अजपेन्मंत्रनायकं यस्य विज्ञानमात्रेण मंत्राः सिध्यंति मे प्रिये ॥ देवकीपुत्रशब्दांते गोविंदप
दमीरयेत् । वासुदेवपदांते तु ततो यं याजगत्पते ॥ देहि मे तनयं कृष्ण त्वामहं पदमीरयेत् । शरणं गत इत्यस्य मंत्रस्यानुष्टुबाय
यः नारदोस्य ऋषिश्छंदोनुष्टुप्संकथितं बुधैः ॥ संतानदो हरिः साक्षाद्देवता च प्रकीर्तिता ॥ ध्यानः समस्तरोगानिहत्वा देवं वि
चिंतयेत् । नीलोत्पलदलश्यामं पीतांबरशुभाहृतं चतुर्भुजं शंखचक्रे ऊर्ध्वपाणिद्वये धृते अधःपाणिद्वये वेणुं वादयंतं मुदा
न्वितं अनेकरत्नसंबद्धकिरीटोज्वलविग्रहं नानालंकारसुभगं गरुडोपरि संस्थितं वेदस्तोत्रपरैर्नित्यं मुनिभिः परिवेष्टितं
नवनीतकाले ॐ जं जां जिं जीं जुं जूं जें जैं जों जौं जं जः ॥ अनेन सूत्रमभिमंत्र्य धारयेत् गर्भो भवति ॥ एवं ध्यात्वा जपेत्कृष्णं सपंचा
मैः प्रथमाहुतिः इंद्रादिभिर्द्वितीया स्यात्तृतीया पातकं तदा पुष्पैः एवमभ्यर्च्य देवेशं लक्षमात्रं जपेन्मनुं पुत्रजीवैर्धनान्वितैः
तत्फलैरयुतं हुनेत् । अनेन दशांशेन तर्पणादीनि चाचरेत् । यएतेन जपेन्मंत्री संतानार्थे महामनुं पुत्रैः पौत्रैर्विना
देवतत्पदं परमं व्रजेत् । अविच्छिन्ने लभेद्वंशो यावदाहृतसंप्लवं दशम्यां शुक्लपक्षे तु निशीथे सास्तिमंडले हरिमावा
ह्य विधिवत्पूजयेदुपचारकैः एवमर्चनमात्रेण वत्सरात्पुत्रवान् गृही दीर्घायुरप्रतिहतबलवीर्यसमन्विते वत्स
राल्लभते पुत्रं सत्यं सत्यं मयोदितं यस्यार्थे क्रियते मंत्री प्रयोगं सत्पुत्रवान् वंध्यापि लभते पुत्रं शतहायनजीविनं शा
तवा वेपमाना रीवापि द्रुमदले जले मंत्रयित्वा होत्तरशतं पिबेत्तत्पतिकृतं अनेन मंत्रगोत्ताज्यं पुत्रसिद्धिकरं परं अ

नजलपानेनवेश्यावर्षाल्लभेत्प्रजां इतिगौतमीयेएकविंशोऽध्यायः ॐमन्मथ २ पाहि २ लंबोदरमेच २ स्वाहा ॐमन्त्रका
पाशाविपाशाश्चमन्त्राः सूर्येणैवप्रमयः मन्त्रः सर्वभयान्नर्भ २ पह्नोहिमारीच २ स्वाहा एतदम्मतरेणाष्टवारंजलमभ
भिमंत्र्यदेयंततः सुखप्रसवोभवति इतिसुखप्रसवमंत्रः ॐऐंश्रींह्रांह्रींह्रूंस्फ्रैंक्ष्रौंह्रैंह्रःह्सौंनमोहनुमतेममपरस्पव
लयकुष्टगंडमालाविस्फोटकलूतनरएकाहिकद्वाहिकत्र्याहिकवातपैत्तिकसंततज्वरसान्निपातिकज्वरभूतज्वरमंत्रज्वर
शूलभगंदरभूतंग्रहकुक्षि कपालशूलकर्णशूलअक्षिशूलउदरशूलहस्तशूलपादशूलादीन्सर्वव्याधीन्क्षणेनभि
धि २ छिंधि २ नाशय २ निकृंतय २ छेदय २ भेदय २ महावीरहनुमान् हाहाहेहेघेंघेंह्रांह्रींह्रूंफट्स्वाहा सप्तत्रिंश
तेवस्तोमंत्रेह्यस्मिन्प्रकीर्तिताः सर्वरोगप्रशांत्यर्थंजप्तव्यःसततंनृणां भस्मवार्यौषधान्येवमंत्रयित्वाददेत्सुधीः मंत्रे
योगादितारोगास्तेनश्यंत्यसंशयं २ ॐऐंश्रींह्रांह्रींह्रूंस्फ्रैंक्ष्रौंह्रैंह्रःह्सौंनमोहनुमतेमहाबलपराक्रममममपरस्प
रवत्स्वसमस्तभूतप्रेतपिशाच शाकिनीडाकिनी यक्षिणी पूतना मरीम २ हामारीकृत्यापद्राक्षसभैरववेतालग्रहब्र
ह्मराक्षसादिकजंतुकूरबाधाः क्षणेनहन २ जंभय २ निरासय २ वारय २ बंधय २ नुद २ सर २ धुनु २ मोचय २
मामेनंवरद २ महामाहेश्वररुद्रावतारहाहाहुं २ घें २ हुंफट्स्वाहा एकसप्ततुरशतेवस्तोमंत्रेप्रकीर्तिताः सर्व
त्रसर्वभूतानांनाशकोहनुमन्मनुः भस्मवारिसर्षपाश्चसिकताश्चअभिमंत्रयेत् यत्रक्वापिभयंयस्यकाचिविकिरेत्ततत्त

श्री· मे·र त्वा· १२१

131

पद्मैकैकं वा समस्तं वा दशादिलक्षतस्ततः विकीर्य्येत भस्म वारिभीतस्य शत्रुलिये तनो पानार्थं वारिदानं वं भस्म वा गोनिवेशयेत २
इतरे वा जनेयस्य मंत्रे वा क्रिसमासतः कलौ ग्रामस्य सर्वत्राभयदं सर्वसिद्धिदं ॐ यं श्रीं ह्रां ह्रीं हूं स्फ्रें क्षौं ह्रौं ह्स्फ्रें स्त्रौं नमो हनुमते मम परस्य च महाभयानि सर्प्पव्याघ्रतस्करजलाग्निविषजेगमस्थावरसहजकृत्रिमोपविषमहासंग्रा मकार
एपवादविवादशस्त्रास्त्रादिकानि संहर २ विनाशय २ ग्रस २ ग्रासय २ नोटय २ भंज २ जंभय २ स्तंभय २
कुंठय २ मोटय २ वानरर्षभ महावानर मामेनेच रक्ष २ ह्रीं २ हुं घेंहें फट् स्वाहा एकषष्ठ्यक्षरशस्त्रं मंत्रे वर्णानि
वेनिवेशिताः शस्त्रास्त्रविषसर्प्पादिव्याघ्राभयविनाशकः मंत्रोयं रामदूतस्य चिंतकेभ्रितसाधकः गदितः सर्वे
लोकानां हितार्थं सत्यसाधकः २ मारुते मंत्रमंत्रं च त्रुवे सर्वमनोहरं सयकलौ वभक्तानां कार्य्यप्रत्ययकारकः
ॐ यं श्रीं ह्रां ह्रीं हूं स्फ्रें क्षौं ह्रौं ह्स्फ्रें स्त्रौं नमो हनुमते रात्रसकुलदावानलद्वादशार्ककोटिप्रभाज्वलनन्नहभीमना
द मम परस्य वडइहडजंनमहाप कारकवादिविवादिद्वेषकारककार्य्यभंजक क्रूरप्रकृतिकग्रहदकोपावेशक
हेतकाग्नकादीन् दूरस्य समीपस्थान् भूतभविष्यवर्तमानान् पुंस्त्रीनपुंसकान् वार्त्तेवर्ण्णानक्षणेन सत्वरं हन २
दह २ संहारय २ मोटय २ मर्दय २ द्वेषय २ मार्जारमूषकवत्सपःशाणैर्वियोजय २ विध्वंसय २ छिंधि २ भंकय २
जारय २ वेवय २ जृंभय २ पातय २ मम परस्य च पादतलाक्रमितान् कुरु २ दासीभूतान्संपादय २ ह्रां २ ह्रें २ हुं २

फट् २ स्वाहा वर्म्मोनाद्दिशानेप्रोक्तं पंचषष्ट्यक्षरं मनोः विद्वेषिवैरिडष्ठानोगुरुतुद्देविनाशने मंत्रोयंगदितःसत्येमुनिभि
र्मंत्रयागैः विशिष्यते कलौ सत्त्यंसत्त्यंयथापाल्पबुद्धिभिः महानुभावतारस्यगत्याप्राणात्मजस्य हि कर्त्तुंबुद्धिवदिहेवस
वैसिद्धिकरंनृणां वारिभस्माभिसंमंत्र्यतिकनासर्वंयात्वथा अभिसेमंत्र्यविकिरेत्सर्वं चवरुनस्ततः तल्लुंबनाद्ववेत्ये
व सर्वेंद्रष्ठास्तुसेवकाः ४ ॐ ऐंश्रींह्रांह्रींह्रूंस्फ्रैंक्ष्रौंह्रौंह्रूं ह्सौं नमो हनुमते त्रिलोकाक्रमणपराक्रमश्रीरामभक्तमम
परस्यच सर्वशत्रून्चतुर्वर्णसंभवान् पुंस्त्रीनपुंसकान्भू * तभविष्यद्वर्त्तमानान् दूरस्थानसमीपस्थान् नानानामसंकर
जातिजान् कलत्रपुत्रमित्रभृत्यबंधुसुहृत्समेतान्प्रभुशक्तिसहितान्धनधान्यादिसंपत्तियुतान्राजपुत्रसेवकान्ममात्र
सर्वबसखीनस्वार्त्तंतिकान्दलणेनत्वरयापतद्दिनावचिनानोघोयेम्मोरय २ शस्त्रैः छेदय २ अग्निनाज्वालय २ दाह
य भंज २ कुमारवत्पादतलाक्रमेणाशिलातलंत्वरयापतद्दिनावचिनानो,तलेआत्रोटय २ घातय २ वध २ भूतसंघैः
सहभक्ष २ क्रुद्धेवत्तमानविविदारय २ आदेशादस्मादुच्चाटय २ पिशाचवन्भ्रंशय २ भ्रमय २ भयातराग्निसंख्यानुस
य कुरु २ भस्मीभूतानुद्धूलय २ भक्तजनवत्सलसीताशोकापहारक सर्वंचमामेनंवरद २ हा २ हूं २ घे २ ॐफ
ट्स्वाहा एकचत्वारिंशाडुत्तराणि त्रिशतान्यपिवस्फुटं वर्म्मोनोगणनाहेयाडष्टारिद्वेषणेतथा उच्चाटमृत्युमेषणाय

श्री० मं०र त्वा० १५२

करणीयमनन्तरूपं सर्वेत्वयः समर्थश्च कलौ भद्दे क्षितार्थं कृत श्रद्धया नियमेनाय संस्मृतो जपितो वा बल कार्यं साधयते
न्नूनं सत्यं २ न संशयः हनुमद्वीरसामर्थ्याद जेयो मेत्र विद्ध वेत ५ ॐ ऐं श्रीं ह्रीं ह्रां हूं हैं ह्रौं ह्रः ह्रौं हैं हैं ह्रः ॐ नमो हनुमते
प्रकटपराक्रमाक्रान्तदिङ्मण्डलयशोवितानधवलीकृतजगत्त्रितयवज्रदेहज्वलदग्निसूर्यकोटिसमप्रभतनूरुहरुद्रा
वतारलंकापुरीदहनउदधिलंघनदशग्रीवशिरःकृतान्तकसीताश्वासनवायुसुतअंजनागर्भसंभूतश्रीरामलक्ष्मणा
नंदकरकपिसैन्यप्राकारसुग्रीवसख्यकारणवालिनिबर्हणद्रोणपर्वतोत्पाटनअशोकवनविदारणअक्षकुमारच्छेद
नवनरत्नाकरसमुद्रविभंजन ब्रह्मास्त्रब्रह्मशक्तिग्रसन मेघनादहोमविध्वंसनइंद्रजिद्वधकारणसीतारक्षकराक्ष
सीतारक्षसीसंघविदारणकुंभकर्णादिवधपरायण श्रीरामभक्तितत्परसमुद्रव्योमद्रुमलंघनमहासामर्थ्यमहाते
जः पुंजविराजमानस्वामिवचनसंपादितार्जुनसंयुगसहायकुमारब्रह्मचारिन् गंभीरशब्दोदयदक्षिणाशामार्तंड
मेरुपर्वतपीठिकार्चनसकलमंत्रागमाचार्यमममसर्वग्रहविनाशनसर्वज्वरोच्चाटनसर्वविषविनाशनसर्वापत्तिनिवा
रण सर्वदुष्टादिनिवर्हणसर्पव्याघ्रादिभयनिवारणसर्वशत्रुच्छेदनममपरस्य च त्रिभुवनं पुंस्त्रीनपुंसकात्मकं सर्वजीव
जातं वशय २ ममाज्ञाकारकं संपादय २ नानानामधेयान् सर्वान् राज्ञः सपरिवारान् मम सेवकान् कुरु २ सर्वशा

132

स्त्रास्त्रविषाणि विध्वंसय २ ह्रां ह्रीं ह्रूं हा २ यहि ह्रौं ह्रैं ह्रौं क्लैं ह्रैं सर्वशत्रून्‌ हन २ परबलानि परसैन्यानि क्षोभय २
मम सर्वकार्य्यजातं साधय २ सर्वदुष्टदुर्जनमुखानि कीलय २ घे ३ हा २ ॐ २ फट् २ स्वाहा अष्टाशीत्युत्तरा
ष्टशतवर्णात्मकोऽस्त्रराजः मन्त्रोऽयं वायुपुत्रस्य महाबलयशस्विनः एकादशरुद्ररूपस्य ममवेदपदात्मनः सर्वकार्य्या
र्थसंसिद्ध्यै गदितः सर्वसिद्धिदः रक्षाविघ्नोपप्रयोगेषु दन्तेशास्त्रभयेतथा दस्युर्वविजयेवादे संग्रामे सर्वतनोदितः राज्ञा
गृहे वसे ग्रामे व्याघ्रचौरभयेषु ते विषवेधविमोक्षे च कोधस्तम्भे विशेषतः रिपुदुर्जनदुष्टानां निग्रहोच्चाटने तथा प्रयो
क्रयो विशेषेण मन्त्रे फलति ध्रुवं यदीच्छेत्तत्र यदि कुष्प्रयोगव्याधयमद्भुते कार्य्येसंमोहने तत्र यं संसम्मसेन संशयः ६
इति हनुमदुर्ध्वकार हनुमता मालामन्त्रः अथ नानाभयहराः मन्त्राः द्वितीयायां भ्यामाविषये पर्वते विगतिशोभी ॐ भयेम
हाभये श्रीं स्वाहा आदौ मूलं दशककोऽजप्यं अनेन मन्त्रं दशवारं जपेत उग्रा प्रसादेन पर्वते महाविहरेत् भयेवनपथति १
उज्जटे भये श्रीं स्वाहा जाते सति ॐ विकटे श्रीं विघ्नं नाशय २ स्वाहा दशधा इमां विधां जप्यादशधा मूलं जपेत् एकजटा
प्रसादेन उज्जटे महाविहरेत् २ निर्जने भये जाते सति कालि महाकालि ॐ ॐ स्वाहा मूलोऽन्ते दशधा इमां विधां जपेत्
निर्भयो भवति ३ वनः पथभये जाते सति ॐ मथ २ स्फोट २ महामाहेश्वरि स्वाहा ॐ इमं मन्त्रं दशधा जपेत् निर्भयो
भवति ४ ॐ तारे तुत्तारे तुरे स्वाहा एतन्मन्त्रं रणजलाग्रय नाशः ५ ॐ उग्रतारे मातारय २ स्वाहा इत्येभमन्त्रादशवारं

श्री: जपेत् दंष्ट्रिभयनाशः ६ ॐश्रीसर्ववशंकरिस्वाहा ॐॐॐसर्वसंमोहनिस्वाहा द्वादवारंजपेद्राजभयनाशः राज
रमे: वश्यश्चभवति ७ ह्लीं ॐस्वाहा दशाहतनाष्टमीविंशांजपेद्गरभयनाशः ८ ह्लीं दशवारजपेत्तहस्भयनाशः
त्नो: म्रे एवंकृतोजपेत्महाहदातंजपेनदीतीरजातभयनाशः १२ ॐसप्तवारेसंजप्यकर्मेरंदंनकुर्य्यात् हस्तिकाहरीभवति॥ १२
१२२ लेजातभयनाशः १ बालेबालेगलज्जयस्वाहा दशाकृतोजपेत्सर्पभयनाशः ११ ॐऐंक्लींक्लींक्लींस्वाहा दशाकृतो॥श्रीमदे
कजटादेवीसर्वसिद्धिप्रदायिनी अष्टकर्मेरमंमेजजपेत्सर्ववश्योभवति १४ कंकालिगस्यकालि ॐकालिस्वाहा दश
133 वारमेतज्जपाद्राजोवश्योभवति १५ गंगणेश्वरायपनेकरिंस्थिरीहत्य ॐॐस्वाहास्वाहा ग्रपमपिगजवश्यकरः १६
ॐशिवायदुर्गेदुर्गेस्वाहा षट्द्वारमेतज्जयान्महिषोवशीभवति १७ एतेषांप्रथममयुतजपस्ततउक्तप्रयोगसिद्धिः ॐ
ह्रींश्रींह्रींक्लींस्वाहाहाठंठंठं एतन्मंत्राभिमंत्रितवस्त्रःपथरजसागात्रेलेपयेत्सशस्त्रेणनबाध्यते १८ श्रींॐह्रींश्रींह्रींक्लीं
स्वाहाठंठंठं एतन्मंत्राभिमंत्रितरजसागात्रलेपनात्काण्डवारणंभवति मंत्रमिमंस्वकरेलिखित्वामहिविषंकुर्य्यात् अ
ग्निजलवैरिणंवस्त्रंभयनिमग्नहियंधंपावत् १९ इतिमूलग्रंथेभ्योनिबंधेभ्यश्च इतिप्रकीर्णकं ग्रथबलिदानविधि
नत्रसर्वलक्षणसंयुक्तंपशुंमूलेनसंस्नाप्यदेव्यग्रेस्थापयित्वा ग्रर्धोदकैःप्रोक्ष्य फडितिसंरक्ष्य कवचेनावगुंठ्य मूले
नधेनुमुद्रयामृतीकृत्य गंधादिभिरुपचारैःसंपूज्य ॐपशुपाशायविद्महेविश्वकर्मायधीमही तन्नोजीवःप्रचोदयात्

इतिपशुगायत्रीं तद्दक्षकर्णे पठित्वा ॐ ह्रीं कालिकालि वज्रेश्वरि लोहदण्डायै नमः इति मन्त्रेण गंधाद्यैः खड्गं पूजयित्वा त
स्य मूले हृदि देशे वागीश्वरीब्रह्मभ्यां नमः मध्ये लक्ष्मीनारायणाभ्यां नमः अग्रे उमामहेश्वराभ्यां नमः इति संपूज्य खड्गया
स्वरनाशाय शक्तिकार्यार्थं तत्पर पशुच्छेद्य लयाशीर्षं खड्गनाथ नमोऽस्तु ते इति खड्गमभिमन्त्र्य ताम्रपात्रस्य कुश
तिलजलादिकं गृहीत्वा मूलमुच्चार्य ॐ अद्य ऽमुकमासीयाऽमुकपक्षीयाऽमुकतिथौ अमुककामोऽमुं पशुममुक
देवताप्रीत्यै अमुकदेवीप्रीतयेऽहं घातयिष्ये इति संकल्प्य पुनरक्षततोयादि गृहीत्वा पशोः शिरसि त्यजेत् ततो मूले देवीं वस्म
रन् एकघातेन पशुं घातयेत् दक्षभागपाते शुभे वामभागपाते शत्रुकरणे वाऽशुभे तद्दोषशान्तये मूलं संस्मरेत् पंचदशा
ङ्गुलीलग्नमांसेन जुहुयादपि इति श्रीदुर्गापद्धत्यां पशुबलिदानविधिः अथापरः प्रकारः साधकश्चेन्नरमखं दापयेत् सर्व
मङ्गल्ये यदि सर्वमावहन्ते नरमग्रे संस्थाप्य तन्मूर्ध्नि वेदमानिरीक्ष्य अमुकपशवे नमः इति गंधादिना संपूज्य नरव
लिं ब्रूयात् नरस्त्वं बलिरूपेण मम भाग्यादुपस्थितः प्रणमामि ततः सर्वरूपिणं बलिरूपिणं चण्डिकाप्रीतिदानेन दातुरा
पद्विनाशिने चामुण्डाबलिरूपाय बले तुभ्यं नमोऽस्तु ते इति नमस्कृत्य मांसं शोधयेत् यथा वाहे भवाहेहि यथा वहसि चण्डि
कां तथाऽममरिपून् हि मखे वहस्व लालयकं यमस्य वाहनेतेन वरूपधराव्यय आयुर्वित्तयशोदेहि कामरूपाय नमोऽस्तु ते इ
ति नमस्कृत्य यदर्थे पशवः सृष्टाः स्वयमेव स्वयंभुवा अतस्त्वां घातयिष्यामि तस्माद्यज्ञे वधोऽवधः इति बलिसामान्यमभि

श्री॰ मे॰र॰ त्ना॰ १२४ मंत्र महादेवरूपिणं तेविंतयित्वा ऐं ह्रीं श्रीं इति तन्मूर्द्धि पुष्पं न्यस्य सर्वं वस्त्रमन्तस्कृत्य तन्मूर्द्धि जलादिकं च निःक्षिप्य
खड्गं ध्यायेत् यथा कृष्णं पिनाकपाणिं च कालरात्रिस्वरूपिणं रक्तास्यं रक्तवस्त्रं च सपाशं पीतशोणिते ततः ॐ असिर्विश
सः न खड्गस्तीक्ष्णधारो दुरासदः श्रीगर्भो विजयश्चैव धर्मपाल नमोस्तु ते अनेन खड्गं संपूज्य कालि २ वज्रेश्वरि लोह
दंडाय नमः इति च संपूज्य महिषबलिं श्वेत हस्तेनादाय ह्रौं वौषट् ह्रौं कालि २ विकटदंष्ट्रे करालिनि स्फें स्फें फेत्कारि
णि खादय छेदय सर्वदुष्टान्मारय २ ललापकं खड्गेन छिंधि २ किल २ चिकि २ पिब २ रुधिरे स्फें २ किरि २ कालि
कायै नमः उत्तमिमं मंत्रं ग्रां ह्रैं फट् इति मंत्रेण बलिं छिंद्यात् ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं श्रीं कौशिकी रुधिरेणाप्यायतां इति मंत्रेण लोह
वल्कलं त्रपु सीस कांति विकृत पात्रेण ष्टभागरुधिरं निवेदयेत् ॐ ह्रीं ऐं ह्रीं श्रीं कौशिकी शिरसाप्यायतामिति मंत्रेण जलह
विंदत्वा स्ष्टदेशे निवेदयेत् स्ष्टदेशप्रदानाच्छिरो वा रुधिरं वले रित्यकेः इति कालिपुराणोक्तो बलिदानविधिः बल
यस्तु काकहा कालसंहितायां कृष्णसारं तथा छागं मृगान्नानाविधानपि मेषं च महिषं स्तुहित था पंचनखानपि कपो
तं टिट्टिभं हंसं चक्रवाकं च लावकं शुकं कंकं न वदातव्यं द्विजवर्गो कदाचन सिंहव्याघ्रनरं तद्दत्त्वा विप्रः पक्किल्पयेत् विहाय
कृष्णसारं च तत्र विप्रादेर्भवेद्वलिः सिंहव्याघ्रनरं दत्त्वा ब्राह्मणो ब्रह्महा भवेत् मृषं मार्जारकं चाषं स्कंदो दत्ता पतत्यधः वेद
हासे न खड्गेन हन्यादेकप्रहारतः उत्पाय हननं कुर्यात्त्रापविष्पकदाचन स्वहस्तेन पशुं हत्वा पशुयोनिमवाप्नुयात्
134

विंवत्रिपत्रतोऽन्यनेमहिषाद्यैर्हित्विवर्षतः विपाद्भिणे अन्यत्रिमासतोऽन्यनेनदयाग्वकदावन हंहोवाविकलनोगंवानकुर्य्याद्दलि
कर्माणि स्वगात्ररुधिरेद्दत्वैत्रियादेभैवेद्विधिः सात्विकोजीहत्वाहिकदाविदपिनावेरत् इक्षुदंडंवकूष्मांडेनथावन्यफलादि
कं क्षीरपिंडैः शालितूलैः पशुक्रमाद्वेद्बलि ततत्फलविशेषेणतत्तत्सुभमपानयेत् कूष्मांडेमहिषत्वेनछागत्वेनवकर्क्कटी
इतिवलिविधिः अथयंत्रतात्पर्यालिखनविधिः स्नातःशुक्लांवरधरःपुष्पचंदनभूषितः इष्टैःसमन्वितेहस्तेस्थलेयंत्रंलिखे
दहः षट्कोणेसाधकपदंमध्येवीजोपरिस्मरेत् द्वितीयेतुसाध्यमधःपार्श्वयोःकुरुद्वयमर्क्के शीतांशुसलिलस्थाग्निव्योमवायु
हविर्भुजो वसोःस्वर्येत्रवीजानिषट्कुमेसमुपक्रमे ह्रींयंत्रसजीवंसन्नमध्यवीजादधोन्यसेत् हंसःसोहमितिशाणप्रेशा
मादिक्रमाल्लिखेत् इईनेत्रेमसेस्याध्येऽङ्ढोंत्रेतयेवव विशेषोष्टदलाद्दौतुगायत्रीलिखेन्नेस्मरेत् इत्यस्मान्यंत्रगायत्र्याः
शतिपत्रेत्रिशोलिखेत् यंत्रराजायविद्महेवरप्रदायधीमहि तन्नोयंत्रःप्रचोदयात् लंरंयंलंवंयंहंसंक्षंह्रीं इतिदिक्पाला
वीजानिशतिदिशोलिखेत् वहिःप्राणप्रतिष्ठामंत्रेणविहृयेदितिमंत्रमहोदधिकृतः वश्यालक्ष्मवनेभूर्जेलिखेदुच्चाटनेष
जे गर्दभविविद्वेषेस्तंभनेगजचर्म्मणि प्रेतवीरेसमालेख्यंत्रंताणादिमारणे विवादेमैस्तंभानिशिलायामपिमो
हने वश्येकुंकुमकर्पूरेरोचनाभिर्हरिद्रया पावेनस्तंभनाकृष्टिंलिखेत्तानामिकासृजा विद्वेषेफेरुरक्तेनकाकरक्तेन
मारणे पावोलक्तकं फेरुःसृगालः तथा सलालक्कोभूर्जपत्रेलिखेत्ताताडपत्रतः अन्यत्रतत्करणेऽहृत्वंपत्रेलि

श्री॰
मं॰ र॰
त्ना॰
१३५

135

खिनेयंत्रं गुलिकां कृत्वा सूत्रेण वेष्टयित्वा लाक्षया संवेष्ट्य स्वर्णेन रूप्येनाम्रेण वा निःक्षिप्य शुद्धौ कविधिना प्रतिष्ठितं कृत्वा
यद्देवताकं यंत्रं तद्बीजेन तदस्त्रेण मातृकया संपुटं तद्बीजं मातृकां वा संजप्य हुतशेष सिक्तं कृत्वा मूर्ध्नि वा हस्ते गले वा तत्र दक्षि
णे सिद्धये धारयेत् यंत्रस्यैकेन मातृकाभूतलिपिं वा जप्या मातृका प्रसिद्धैव भूतलिपिरुच्यते अ इ उ ऋ लृ ए ऐ ओ औ ह य र व ल
ङ क ख घ ग ञ च छ झ ज ण ट ठ ढ ड न त थ ध द न प फ भ ब म श ष स इत्येकचत्वारिंशद्वर्णा भूतलिपिः तदुक्तं शारदायां पंच
ह्रस्वाः संधिवर्णाः व्योमेराग्निजलधराः अन्त्यमाद्यद्वितीयं च वर्ग्यं मध्यमगं क्रमात् पंचवर्गोत्तराणि स्युर्वर्णानष्टेतेर्डंभिः स
हेति अस्याः दक्षिणामूर्तिऋषिर्गायत्रीछंदः वर्णेश्वरी देवता हं यं रं वं लं हृदयाय नमः ङं कं खं घं गं शिरः ञं चं छं झं जं
शिखा णं टं ठं ढं डं वर्म नं तं थं धं दं नेत्रं मं पं फं भं बं अस्त्रं गुह्य लिंग नाभि हृत् कंठ भ्रूमध्य केशांत शिरोव
क्त्रेषु नव स्वरान्न्यसेत् ऊर्ध्वप्राग्दक्षिणोदक्पश्चिमवक्त्रेषु हादिपंचकं करयोरग्रमूलकूर्परांगुलिसंधिमणिबंधे
षु ङकारादिञादिवर्गौ पादयोरग्रमूलजान्वंगुलिसंधिगुल्फेषु णादिनादी उदरपार्श्वद्वयनाभिपृष्ठेषु मादिवर्गं गुह्य
हृन्मध्ये भ्रूशाषसान् न्यसेत् एवं न्यासं कृत्वा वेदशापरोविनयुनांवराक्षमालापुस्तककरां देवीं ध्यायेत् एवं ध्यात्वा ल
क्षं प्रजप्याज्यं तिलैर्हुत्वा सिद्धमंत्रो भवति एवं भूतलिपिं सर्वयंत्रसिद्धिः श्रीविद्यायाः पारायणं इति यंत्रसामान्यलि
खनविधिः अथ यंत्रविधिः शुद्धे दिने शुभनक्षत्रे सुदेशे शल्यवर्जिते साधिष्ठानं च वाचाद्यैः शिष्यो वा गुरुभावतः उ

दक्षुत्वः पाश्चुमे वाउपविश्य प्रणम्य च गुरुं विघ्नेश्वरं देवं ततो यंत्रं समालिखेत् वस्त्रपाकस्थलीलिखेन्नव्ये ग्रहिभेदे स
णे स्फटिके श्वार्ङ्गीया मारणे प्रोक्तं मवाउच्चाटने भवेत् लेखन्या तु लिखेद्यंत्रं वशे स्वर्णीकृतेन्या प्रकृष्टेन करं ओस्या
मारणे तु नराख्यिजा स्तंभकर्मणि विज्ञेया राजहंसोद्भवा तथा शांतिके पौष्टिके चैव आयुःकामविधौ तथा स
र्गोपशमने चैव कर्त्तव्या जातिसंभवा हेमजा रूप्यजा वापि शुभकर्माणि सिद्धिदा ग्रहभेषु च सर्वेषु ग्रासने तेनीदृग
लोहजा विज्ञेया गारदिने वारे पदि वैधृति नातथा कालदंड समाजेया सर्वशत्रुनिकृंतनी षोडशकोष्ठकं लेखनंत्र
कारमाह ज्ञाने शिवपदे ज्ञाने ज्ञाने गामः स्थानने इत्येतदंमृतितेन शुभमसार शिवापदेः वाय्यशानादिशानादि यं च
शुषोडशकोष्ठानि कृत्वा स्थानमित्यादि षोडशगात्र संमिलितान् षोडशकान् षोडशकोष्ठेषु लिखेत् कादयोष्टैर्दश
टादयो नव पादयः पंच यादयोष्टौ नजतस्वरेषु मूर्ध्नि संपूर्णादरेपरात्तरेगाग्निमितं कलंकेतः प्रसिद्ध एव तेषः उक्तं
च कादयोष्टौ टाद्या नव पादयः पंच कीर्तिताः यादयोष्टौ समाख्याता गणकैर्बुद्धिमत्तरैः तेन स्थानमिमाद्दो कोष्ठद्वये
प्रथमद्वये तृतीयचतुर्थपंचमषष्ठेषु शि ५ च ४ प १ दे ८ इत्यक्षरक्रमेण वाणदेवैवद्वबसंख्या अग्रकालिख
नीयाः स्थानमिति सप्तमाष्टमयोः प्रथमद्वये पुनरपि नवमदशमयोः स्थानमिति प्रथमद्वये इत्येति इत्येशानादिमध्ये

श्री॰ मं॰र॰ त्वा॰ १३९

136

लेख्यसंख्यायाः ३।८।७।२ यदर्द्धं तत्तत्समासः श्रीवापदैः बहिस्समन्तानि नेत्रवाणवेदवेद्वसंसंख्याकैर् रत्नैः
क्रमेण हस्समस्तकोटेष्ठु अनेकमालिखेदिति सप्तयोजनानि पंचाशाह नारीजीवाशिष्टः शतेन भुवनेव प्रपे
वतः षष्टितो द्वाषष्टेर्जिनवदकोस्मिरस्तुभेधामेवतु विंशतेः अष्टाविंशतिरीतिनाशनवतः पंचाशतासुप्रभः
षड्विंशेन रजस्वलागतभयाद्धात्रिंशता यात्रिणः कालेप्रसूतानां दीर्घमायुः षकाले प्रसवनिहतिः भूतायुपद्रे
वशामस्य यतत्कामनयानाप्तीशतोकयंत्रेधार्ये वतः षष्टाजगद्दशंभवति सुखहेवीदेवुद्देवजयः स्यात्
वतुर्विंशत्याप्रजानि सदास्थिराणि शुभानि भोज्यदानानि वस्त्रः अष्टाविंशत्येकयंत्रात् इतिनाशो धारणाद्
वति सप्तदेषेणेति केचित् अभिचारोप्यनेन लक्षतेहिंसाकारिणात् इतयस्त्वतिहृष्टादयः पंचाशतोकयंत्रा
त् स्त्रीवंध्यादेरक्लेशेन प्रसवः अथवावत्समत्कृष्टे स्यात् षट्त्रिंशदकयंत्रात् यात्रिणोबाह्वौरादिभ्योपर
क्षितनभयं शतादियंत्राणां लेखाधारानाह शतेसुवर्णपट्टेतभुर्जे षष्टिवतसूर्ये द्वाषष्टिलामपत्रेववतुर्विंश॰
तिरेधव पंचाशवनुस्लालेषाषड्विंशाग्रजतेनथा द्वात्रिंशदेगवस्त्रेवलेखनीयं प्रयत्नतः प्रयत्नतइति विश्रेल्यादि
सुजाहोमादिविशेषपूर्वकं लिखेत् अष्टाविंशतिके विशेषमाह शवषस्तेचितोगारैः सर्वैरोचनयापरे शववा॰

५०

सेविनं मांसैरिति शावत्मक्कवद्दे विंतां गोरैलिखेदिति विनाशायेति संप्रदायादभिचारार्थमप्येतस्मिन्नेतेरेव लेख्ये
लेखनद्रव्यमाह सर्वैरेव नयालेख्याः ग्रहाविंशाधतिरिक्तानि यंत्राणि रोचनयालेख्यानि अथात्र सर्वयंत्र लेले
खनप्रकारमाह अर्हे क्रमेणैव यद्यार्णकाष्टकेनततः क्रमः स्वरान्कादीन् विना ङञणैः तादीन्व्युत्क्रमतो लि
खेत् प्रकारायह स्वरान् पूर्वस्थलोकोक्तशिवेमादिप्रसवर्णीक कोष्ठेष्वकाष्टनेनततः क्रमः स्वरान्कादीन्विना
ङञणैः तादीन्व्युत्क्रमतो लिखेत् प्रकारायहस्व हेषु लिखेत् लूलॄहस्वायह स्वराणां तु यस्मिन्कोष्ठेषि
कमेव्योकस्तदारभ्य पकैकोननयास्थितो केषु कोष्ठेषु लेखने क्रमेणेति कादीन् धानानयिश्रनेयेवरीत्याशि
वयदेत्या यक्क्रमेणलिखेत् ङञणवर्जं नादिसांतान्व्युत्क्रमयदादिनांतान् सर्वैरीत्येवशिवपदेत्याद्यक
क्रमेणैव लिखेदिति तथाव कंदारवर्णाद्यकवद्यामक्षोधः कोष्ठयोः पतेषुः विशेषांतरमाह मायाबीजांतरे
लेख्याः सर्वे प्यकाः प्रयत्नतः आग्नेयमरलावदिद्वारलायेयत्रवासतः मंत्रजीवात्ममालिख्य कर्णिकायामनंतरे
जीवात्ममंत्रयरितोदिक्चक्रः कोणतो लिखेत् सर्वेषामकांताभुवनेश्वरीबीजांतर्लेखने आग्नेय सप्तविंडकारेफ
सयंत्रवासतोदिगष्टके यत्रवलायेलेखने विषाग्निनाशनादिकार्ये विशेषेत ग्राकाशादितत्त्वतवसंतोस्य
दिगष्टके यंत्रवा सप्तति दिशो लिखेत् तेतकुलकलवके काले वीर्ये यत्रेवाइहव्याः पणैताजलवसोः वप्रप

श्री॰ मे॰ २॰ त्वा॰ १३६

137

मारणयोरग्निवर्णाः स्तंभनेभूमिवर्णाः उच्चाटनेवायुवर्णाः विद्वेषव्याधिकरणयोराकाशवर्णाः लेख्याः लेखयेत्
वेयंसेहे एतानिदिक्पालबीजानि यंत्रहृदयमित्युच्यते एतानिचयंत्रादहि प्राच्यादिक्रमेणदिगष्टकेलेख्यानि ह्रौं
इतियंत्रजीवंयंत्रमध्येलिखेत् हंसः इतिजीवमंत्रं सोहमित्यात्ममंत्रं इमौयंत्रजीवयरितः प्राच्यादिक्रमेणदिक्को
णेष्ववयकान्तरणोलिखेत् इदानींकामनावाक्यलेखनप्रकारमाह, साध्यसाधककार्याणिमध्येनामलिखेद्
धः बीजांतः साधकः साध्यपृष्ठेधःकर्मवाचकं बीजांतवाप्रयोगस्यसकलस्यैवलेखन बीजांतरिति येनलिखि
तह्रौं एतद्बीजमध्येसाधकनामपृष्ठेसाध्यनामप्रयोगानुसारेणतनहिंभर्मंतेलिखेत् बीजाधःकर्मपदंतत्र
क्रियादिरभ्यस्ता वाक्यप्रयोगोयथा देवदत्तायःपुत्रंजीवय २ देवदत्तस्यभवनेवशंकुरुकुरु देवदत्तेरक्ष २
इत्यादिप्रयोगप्रकारः यत्रासाध्यसाधककर्मादिवाक्यंबीजमध्येलिखेदिति अभिचारेतद्अमुनाशय २ इत्यादि
प्रयोगः साध्यपदंबीजपृष्ठएवलिखेदितिविशेषः भुविमेसोविलिख्यवेष्टितेपट्टसूत्रकैः स्वर्मादिपुटकेकृ
त्वाततः स्रजादिभिर्वके हल्लेखायंत्रेसाध्यानांसाधकस्यपृथकपृथक प्राणप्रतिष्ठांकुर्वीत तत्रनामविनिर्दिशेत् भु
विःकृतस्नानादिराचार्यःशुभेकाले साधकस्यवैइतारानुकूले उक्तप्रकारेणलिखेत् वश्याभिचारयोस्तुस्मा
ख्याष्टमशोलिखेत् ततःपट्टसूत्रेणसंवेष्ट्य अग्निसंचयमकुर्वन् स्वर्मादिपुटकेनिधायधारणयोग्यंविषाय

तत्र भुवनेश्वरीयंत्रशतपत्रेशोत्पादि स्वनाम्नावाह्य प्रतिष्ठापूर्वकं गंधादिभिः प्रपूजयित्वा साध्यसाधकनाम्नावाह्य पृथक्
पृथक् प्राणान्प्रतिष्ठाप्य होमित्वाचार्य्य भुवनेशीशताख्येयंत्रेण यत्तमित्रायाः पुत्रे विरजीवि नेक्रुद्ध २ इति वाक्येनाष्ट
वारमभिमंत्र्य लाजाबीजेन होमपूर्वकमाज्यसंपातैः कर्मानुसारेण सहस्रेण शतेन वा यंत्रं संस्कृत्य यजमानाय शु
भदिने दद्यात् सोपि दद्यात् दक्षिणादिभिस्तं संतोष्य शुद्धे रक्षयेत् ग्रहेशतादिसर्वयंत्रसाधारणो विधिः षोडशकोष्ठकयंत्रो
त्तराण्याह पंचाशताराजभयनाशे २ भौ विषादि वेध्याप्रसूतिनी स्त्रीगैः ७२ स्यात् रेदे ३२ भयेनामृगदस्युभिः सा
खत्रिंशता २४ सप्तसप्तादिसर्वे षोडशकोष्ठेष्वङ्कानामित्यादिक्रमेणालिखेत् पंचाशद्राजभयहरं विंशत्याख्यं वि
षभयहरं सप्तसप्तेति सुप्रसवः गर्भरक्षा ऽपत्यजीवने वेध्याप्रसूतयोश्च बालस्य ग्रहाद्यादिदोषनिवारणे गृहरक्षा
शुद्ध्यादिषु त्रयः सर्वे सर्वसिद्धिः स्युरिति यादृशं यंत्रं नवपालिकापालिखिते दर्शितं तद्रत्नाकरे सूतिकागृहं प्रसू
सूतिकारत्नाकरे सततं बालग्रहाद्यादिदोषनाशार्थं तोरणे विवाहादौ स्थापयेदिति द्वाषष्टेः परबलमाशु याति
नाशं वेध्यायाः सूतजननं नवपंचशत्या ५ षट्शत्याज्वराद्युत्पादनाशनं शतेन प्रथ्वादेर्नेभयमथोफलं जयश्च देवमोवेशज
ननं नवसप्तशत्या रणादौ भवति भयेन चाष्टशत्या ग्रहोगोडेभि १९ विहङ्गयाग्रभाने वशस्यात्रिजगत्त्वपावनेन वि
षे नत्रायकैः ॥ स्याद्रूपवश्यता पापवेदीग्रमोदस्वनचाष्टशत्या ग्रहोगोडेभि गावरैः स्यात् २ भाग ११२ मि

वीलगलेनरशिमस्रतः शते ४·· नावृतन्तफलाध्यौ प्रथदेमकरणात्तीनवशतैः ९०० तुद्यादिसौभाग्यवृकः

श्री· तत्साहे ८७९ ईनमन्त्यंयेद्विशततः २·· प्रीतिः कुलेनोनगैः १·· सान्तिद्विप्रसहस्रतो १··· खिलमनोभीष्टस्य

मे·रु नद्दारिणो सर्वेष्वेषु विधिस्त्वपूर्वं कथितः कार्यः सदातोयिकैः संयोगेतुभिरिति षट्सप्तत्यनरशताख्येन १७६

त्रा· सद्दयाशतम्भोवृक्षालनेजगाद्यंशं प्रथमयथैः पात्रे यंत्रे लिखित्वा ततो दकानिः क्षिप्य सुवृक्षालये यद्वा भूर्जादौ लि

१२८ खित यंत्रे विम्पसजलेन क्षालयेत् लिखित यंत्रेणाद्वैवस्रादिना वामस्वेम्नूत्स क्षालयेत् लिखित यंत्रेणाई वस्रादि

नावामस्वेमृत्स क्षालयेत् ततः शतश्चेन तद्वत्स्मैनहस्तः फलति समस्तेत्रस्मैनमस्सरन्ताफलतिव अन्यत्स्फुटमेव

138 लेखनप्रकारान्तरमाह दिवाकरे १२ वह्नि ३ पक्षे ६ त्रयोदशे १३ मन्वन्तरे १४ बाण ५ युगेव ४ रुद्रे ११। वावाह्नः

ताड़ीकृत नृपशेषशेषेहिनन्ताः समुदाहरेति षोडशकोष्ठानि विधायते षु दिवाकरेत्यादिसंकेतितेष्वष्टसु कोष्ठेषु

एकाद्यष्टपर्यन्तान् अंकान् लिखेत् ततो रिक्तकोष्ठेषु वा वा विहितां कयंत्रसंख्यायाश्च हृद्गमन्त्रमैकैकं ऊनेकृत्वा तत्कोष्ठे

द्वितीयादिकोष्ठेषु लिखेत् अत्रनौकागमाष्टरणे तेन द्वितीयनवमषोडशसप्तमाः ह्मनं यंवदशदशप्रथमकोष्ठेषु लिखे·

दित्यर्थः प्रथनवकोष्ठकलिखनविधिः षष्ठेकेदसरेवाणेवन्द्रौ नैत्रैकसंमिते वह्नर्येभजयेदंकान् नवैवामतन्त्रवित्

अथवा द्वितीयसप्तमेषष्ठीनवमेपंचमेतथा प्रथमेतर्थ्येकोष्टेवत्तृतीये ष्टमकोष्ठके नवांकान्विन्यसेदेवंषट्कोष्ठादि

		२	७
६	३		
		८	१
४	५		

६	१	८
७	५	३
२	९	४

वान्यसेत् अथ स्तंभनमोहनप्रकारमाह अकारादिक्षांतांकोनान् न्यसेत्कोष्ठेषु वर्गशः पंचपंचविभागेन ङ ञ
णौ स्तु विवर्जयेत् पुनरायेभूतिसृष्ठशेषान्वर्गान्विनियोजयेत् शेषंषोडशकोष्ठेषु न्यसेत् अथ यंत्रमाह पंचपंच
दशास्त्र १५ सूतपदे सार्धत्रिशतो ३॥ दशैनासाय्याः सप्तसप्तवेदवेद ४५ जनितेपक्षसल्यहग्नः पिबेत् शता १८ वा
पगदान्तपस्तवशगाः स्यात्तद्वि ३० मुद्राष्टतोभूत्तषे ७५ रपिवश्पताशारदिशो १९५ मुद्दे पीडाहराः कस्तूरीलि
खितेचसाष्ट्रशतकं १५ साष्टेडमालाहरेकेठसंलेख्ययोषिलोचनमिते २४ लोकत्रिपंचाष्टगे एतद्यंत्रं भव
ति त्रिंशदंकयंत्रे कर्तव्ये सति अचीक पंचदशांकयंत्रस्यांकान्द्विगुणीकुर्यात् तेन त्रिंशदंकात्मकं यंत्रं भवेत्
त्रिगुणीकृते पंचचत्वारिंशदात्मकं यंत्रं भवति चतुर्गुणीकृते षष्ट्यंकात्मकं भवति पंचगुणीकृते पंचसप्तत्यं
कात्मकं भवति सप्तगुणीकृते सप्ततिशरशतांकात्मकं दशगुणीकृते सार्धशतांकात्मकं षोडशगुणीकृते
चत्वारिंशदधिकशतद्वयात्मकं यंत्रं भवति इति मालवदेशीय श्रीहरदेवविहितोंकयंत्रविधिः संक्षेपेणालि
खितः अथ स्तंभनमोहनवशीकरणत्रैलोक्यविजयांकयंत्रविधिः तत्रैवा अत्र यंत्रवरं वक्ष्ये मध्यनाकचवीभवेत् षट्कोणं
विन्यसेदादौ मध्यमूलं तु विन्यसेत् आदौ षट्कोणं लिखित्वा तन्मध्ये मूलं साष्टपंचाक्षरं ग्रहणवादिमंत्रं लिखेत्
तारमंत्रगतं कुर्यात् साध्यं लजयान्विते षट्कोणे मंत्रषट्कं च कोणकोष्ठेषु कुर्यात् तारमोहं कारंषं

श्री॰ मे॰ २ त्रा॰ १३५

139

द्कोणेनगर्तेनकुर्यात् मध्ये लज्जयान्वितमिति विशेषणेनाद्यस्यैव तेन षट्कोणमध्ये उपरि मूले विलिख्य त
द्धो वामभागे प्रणवं लिखित्वा भ्रमकस्यैव हंससिद्धिंकुरु २ इत्यादि येवममध्ये माध्ये लिखित्वा साध्यदलभागेल॰
ज्जाबीजं लिखेदित्यर्थः मन्त्रषट्कं कवचोक्तषडङ्गमन्त्रषट्कं तल्लिखने यद्यपि षडङ्गानुसारेण क्रमेण पूर्वादिको॰
णेष्वायाति तथापि भैरवी सुन्दरी काली मातङ्गी छिन्नमालिका नीलसरस्वती चेति मन्त्रषट्कमत्राहृतमिति कव
चपत्रोक्तत्वादनुमाय्यैव लिखितोयमिति प्रतिभाति मन्त्रा यथा ऐं क्लीं सौः ओं ससह सौः हूं ह्रीं ह्रीं फट् स्वाहा इति भैर
वीमन्त्रः पूर्वकोणे ओं ईं ऐं कलह्रीं श्रीं ह्रीं हूं स्त्रीं हूं फट् श्रीं हसकलह्रीं सहूं ह्रीं इति सुन्दरी द्वितीयकोणे ओं ह्रीं स्त्री
हूं फट् क्रीं २ हूं २ ह्रीं २ ह्स्रौः स्त्रीं ह्रः फट् स्त्रीं हूं ह्रीं हूं ओं कालिकालि ओं २ ह्रः स्त्रीं हं खफ्रें ह्सौं ह्सः स्हौः स्हः स हैं
हं सः नमो भगवति मातङ्गि चण्डकालिके खड्गखट्वाङ्गगदाधरे हूं २ हूं २ सर्वशक्तिधरे सर्वारिष्टदनिरङ्कमांसाशने
भीमे खर्परखट्वाङ्गधारिणि मारय २ विजये मम शत्रून् विनाशय २ सर्वदुष्टानरिष्टानि निवारय सर्वग्रहयक्षभूत
क्रूरमातृभयं हन २ कूष्माण्डभैरवदेवपार्श्वनशाकिनीग्रहगणान् निवारय २ खेचरान् ब्रह्मराक्षसान् येमाहिंसन्ति
प्रत्यक्षं मामहोऽहरहःकारकाः ये देवतास्तान् ज्वलज्ज्वालिनि हे हे हन दहय २ प्रमर्दय २ प्रणाशय २ शोषय २ भूं
हूं द्रीं द्रौं ग्रैं फट् इति कालीमन्त्रः तृतीयकोणे ऐं क्लीं सौः ईं ऐं कलह्रीं इति मातङ्गीमन्त्रश्चतुर्थकोणे ह्रीं स्त्रीं हः

ग्लौं ह्रीं स्त्रीं ऐं वज्रवैरोचनीये हूं हूं फट् स्वाहा इति छिन्नमस्तामंत्रः पंचमकोणे ॐ हूं ह्रीं ऐं क्लीं सौः नमो मातंगिनि शिरिष
रि सर्वमुखरंजनि श्रीं सर्वस्त्रजनवशंकरि स्त्रीं सर्वह्रीं दुष्टवशंकरि सर्ववैरिवशंकरि सर्ववैरिवशंकरि ह्रीं क्लीं ह्रीं हूं हूं
ह्लौं क्लीं हस्त्रीं सर्वराजवशंकरि सर्वदुष्टवशंकरि ऐं क्लीं सौः इति नीलसरस्वतीमंत्रः षट्कोणे लिखनीयः चकारात्
मूलात् दलानि वकारान् मूलात् दलानि च षट्कोणेषु लिखनीयानि कोणे कोडे कोणसंधौ कुल्लुकां मंत्रं लिखेत् तत्र
ह्रीं स्त्रीं हूं इति भद्रकाली कुल्लुका लिखनीया इति केचित् मदनमोहनोपाध्यायास्तु कवचोक्तान् षोढाकुल्लुकामंत्रा
लिखितवंतः तद्यथा भद्रकाली प्रथमे कोडे ॐ ह्रीं ह्रां हूं नमस्ताराये महाकालसंगे स्तारय २ स्वाहा इति द्वितीये हूं द्रौं
क्रौं हूं ह्रीं फट् हूं इति तृतीये ह्सौं इति चतुर्थे कलह्रीं हस स्त्रीं वस हूं रत्न फट् मणिधरि वज्रिणि ह्रीं हूं श्रीं सर्ववशंक
रि शतिस वेरत्न २ मां ह्रीं हूं फट् स्वाहा इति मंत्रद्वयं पंचमे ॐ ह्रीं हूं द्रौं सर्वविघ्नान् क्षालय विदारय हूं फट् स्वाहा ॐ
ह्रीं स्त्रीं आः सुरेखे हूं वज्ररेखे ठः हूं फट् स्वाहा इति मंत्रद्वयं षष्ठे कोडे केसरेषु तासु दले वर्गाष्टकस्वराः प्रणवग्र
थितान् वर्गान् वा मंत्रेणैव मध्ये येन सर्वं बलां प्रणवैः कुर्यात् अष्टदल अष्टाविंकाराः दले पत्रे वर्गाः अष्टौ कादि
यः स्वरसहिताः प्रतिपत्रं द्वौ द्वौ स्वरसहितावर्णौ लिखनीयावित्यर्थः चकारात् दलकोडेपि स्वरसहितौ वर्णौ लिख
नीयौ प्रणवग्रथितानिति आदौ प्रणवस्ततोऽकारः पुनः प्रणवस्ततः आकारः एवं तान् लिखेत् तद्बाह्ये

श्री· मं·र त्ना· १६·

140

स्वावेनवेष्टयेत् प्रणवंवेष्टनमेवशृंखलात्मेया दिग्दशणेते स्वबीजकान् शेषान्वर्णान् बीजसंस्थान शृंखलांते
षुत्वादिग्णी दशादिक्षु स्वलिखेत् वीजकानितिशृंखलेनांत्रिके शेषान्वर्णान् अदरीमंत्ररूपान् मेवतारिर
णीतांयोजयेदित्यर्थः मेणान्वयः वीजपदेनात्र मूलमंत्रः प्रणवादिः तेन प्रणवं शृंखलायावहिर्दशादिक्षु शु·
स्वलिखेन्नद्वहिरिस्यांतेर्गीलिखेदिति फलितं योजयेन्नद्वहिः तद्वहिः पद्मे षोडशारे तदेनतः कामवाणमंत्रवर्णैः
केसराणि नवेष्टयेत् षोडशारे षोडशदले तन्मध्यतः तन्मध्ये स्वार्थविभक्तिकस्तसिः कामवाणमंत्रवर्णा
द्रांद्रींक्लींब्लूंसः इतिवर्णैर्नृसिंहक्रोडतारावर्णैर्वेष्टयेत् पद्ममध्यगान् तद्वहिः शृंखलाकार्यालज्जयानत्रया
रीणीयोजयेत् अत्यस्मिंभेदः कलाभिःविजयात्मकः क्रोडंनृसिंहतारावर्णाः पद्ममध्यगान्वेष्टयेत् तांत्रिकमा
ह्यत्ययेनसमासः नृसिंहः क्ष्रौंतारावर्णैरेकजटायमंत्रवर्णैः तेनादौनृसिंहबीजं ततएकजटामंत्रैकादशं
विलिनीयमित्यर्थः लज्जयामायाबीजेन ततः शृंखलावहिः तारिणी उग्रतारामंत्रेषोडशस्थानेषुलिखेदि
त्यर्थः अत्यस्मिंभेदरितिनृसिंहक्रोडतारावर्णैरित्यस्यविशेषणं कलाभिरितिषोडशस्यानोपलक्षकं तत्तारि
णीलिखेनेनान्वेतीतिप्रथमतोलिखितं वहिः कुर्यात्तत्पद्ममंत्रेप्राणान्वितंछ्रूं जयतारावीजयुक्तं अदरं
जयशाहृतः तारावीजगर्भितेस्वाजपवीजेनिरामयं देतपद्ममंत्रेह्वाविंशद्दलमंत्रे प्राणोहंस इतिमंत्रइतिकेचि

न हकारस्तत्पाख्यायाः जयइतिस्वरूपं ताराबीजं हूं तद्रूमितिं पुटितेन तारायुग्मेन वलितं लिखनीयमित्यर्थः मध्ये हूं ह्रीं स्त्रीं हूं
इति जपेणाश्च डमरे तेन हूं इति केसरे दलेतु हूं जपेत् ह्रीं स्त्रीं हूं हूं एवं लिखनीयमित्यर्थः कालीमालामंत्रवर्णैर्वेष्टनं
कृत्वा भूपुरं बहिः विवृतिं तं कुर्यात् ग्रायेयग्रांतकादिकान् नारीयैतान्कोणभागे कुर्वीत तत्रास्मीन्सजातिका
न् कालीमालामंत्रः पूर्वं लिखितः कवेः हूं ततो मनः पृष्ठे हृत्पृष्ठे श्रायश्रशृहहदिम्हारवतत्पूर्व यैपग्रांतकायनमः यैप
मातकायनमः विविग्रांतकायनमः नैनरकांतकायनमः कोणेषु तत्पूर्वेपाणेवकृत्वा दलः कारालिखनीयाः जा
तिशब्दात्रविसर्गवाचकः तद् हिरिदिगस्तु तारा नामसिद्धमंत्रमुदाहृते ईशादीनां मनूत्वाह्मे कुर्यात्फट्कारगर्भितान्
दिक्षु ग्रहस्तस्वतारस्त्रीनिसमासः ग्रहस्वदितं तारो लिखनीयइत्यर्थः सिद्धमंत्रमितिसिद्धमंत्रउदाहृतइत्यर्थः ग्रह
दिक्षु कवचोकंमंत्रापूर्वकं लिखित्विति संप्रदायः केचित्तदिक्ष्वग्नस्तु पुटिततारयवलिखनीयस्तस्यैव संज्ञासिद्ध
मंत्रइतिवदंति तेमंत्राययथा ॐ तारे तुत्तारे महातारे तत्वारे भयतारि ॐ ह्रीं श्रीं त्रीं हूं क्रों वं क्रों वज्राश्मास्त्राणि मर्दय २
द्रावय ह्रीं हः कहः २ विमोडय २ हूं स्त्रीं फट् स्वाहा इति पूर्वदिशि ॐ तारे वेविश्वतारे ह्रीं स्त्रीं वरुणनारिणि
वं क्रों वं क्रों स्त्रग्न्यस्त्राणि स्तंभय द्रावय हुं तेपरिवर्तयकर्म यायाश्च भ्रामया होविदारय समेकोवयं खड्गहय ह्रीं सर्वश
त्रून् विनाशय ग्रायेण्यां ॐ ह्रीं तारे महातारि कालदंडविनाशिनि हूं क्रों यं क्रों फट् देउ स्वाहाणि निवारय जंभय

श्री· मं·२ ता· १४१

141

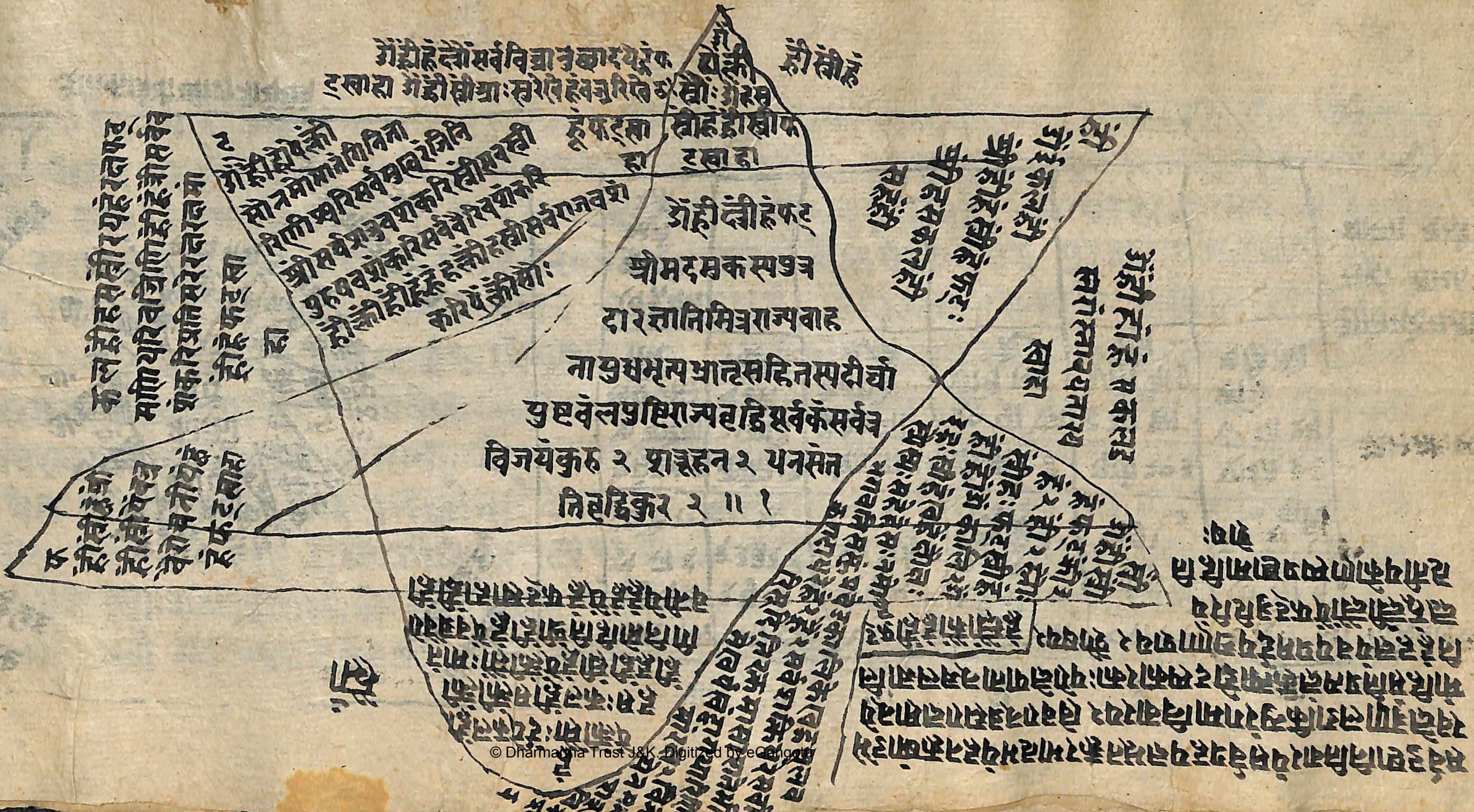
त्रोटयत्वस्माच्छिधिविपादयस्तंभय २ ह्रीं दक्षिणस्यां ॐ ह्रीं क्रीं हूं श्रीं विस्तृतारे सर्वोस्तरविदारिणि ग्रहस्तस्थानिस
र्वाणि निवारय विदारय जंभय त्रोटय कृंतमर्दय त्रोटय हुह सर्वोस्तर ग्रहरणेभ्य ग्राःस्वे रे विहूं वज्ररे रे विदारिणि
द्रौं द्वीं द्वं ह्रीं हूं फट् ह्रौः कल्याडे रे क्षणाशय मायास्पूहं विदारय श्रीं श्रीं त्रासिनि मोरक्ष नैऋत्यां ॐ ह्रीं श्रीं हूं महा
तारे हूं हः क्रीं क्रौं वं क्रों द्रे द्रौं वृषट्ज्वल २ ज्वालिनि द्वीं डंष्ट्रग्रहभयापहे हूं फट् स्वाहा वरुणास्य कृत्याडे हान्नि·
वारय प्रोषयद्रो भयद्रंश फट् भिंधि भिंधि विलोयय ग्राघ्य डर्गाध्यायया स्मात डर्गे डर्गे रादिनि फट् स्वाहा मधि·
मायां ॐ ह्रीं श्रीं भीमनादाया श्रेयागिरिवनाश्रया महाक्रूरा महावेगा महाधीरा महाबला ह्रीं ह्रां स्यां स्यौ महोलु
ष्मा वायुस्थानि विनाशय श्रृं श्रृं भमाव तिक्षिन्ने क्रेदयद्रावयाहितान् ग्राथारन्तारिणि छिंधि वायव्यां ॐ ॐ ह्रीं हूं
वज्रवैरोचनी ये वज्रतारिणि हूं हूं फट् स्वाहा हूं सक्लीं गदो त्रसंयजे भययत्वास्थानि यत्ममायां ह्रां द्रावय द्रौं विमोच
य उत्तरस्यां ॐ ह्रीं क्लीं ह्रीं कालुनद्र घाकितत स्वरूपिणि हौं क्रौं द्रौं महानारे तारिणि वह्नस्वरूपिणि प्रवेडे प्रम
थ्यास्थानि भंजय ह्रीं हः विड्यरीं ह्रीं कल्यामायडग्रान् प्रयाम न्यमर्षंदात समान्त्रस्मारादसवेकालान् स्मारयनिवारय
उत्से प्रामो लिखेत् वाद्मतृतीय भविं वे ह्रं द्रादीनां दिक्पालानां मंत्रान् फट्कार पुटितान् लिखेत् नेमे त्रायया फट्
लें इंद्राय सुराधिपतये नमः फट् फट् द्रौं निर्ऋतये रक्षोधिपतये नमः फट् फट् वंवरुणाय जलाधिपतये नमः फट्

५२

फट् यं वायवे प्राणाधिपतये नमः फट् फट् सं सोमाय नक्षत्राधिपतये नमः फट् फट् हौं ईशानाय रुद्राधिपतये नमः फ
ट् निं निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये फट् अं अनंताय नमः फट् ईं ईशानयोर्मध्ये फट् कं ब्रह्मणे लोकाधिपतये नमः फट् त
द्बहिः कवचं पद्मे संलिखेद्गंधाष्टकैः सुधीः मज्जेनविकृतावश्यं लिखेद्धेमशलाकया पीतकौशेयवस्त्रेण रक्तसूत्रे-
ण वेष्टयेत् गंधाष्टकेन संलिप्य लाक्षया वेष्टयेत्पुनः स्वर्णं मध्ये स्थापयेत्सप्तमावरणसंयुते तद्बहिर्हैमलेखिता
मां गंधाष्टकेन कवचं लिखित्वा सुधीः साधकः कृतावश्यः कृतनित्यक्रियः तल्लिखितं सकवचं पीतपट्टवस्त्रवेष्टितं कृ-
ता रक्तपट्टसूत्रेण वेष्टितं कृत्वा अष्टगंधैः पुनः संलिप्य लाक्षया वेष्टयेत् ततः सप्तभिरावरणैर्वेष्टयित्वा स्वर्णसंमध्ये स्था-
पयेत् अथैतत्कवचधारणविधिः देवताभेदतः सूर्य्यजीवन्मासपुरःसरं होमं कुर्य्यात्त्रिमधुरक्तैरष्टोत्तरसहस्र-
कं सहस्रेण जपेन च मूलेन साध्यसमन्विते सहस्रेण जपेन च शुद्धे संस्कृत्य विधिवद्धोमभूस्वर्णसंवादिभिः संतोष्य तत्क-
राद्धात्तं धारयेद्यतमानसः तत्र पंचपतिहोमप्रकारेण देवताबुद्ध्या सजातेकर्मं कृत्वा कवचोक्तसिद्धिं कुरु २ एतस्य
मूलमंत्रस्य च ग्रथनप्रकारेण सहस्रं जपं विधाय ग्रथनप्रकारेणैव त्रिमधुरक्तबिल्वदलैरष्टोत्तरसहस्रं हुत्वा गो-
भूस्वर्णवस्त्रवस्त्रादिभिर्गुरुं संतोष्य आदिपदेन दासीदासपात्राण्यानि देयानि ततो गुरुकराद्वेष्टं गृहीत्वा स्ववसे
पात्रोपरिस्थितां गृहीत्वा कवचं दिव्यमभिषिंचेत्क्रिवादितैः श्रैवाराधे महामीनैरायडङ्कारेणैव मूलेन च स्वगात्रे

श्री॰
मे॰र
त्वा॰
१५४
142

गुटिकामभिषेचयेत् पंचामृतैः पंचगव्यैः सुस्नोदिपात्रमध्यतः स्थापयित्वा वेदोमानुपचारैरुद्राहृतैः पंचामृतैः
पंचगव्यैरभिमंत्रैर्यंत्रमभिषिंचेत् सुवर्णपात्रैस्त्रिपलदत्तैः मालामेस्कारप्रकरणस्त सद्योजातवामदेवाघोरतत्पुरु
षेशानमंत्रैः आपदुद्धारणमंत्रस्त ह्रीं बटुकाय आपदुद्धारणाय कुरु २ बटुकाय ह्रीं इत्यापदुद्धारणमंत्रैः मूलेन प्रण
वादिना सहस्रनामादयः इत्स्नाभिषेकप्रकरणोक्ताः एवमभिषिक्तं यंत्रं पूजयेच्च गुरुस्मरणमेतस्य शतार्द्धेनो
पपद्यते यथोक्तकुंडे विहिते स्थापयित्वा हुताशने जुहुयान्मधुसंयुक्तैर्बिल्वपत्रैः सवत्रकैः अष्टोत्तरसहस्रं तस्य सं
पातैः सेचयेदिमं शांतिमंत्रैः समभ्यर्च्य धारयेद्यजमानकः यद्यदिच्छति तत्सर्वं प्राप्नोति नात्र संशयः शतार्द्धेन ये
ष्वाशाद्यहत्या पुरश्चरणविधिः प्रागेवोक्तः होमस्तु कुंडे स्थंडिले वा वह्निं संस्कृत्य कवचोक्तशांतिमंत्रेण त्रिमधुरा
त्रिदलबिल्वपात्रेण पंचामृतस्य होमः कार्य्यः एकाहुत्या शांतिमंत्रेनार्प्येण तावतैवाभिषेकः शतं दशं वा ब्राह्मणा
न् भोजयेत् ततोष्टोत्तरसहस्रं मूलेन हुतेन हुनेयात् प्रणाहुतिसंपाता जं यंत्रोपरि दद्यात् ततः शांतिमंत्रैरभ्य
र्च्य धारयेत् शांतिमंत्रो यथा ॐ द्यौः शांतिरंतरिक्षं शांतिः पृथिवी शांतिरापः शांतिरोषधयः शांतिर्वनस्पत
यः शांतिर्विश्वेदेवाः शांतिर्ब्रह्म शांतिः सर्वं शांतिः शांतिरेव शांतिः सामा शांतिरेधिः स्व शांतिर्भवतु धारणफलं
तु कवचपत्रस्य एव सर्वेषां सिद्धिर्भवतीति दिक् इत्युत्तरगेधर्वतंत्रे पार्वतीश्वरसंवादे त्रैलोक्यविजयं कवचविधिः

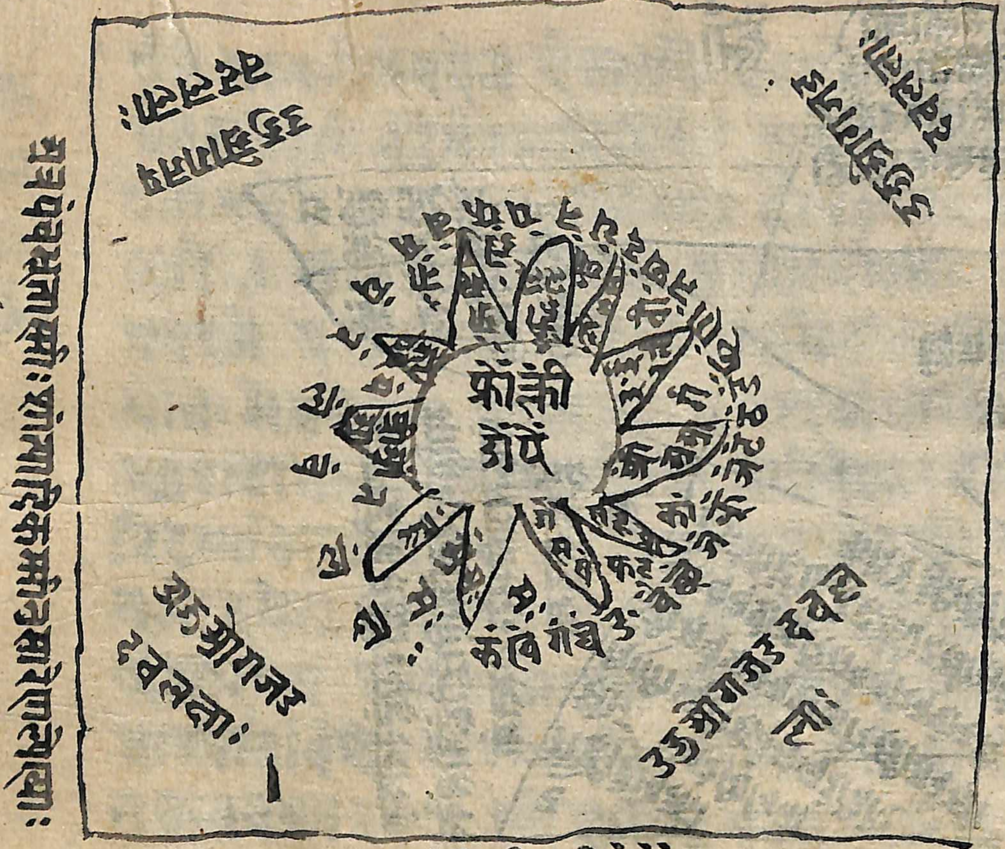

ॐ ह्रीं द्रीं हूं फट्
श्रीमदमकसप्तव्र
दारत्नानिमित्रराज्यवाह
नाभुषभृत्यभ्रातृसहितस्यदीर्घो
पुष्टवेलप्रशिराज्यहद्धिसर्वकेसर्वत्र
विजयंकुरु २ शत्रुहन २ पनसेत
निहद्धिकुर २ ॥ १

शिव

त

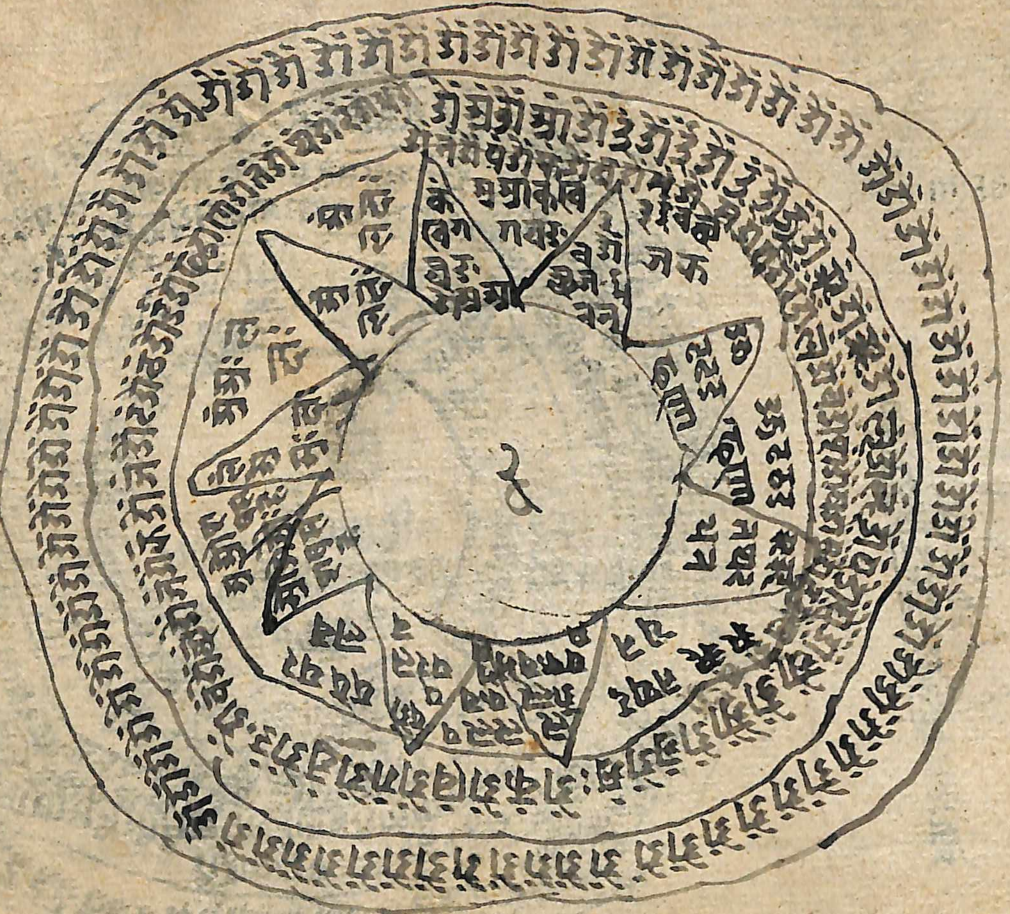
मं·र
त्रों·

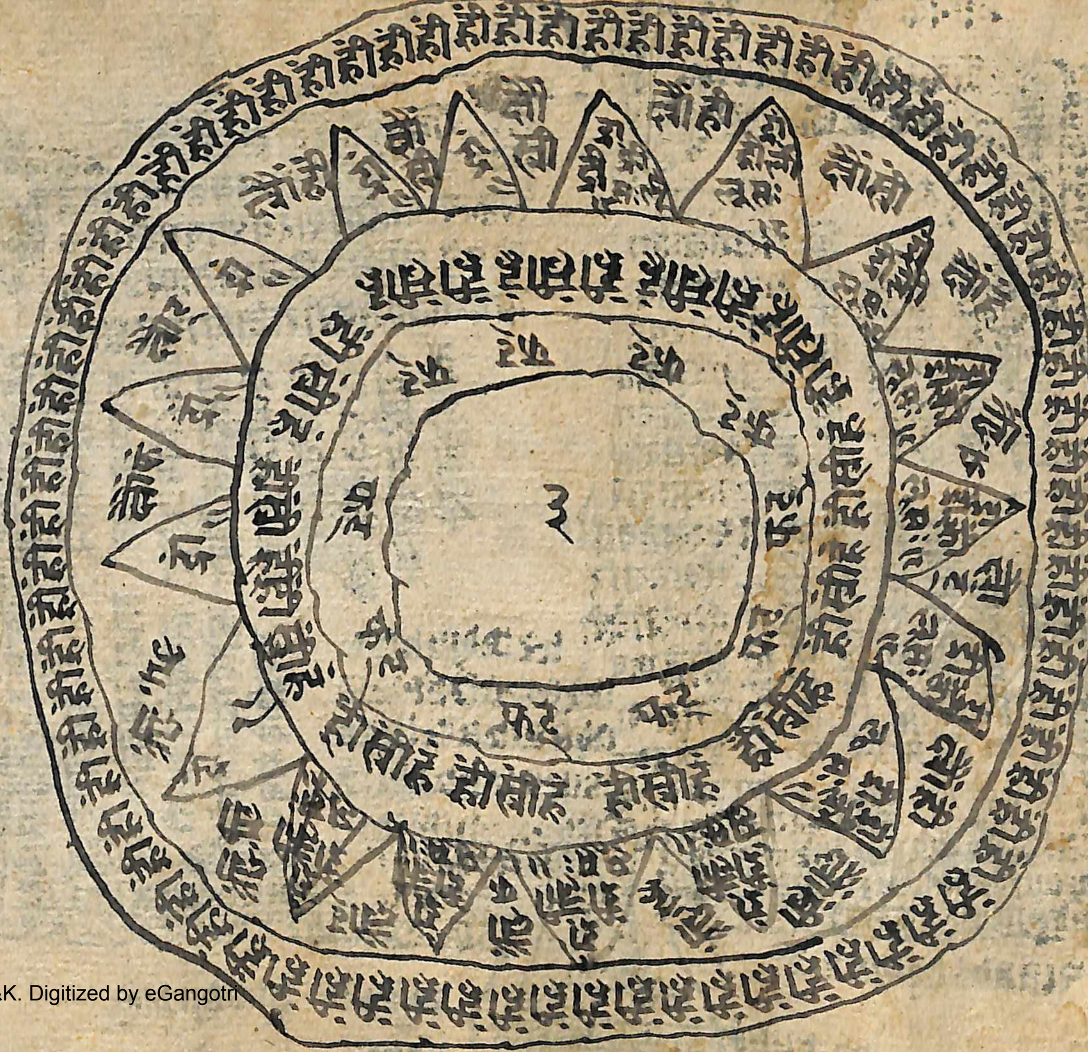
143

इतिकार्त्तवीर्यार्जुनीयंयंत्रं

आ	वं	ए	व	उ	भा	
१शुदे·१ल १शु व ६ ५ ल ६ ७ पे २२	५गु ६ल २शु ५ १ उत्तर २ ११	५बु ११ल १वं ५ १५ पूर्व ८	५बु १·ल २७ ४ २ १ ७ नैऋते	८शा १·ल १४ ४ पश्चि ७	८सू ९ ल १४ मो ४ २० श १ ७ उत्तरि	तिथिवारलग्नदिक
हेमंत ४·३ ५· यादेवा लये जलतत्वे	वसंत ·३ १· यादे वगृहे वह्नितत्व	शिशिर ५· ३ दशया देवगृहे भूतत्वे	ग्रीष्म १·३ २० या श्म शाने त्वत त्वे	वर्षा २·३ ३ या श्म शाने वायु तत्वे	शरत् ३·३ ४· या श्म शाने वह्नितत्वे	ऋतुतत्वस्थान
त्वेकूर्चमे वाणी भर्ग वर्के						आसनदेवतानैवेद्यमद्य मुद्रा आधार माला वर्म्म

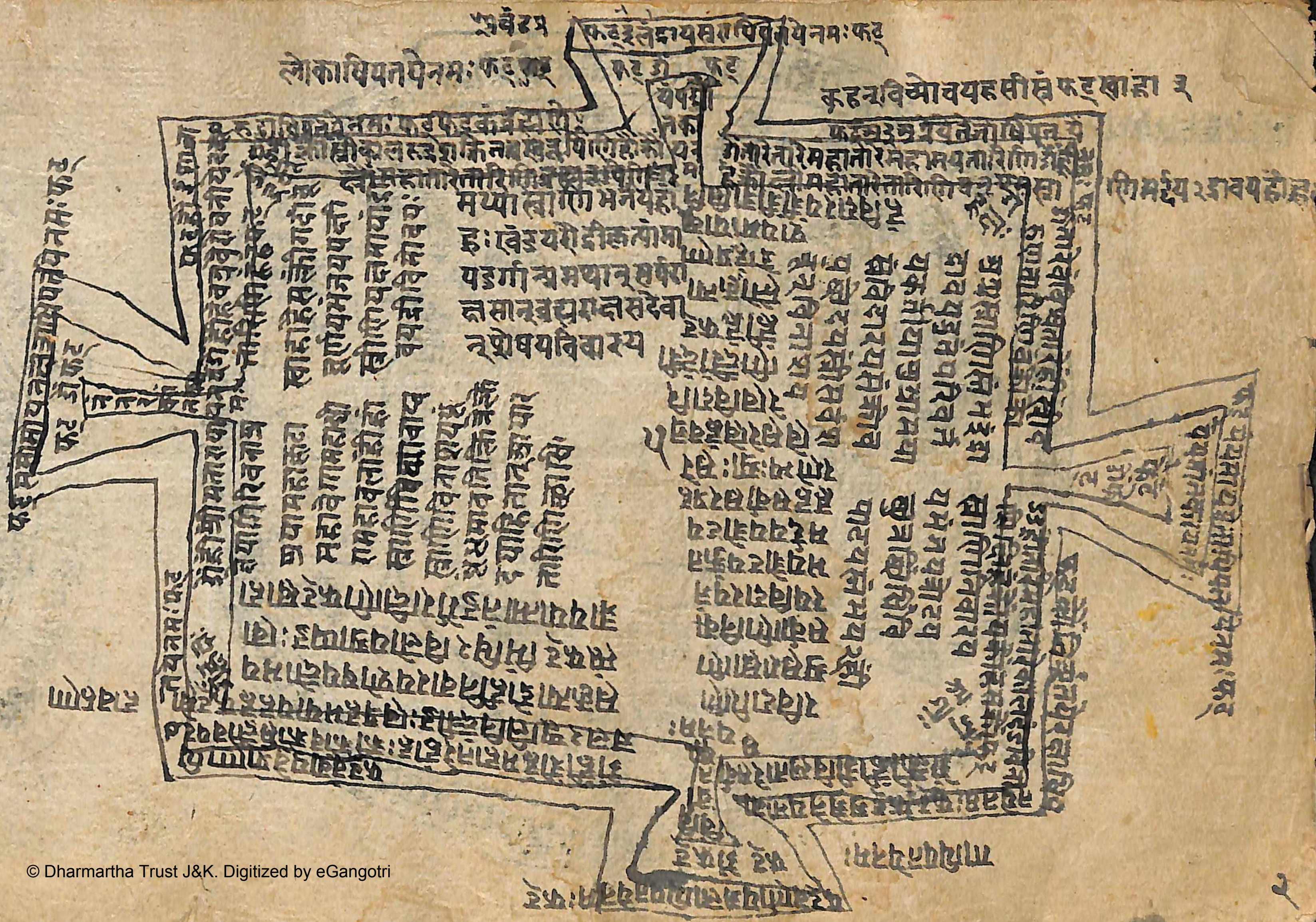

णोप्यमत्रधवरपि

स॰ र॰
१५५

प्रणयोगविधिं महाकालसंज्ञायां जपहोमार्चनध्यानप्रयोगाद्यैकतां मता एकतां वा पुरो येन देहषट्ककभेदने सदाशि
वेन यः प्रोक्तः क्रमो योगविधेर्मम तस्मिन्कृते किमभिवाप्रयोगैः साधनैरपि यो योगवतनूमेतां साधयेद्धिशिवत्मना पर
ईशानजीवयोरेवमाह सदाशिवः योगपदाभिधेयं शास्त्रदायां एक्यं जीवात्मनो राहुर्योगं योगार्था विशारदाः शिवात्मनोरभे
देन प्रतिपत्तिं परे विदुः शिवशक्त्यात्मकं ज्ञानं जगुरागमवादिनः पुराणपुरुषस्यान्ये ज्ञानमाहुर्विशारदाः जितादावात्म
नः शत्रून्कामादीन्योगमभ्यसेत् कामक्रोधौ लोभमोहौ तन्मदमत्सरौ वदंति ड्ः षडेतान्नरिपड्वर्गमात्मनः यो
गाभ्यासैरिमां जित्वा योगिनो योगमाप्नुयुः यमनियमावासनप्राणायामौ ततः परं प्रत्याहारं धारणं च ध्यानं सार्धं समाधि
ना अष्टांगान्याहुरेतानि योगिनो योगशासने अहिंसा सत्यमस्तेयं ब्रह्मचर्यं कृपार्जवं क्षमा धृतिर्मिताहारः शौचं चे
ति यमा दश तपः संतोष आस्तिक्यं दानं देवस्य पूजनं सिद्धान्तश्रवणं चैव ह्रीर्मतिश्च जपो हुतं दशैते नियमाः प्रोक्ता यो
गशास्त्रविशारदैः पद्मासनं स्वस्तिकाख्यं भद्रं वज्रासनं तथा वीरासनमिति प्रोक्तं क्रमादासनपंचकं ऊर्ध्वमाकर्षयेदपानवा
युं षोडशमात्रया धारयेत्पूरितं योगी चतुःषष्ट्या तु मात्रया सुषुम्नामध्यगं सम्यक्द्वात्रिंशन्मात्रया शनैः नाड्यां पिंगल
या चैव रेचयेद्योगवित्तमः प्राणायाममिमं प्राहुर्योगशास्त्रविशारदाः भूयो भूयः क्रमात्तस्य व्यत्यासेन समाचरेत् मात्रावृ
द्धिक्रमेणैव सम्यग्द्वादशषोडश जपध्यानादिभिर्युक्तं सगर्भं तं विदुर्बुधाः तदपेतं विगर्भं च प्राणायामं परे विदुः क्रमादभ्या

मे॰र
ता॰
१८५

145

स्मृतः स्वेदो देहे स्वेदो ह्यधमो मध्यमः कंपसंयुक्तो भूमित्यागः परो मतः उत्तमस्य गुणावाप्तिर्यावच्छीलनमुच्यते इंद्रिया
णां विचरतां विषयेषु निरर्गलं बलादाहरणं तेभ्यः प्रत्याहारोऽभिधीयते अंगुष्ठगुल्फजानूरुसीवनीलिंगनाभिषु हृद्ग्री
वा कंठदेशेषु लंबिकायां ततो नसि भ्रूमध्ये मस्तके मूर्ध्नि द्वादशांते यथाविधि धारणं प्राणमरुतो धारणेति निगद्यते समाहि
तेन मनसा चैतन्यांतरवर्तिना आत्मन्यभीष्टदेवानां ध्यानं ध्यानमिहोच्यते समत्वभावनां नित्यं जीवात्मपरमात्मनोः स
माधिमाहुर्मुनयः प्रोक्तमष्टांगलक्षणं यत्योगफलं महाकालसंहितायां तथा नदह्यति पासान्नजरा न मृत्युर्न भयादिच पुरी
षस्यैव नरस्याशो निद्रा तंद्रा भवेन्नच यावान्दोषशरीरस्य तेषु कोऽपि न जायते अतीतानागतं वेत्ति वाक्सिद्धिरपि जायते
सरस्वती तस्य भवेत् स्वयमेत्य वसेत्सदा पश्यद्देवीं चिरं वकामरूपी भवत्यपि देकनाकर्षयेद्यापि लिवरां जायते तथा
वशित्वं प्राकाम्यं नास्य महिमा वर्षकोटिभिः सत्यामहं ज्ञो भवति पांचभौतिकदेहभृत् प्राप्नोति मोक्षमेवासौ षण्मासा
भ्यंतरे नरः मोक्षैकसाधकस्यास्य विधेरस्याल्पसिद्धयः केवलं विघ्नकारिण्य इत्येतद्धि द्विपार्वति मुमुक्षोस्तु केवलं सिद्धी
रभिकांक्षेत निःस्पृहः मोक्षार्थमेव यतते धीरः संसारसागरे विधिमेनं विधायैव यानसमभ्यासाद्विमुक्तधीः सवितस्य मनसाकारा
तो देवी हृदयांबुजे ध्यायतां वै ये घटिका सर्वरोगः प्रमुच्यते घटिकादशकध्यानात्तृष्णायास्याजयमाप्नुयात् नाडीपंचदशध्या
नाद्धि हि नाशो तद्दर्शने घटिकाविंशतिध्यानाद्वापुर्वक्षोमणो भवेत् मूत्रपुरीषं जयति पंचविंशतिनाडिभिः सेष्टसर्वदिवसैः
ऽन्येनैव सर्वसिद्धिः प्रजायते अहोरात्रेण देवेशि जीवन्मुक्तो भवेन्नरः इति योगविधिः ॥५॥

पं० मे. र.
१४
२४५

कर्मांहत्वात् तमपि गत्वापि ज्ञानरहितेनेदंति मनुष्यदेहं संप्राप्य उपासितदेवैनाः यत्रोमध्येतं संसारमहापायप्लुतो हि सः
आत्मज्ञानानभ्येतस्माघतितश्चेनरोनमैः कामैभिर्देवसेवाभिकामाघरिगणत्वयात् कामक्रोधलोभाद्यरयः सेषांल्पंक्त
नाकृतैः कर्मभिर्वैदिकैर्देवोपासिभिश्चांतःकरणशुद्धिद्वाराज्ञानाप्तिरित्यर्थः श्रीजालनगपाध्यरणारविंदमधुव्रतोनेदि
गिरीशसेवी दामोगुहूणेकरुणानिधानो श्रीवचवानेदयदाभिधेयः द्विजोदयानेदकुलादिनेदं स्वशिष्यपोद्बुद्धिमतो
विभूषो जालेयरस्या ललितोदिनेद वाचाकरोत्स इति रत्नमालो विमृष्य शैवानिवबोधसिपंडितैः कृतानि वेधावरूवोस्मिवा
इव नेभोजनानां निजकर्मसिद्धये संगृहृताय द्विरत्नमाला सनिरस्य वकुलानं रोलिपिन्मृन्मनघ्नरणविधानतस्त्वजः स्वम
घालिखनशोधनादरात्साधुभिर्ममेपिदं विधीयताम् इति श्रीपंडितराजेवानेदकृतायां पद्धतिरत्नमालायां पंचमं रत्नं संगुरु
वरणसरोजाराधनानेरनेदीनदकुकाषितमागीरेभभाति एवं श्रीहरमहिषिजनानां दासभूतो निदीनः समस्रलिखितरत्नां
मालिकां विघ्ननाथः ॥ शुभं हरिः ॐ

या

कृष्णाष्टम्यां गते चैव लवणे जन्मोदेहे जीवके त्रीणि कट्टनि पाठं मंगल्यपुष्पीवसमासमस्तनिमवैस्समातोवचवोविह्नणे ब्राह्मीरसे
नाखिलमेवभावेवारत्रयं शुक्लमिदं हि ह्रणे गुरुत्वमाणेमधुनाहूतेनलिसस्वरः सप्तदिनानिपावत् सारस्वतमिदं ह्रणे
त्वस्यएणानिर्मितेपुराहितायसर्वलोकानांइमेधानोविवेनसो एतस्याः एतिस्मृतिः संपत्तिः कविताशक्तिः प्रवर्द्धेतानरोत्तरोत
वे इति सारस्वतंसेवेलं विष्णुजन्मोदरजनीइयमैषवोग्रापष्याहृकृष्णमरायोद्भवजोरकाणां ह्रणं प्रभातसमयेलिहतः स
सप्तिवासदेवतानिवसतिस्यमेषवकेविष्यापेत्र ॥